כ' כסלו תשמ"ב, 16.12.1981 מיספר 2311 שנה 46 המחיר: 20 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

ליל־האימים בחולון

מפקד המחוז
אברהם תורגמן

האם השוטרים הרגו את דימיטרסקו?

להשיג: **בתל־אביב:** "סופר ג'ינס", יהודה המכבי 57 טל' 456351, HOMME אלנבי 31, דיזנגוף 119, אלנבי 14, ג'ינס סטור דיזנגוף 130; "ג'ינס סנטר", דיזנגוף 66; "מיי ג'ינס" בן־יהודה 14; ווסט ג'ינס" דיזנגוף 171, בן־יהודה 1, "בוטיק 109" אבן גבירול 109; אפנת סגל העליה 6; "צמרת" העליה 7; "ליי" בזר אמריקאי, סלומון 20; "סאבי" אבן גבירול 21 **יפו:** "מזן", שד' ירושלים 48. **בת־ים:** "זה מה שיש", רוטשילד 27. **רחובות:** "סופר ג'ינס", הרצל 181 **קיראון:** "טוף ג'ינס", מרכז מסחרי **רמת־גן:** "סופר ג'ינס, ד"ר כהן 2 (פנת ביאליק 66), "ג'ינס ליי", ארלוזורוב 1; "ג'ינס ליי", ביאליק 28 **גבעתיים:** "טופ־ג'ינס" ויצמן 23 **ראשון לציון:** ג'ינס "ליי" רוטשילד 58 **אשדוד:** "רוקי". **פתח־תקוה:** "שאול", חיים עוזר 10 **רמת־השרון:** "ליי", סוקולוב 64 **רעננה:** HOMME אחוזה 137; "קובי", בורוכוב 8 **כפר־סבא:** ג'ינס "ליי" ויצמן 82 **הרצליה:** "ליי" סוקולוב 47. **חולון:** "אפנת דבש", סוקולוב 66; "שייע" סוקולוב 75. **נתניה:** "בלו ג'ינס", דיזנגוף פינת הרצל, "אדם וחווה", הרצל 29 **ירושלים:** "סופר ג'ינס", יפו 50 בנין עמודים; "ג'ינס ליי" בן הלל 7; "ספורט רחביה" קק"ל 29, "מחסן הג'ינס"; שז 8 **באר־שבע:** "ג'ינס סנטר", החלוץ 81. **עפולה:** אופנת סיימון; אופנת שולמית **טבריה:** אופנת אורן **קרית־מלאכי:** "רוקי" **חיפה:** "בית הג'ינס" הרצל 20; "אור הג'ינס" הרצל 7. **קרית־ביאליק:** "ג'ינס ליי" העמקים 3, בירידה מצריף קרית חיים **אילת:** "במבי".

ובחנויות נוספות בכל הארץ.

היבואנים והמפיצים: אחים נקש
ת"א, רח' יהודה המכבי 57 טל' 456351

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קורא יקר

דרכיו של סקופ עטופות מיסתורין. לעיתים הוא מתאשר עוד ביום פירסומו. לעיתים עוברים שבוע־שבועיים. לעיתים דרושות לכך שנים ארוכות.

כך קרה לסקופ שפורסם לראשונה ב־פסוק מוצנע אחד במדור „תשקיף" ב־העולם הזה (2124) בחודש מאי 1978. הוא עבר דרך ארוכה ומרתקת. לפני שבוע — אחרי שלוש שנים וחצי — הוא אושר רישמית.

מידע ✶ מודיעיני

המישפט הבודד במדור „תשקיף", כחצי שנה אחרי ביקורו ההיסטורי של אנוור אל־סאדאת בירושלים, אמר: „הנ־שיא סאדאת חב חוב אישי למנחם בגין, שאותו לא ישכח לו לעולם." לא יכולנו אז לפרט.

שער „העולם הזה" (2160)
גילגולו של סקופ

עברה יממה אחת בילבד, וגנרל אמ־ריקאי פירסם בהרצאה בארצות־הברית למה היתה הכוונה. כתוצאה מכך ניתן להעולם הזה לפרסם כעבור שבוע סי־פור מפורט למדי (העולם הזה 2125).

הסיפור נגע לפרשת־מודיעין עלומה. ביולי 1977, אחרי שמנחם בגין כבר זכה בבחירות־המהפך, אך לפני שנכנס לתפ־קידו כראש־הממשלה, העביר לו מוסד־המודיעין ידיעה חשובה. מערכת־הביון ה־ישראלית גילתה כי במחנה נידח בלוב נעשות הכנות לרציחתו של אנוור אל־סאדאת. בגין נשאל כיצד לנהוג במידע.

כאשר שאל בגין כיצד נהגו במיקרים כאלה בעבר, נמסר לו כי רגילים להע־ביר מידע כזה למוסד־הביון האמריקאי, ולהניח לו להחליט בעצמו מה לעשות בו. בגין החליט אחרת: „מדוע לא להע־ביר את המידע במישרין למצרים?"

כך נעשה. ראש־המוסד טס למארוקו; נפגש עם עמיתו המצרי ומסר לו את החומר. אל־סאדאת הגיב מייד: הוא פתח בהתקפה צבאית על לוב, וחיסל את ה־מחנה שבו התאמנו הטרוריסטים.

כעבור ארבעה חודשים, אחרי כמה מה־לכים סודיים, בא הנשיא המצרי לירו־שלים. היה ברור כי אותו מעשה חכם של בגין עזר לסלול את הנתיבות לליבו ולעורר בו אימון לראש ממשלת־ישראל.

הסקופ של העולם הזה התגלגל בעולם, ובצורה זו או אחרת פורסם בכמה מן העיתונים החשובים בעולם, ביניהם שבו־עון־החדשות טיים, ולאחר מכן ניו־יורק טיימס. את גילגולו של הסקופ פירטנו כעבור כמה חודשים נוספים, בינואר 1979 (העולם הזה 2160).

ממשלת־ישראל לא אישרה את הסקופ, וגם לא הכחישה אותו. זה היה ברור. אך מיסתורית יותר היתה התגובה המצרית. כאשר פורסם הסקופ גם בניו־יורק טיימס, פירסם הביטאון המצרי הרשמי־למחצה, אל־אהראם, הכחשה זועמת. הוא דרש מן העיתון האמריקאי לפטר את האחראים ל־פירסום, שכללו את העיתונאי הישראלי אורי דן.

כך היו הדברים מונחים עד לפני שבוע. והנה פירסם אניס מנצור, בשבועונו אוק־טובר, שתי ידיעות, שכנראה נמנע ממנו לפרסמן כל עוד חי אנוור אל־סאדאת.

הידיעה הראשונה נגעה לאותו מיחווה מודיעינית של מנחם בגין. אוקטובר אי־שר סוף־סוף את הסיפור במלואו. היה זה, באיחור רב, ניצחון גדול למהימנות של העולם הזה.

לדעת ✶ מראש

גם הידיעה השניה של אוקטובר היתה מעניינת. וגם היא מאשרת מידע שמסרנו לא־פעם מעל עמודי שבועון זה.

הודענו כי אנוור אל־סאדאת בא לבי־קורו ההיסטורי בישראל רק אחרי שממ־שלת־ישראל הודיעה לו בחשאי, ובצורה מחייבת, שהיא מוכנה להחזיר את כל חצי־האי סיני, עד המילימטר האחרון, תמורת שלום.

אל־סאדאת לא היה בא לירושלים לו־לא קיבל הבטחה זו בראש.

עתה בא אוקטובר ואישר גם ידיעה זו. יש בה לקח לעתיד. טוב ויפה לדבר על „משא־ומתן בלי תנאים מוקדמים". אך בחיים אין הדברים מסתדרים לעולם כך. כאשר שני צדדים פותחים במשא־ומתן, צריך כל צד לדעת מראש מהם, בערך, תחומי ההסכמה עם הצד השני.

אם תרצה ישראל אי־פעם לפתוח ב־משא־ומתן עם גורם ערבי נוסף — סעו־דיה, אש"ף או ירדן, למשל — היא תצ־טרך להודיע מראש על נכונותה לוותר על השטחים שכבשה — גם אם כלפי חוץ ידובר שוב על „משא־ומתן בלי תנאים מוקדמים".

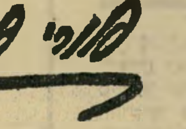

כתבת השער הקידמי:

האם התאבד ראול דימיטרסקו?

כתבת „העולם הזה" נכחה בשי־חת־הסיכום המישטרתית, בתום פרשת־הדמים המזעזעת בחולון. מה שנאמר בשיחה זו אינו מה שנמסר לעיתונאים. כאשר נוכחו שם רק שוטרי היחי־דה המיוחדת של ה־מישטרה — וראול דימיטרסקו. מה קרה?

74

כתבת השער האחורי:

אורנה גאון חוזרת בתשובה?

אשתו בת ה־21 של הזמר יהורם גאון לומדת תנ"ך, ו„מרגישה קרו־בה לדת יותר מאשר אי־פעם." ידידותיה אומרות שהיא הולכת בדרכה של אלונה איינשטיין, אש־תו של הזמר אריק איינשטיין, וחוזרת בי־תשובה. אורנה לא מאשרת ולא מכחישה.

54

הטנקים עולים על ורשה!

הבלתי־נמנע התרחש: פקידי המיפלגה הקומוניסטית בפולין חששו שבפולין יהיה שילטון של פועלים, והפעילו את הצבא והמישטרה. מנהיגי סולידריות נעצרו, ובמדי־נה הקרויה „סוציאליסטית" אסור לפועלים לשבות.

7

הקומנדו הישראלי לא בא!

העיתונאי הלוחם **יעקוב טימרמן** מגלה בראיון ל**העולם הזה**: „השוט־רים ששמרו עלי היו בטוחים ש־הקומנדו הישראלי יבוא לחלץ אותי!" טימרמן מספר על מעצרו ועינויו, ועל האנטי־שמיות בארגנ־טינה. גם בארגנטינה, כמו בשטחים הכבושים, מתרצים מעצרים מינהליים בסיבות ביטחוניות, הוא אומר.

23

חיים וייצמן הבריק למשה שרת: „אלטלנה" מסוכנת

גינזך המדינה שיחרר לפירסום מאות מיסמכים על ימיה הראשונים של מדינת־ישראל. הנשיא הזמני **חיים וייצמן**, הבריק ל**משה שרת** מיברק, שממנו השתמע כי **אלטלנה** עלולה לסכן את הפסקת־האש. על פרשת **ברנא־דוט**, הפליטים הערביים והיחסים עם איש־המלוכה במצריים.

13

איש גדול על אופנוע

בכבישי הארץ נר־אה בשבועות ה־אחרונים מראה מו־זר: 160 קילו־גרמים לבושים קר־עים רוכבים על אופנוע ענקי. זהו רפי מיזרחי, המכו־נה בוננזה, האיש שאוהב לאכול, וה־מתגרה יום־יום ב־סכנה ובמוות.

64

אהבה שווה כסף

מיליונים רבים של שקלים מתגלגלים בעיסקי הלבבות. הכסף מושך לענף השידוכים גם טיפוסים מפוקפקים. אנשי מס ערך מוסף שתלו עובדים בתוך מיש־רדי השידוכים וגילו פרטים מדהימים. **העולם הזה** סוקר את עיסקי השי־דוכים.

62

שוטר טוב או סחטן־מין?

האם היה **אמנון בורגיל** שהתאבד שוטר טוב — או אדם שנחשד בסחיטה מינית של נערים ער־ביים? בשיחה עם **העולם הזה** טוענת אלמנתו, אתי: „בעלי לא היה הומו!"

43

מה קרה לילד האפילפטי שנעלם: ראובן ומרים ממתינים לגופה 49
סיפור־אהבה בדואי: הרומנטיקה הובילה לרצח 61
העיתונאים הרגו אותו, אך הוא שב לחיים: פרס חי או מת 5
היא הומתה בדקירת סכין: רצח הגרושה במרתף 78

מדורים קבועים:

תשקיף 4
במדינה 5
אתה והשקל — זיוף המיכתב מלישכת נשיא־המדינה, לקראת התחלת השנה בבורסה 10
מכתבים 14
תשבץ 18
הורוסקופ 20
עולם קטן — סין, אריתריאה, ועידה ברומא 27
אנשים בעולם 29
אנשים 31
ממסיבה למסיבה 32
בלונים 35
הנדון — היורד שעלה לגדולה: גנגר־נה 37
יומן אישי — פינטו ומט, הקרנות הגרמניות, הדולרים ופרופסור ליי־בוביץ' 38
רחל המרחלת 45
קולנוע — ברטולוצ'י, ואידה, איירה ווהל 46
שידור 50
מדריך שידורים 51
חשבון עובר ושב 53
איש ממאדים 58
נמר של נייר — קורט וונגוט, בת־שבע שריף, ג'ורג' מוסה ויצחק אורפז 66
זה היה העולם הזה שהיה 68
מה הם אומרים — מנחם סבידור, יוסף לפיד, רמי גינת 71
ספורט 73

דף תשקיף

למי סיפר בגין

בניגוד למה שאמר בנאומו בכנסת, תיכנן ראש־הממשלה, מנחם בגין, את החלת החוק הישראלי ברמת־הגולן כבר לפני יותר משבוע, שעה ששכב בבית־החולים.

השניים הראשונים ששמעו על־כך מבגין היו רעייתו עליזה והפרופסור מרווין גוטסמן, רופאו האישי. שניהם בירכו על הרעיון והבטיחו שלא לספר עליו לאיש.

סבידור

קיבל הנחיות

יושב־ראש הכנסת, מנחם סבידור, הוזמן באופן חשאי לביתו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, ביום השני בצהריים, ושם סיפר לו בגין על הכוונה להציע לכנסת את החלת החוק הישראלי ברמת־הגולן.

בגין הסביר לסבידור, שהוא רואה בדיון בכנסת „חג לדמוקרטיה" ואמר שיהיה מאושר מאוד אם הדיון יהיה „מכובד וללא הפרעות." סבידור הבין את הרמז ונהג בדיון בנוקשות רבה.

בינתיים מתכוונים חברי־כנסת מסיעות האופוזיציה להקים לובי נגד סבידור, שלדבריהם לא נהג באובייקטיביות הראויה, שצריכה לאפיין את יושב־ראש הבית.

בגין התבטא

נגד ברמן

בלישכתו בבניין־הכנסת, לפני פתיחת הדיון על החלת החוק הישראלי ברמת־הגולן, התבטא ראש־הממשלה בחריפות רבה ובמילים לא־פרלמנטריות נגד שר־האנרגיה, יצחק ברמן.

ברמן לא הסכים להצביע בעד החוק, בישיבת הממשלה, שנערכה ביום השני האחרון, ועזב לפני ההצבעה.

דליפה

לאמריקאים

אל שגריר ארצות־הברית בישראל, סמואל לואיס, הגיעו ידיעות על כוונת הממשלה להגיש את החוק להחלת החוק הישראלי ברמת־הגולן, עוד בשעות הבוקר של היום השני האחרון.

לואיס ערך כמה בדיקות אצל מקורות ישראליים שלו, שמסרו לו שהדבר אינו נכון.

אריק

לא אמר אמת

שר־הביטחון, אריק שרון, לא אמר את האמת לעורכי־העיתונים ולציבור הישראלי שצפה בתוכנית מוקד בטלוויזיה, כשאמר שהיורד אריה גנגר קיבל אישורים ביטחוניים מתאימים.

שום מוסד ביטחוני ישראלי לא העניק לגנגר אישור ביטחוני.

סיכסוך

עם עוזר אחר

עובדי מישרד־הביטחון בתל־אביב הטילו חרם על אחד מעוזרי אריק שרון, אלי אל־חדד.

אל־חדד נכנס למיזנון הקטן שבמישרד ודרש שיכינו לו סלט־ירקות טרי. מנהל המיזנון, צבי בר־לב, שהוא אחד העובדים הוותיקים של מישרד־הביטחון, סירב להכין לו סלט, וטען שהוא יכול לקבל רק דברים מוכנים. בעיקבות זאת הודיע לו אל־חדד שהוא ידאג לפיטוריו.

עובדי־המישרד החליטו כתוצאה מכך להחרים כליל את אל־חדד.

עברי לא יהיה

מנכ"ל

מפקד חיל־האוויר, האלוף דויד עיברי, לא יהיה מנכ"ל מישרד־הביטחון.

עיברי לא קיבל הצעה ישירה משר־הביטחון לתפקיד זה, והודיע למקורביו שגם אם היא תועבר אליו, ייענה לה בשלילה.

שיחות

אריק - ימית

בתחילת השבוע נערכה שיחה סודית ובלתי־רשמית בין שר־הביטחון, אריק שרון, ובין כמה מהמנהיגים של מתיישבי חבל־ימית.

השיחה נערכה ביוזמתו של אריק, ומשתתפיה הבטיחו שלא להדליף ממנה דבר. היא התנהלה ברוח טובה, והסכמה מלאה הושגה בין שרון, שלא ייצג את את עמדת הממשלה, ובין המתיישבים.

תורגמן

יקבל צל"ש

שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, ומפכ"ל המישטרה, רב־ניצב אריה איבצן, החליטו להעניק את „עיטור האומץ" המישטרתי לניצב אברהם תורגמן, בעיקבות פועלו בליל־הזוועות בחולון. תורגמן יהיה הקצין היחידי בדרגת ניצב שיזכה לעיטור זה, שהוא הגבוה ביותר במישטרה.

פינטו ביקש

סוראי דניאל פינטו אכן פנה לרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן, בבקשה למצוא את הדרך להחזיר לו את דרגת הסגן שלו.

פינטו אומנם לא פנה ישירות לרפול, אולם בשיחה שנערכה בין רפול ובין חותנו של פינטו, האלוף דני מט, העביר מט את בקשתו של פינטו לרפול.

חקירה נגד

איש־ציבור

במוסד ממשלתי בכיר נערכת חקירה מקיפה נגד איש־ציבור מפורסם.

אל המוסד הועבר חומר שלפיו מקבל איש־הציבור פנסיה מוגדלת ובלתי־חוקית מהמוסד הציבורי שבו עבד בעבר.

אם יתאמתו פרטי החשדות, יתברר שאיש־הציבור קיבל עד כה מיליוני לירות שלא כדין.

דאגה

ב„קול־ישראל"

בהנהלת קול־ישראל שוררת דאגה רבה לנוכח סקרים פנימיים שונים, המוכיחים כי חלה ירידה תלולה בהאזנה לכל רשתות קול־ישראל, לעומת עלייה גדולה בהאזנה לגלי־צה"ל ולקול־השלום.

ירידה חלה גם בהאזנה למהדורות החדשות ולמגזינים של החדשות של „קול־ישראל", למרות שמערכת־החדשות של „גלי־צה"ל" מצומצמת בהרבה מזו של „קול־ישראל".

לא היו איומים

ככל הנראה לא היו שום איומים על בני־מישפחתו של אריה גנגר, בעיקבות הסערה הציבורית עם מינוי בנם היורד לתפקיד בכיר במישרד־הביטחון.

תקלות בהנפקות

אשרות לאמריקה

ישראלים רבים, שביקשו בשבוע שעבר אשרות־ביקור בארצות־הברית, לא יוכלו לקבל את דרכוניהם בחזרה עוד זמן־מה.

גג הקונסוליה של שגרירות ארצות־הברית קרס תחתיו, בעיקבות שיפוצי־בנייה שנערכו במקום, ועתה עוסקים אנשי־השגרירות בנסיונות למיין את הדרכונים ולנקותם.

קיסינג'ר יבקר בארץ

שר־החוץ האמריקאי לשעבר, הנרי קיסינג'ר, עומד להגיע בחודש הבא לארץ לחופשה.

קיסינג'ר יחלק את חופשתו בין ירושלים ואילת.

בן־פורת ישתחרר

תת־אלוף יואל בן־פורת, מי שכיהן כעוזר נספח־צה"ל וכדובר צה"ל, לא ימשיך ללבוש מדים.

בן־פורת ישתחרר מצה"ל, למרות פירסומים כאילו הוא עומד לקבל תפקיד בכיר בצבא.

מפקד חדש

לבית־המעצר ברמלה

במקומו של רב־כלאי רוני ניצן, כמפקד בית־המעצר ברמלה, יבוא יוסף פולק, מי שהיה עד כה מפקד כלא דמון.

שוסטק יפטר

את מודן?

שר־הבריאות, אליעזר שוסטק, ערך כמה שיחות עם שרי־הממשלה, והביע לפניהם את רצונו לפטר את מנכ"ל מישרדו, הפרופסור ברוך מודן.

לקוראי **העולם הזה**

בארצות־הברית

בעוד שבועיים תופסק חלוקת „העולם הזה" בנקודות־המכירה בארצות־הברית.

אנא, הבטח לעצמך את קבלת השבועון בביתך מדי שבוע על־ידי חתימה על מנוי — לשנה שלמה (90 דולר ל־52 גליונות) או לחצי שנה (51 דולר ל־26 גליונות.) כך גם תחסוך בכסף.

כל אשר עליך לעשות: שלח לנו את כתובתך באותיות־דפוס בצירוף צ'ק לתקופה שתבחר.

בין מודן ושוסטק חל קרע כבר לפני זמן רב והשניים כימעט ואינם מדברים זה עם זה. עתה, בעיקבות סירובו של מודן להעיד לפני ועדת־מיכאלי, החוקרת את פרשת בית־החולים פוריה, החליט שוסטק, ככל הנראה, להיפטר ממנכ"ל מישרדו.

במדינה

העם

שרון פה, שרון שם

שרון תפס את מקומו של בגין, ואיש לא היה מסוגל לעצרו

זה דמה להצגה של „בקרוב" — קטעים מובחרים מתוך סרט ש־יוצג במלואו באותו האולם בזמן מאוחר יותר.

מה יקרה אם ייאלץ מנחם בגין לרדת מן הבימה הפוליטית?

במשך השבוע, שבו היה בגין מושבת מכל פעילות, שיחקו ה־שחקנים את המישחק. במרכזו עמד אריאל שרון.

יהודים ויהודים. במשך כל השבוע היה ברור כי שרון הוא, בהיעדר בגין, האיש הדומיננטי. כל הממשלה כולה לא יכלה לע־מוד בפניו. הוא יצר את הידיעות, הוא שלט באמצעי־התיקשורת, הוא קבע את תוכן (וחוסר־התוכן) של ישיבות הממשלה.

הוא פתח, בתוכנית מוקד בטל־וויזיה, בהרצאה על השקפותיו. היה זה, למעשה, המצע של ממ־שלת־שרון שתבוא, לדעתו.

לא היה בה הרבה חדש. הוא חזר על החלטתו הנחושה להשליט בשטחים הכבושים קוויזלינגים („מנהיגים מתונים") תוך התקפה חריפה על העיתונאים הישראליים שאכן קראו לשכירי־חרב אלה של המימשל הצבאי בשם „קוויזלינ־גים" *.

הוא גם אישר מחדש כי הוא מבדיל בין שני סוגים של „יהו־דים". הוא סיפר כי אביו השביע אותו, בהצטרפו להגנה, שלא ייל־חם לעולם ביהודים **. משום־כך אין הוא מוכן להילחם במתפרעי חבל־ימית, גם כאשר אלה מתגרים בצה"ל. אולם כשנשאל מדוע פקד על אנשיו להתנפל באכזריות על הפגנה של יהודים, שבאו לרמא־ללה כדי להפגין נגד סגירת האו־ניברסיטה של ביר־זית, השתמט מתשובה. היה ברור כי שרון אינו סבור כי מיצוות־אבין חלה על יהו־דים כ א ל ה.

גם בפרשת היורד אריה גנגר, שהציג את עצמו השבוע לעיני ה־ציבור הישראלי (ראה הנדון), הב־היר אריאל שרון שאינו מתכוון לשנות את החלטתו, גם מול פני הדיעה המאוחדת והנחרצת של הקהילה הביטחונית בישראל, ה־שוללת מינוי זה מכל וכל.

מנהיג הימין. מעשיו של שרון דיברו בשפה ברורה לא פחות מ־מילותיו.

במשך השבוע המשיך שרון להתייחס בזילזול גמור לממשלה, המנוהלת על־ידי שימחה ארליך. הוא התעלם כימעט לגמרי מקיומה. מכיוון שנעדר מחלק מישיבתה, ש־בה היה צריך להידון „מיזכר־ההבנה" עם ארצות־הברית, נמנע גם אישור מיסמך זה. בצדק טענו נגדו השרים האחרים, ובראשם ירי־בו הוותיק, מרדכי ציפורי, שהוא מסר „בסוד" לעורכי העיתונים ה־יומיים את הפרטים שהוא נמנע מלמסורם לחברי־הממשלה.

בפרשת ימית שיחק שרון מיש־חק ערמומי. הוא בא אל המתנח־לים, הקשיב לדיבריהם, יצר אצ־לם את הרושם שהוא מסכים גם לדרישותיהם הסחטניות ביותר. לאחר־מכן מסר את הדרישות ל־ממשלה, מבלי להביע דיעה. הממ־שלה דחתה אותן, כמצופה, והחזי־רה את הטיפול לוועדת־שרים, ש־אין שרון חבר בה. התוצאה של התימרון המסובך: שרון נשאר ב־עיני המתנחלים, אנשי גוש־אמו־נים ואוהדי ארץ־ישראל־השלמה כמי שמצדד בהם, מבלי להסתכן במאומה ומבלי לקבל על עצמו כל אחריות. כוונתו לעתיד: לבצע את הפינוי לשביעת־רצונם של המצ־רים והאמריקאים, ולהישאר באותה עת גם מנהיגם של אנשי ארץ־ישראל־השלמה, שיתמכו בו במאמ־ציו להיות לראש־הממשלה.

פרי בשל. סיכום השבוע הר־אה בעליל כי כל הממשלה גם יחד אינה מסוגלת לעצור את אריק שרון או לכפות עליו את רצונה. רק מנחם בגין מסוגל לעשות זאת — לפי שעה.

המסקנה מתבקשת מאליה: כ־אשר יירד בגין מן הבימה, תיפול ראשות־הממשלה כפרי בשל לידיו, כשם שתפקיד שר־הביטחון נפל לידיו, מבלי שאיש רצה בכך.

על דמותו של המישטר, אשר אריאל שרון יעמוד בראשו, ניתן לעמוד ממעשיו.

---

* ההתקפה היתה, כנראה, מכוונת אל **העולם הזה**, שמאמרו „קוויז־לינגים" במדור **הנדון** (**העולם הזה** 2308) תורגם בעיתונות הערבית בירושלים. כאשר סיקרה הטל־וויזיה הישראלית את סגירת ה־עיתון **אל־פג'ר**, הראתה המצלמה כי מאמר זה היה מונח על שולחן העורך, מוכן לתרגום.

** פרט זה כבר סופר גם בכתבת **העולם הזה** על איש־השנה שרון (**העולם הזה** 2300.)

שיגעון של סיפוח

אין דבר מסוכן מלהשאיר את מנחם בגין לב־דו במיטה, כשהוא מנותק מן המציאות ונתון להשפעת סמים. כי אז הוא רואה את עצמו כדמות היסטורית. האחריות היומיומית של השילטון נו־שרת ממנו. הוא מפליג במרחבי דמיונו.

השבוע היתה למנחם בגין שהות של ימים ארוכים להתבודד עם עצמו. התוצאה היתה פצ־צה שהידהדה מסביב לכדור־הארץ, ושהכריזה ב־קול אדיר: מנחם בגין חי וקיים.

סטירה למצרים. החלטתו של בגין לספח את רמת־הגולן היתה בעלת משמעות חמורה ב־יותר מבחינת תוכנה. היא היתה חמורה גם מ־בחינת העיתוי.

רבים בעולם חששו שמא ינצל בגין את החו־דשים האחרונים לפני פינוי שארית־סיני כדי לב־צע מעשה פרובוקטיבי קיצוני. למשל: פלישה ללבנון וכיבוש מחציתה, התפוסה בידי אש"ף.

זביגנייב בז'ז'ינסקי, יועצו־לשעבר של ג'ימי קארטר לענייני הביטחון הלאומי, ניבא זאת לפ־ני כמה ימים בילבד. הוא צפה לכך שבדרך זו יעמיד בגין את מצריים לפני בחירה אכזרית: לשבת בשקט ולאבד את שארית יוקרתה בעולם הערבי, או להתערב, ובכך לספק לבגין תירוץ שלא לפנות את ימית.

הגיון זה הינחה את בגין לגבי סיפוח הגולן. הוא מהווה הפרה ברורה וחד־משמעית של הס־כמי קמפ־דייוויד. הוא היה סטירת־לחי מצלצלת לנשיא מצריים, חוסני מובארכ. הוא העמיד אותו לפני הברירה: לשבת בשקט, ולהצטייר בעולם הערבי כבעל־ברית של מי שמספח אדמה ער־בית, או לנקוט אמצעים חריפים, תוך מתן תי־רוץ להפסקת הנסיגה.

בגין הסיק מראש את המסקנה כי המצרים יישבו בעל־כורחם בשקט. מנוי וגמור עימו לנ־צל את הזמן שנותר עד להשלמת הנסיגה כדי לעשות את המעשים שלאחר מכן יהיה קשה לע־שותם. בגין אף הודה בכך, ברמז, בנאומו בכנסת.

אך זהו חשבון מדהים בקוצר־ראייתו. אם נאלצת עתה מצריים לבלוע עלבונות ולספוג מכות, כדי שלא לסכן את השלמת הנסיגה היש־ראלית — הרי מטיל הדבר משכנתא כבדה מאוד על היחסים שייווצרו אחרי הנסיגה. הצמרת ה־מצרית לא תשכח.

עזרה לסובייטים. הוא הדין לגבי ארצות־הברית.

זה עתה חתמו האמריקאים, באי־רצון מסויים, על „מיזכר הבנה" לשיתוף־פעולה אסטראטגי עם ישראל. הם זיהו את עצמם, פומבית, כבעלי־הברית של ישראל, וכאחראים לכל מעשיה.

בעולם הערבי לא יהיה איש שיפקפק בכך שסיפוח רמת־הגולן נעשה בתמיכתה של ארצות־הברית ועל דעתה. יהיה זה עידוד רב לידידיה של ברית־המועצות במרחב.

גם מבחינה אחרת תהיה ברית־המועצות המר־וויחה העיקרית מן הצעד הזה.

בגין בחר בעיתוי זה גם מפני שהניח שהעו־לם יהיה עסוק בפרשת פולין (ראה עמוד 7). בכך הלך בעיקבותיו של דויד בן־גוריון, שפתח בהת־תקפה על מצריים, באוקטובר 1956, בעיצומה של הפלישה הסובייטית להונגריה. בן־גוריון סבר אז כי העולם, המזועזע ממעשי הסובייטים לא ישים לב למעשי ישראל בסיני.

קרה בדיוק ההיפך. העולם פנה אל מילחמת־סיני ושכח את הפלישה להונגריה. ואילו השבוע הרחיק מעשהו של בגין את פרשת־פולין מן הכותרות הראשיות של העיתונות. כך עזר מנ־חם־חרות, האסיר־לשעבר במחנה־ריכוז סובייטי, במישרין למדיניות הגלובלית הסובייטית.

אהדה לסורים. בגין תיאר את מעשהו גם כעונש לסורים, שהפליגו לאחרונה לקיצוניות בשלילת קיומה של ישראל.

ואכן, חאפט' אל־אסד החליט לאחרונה להח־ריף את סיגנון מישטרו מבחינה מילולית. הוא לא עשה דבר שיפגע בישראל, אך הציג את עצמו כמנהיג חזית־הסירוב. הוא הטיל וטו מוח־לט על כל מעשי אש"ף, שנועדו לקרב את ה־אירגון בהדרגה ובזהירות לקראת עמדת־פתיחה של משא־ומתן עם ארצות־הברית וישראל.

אך במה פוגע המעשה בסוריה? ההיפך ה־גמור הוא נכון. סיפוח רמת־הגולן, שיקומם את ליבו של כל ערבי ממארוקו ועד כוויית, מתימן ועד מצריים, אך יגביר את האהדה לסוריה. אל־אסד ייצא מן הפרשה כשהוא מחוזק.

המסר שבמעשה זה לעם הסורי הוא פשוט וחותך: אין טעם להפיל את המישטר, אין טעם לחתור למדיניות אחרת. ישראל אינה רוצה ב־שלום עם סוריה גם אם יעמוד בראשה מנהיג שוחר־שלום, סאדאת שני. בשום מחיר לא תחזיר ישראל את הגולן, כפי שהחזירה את סיני — גם לא תמורת שלום כולל. זוהי תקיעת סכין בגב לכל מגמת־שלום סורית — ובעקיפין גם לכל מג־מת־שלום פלסטינית.

באופן מעשי לא ישתנה דבר. רמת־הגולן היי־תה בידי ישראל, ותישאר בידיה כל עוד לא יהיה שלום. שום מדינה לא תכיר בסיפוח, כשם ששום מדינה בעולם לא הכירה בסיפוח מיזרח־ירושלים בידי ישראל. 14 שנים אחרי אותו מע־שה־סיפוח, נשארה ירושלים המיזרחית להלכה ולמעשה על שולחן הסיכסוך והמשא־והמתן. ממ־שלת־ישראל לא יכלה אף למנוע בעד אנוור אל־סאדאת מלראות בעיר המסופחת את בירתה־לעתיד של המדינה הפלסטינית.

אין אופוזיציה. מעשה־הסיפוח הוא אקט חסר־תוכן, הפגנתי, פרובוקטיבי. הוא מרגיז את כל העולם, מחזק את אויבי ישראל, מחליש את אהדת ידידיה, מסכן את השלום הרופף עם מצ־ריים. אך הוא מחזק את מנחם בגין בעיני עצמו ובעיני הציבור הישראלי.

העובדה שבגין יכול היה לסמוך על „קונסנ־זוס רחב", שבו שותפים גם חלקים נכבדים של האופוזיציה הרישמית, העלובה והמגוחכת, היא תופעה טראגית. בכנסת העשירית אין עוד או־פוזיציה עצמאית, עיקבית ולוחמת של מחנה־השלום.

ממלא המקום

אישים

פרס - חי או מת

בעודו ישן שנת־ישרים במלונו, בוושינגטון, פשטה בין העיתונאים השמועה כי שימעון פרס מת

למחרת הופיעה רק ידיעה קטנה ומוצנעת באחד מעיתוני־הערב. אך יום קודם לכן, ביום הרביעי ב־שבוע שעבר, סערה הארץ. בקרב כמה מאות אנשי־תיקשורת ופו־ליטיקאים פשטה השמועה כאש בשדה־קוצים: שימעון פרס מת בוושינגטון, מהתקף לב פיתאומי.

מקור הידיעה היה, ככל הנר־אה, העיתונאי פייר סלינג'ר, מי שהיה בשנות השישים המוקדמות אחד מעוזריו הבכירים של הנשיא ג'ון קנדי, ויועצו לענייני עיתו־נות. סלינג'ר נפגש עם פרס בוו־שינגטון, ולאחר הפגישה שוחח עם כמה מעמיתיו העיתונאים, וככל הנראה הובן שלא כהלכה. כמה מהכתבים האירופיים והאמריקאים מיהרו לטלפן למערכות עיתוני־הם, לתחנות־הטלוויזיה ולמישרדי סוכנויות־הידיעות. הידיעה הרא־שונה שהועברה בדרך זו היתה ש־פרס נפטר אחרי התקף־לב פית־אומי. עד מהרה הגיעה הידיעה גם לישראל.

עד כמה שניתן לברר, הגיעה ה־ידיעה הראשונה בערך בשעה שש בבוקר ביום הרביעי. אחר־כך הגי־עו למיפלגת העבודה שיחות־טלפון מן השגרירות הישראלית בפאריס, שם נפוצה הידיעה על „מותו" של שימעון פרס במהירות. מקור ה־ידיעה בפאריס היה כנראה בסוכ־נות־הידיעות הרשמית למחצה, ה־A.F.P. (סוכנות־העיתונות הצרפ־תית).

כאשר הגיעו שיחות־הטלפון ה־ראשונות למרכז מיפלגת העבודה ברחוב הירקון 10 בתל־אביב, היו שסברו שם כי מדובר במתיחה. אך כאשר גבר זרם השיחות, החליט יועצו של פרס, בועז אפלבאום, להתקשר אל יו"ר מיפלגת העבודה.

פרס התאכסן במלון הילטון, ו־ישן בשעה שצילצל הטלפון בחד־רו. הוא הרים את שפופרת־הטל־פון, ואפלבאום זיהה מייד את קולו.

„אה, אז אתה חי," אמר אפל־באום. „מה פירוש?" שאל פרס.

אפלבאום הסביר ליו"ר מיפלגת העבודה במה דברים אמורים, ו־לאחר ההסבר, טוען אפלבאום, היה פרס קר־רוח ושאל: „ומה חוץ מזה חדש?" פרס לא גילה ליועצו שהסיפור אינו חדש עבורו: אחיו, גיגי פרס, העיר אותו שעתיים קו־דם לכן, והספיק לבשר לו על ה־שמועה.

אפלבאום שוחח עם פרס בשעה 10 בבוקר, לפי שעון ישראל. ב־וושינגטון היתה השעה שתיים לפ־נות־בוקר. קשה לדעת אם פרס ישן היטב באותו לילה שבו נודע על מותו.

שמי נעמי שושן. בגיל 18 התחתנתי. בגיל 26 היו לי 5 ילדים. בגיל 27 בעלי היכה אותי בפעם הראשונה. בגיל 28 ניסיתי להתאבד.

בגיל 29 פגשתי את זיוה גת...

זיוה גת אינה מלאך. היא אשה רגילה עם בעיות משלה. אבל יש דברים שהיא לא מוכנה להשלים איתם. כמו, נשים מוכות. זיוה גת היא מתנדבת של ויצו.

הפגישות עם זיוה החזירו לנעמי את האמון בעצמה ובאנשים. ניתן לה ייעוץ משפטי של עורכות דין מקצועיות של ויצו. הילדים הוכנסו למעונות יום של ויצו.

במקביל, נעמי עברה קורס מקצועי שהבטיח לה תעסוקה, לאחר שיסתיימו ההליכים המשפטיים. היום נעמי היא אשה עובדת. ילדיה מתחנכים במעון יום ובבית ספר חקלאי של ויצו. לפעמים עדיין קשה לה, אבל עכשיו היא רוצה לחיות.

ויצו הקימה 180 סניפים ומרכזי נשים (בהם 5 מועדוני כביסה) 60 חוגי הורים, 26 תחנות ייעוץ לנשים, 6 מרכזי מידע על זכויות האשה, 25 לשכות משפטיות בעניני משפחה, 3000 קורסים להכשרת האשה. למישהו היה איכפת.

יש עוד הרבה נשים שלא יודעות שיש להן זכויות. אנחנו רוצים להגיע גם אליהן. בעזרתך.

לכל אחד מגיעה טיפה של אושר. ויצו.

ויצו WIZO

תרום למגבית השנתית של ויצו במבצע „ויצו תרום" שיחל ב-5.1.82.

פולין על הברכיים

זה קרה ביום הראשון בבוקר: פולין כולה הפכה שטח כבוש.

בשעה זו אין הבדל בין ורשה ורמאללה, לודז' ועזה, גדאנסק וג'נין. מה שאסור שם, אסור גם שם. אפשר לגרש, לאסור בלי בית־מישפט, לסגור עיתונים, למנוע אסיפות והתבטאות פוליטית. אסור להפגין, לשבות, להשמיע דיעות. להתאסף. כל מילה כתובה טעונה צנזורה מוקדמת.

יש רק הבדל אחד: בפולין שולט הצבא המקומי, הפולני, בעוד שבגדה המערבית שולט צבא זר, הצבא הישראלי. אולם

יוזף פילסודסקי
מפלה לצבא האדום

זהו הבדל למראית עין בילבד, כי השילטון הפולני פועל, למעשה, כזרוע של השילטון הסובייטי. פולין הפכה כימעט בגלוי שטח כבוש של ברית־המועצות. קיים בה המצב שאליו נכסף אריק שרון: שילטון של קוויזלינגים, המתיימר לייצג את העם המדוכא, בעודו פועל כמכשיר בייד השילטון הזר.

החרות האסורה

הדבר היה בלתי־נמנע. רק תמימים יכלו להאמין כי השילטון הסובייטי ישלים לאורך־ימים עם איגוד מיקצועי חופשי במדינה קומוניסטית.

הדבר סותר לחלוטין את הפיקציה התיאורטית, שעליה מבוסס המישטר הסובייטי וכל מישטר קומוניסטי אחר. פיקציה זו אומרת כי במדינה הקומוניסטית שולט „מעמד הפועלים", באמצעות נציגו הבילעדי, המיפלגה הקומוניסטית.

ברגע שקמה אגודה מיקצועית חופשית, בלתי־תלויה, המייצגת באמת את הפועלים, מתנפצת פיקציה זו בגלוי לאלף רסיסים. זהו מצב בלתי־נסבל למישטר המבוסס לא רק על כוח, מישטרה חשאית ומחנות־ריכוז, אלא גם על אידיאולוגיה.

בעיני איש־שילטון סובייטי, הדבר אינו עניין פנימי של פולין. כי אילו נקבע התקדים שייתכן במישטר קומוניסטי חופש של איגוד מיקצועי — ובמילא גם חופש־השביתה, חופש־הביטוי וחרויות דמוקרטיות אחרות — לא היה ניתן להגביל זאת למדינה קומוניסטית אחת. במוקדם או במאוחר היה שואל את עצמו גם הפועל ההונגרי, הצ'כוסלובקי, הבולגרי, ולבסוף גם הרוסי — אם זה יתכן שם, מדוע אין זה אפשרי כאן?

פירוש הדבר: התמוטטות המישטר הסובייטי מבפנים. התערערות סידרי־השילטון היסודיים של המישטר הקומוניסטי. מניעת הדבר האחד שאין המישטר הסובייטי יכול לסבול לחלוטין: הדרישה לחופש־האדם, לבחירות חופשיות, לשביתה.

מה שקרה השבוע הוא ביטוי להחלטה הנחושה של המישטר הסובייטי שלא לסבול התערערות זו. מבחינת התיאוריה הקומוניסטית, יש בכך הרבה מן האבסורד. שהרי לפי תיאוריה זו, על המדינה בחברה הקומוניסטית הלא־מעמדית „להיעלם מעצמה". אך הנה, 54 שנים אחרי המהפכה הבולשביקית ברוסיה, המדינה לא זו בלבד שאינה „נעלמת", אלא להיפך: היא משתמשת באמצעי־כפייה טוטאליטריים כדי למנוע „היעלמות" זו.

הדוב האיטי

בעיני האנשים השולטים בקרמלין, הדוגמה הפולנית מסוכנת הרבה יותר מאשר הדוגמה הרומנית.

המישטר הרומני אמנם פרק מעל עצמו במידה רבה את האפוטרופסות הסובייטית בענייני־חוץ, אך הוא נשאר בעל דפוסים קומוניסטיים קפואים ואדוקים בענייני־פנים. הדבר התקבל, איכשהו, על דעת הסובייטים, או לפחות נסבל על־ידם. ואילו הדוגמה הפולנית, ההפוכה, של נאמנות בענייני־חוץ אך פירוק המישטר בפנים, אינה קבילה לחלוטין.

ראשי הקרמלין רגישים לאין שיעור יותר לענייני־פנים מאשר לענייני־חוץ, כי ענייני־פנים הם הקובעים את שילטונם.

אך יש לפרשה הפולנית גם היבט של ענייני־חוץ. תנועת סולידריות הצטיינה מן הרגע הראשון בנימה לאומנית חזקה ביותר. אחד מכוחות־הדחף שלה היה השינאה המסורתית של הפולנים לרוסיה, שדיכאה אותם במשך דורות רבים. בוודאי נדלק במוסקבה אור אדום נוסף כאשר נאלצה הממשלה הפולנית להתיר, ב־11 בנובמבר, חגיגות לכבוד יום־השנה ללידתה של פולין המודרנית אחרי מילחמת־העולם הראשונה — חגיגות שהיו אסורות הן בימי הכיבוש הנאצי, הן בימי השילטון הקומוניסטי. כי חג זה קשור בזיכרו של יוזף פילסודסקי, הדיקטטור האנטי־סובייטי, שהנחיל לצבא האדום את מפלתו הגדולה ביותר בשערי ורשה, בשנים הראשונות של המהפכה הבולשביקית.

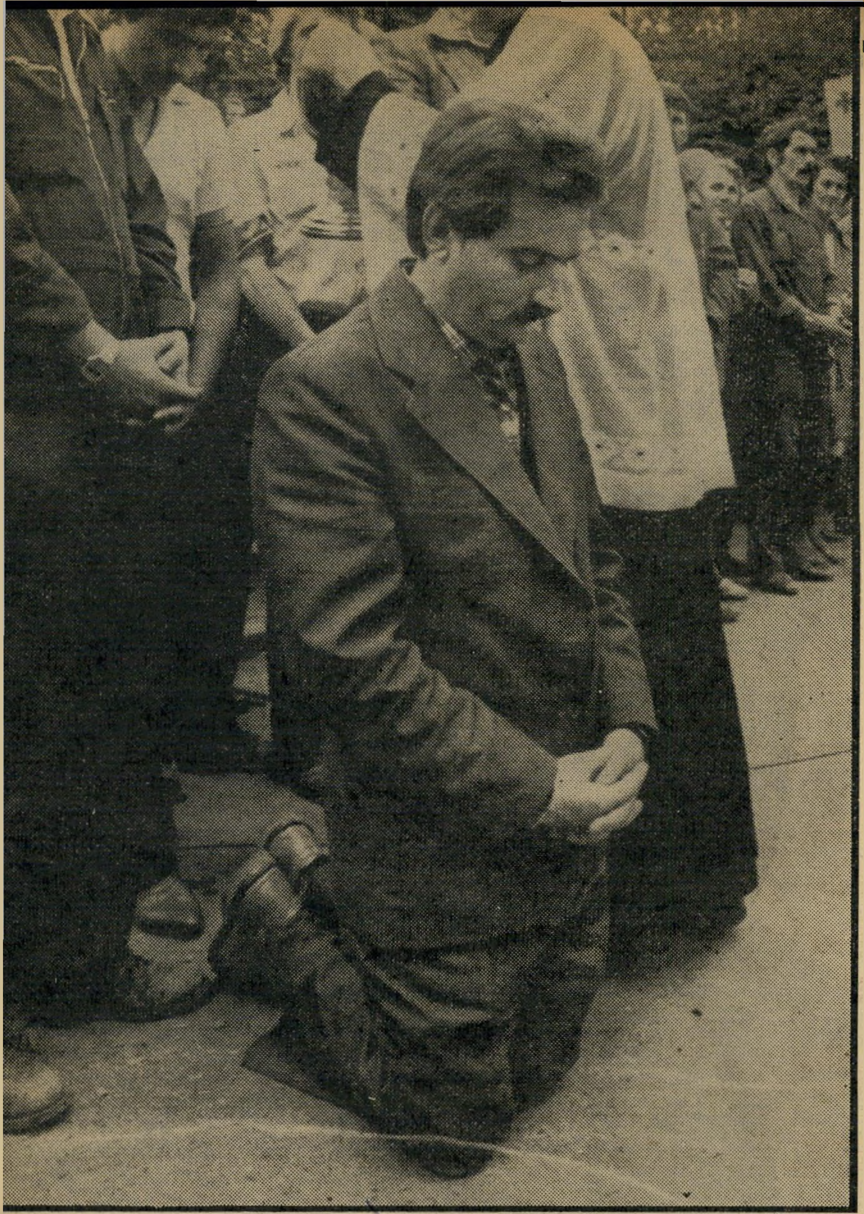

לך ואלנסה
יוריד את הראש?

מול פני הסכנה הכפולה של התמוטטות הדיקטטורה הקומוניסטית באחת מארצות הגוש המיזרחי ושל פרישתה ההדרגתית של פולין מן הגוש הזה עצמו — היה ברור לגמרי כי הסובייטים יפעלו.

אולם הדוב הרוסי נע לאיטו.

בקרמלין שולטים כיום אנשים זקנים. אין הם פועלים באופן אימפולסיבי, מתוך התרגשות של רגע. אין הם ששים לקראת הרפתקות מסוג הפלישה להונגריה ב־1956, או הפלישה לצ'כוסלובקיה אחרי „האביב של פראג". הנזק היה אז גדול מדי.

לכן כילכלו הסובייטים את מעשיהם בזהירות. הם נסוגו לפני סולידריות, צעד אחרי צעד, כשם שמתאגרף מצטיין נסוג לפני יריבו וממתין לרגע הנכון להנחתת הנוק־אאוט.

סידרת הניצחונות סיחררה לא־מעט את ראשיהם של אנשי סולידריות. הם החלו חולמים על דמוקרטיה של ממש, על בחירות חופשיות, על מישטר רב־מיפלגתי, על השתלבות במערב. אחרי שלב ראשון של זהירות בלתי־אופיינית, הם החלו חוזרים לדפוסי־ההתנהגות הקלאסיים שהיו בעוכרי הפולנים פעמים רבות: התקוממות בלתי־מחושבת, חסרת־תוחלת, מתוך העדפת הכבוד והגבורה על פני החישוב הסביר של האפשרויות. ובינתיים הידרדר המשק הפולני, כאשר הפועלים והאיכרים, שיכורי־החופש, עבדו פחות ופחות.

כל אותו זמן הכינו הסובייטים את המכה הנגדית. היה מנוי וגמור עימם שלא להפעיל את הצבא הסובייטי, אלא אם כן אין מנוס מכך, וגם אז רק כאפשרות אחרונה. תחת זאת ביקשו להטיל את המשימה על הקומוניסטים הפולניים עצמם, ועל הצבא הפולני.

לצמרת של המיפלגה בפולין לא היו כל אשליות לגבי המטרה של סולידריות. אילו ניתן למהפכה הפולנית להתקדם באין מפריע, היתה הפקידות המיפלגתית העצומה כולה נשלחת לכל הרוחות וקבוצה חדשה של מנהיגי־פועלים היתה תופסת את כל עמדות־המפתח, יחד עם זכויות־היתר הכרוכות בהן. הצבא, שעליו מופקדת קצונה בעלת תודעה קומוניסטית גבוהה, הוא מכשיר יעיל בידי המיפלגה.

כך הוכנה המהפכה הנגדית. בראש השילטון המדיני והמיפלגתי גם יחד הועמד גנרל. אין ספק כי בשקט, אך באופן יסודי, הוכן הצבא לתפקיד של השתלטות על המדינה, ולעימות עם המוני הפועלים.

הכל הזכיר במידה רבה את הדרך שבה הפעילו מישטרים בורגניים את הצבא נגד הפועלים במאה שעברה. התנועה הסוציאליסטית קמה, בין השאר, כדי לשים קץ למצב זה. צחוק־הגורל הוא שעתה נאלץ מישטר סוציאליסטי להשתמש בצבא כדי לדכא את הפועלים.

מרחץ דמים?

העולם כולו עצר את נשימתו בשעות ובימים הראשונים שאחרי הקמת המימשל הצבאי בפולין.

השאלה שהזדקרה מאליה היתה: האם יחזרו הפולנים על נסיון עשרות המרידות הקודמות שלהם, שכימעט כולן הסתיימו במרחץ־דמים ובהגברת הדיכוי הרוסי? או שמא ינהגו הפעם בזהירות, וייכנעו לכוח הקומוניסטי, שמאחריו עומדת העוצמה הכבירה של ברית־המועצות?

במידה רבה היתה ההחלטה נתונה בידיו של האיש, שהפך המנהיג והסמל של סולידריות: לך ואלנסה. בחודשים האחרונים נקרע האיש בין שיכלו, שציווה עליו לנהוג בזהירות ולהטיף לזהירות, ובין הצורך לשמור על פופולריותו בתנועה שהחלה להסתחרר מרוב ניצחונות.

האם יחליט ואלנסה להיכנע לכוח הגס, ויצליח לשכנע את חבריו להוריד את הראש? האם יוכל השילטון הצבאי להתפשר, בצורה כלשהי, עם סולידריות, כדי למנוע מילחמת־אחים, שתביא בלי ספק לפלישה סובייטית? האם תוכל הכנסיה הקאתולית, מיבצר הלאומיות הפולנית, למנוע עימות?

ומעל לכל: האם הסתיימה כך הפרשה שהרטיטה לבבות בעולם כולו, פרשת ההתקוממות הדמוקרטית של העם הפולני?

בתום היום השלישי של המהפכה הנגדית, כל השאלות האלה היו עדיין פתוחות.

„חלק מהעצירים שונא אותי. זוהי אותה מנהיגות שאני סוגר, שאני בולם, מנטרל, משתמש בנוקשות נגדה. חלק מהם רואה אותי כמפריע להם לחיות בנורמות שלהם...

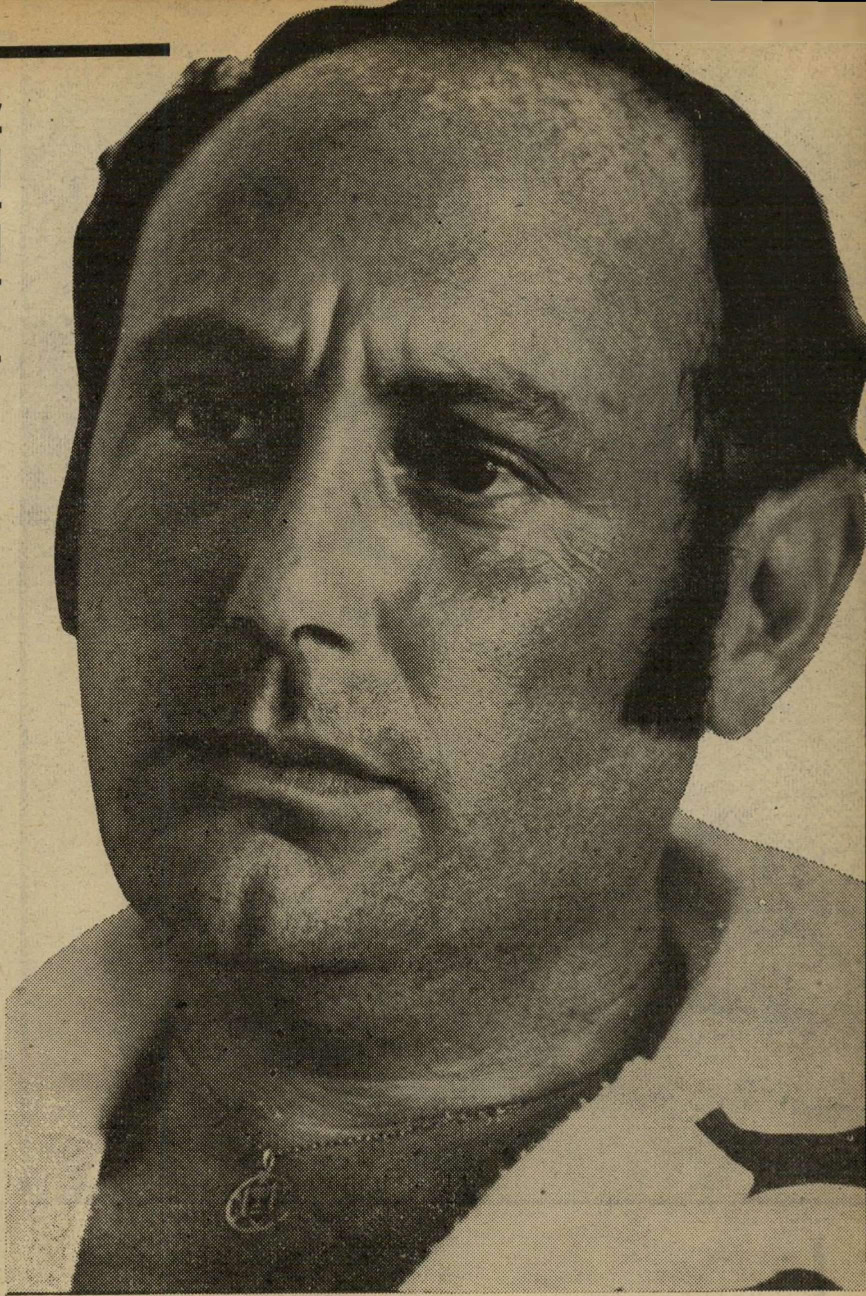

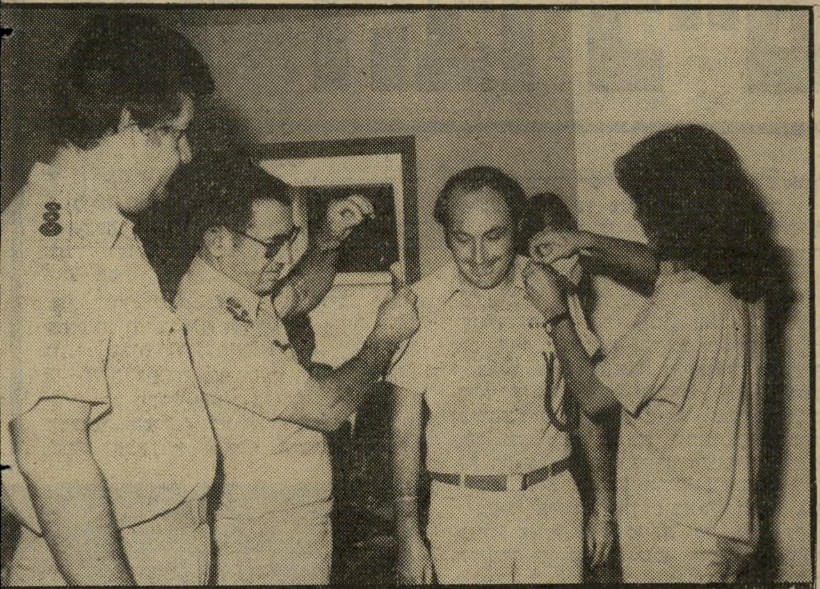

היום הגדול שבו קיבל רוני ניצן את דרגת רב כלאי, ואת הפיקוד על בית־המעצר. את הדרגות עונדים לו מימין, אשתו, רחל ומשמאל נציב שרות בתי־הסוהר, גונדר חיים לוי. משמאל, גונדר מישנה יגאל מאירי.

מדוע נרצח רוני ניצן?

רב־כלאי רוני ניצן אהב את דמותו של ברובייקר, כפי שגולמה בסרט מצליח על־ידי השחקן רוברט רדפורד — מנהל בית־הכלא הצעיר והנמרץ בארצות־הברית, שהפך כלא מושחת למקום אנושי.

לפני כחודש אמר ניצן בראיון עיתונאי: „ההבדל ביני ובינו הוא שברובייקר נכ־של ואני הצלחתי.”

ברובייקר, על־פי התסריט ההוליוודי, סולק מתפקידו אחרי שזכה בהערכה רבה מצד האסירים הקשוחים. ניצן לעומתו, נקטל, ביום הראשון השבוע — כנראה בידי אסירים לשעבר.

רוני ניצן היה צעיר מנהלי בתי־הכלא בישראל. הוא עשה את דרכו במהירות לצמרת — בתוך שבע שנים הפך מסוהר פשוט, למפקד מיתקן־המעצר של כלא־רמלה.

תלמידת בית־הספר העממי בשכונת ה־ראשונים בראשון־לציון, שעמדה מטרים

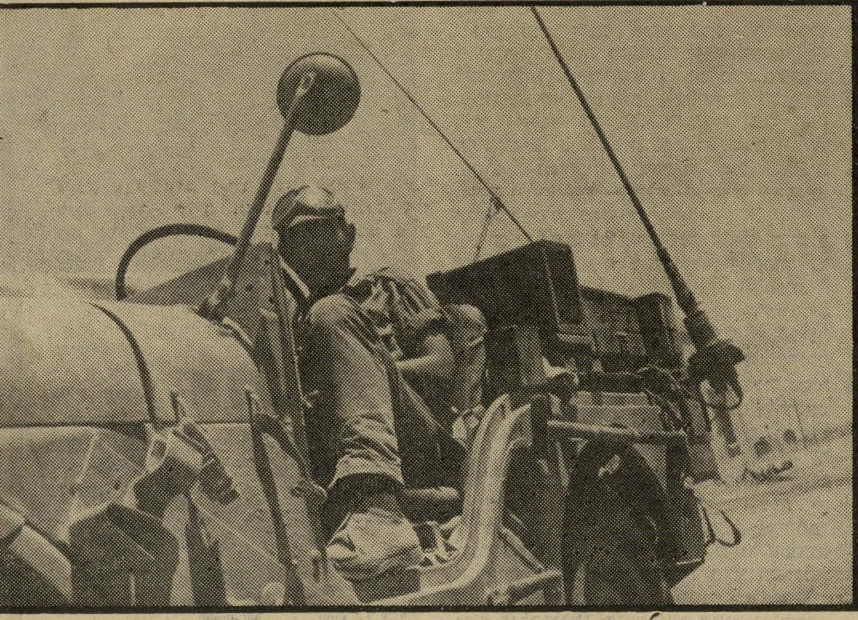

ילד על הסוס רוני ניצן בן 13 רוכב על סוס להנאתו בגבעת־חיים. „תמיד אהבתי לעבוד עם בני־אדם, בבית־הספר הייתי במועצת־התלמידים. אבי רצה שאהיה קבלן, בחרתי לעסוק בחינוך.”

חייל בג׳יפ רוני ניצן בתקופת הטירונות. כאיש־חינוך היתה עבודתו בעיקרה עם נהגים שנכנסו לכלא. „היה ברור לי שאמשיך בעבודתי זאת גם לאחר שיחרורי מהצבא. ראיתי בכך את ייעודי בחיים,” סיפר רוני ניצן על עצמו.

ספורים מרוני ניצן ומרוצחיו, היתה עדה לצרור־היריות שזיעזע הן את המימסד ה־ביטחוני בישראל, הן את העולם התחתון. אחד מחוקי־הברזל במישחק בין שני כו־חות לוחמים אלה — אין לפגוע בסוהרים ובמנהלי בתי־כלא.

ככל הנראה, לא זיהה ניצן את צמד נוסעי מכונית הטרנזיט שחסמה את דרכה של מכונית הרנו 4 הקטנה שלו, בעת ש־היה בדרכו מביתו לכלא־רמלה. האנשים שבהם חשד שהם ששמו לפני כמה חו־דשים מיטען־נפץ בדלת־ביתו, כדי להורגו, אלה יצאו זכאים בבית־המישפט.

רוני ניצן לא רצה למות. הוא אהב את בתו ואת אשתו רחל. הוא אהב את עבודתו וידע שהיא מבטיחה לו קאריירה מזהירה. הוא התחנן לפני רוצחיו שיחוסו על חייו, הציע להם את כל רכושו, אך התשובה היתה חד־משמעית: „מה פית־אום. גמרנו עם הדיבורים!” צרור־יריות נורה מטווח קצר וניצן נפל מתבוסס ב־דמו.

שנוי במחלוקת

ר ב־הכלאי הצעיר הוא מפקד־הכלא הראשון שנרצח בישראל. האם היה זה סימן ראשון לסיגנון חדש במאבק בין הפושעים ובין החוק, או שמא נקמה אישית?

דמותו של רוני ניצן היתה שנויה ב־מחלוקת עד יום מותו. מחד, הוא הצליח ליצור לעצמו, בין השאר, בעזרת יחסי־ציבור מוצלחים, שם של מתקן חברתי. פעילותו לשיקום אסירים הקימה לו עדת מעריצים, כמו אסיר־העולם סמי אלקיים. מאידך, שיטותיו הבלתי־מקובלות בהנהגת המישמעת בבית־המעצר העמידו לו שונ־אים שהיו מוכנים, כך מסתבר, אף לר־צוח אותו.

להילחם נגד המנהיגים

ל פני ארבעה חודשים העניק ניצן ראיון להעולם הזה בבית־המעצר רמלה. מהראיון המקיף אפשר ללמוד על דרכו של מפקד־כלא צעיר, מוכשר ושאפתן זה.

ממשפטים נבחרים מראיון זה (העולם הזה 2292) ניתן, אולי, להבין את הסי־בות שהביאו למותו.

אמר אז ניצן:

תוך כדי עבודתי למדתי שכדי לשנות משהו אני צריך להיות קרוב למנהל. וכשאני צריך לשנות הכי הרבה, אני צריך להיות המנהל. והשאיפה שלי היא להיות נציב שירות בתי־הסוהר, כדי ש־אוכל להזיז דברים.

עשרה תאי־צינוק ישנם במיתקן הח־דיש של בית־המעצר רמלה, אולם מזה כחצי שנה אף אסיר לא ישב בהם והתאים עומדים שוממים. אינני מאמין בשיטת הענישה הזאת. אצלי, כל אסיר בבית־המעצר שואף להגיע לאגף מס' 3, שהוא המשוכלל, ועל הקלף הזה מבוס־סת כל השיטה.

אני פיתחתי באסירים תמריץ חיובי — מצב שבו מקבל האסיר את מה שה־חוק קובע שיש לתת לו. אולם כדי לה־גיע למצב טוב יותר, עם תנאים מעו־לים יותר, חייב האסיר להשתדל ול־השקיע. אם אתה נותן — תקבל מעל ומעבר למה שחלמת. לא נתת? — תי־שאר בתנאי־חיים פחות טובים. מעלת באימון שניתן בך, ולא הוכחת את עצ־מך מבחינת הקרדיט — תתחיל הכל מחדש.

את האסירים האלימים, המתפרעים, אני מעניש על־ידי סגירה בתא נפרד, ב־אגף בודד, עד שאני מחליט, על פי שי־חות בינינו, שההתפרעות לא תחזור.

בבתי־כלא ישנה מנהיגות פנימית אלי־מה, הקובעת את אורח־החיים בתאים ומחוצה להם. על פיה ישק דבר. נגד הקבוצה הזאת אני נלחם. הקושי העי־קרי הוא להתמודד עם הבעיה הזאת מדי יום ביומו, מפני שכאשר אני מגלה אסיר אלים, ואני מרחיק אותו מאח־רים, מייד צץ השני. לצורך מעקב אחרי אסירים כאלה, יש בבתי־הסוהר מה ש־נקרא בשפה נקיה „מעבירי אינפורמ־ציה”. אלה אנשים שתפקידם לשהות עם האסירים, ולהודיע על כל אלמנט שלי־לי ועל כל תנועה חשודה באגפים. שי־טה זו הוכיחה את עצמה במשך שלוש שנים.

קיימים בכלא משכבי־זכר מרצון ואי־אפשר למנוע אותם. אולם אונס ברו־טאלי אינו קיים כאן מסיבה פשוטה: אני החלטתי לוותר מבחינה מסויימת על פרטיות האסירים, לטובת הסדר וה־שקט. קציני־הביטחון ומפקדי האגף ה־שומרים על התאים, מציצים לעיתים קרובות יותר הן לחדרים והן למיקלחות.

עד כאן, דבריו של רוני ניצן.

בראיון טלוויזיוני, שנערך יום אחד אחרי הרצח, סיפר הניצב־לשעבר של שרות־בתי־הסוהר, גונדר חיים לוי, שניצן חי 11 חודשים תחת שמירה צמודה. מיכ־שור אלקטרוני יקר־ערך, כולל טלוויזיה במעגל סגור, הותקן בדירתו, ואנשי־המישטרה ליוו אותו ואת בני מישפחתו בכל אשר פנו.

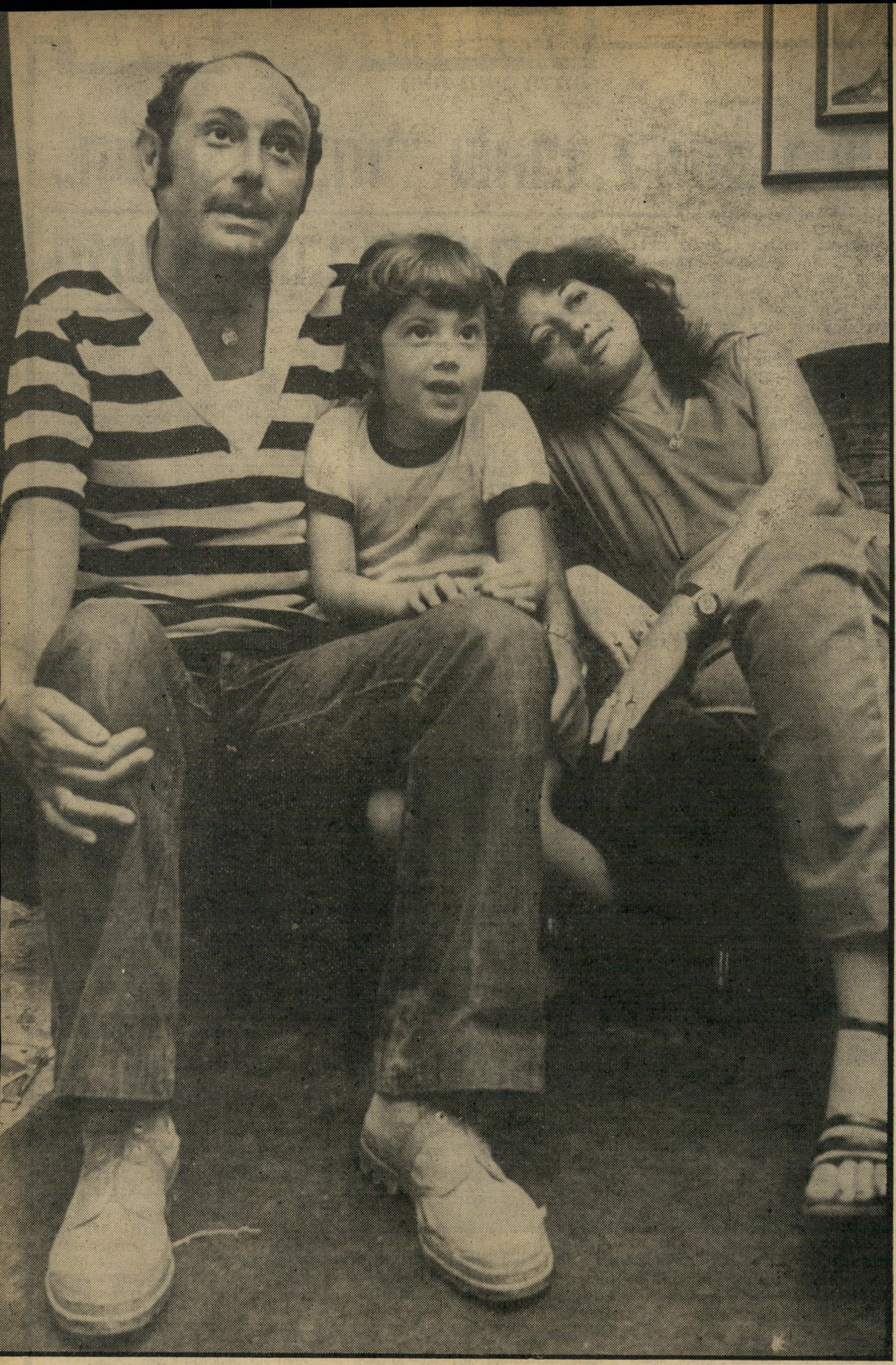

„צריכים להסתכן!"

נהג לומר רוני על מיקצועו. בתמונה, בדירתו בראשון־לציון, עם אשתו רחל ובתו, מירן בת ה־5. „אשתי ידעה שאני נשוי לבית־הסוהר. אני עציר עם חופשות. הנהגתי בכלא מישמעת קפדנית ביותר וידוע לכל מי נותן את ההוראות בבית־המעצר, וכי בכלא הזה אין אלימות.”

מעשה בלתי־חוקי

ל וי גילה שצמרת המישטרה לא ייחסה מישקל רב לאיומים על חייו שלו או על חיי אחרים בשרות בתי־הסוהר, מלבד איומים על אחד — רוני ניצן. יש בעובדה זו יותר מרמז לכך שצמרת ה־מישטרה ידעה על סיכסוך אישי כלשהו בין רוני ניצן ובין הכלואים, או חלקם, במיתקן שעליו הופקד.

על רוני ניצן, כך סיפר לוי, נמתחה ביקורת במסקנות ועדת־קנת לחקירת ה־מצב בבתי־הסוהר, על שיטות הפעולה הבלתי־שיגרתיות שבהן נקט — הוא הנ־היג חיפושים על הגוף ובתוכו, בעזרת חוקן, לגילוי מבריחי־סמים. על שיטה זו, שיש בה לקומם כל אדם השומר על כבודו העצמי, ננזף ניצן גם על־ידי בית־המישפט העליון, שתיאר אותה כמעשה בלתי־חוקי.

נירה גל

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

„העסק הנבחר" שהפך לעסק ביש:

הנשיא שורבב לעסקים

יום בהיר אחד החליטו מנהליו של מישרד פירסום חיפאי קטן בשם קלע, ניסן פוליאקוב ויוסי גל־ים, ללכת „בג־דול". צר היה להם המקום, ולכן היה מובן וטבעי שצריך להתרחב. הרעיון נמ־צא: לבחור בעסקים בענפים שונים, בש־לוש הערים הגדולות, ולהעניק להם תואר „העסק הנבחר". תמורת השימוש בתואר ובסמל גבו השנה 6000 שקלים.

כדי שהעניין יהיה עניין, אירגנו את תמיכתו של מישרד התעשיה והמיסחר, באמצעות חיפאי נוסף, אלי קולס, אז עוזר בכיר לשר־התמ"ת, וה־יום יושב־ראש וע־דת חוקה־חוק־ומישפט של הכנסת, מטעם הליברלים. כשנשאל אלי קולס מה ראה לתת חסות של המישרד למיבצע עיסקי־פרטי, השיב שעשה זאת בגלל פניית התאחדות הסוחרים אליו, שנתנו חסותם למיבצע וכי החסות היא חד־פעמית. כש־פנו אל מזכיר התאחדות־הסוחרים, נהרי הוא טען, שנתן חסות מכיוון שמישרד־המיסחר־והתעשיה, ובעיקר הממונה־על־המלאכה־התעשיה־הזעירה־והמיסחר, ביקש זאת. בתואר הארוך הזה נשא אז, ניחש־תם, לא אחר מאשר מיודענו אלי קולס. מיכתבו של קולס ליזמים היה מנוסח כאי־לו הופנה לזוכה בתואר העסק הנבחר, אף־כי נשלח כברכה ליזמים.

כדי להאדיר שם ורושם, פנו השנה אנשי „קלע" גם למוסדות ואישים נוספים, שיתנו בירכתם למיבצע של השנה 1981/82. למברכים הצטרפו המועצה לצר־כנות, המכון למיסחר הוגן ועוד. אך באלה לא היה די. על־פי המ־לצתו של אלי קולס, שלח מזכירו האישי של נשיא־המדינה ברכה למיבצע, מבלי לדעת שמשתמשים בשם הנשיא לצרכים מיסחריים.

שר פת
נשף מפואר

כשעמדו על־כך, היה כבר מאוחר. הש־נה התחדש המבצע: „העסק הנבחר 1981/82." מיכתב חדש מלישכת הנשיא אי־אפשר היה לקבל, אך עניין זה לא ה־ווה בעייה לאנשי קלע. פשוט, מחקו את התאריך של השנה הקודמת ותחתיו הודפס תאריך חדש — 15 בנובמבר 1981.

כשבאמתחתם אישורי חסות של מיש־רד־המיסחר־והתעשיה — בחתימת השר גידעון פת, של הנשיא — בחתימת מזכי־רו ושל גופים ציבוריים אחרים, אפשר היה לגשת למיבצע השנתי החדש. לכל הזוכים בתואר הובטחה השתתפות בנשף מפואר, בהשתתפות השר גידעון פת, ש־ימסור לזוכים את התעודות. נשף כזה אומנם נערך בשנה שעברה, והשר פת חילק את התעודות, הכל על־פי עצתו הטובה של עוזרו הבכיר לשעבר, אלי קולס.

השנה אולי ייערך נשף מפואר, אך ספק אם שר־התעשייה־והמיס־חר יחלק את התעודות וילחץ את ידי הזוכים. „אני לא רוצה לשמוע יותר על העסק הזה," אמר למי ששאל אותו על העסק הביש הזה.

לא פלא. השר בוודאי ראה את התמונה שבה הוא לוחץ את ידו של דויד גיל, מנהל מישרד השידוכים רעים, שהיה אף הוא בין הזוכים, ולא מכבר נעצר על־ידי המישטרה בחשד העלמות מס.

לשכת נשיא המדינה

ירושלים, י"ח חשון תשמ"ב
15 נובמבר 1981

לכבוד
הנהלת "קלע"
מארגני ויוזמי "השם הנבחר"
ו"העסק הנבחר" בישראל
רח' ארלוזורוב 2
חיפה 33152

הנשיא מברך, את מבצע "השם הנבחר" ו"העסק הנבחר" ומייחס חשיבות רבה לכל פעולה שתכליתה טובת האזרח והצרכן, ושיפור השירות הניתן לציבור.

ברכת עידוד שלוחה איפוא למארגני מבצע "השם הנבחר" ו"העסק הנבחר", ושבח מיוחד לנבחרים המצטיינים.

בברכה ובכבוד רב,

עמי גלוסקא
מזכיר אישי לנשיא המדינה

המיכתב שהתאריך שלו זוייף
ברכה ליזמים

חששות ממשבר

„התחלת השנה"

מה יקרה בעוד 10 ימים בבורסה? זו שאלה קשה שכולם שואלים. התשובה קשה עוד יותר. כרגיל, לשאלות קשות יש תשובות שונות, אחת מהן בוודאי נכונה. כל אחד יבחר לו את הנוחה לו. אבל, לפני שנשיב על השאלה הקשה, ניקח פסק־זמן.

כמה מן המבצעים באולם המיסחר ב־בורסה, ביקשו ממני להגיד לחיים פלטנר מהטלוויזיה ולאנשי ציוותו, שלא כדאי להם לבוא בכל יום חמישי בצהריים ולצלם את אולם המיסחר. אותם אנשים יושבים באותו מקום ומדברים על אותם דברים. כדאי יותר להשאיר את כל הצוות (6) בירושלים ולהשתמש בסרטי ארכיון. כך אפשר יהיה לחסוך כמה עשרות אלפי שקלים למשלם המיסים. את חיים פלטנר אפשר לראיין באולפן בכל שבוע, מה שבאמת קורה לא פעם. ועוד משהו: אשתו של אחד הברוקרים תפסיק לשאול אותו כל פעם: „מה זה צביקה, לא הראו אותך בטלוויזיה בצהריים, אז איפה היית?"

המפתח אצל הקרנות:

מניות „מסומנות"

עכשיו נחזור לבורסה.

אני מקבל את ההנחה בעלת הבסיס, שעוד החודש, לפני סוף דצמבר, תגיע רמת השערים לשיא של 1981. הקרנות ירימו את ה־שערים, אבל לא בימים האחרו־נים. הקרנות יקנו את המניות „המסומנות". גם הציבור הרחב יקנה את אותן המניות.

הבורסה

השערים יעלו. ואז, ברגע הנכון, ישח־ררו הקרנות מ־ניות „מסו־מנות", שהצי־בור ימשיך לק־נות אותן. ואז, צריך לדעת מתי לצאת. כי כמו שאמר לי ברוקר זריז, „צריך לספור את הכסף ב־31 בדצמבר. והוא ממשיך ומסביר שיהיו כמה ימים של ירידות, ואז יחזור המצב של „יש כסף ואין אלטרנטיבה."

השיטה של הסופר־חכמים:

איך לברוח בזמן

השיטה הזו עובדת בערך כך: אם הם (הכוונה לכל היותר, חוץ מהחכמים „סופר") חושבים שתהיינה ירידות בשבוע האחרון, אז אנחנו נמכור בשבוע שלפני האחרון, תהיינה ירידות שערים, אנחנו נחכה על הגדר, וכמה ימים לפני המועד הקובע, ביום החמישי, ה־31 בדצמבר, נתחיל לקנות, השערים שוב יעלו וכו'. לשיטה זו יש שם נוסף: שיטת הבטן הרכה.

יש גם רבים השואלים את עצ־מם, מתי לברוח? לא חשוב למה, בעיקר כדי להיות בטוח ו„לספור את הכסף." אלה נמצאים בדי־למה. „יושבים" על מניות טובות שעושות כל יום כמה אחוזים, אך פוחדים שיום אחד, המתקרב והו־לך, תתהפך המגמה ולא יוכלו למ־כור את הסחורה שבידם, או יהיו נאלצים למכור, בהפסד כביכול.

יש גם כאלה, שיושבים עם מניות שעדיין לא עשו מה שקיוו שיעשו, ול־דעתם יש להם עוד סיכוי, למה לא? חלק בטח יזכה, אבל איזה חלק?

לקחת טרמפ על הקרנות

החכמים הכי גדולים הם אלה שטו־ענים, שמה שטוב לקרנות הנאמנות טוב גם להם. או „לעלות לאט אבל בטוח." גם פה יש שתי אפשרויות, להיכנס לקר־נות המתמחות במניות, או לבדוק על איזה מניות מתלבשים הבנקים עבור הקרנות שלהם. יש עוד כמה נותני עצות שאומרים שעכשיו הזמן להיכנס למניות הבנקאיות דווקא. „תראה", הם אומרים, „איזה מאבק צמוד! רוב המניות הבנ־קאיות עשו 165% מאז התחלת השנה. עכשיו מתחיל המירוץ הצמוד. כדאי להת־לבש על שתי מניות ואפילו שלוש, ול־הרוויח כמה אחוזים בטוחים ולהיות גם בטוח מירידות ומפולת."

הסברי אי־די־בי

לא משכנעים

אני חוזר ומזכיר לכם, שאני מביא דברים בשם אומרם. לי אין מחלקת מחקר־תחזיות־ציפיות.

● מניות הבנקים למשכנתאות ירוצו. הם נמצאים בכל הקרנות השואפות לראש התור.

● מה קרה לישרס אחרי הכישלון בהנפקה? מישהו צריך לדאוג לסחורה.

● הנה רשימה חלקית, לא מעודכנת, של מניות שהאחריות להן על הקונה אותן בלבד: כרמל, מודול בטון, סקיו־ריטס, פניקס 0.1, כלל תעשיות, קליל, דיסקונט השקעות, ארלדן 0.1, הסנה, ים המלח, פולגת.

● מי שרוצה לעוף באף־16 יקנה תאת. מי שמצחצח שיניים פעמיים ביום יקנה חיא!

● אה, מה קרה ל„פי־בי" ולבנק הבינלאומי השנה? חבל, בנק דינמי שעבר את שיאו ונכשל בעסקי ניירות הערך.

הסכם השכר

בענף היהלומים

יתפוצץ בתחילת

1982

מה קרה? למעשה דבר לא קרה וכאן מקור הבעייה. כל התחזיות על שיפור צפוי במכירת יהלומים ותכשיטים משו־בצים ביהלומים, לקראת ראש־השנה האז־רחית, נתבדו. המיתון בארצות־הברית נותן את אותותיו; הפעם בהיקף רחב יותר מבעבר. תנועת הקונים חלשה, „ה־סחורות מחכות לקונים." קונים בעיקר מוצרים זולים. עם אלה לא נמנים היה־לומים. אם עד לאחרונה היתה תיקווה למכירת „אבנים קטנות", גם זו נתבדתה.

המשבר בתעשיית היהלומים מחריף. רק החזקים ביותר ממשי־כים להחזיק מעמד. רבים נפלטים. כבר עתה ברור שענף היהלומים לא יוכל לעמוד בתשלום התוספת של 30% לעובדי התעשיה, על־פי הסכם השכר האחרון, שנחתם בתיווכה של ההסתדרות לאחר ההפגנות האלימות של פועלי ה־יהלומים.

תוספות השכר הצפויות בינו־אר ובפברואר אינן מותירות תיקווה. התעשיינים לא יוכלו לעמוד בהן. הפועלים לא יוותרו עליהן.

למה רק

בבנק־הפועלים

סיפר לאחרונה עובד בכיר באחת מחטיבות כור: „אני מקבל את משכורתי באמצעות סניף בנק־הפועלים ליד מקום מגורי. ביקשתי להעביר את המשכורת לבנק אחר, שבו מקבלת אשתי את מש־כורתה. פניתי למנהל הכספים של החטי־בה והוא אמר לי: לא בא בחשבון, אי־אפשר. עכשיו כל חודש אני מעביר את כל המשכורת, פחות 3 שקלים, לחש־בון שלי בבנק אחר."

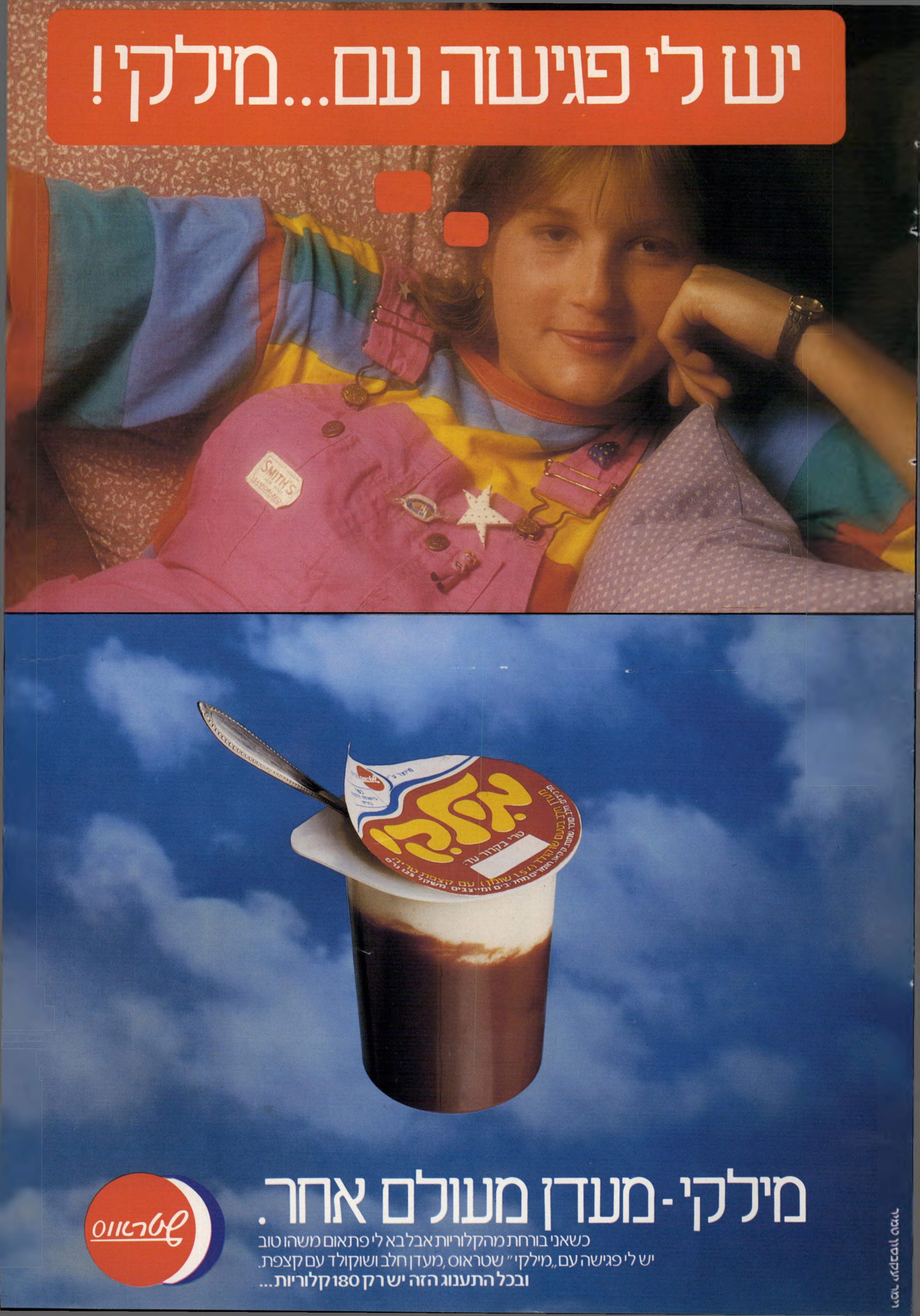
יש לי פגישה עם...מילקי!
מילקי - מעדן מעולם אחר.
כשאני בורחת מהקלוריות אבל בא לי פתאום משהו טוב
יש לי פגישה עם „מילקי" שטראוס, מעדן חלב ושוקולד עם קצפת.
ובכל התענוג הזה יש רק 180 קלוריות...
שטראוס

תבליני בלטימור עושים אוכל מעניין!
חדש! תבלינים טהורים נוסח אמריקה:
פלפל שחור; פלפל לבן; קנמון; כורכום; מוסקט טחון; גריל בשר; גריל דג; גריל עוף;
תבלין לסטיק; כמון; מרכך בשר; אורגנו; גרגרי שום; פלפל אדום חריף; אבקת קרי; פפריקה.
רוצים לקבל חינם חוברת מתכונים מעניינים?
שלחו גלויה אל תבליני בלטימור ת.ד. 1334 ת"א מיקוד 61013
תבליני בלטימור, להשיג בסופרמרקטים ובחנויות נבחרות למִמכר מזון. כשר.

פרשת „אלטלנה", ההנחיות לכיבוש העיר העתיקה, רצח הרוזן ברנאדוט וגישושי־השלום עם מצריים - במיסמכים הגנוזים מ־48 ששוחררו השבוע לפירסום

בין פארוק לברנאדוט

המלך פארוק
יהפוך קיסר ערב

מדי שנה מפרסם מישרד־החוץ הבריטי כרכים על גבי כרכים של תעודות, מיסמכים ומיכתבים מן העבר, הגנוזים במרתפיו. החוק הבריטי מאפשר פירסומם של מיסמכי־עבר וחשיפתם 25 שנה אחרי ההתרחשויות.

הרוזן ברנאדוט (משמאל) עם עוזרו בירושלים
זכויות רוחניות בירושלים

במדינת־ישראל הואצלו סמכויות־הפירסום של המיסמכים הגנוזים לגנז־המדינה, מנהל גינזך המדינה.

השבוע פירסם גנז־המדינה כרך ראשון של תעודות ומיכתבים של מישרד־החוץ מאי — ספטמבר 1948, שבו 558 תעודות, מיכתבים ודו"חות, המשתרעים על פני 659 עמודים.

מיסמכים אלה חושפים כמה מהפרשיות הנודעות של מילחמת־העצמאות:

• שרת על אלטלנה

בשעות הערב של ה־11 ביוני 1948, שעות ספורות אחרי שנכנסה לתוקפה הפסקת־האש בארץ־ישראל, הפליגה מנמל פורט־דה־בוק בצרפת הספינה אלטלנה, כשעל סיפונה כ־900 עולים וכמות גדולה של נשק ותחמושת. העולים — רובם צעירים יוצאי־צבא — רוכזו ואומנו על־ידי אצ"ל באירופה. הנשק סופק ברובו על־ידי הרשויות בצרפת, בעיקבות מגעים בין נציגי אצ"ל ומישרד־החוץ הצרפתי.

כשהתברר שהספינה עומדת להגיע לחופי הארץ, נפתח משא־ומתן בין נציגי הממשלה הזמנית וראשי אצ"ל, שנסב על מקום הורדת האנשים ועל יעודו של הנשק.

נציגי אצ"ל רצו שהנשק יימסר ליחידותיהם בירושלים, שם הוסיף האירגון לקיים מיסגרת צבאית נפרדת. נציגי הממשלה דרשו שהנשק יימסר ישירות לצה"ל, ללא־תנאי, אם כי בשלב מוקדם של המשא־ומתן הסכימו ש־20% ממנו יוקצו לירושלים. בעניין זה לא הצליחו הצדדים להגיע לידי הסכמה.

אלטלנה הגיעה לחוף כפר־ויתקין בליל ה־21/20 ביוני, ושם הורדו מרבית העולים ומיקצת הנשק. בשלב זה הציגה הממשלה אולטימטום לאצ"ל ודרשה למסור את הספינה על נישקה לצה"ל. דרישה זו נדחתה.

אחרי חילופי־אש בין הצדדים הפליגה הספינה אל מול חוף תל־אביב, והגיעה לשם אור ליום ה־22 ביוני. כאן נעשה נסיון לפרוק את שארית הנשק, ופרץ קרב בין אנשי אצ"ל ובין יחידות צה"ל. הספינה נפגעה בירי־תותח („התותח ה־קדוש"), שהוצב על החוף, ועלתה באש.

פרשת אלטלנה נחשבת לאחת הפרשיות הלוהטות ביותר ב־34 שנות קיום המדינה, וכמה מהמיסמכים החסויים, המתפרסמים עתה, מטילים אור חדש על פרשייה זו.

ראשון המיסמכים הוא מיברק מוצפן, ששיגר מפאריס ב־15 ביוני, נשיא המדינה הזמני, הד"ר חיים וייצמן, אל שר־החוץ בממשלה הזמנית, משה שרתוק (שרת), וזה תוכנו:

„עיתונים מדווחים על שתי אוניות שעזבו את מארסיי עם עולים צעירים ונשק. עלינו להמשיך ולשמור על קיומה של הפסקת־האש ותנאיה, אחרת נואשם בהסגת החוק הבינלאומי. דבר זה יזיק למצבנו הכללי. אני משוכנע שאתה תדאג להתנהגות הולמת של כל נציגינו בכל מקום. חיים וייצמן."

ביוני 1948, ישבה ברודוס מישלחת ישראלית בראשותו של ראובן שילוח, וניהלה משא־ומתן עם מתווך האו"ם למזרח־התיכון, הרוזן פולקה ברנדוט, שניהל במקביל מו"מ עם המישלחות הערביות.

על פגישה שערכו אנשי המישלחת הישראלית עם הרוזן ברנדוט, ואשר נסבה על פרשת אלטלנה, כתב ראובן שילוח בדו"ח למשה שרתוק (שרת). המיכתב מסווג — מקור: 130.02/2424/20, ותאריכו הוא 22 ביוני 1948.

קטעים ממיכתבו של שילוח מובאים כאן:

„בדרך משדה־התעופה למלון סידרתי את העניינים כך שנסעתי במכונית יחד עם (ראלף) באנץ'. סיפרתי לו את פרשת האצ"ל, ונתברר לי כי עד שבאנו אנחנו לא הגיע אליהם שמץ מכל מה שקרה בארץ, מלבד שקיבלו מברק דחוף מבונדה*, המבקש שהרוזן יבוא מייד לתל־אביב. לפי עצתו של באנץ' החלטתי להביא את עניין האצ"ל לידיעת הרוזן בלי כל דיחוי.

„מייד לאחר שהגענו למלון, נפגשנו עם הרוזן והצגנו לפניו את הדברים ברוח מיכתבך לבונדה. הרוזן הביע צערו על הדם שנשפך ועל הקשיים שממשלת־ישראל נתקלת בהם, אולם שיבח את התנהגותנו ואמר כי התנהגותנו זו תוכיח לעולם כולו, כי אנו ממשלה העומדת בדיבורה, אשר יש לה כוח לנקוט גם באמצעים דרסטיים בשעת הצורך...

„לאחר ארוחת הערב נפגשנו לשיחה נוספת... מסתבר כי בין שיחתנו הראשונה לארוחת־הערב הספיק לאדאס** למסור לרוזן גירסתו הוא על פרשת האצ"ל וה־

(המשך בעמוד 56)

„אלטלנה" בוערת בחוף תל־אביב
„ברנאדוט שיבח את התנהגותנו"

* תורד בונדה, קולונל בצבא שוודיה — ראש־מטה משקיפי־האו"ם בארץ־ישראל עד יולי 1948.

** אלכסיס לאדאס — איש צוות משקיפי־האו"ם בארץ־ישראל.

אין שום סיבה שלא יהיה לך וידיאו מץ

בשיטת VIDEO 2000, VHS או BETAMAX

במחיר של ______ בלבד.

כ 25,000 שקל!
כ-30,000 שקל!
כ-35,000 שקל!

אתה תחליט! אנו יכולים לאמר לך שמחירי הוידיאו נעים בין -.35,000 שקל ל -.48,000 שקל. אולם תוכל לרכוש את ה"וידיאו מץ" שלך

גם בפחות, במחיר ובתנאים הנוחים לך.

בחר את הוידיאו המתאים לך ביותר ונציג "מץ" ירכיב עבורך תכנית שתתחשב באפשרויותיך הכספיות ובשיטת התשלומים הנוחה לך. למשל: חלק במזומן וחלק בתשלומים, הכל בתשלומים, "טרייד-אין", "שכר-מכר" וכדומה.
שלח עוד היום את התלוש המצורף ואנו נמצא את הדרך שתאפשר לך להנות מוידיאו מעולה וגם לגמור את החודש בלי "לחץ".
וידיאו מץ"-איכות, אמינות ושירות מהטובים בישראל.

לפניך 3 אפשרויות:
1. לפנות לאחד הסוכנים המורשים של "מץ" ברחבי הארץ.
2. לשלוח אלינו את התלוש המצורף למודעה זאת.
3. לגשת אלינו ל"בית מץ" מודיעין 19 בני-ברק.

תלוש שי

כל המזמין את נציג "מץ" לביתו, יזכה מידיו במצית כיס-חינם!
לכבוד "בית מץ" מודיעין 19 בני-ברק 51263
אני מעונין לרכוש "וידיאו מץ" בהתאם לאפשרויות שלי:
ברשותי מזומנים בסך ....שקלים
באפשרותי לשלם סך ....שקלים מידי חודש
□ אני מעונין לקבל מידע נוסף על סוגי הוידיאו שלכם עם פירוט מלא של כל תכניות הרכישה.
□ נא לשלוח אלי את נציגכם.
שם ומשפחה ....
כתובת ....
טל. בעבודה .... טל. בבית ....

Metz 82

הקניה הטובה ביותר 1982

יואל אביטל

הורוסקופים אישיים

בחמישה תחומים

1. הורוסקופ אישי
2. הורוסקופ אישי לצעירים
3. לוח שנה אסטרולוגי אישי
4. הורוסקופ אהבה אישי
5. הורוסקופ משותף לשניים

אסטרולייט בע"מ — טלפון 218713
רח' אבן־גבירול 66, ת"א (על־יד קולנוע גת)
ת. ד. 16387 ת"א מיקוד 61163

רובקס
מעודפי יבוא

למוסדות, מסעדות, ועדי עובדים וקיבוצים.
קערות, מגשים וצלחות במחירים מיוחדים!
אפשרות יצור מגשים בהזמנות מיוחדות.

קיבוץ גלויות 26, תל־אביב
טל. 822926 — 830141

מכתבים

איכה

ישראל הפכה עבד נרצע לארצות־הברית, טוען ה־קורא, ומביא אסמכתה:

„כי ימכר לך (ארצות־הברית) אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים, ובשנה השביעית תשל־חנו חופשי מעימך... והיה כי־יאמר לך: לא אצא מעמך כי אוהבך ואת ביתך כי טוב לי עימך; ו־לקחת את המרצע ונתתה באזנו ובדלת והיה לך עבד עולם."

פסוק זה לקוח מספר דברים, פרק ט"ו, אך על מה שקרה כאן אפשר להוסיף פסוק אחר, ידוע עוד יותר:

איכה היתה לזונה, קריה נאמנה.

יהושפט ארסל, ירושלים

● ● ●

לא כלול בדי־נים

על שביתות־רעב כאמצעי להשגת יעדים פוליטיים.

כמה מפעילי גוש־אמונים, ש־חלקם הגדול דתיים, הודיעו כי ישבתו שביתת־רעב במחאה על שדרישתם לעצור את הנסיגה לא נענית.

חלוץ בשטח זה היה ד"ר מישע מישכן, שהוא יהודי דתי.

מן הראוי להזכיר לאנשים אלה כי אמצעי זה של מאבק אינו

קורא אלון
אסור להתאבד

כלול בדיני־ישראל, והוא אסור בהחלט על־פי דינים אלה.

אלי אלון, תל־אביב

● ● ●

לעצור - כן. אבל מה?

הרבה שומעים בעת ה־אחרונה את הסיסמא „לעצור את הנסיגה ב־סיני."

אני, במחילה מכבודכם, הייתי מציעה לשנות במיקצת את הסיס־מה, כדי שזו תתקבל על דעת רוב אזרחי־המדינה, ולא רק על דעת מיעוט שבהם.

לעצור, כן. אבל לא את הנסיגה בסיני.

לעצור את הנסיונות הבלתי־פוס־קים מצד מיעוט קיצוני, המעוניין לכפות רצונו על הרוב.

לעצור את אדישות הממשלה ל־נוכח אזרחים, הלוקחים לידיהם את החוק.

לעצור את אלה הרוצים להכשיל את השלום, והמעוניינים להחזיק בארץ־ישראל „השלמה" בכל מחיר (ויהיה יקר ככל שיהיה).

לעצור את אלה החושבים כי אלימות היא הדרך היפה ביותר להיאבק על אידיאלים.

לעצור את אלה שאינם יודעים סדר, חוק ודמוקרטיה מה הם.

לעצור, לפני שיהיה מאוחר מדי.

טוב סמדר, ירושלים

● ● ●

משכנותיך ישראל

השר אריאל שרון טען כי בתולדות ישראל עוד לא נחתם חוזה כזה, ובחג־החנוכה הקרוב ידליק ה־שר יעקב מרידור חנוכיה באור שיבעת הפטנטים.

הספד לנטלי

הקורא רוצה לכתוב משהו אישי לשחקנית ההוליוודית נטלי ווד שנפטרה.

משהו אישי, משהו מדליק, מטריף ובלתי נשכח לעולמים בליבי. אני רוצה לצרף לכך גם שיר:

גם חלומות, כאנשים / יש

שחקנית ווד
חלומות כאנשים

וימותו פעם / בלא עיתם / על לא עוון לטעם / אף חלומות יש נרצחים / בחרב האכזבה / בלהט של בגידה / בתער שיכחה פושעת /
וחלומות / יש מאבדים עצמם לדעת / יש ויכרע אדם אל קבר חלומו / כאל קבר אח / ויתייפח / כילד / אל מול חלום נרצח /

ישראל פוגל, תל־אביב

לכן, אומר החמשירן, אפ־שר לשיר כך:

סביבון, סביבון, סוב־סוב־סוב / הירדן לאחור עוד יסוב / בא הרגע הגואל / משכנותיך ישראל / הוי מה טובו הסכמיך ישראל.

אס, תל־אביב

● ● ●

הצדעה למפגינים

האיש שתפקידו מונע ממנו להזדהות בשמו מבקש ל־הזדהות עם האנשים ש־הפגינו נגד סגירת העתון „אל־פג'ר".

אילו יכולתי, הייתי ניצב עם העיתונאים שהפגינו נגד סגירת העיתון אל פג'ר. זאת לא יכולתי לעשות, אולם אבקש להביא לפני הציבור את הידיעה שפורסמה ב־אל־פג'ר ואשר בעטייה נסגר ה־עיתון בעוון „הסתה".

הידיעה של אל־פג'ר נפתחה ב־מילים: „יוסוף אל־חטיב, ראש הליגה הכפרית האנטי־לאומית ב־איזור רמאללה, הממומנת בידי הישראלים, נפצע באופן אנוש ב־17 בנובמבר, כאשר אנשי־גרילה פלסטינים ירו אל תוך מכוניתו ליד העיירה ביתוניה במחוז רמאללה.

(המשך בעמוד 16)

רהט ביתך עם

דירן

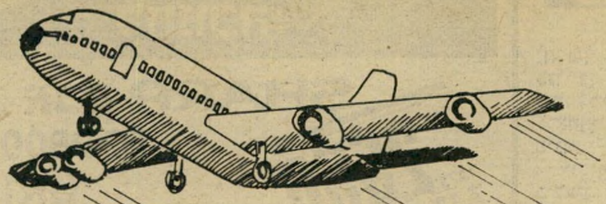

וטוס חינם עם "ארקיע צ'רטר" לאירופה

בלי הגרלה !!!

חדר שינה דגם VENUSIA
תוצרת PRESOTTO - איטליה
מיוצר מעץ אגוז
מיטה + 2 שידות (2 מגירות) + שידה גדולה (3 מגירות) + מראה
מחיר: -.25,000 שקל כולל מ.ע.מ.

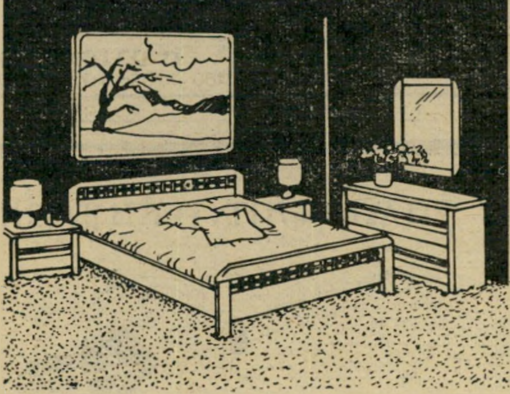

פינת אכל דגם TIMOTHY
תוצרת I.C.M - איטליה
מיוצרת מעץ אשא
שולחן 90×160 - להגדלה + 6 כסאות
מחיר: -.14,520 שקל כולל מ.ע.מ.

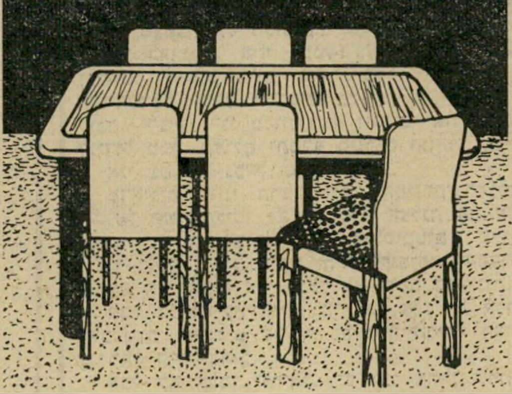

מערכת ישיבה דגם DELTA
תוצרת הארץ
ספה תלת־מושבית + ספה דו־מושבית (אפשרות לתוספות)
מחיר: -.13,300 שקל כולל מ.ע.מ. - ללא בד הריפוד
* כמות הבד - 18.7 מטר.

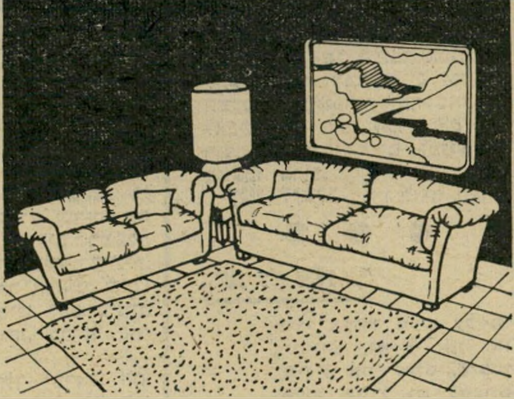

"דירן" - יבואן מס' 1 של רהיטי איכות מאירופה, בשיתוף עם "ארקיע צ'רטר", מזמינים אותך לרכוש את רהיטיך ב"דירן" בסכום של -.35,000 ש' * במזומן, ולטוס הלוך וחזור לאירופה - חינם! (פרנקפורט, דיסלדורף או מינכן - לבחירתך).
זאת ועוד, תנתן לך האפשרות להנות מכרטיס אחד נוסף עבור בן/בת זוגך, במחיר הנמוך בהרבה ממחירו הרגיל.

בוא לממלכת הרהיטים של "דירן" הכוללת מבחר מגוון מתוצרת הארץ ותוצרת חוץ, בעיצוב קלאסי ומודרני, באיכות ללא פשרות ובמחיר סביר.
לבחירתך גם מבחר מרשים של דהיטי "נצר סירני" הידועים באיכותם. עצב עכשיו את ביתך במיטב רהיטי "דירן" וטוס עם "ארקיע צ'רטר" לאירופה וחזרה - חינם !!!

* המבצע כפוף ל"תקנון המבצע" הנמצא ב"דירן".
* מבצע זה מבטל כל מבצע אחר על קנית רהיטים ב"דירן".
* סכום הקניה לפני מ.ע.מ.

arkia charter ארקיע צ'רטר

אפשרות רכישה של עד 8 תשלומים-מחוץ למבצע!

מבחר מרשים של רהיטי "נצר סירני"

בית האופנה לריהוט מודרני

דירן

תל אביב- אבן גבירול 30
03-252470 (בנין נאות אביב)
ירושלים- יד החרוצים 14, איזור תעשיה
תלפיות 02-716368/9 (ע"י פולגת)
חיפה- טרומפלדור 54/56, נוה שאנן
04-229238
4 נגרים: ת"א הירקון 321 טל. 444932

בוא לדברים היפים שבחיים בוא לדירן.

יואל אביטל

מבצע
שרפ-פרוסמן לתנוכה:
SHARP שואב אבק
דגם EC-9800 -
1,000 ואט,
ב- 2,550 ש׳ בלבד
החל מ־7.12.81
להשיג בשקם. במשביר לצרכן ובחנויות החשמל המובחרות

כמה שוקלת סוללה?

VARTA STANDARD R-20
עומדת בדרישות התקן הישראלי

דבר נוסף שכדאי לדעת הוא, שסוללה נותנת שירות טוב לצרכן אם היא מיוצרת כהלכה, ואם יש בה שיעור נכון של חומר פעיל ושאר החומרים (מיקס). ואם אומנם כל אלה בתוכה, צריך להיות לה משקל מסוים, כובד מסוים. אם הסוללה קלה מדי — יש להניח שהיא אינה משובחת.
בחונה 26.8.81
נורית ארד

יבוא ושיווק:
בזק סוללות בע״מ
טוויאל 139, רמת-גן, טל. 777075,746480,777160

אבן חן נדירה או חקוי מוצלח?

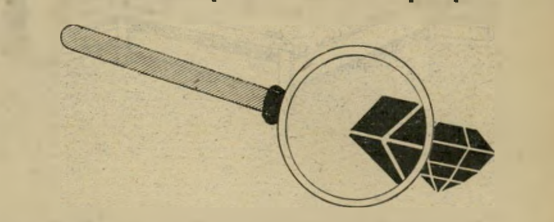

G.I.P.S. נתוח מדעי לאבני חן ויהלומים
מרכז ללימודי גמולוגיה
לבחירתך שני קורסים:
★ תעוד יהלומים
★ גמולוגיה אבני חן ויהלומים

המכון הגמולוגי הישראלי לאבני חן ויהלומים בע״מ
ר״ג, בצלאל 52, חדר 112, טל 03-217102

חדש בארה״ב
„ניב״ - שרותי פרסום והדפסה
- כל שרותי סדר־צילום (עברית־אנגלית).
- בצוע מיידי של עבודות דפוס בטיב מעולה.
- מבצעי פרסום והפצה.
- מחירים מיוחדים לבעל העסק הישראלי.
- **למידע נוסף טלפון (212)847-3371 ניו־יורק**

מכתבים

(המשך מעמוד 14)
בנו בן ה־23 קאסם, שנהג במכונית, מת מייד.״

אחרי תיאור עובדתי של הפיגוע, הוסיף העיתון:

„ יוסוף אל־חטיב, שמקורו בכפר בילעין, אינו אהוב על בני כפרו. כפי שנמסר, איש לא בא לנחם את מישפחתו. היתה לו היסטוריה ארוכה של שיתוף־פעולה נגד בני עמו — תחילה עם הבריטים, לאחר מכן עם הירדנים, ולבסוף עם הכובשים הישראליים. לאחרונה היה מעורב בעיסקי־קרקע, והשתמש במיסמכים מזוייפים כדי לתפוס אדמות מבעליהן הפלסטיניים החוקיים ולמכרן לחברות־קרקע ישראליות. הוא השתמש בעזרה ישראלית כדי להפעיל לחץ על מוכתרים וכפריים אחרים כדי שיצטרפו לסניף שלו של הליגה הכפרית, שהוקמה בחורף האחרון.

„באחד המישפטים שבהם היה מעורב, הוציא בית־מישפט אזרחי פסק־דין נגדו. יומיים אחרי כן סגרו השילטונות הצבאיים הישראליים את השטח, בטענה שהוא דרוש למטרות צבאיות.

„ההתנקשות באה אחרי שלושה שבועות של אי־שקט כללי בגדה המערבית כמחאה על כפיית האוטונומיה, המינהל האזרחי והליגות הכפריות. ב־10 בנובמבר שימש גם בישארה קומסיה, ראש הליגה הכפרית בבית־לחם, מטרה לפיגוע. קבוצה אלמונית ניסתה להצית את ביתו בבית־צחור, אך לדיברי משקיפים, לא היו נזקים.

„לפני כן תקפו מפגינים את מוצטפה רודין, ראש הליגה הכפרית הראשונה, שקמה בחברון. הם יידו אבנים במישרדו במרכז העיר וקראו לו ,משתף־פעולה׳. הוא ניצל בידי הצבא הישראלי.״

עד כאן מה שנכתב באל־פג׳ר. הסתה היא לומר שזו הסתה.

ב.ג., ירושלים

● ● ●

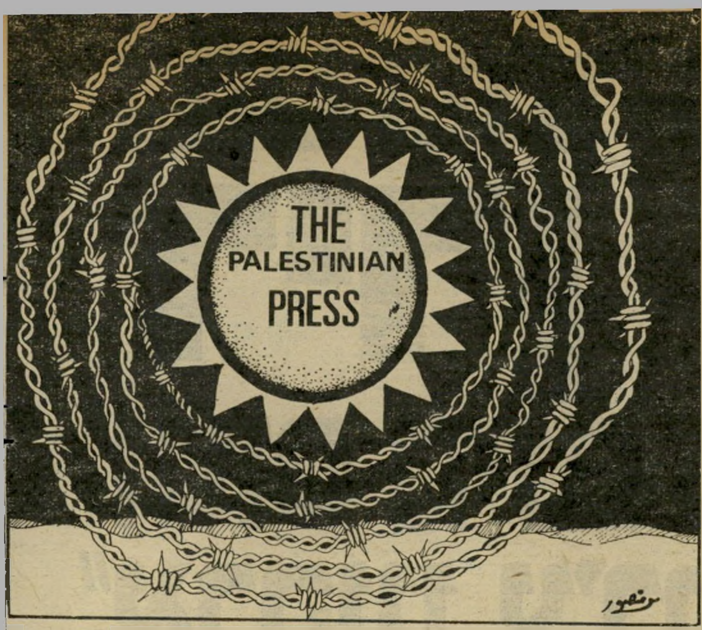

הכרזה שנשאה בהפגנה נגד סגירת „אל־פג׳ר״
העתונות הפלסטינית במצור

טיסה כדי לדבר אל לב פורעי־החוק. זהו המערב הפרוע האמיתי, לפני היות השריף.

אהרון קנדל, תל־אביב

לישון בשקט

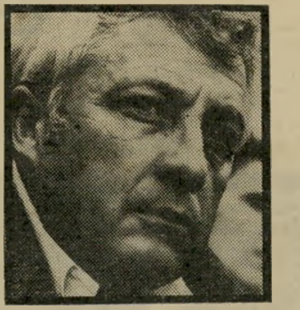

מלך שרון

מי מפחיד ומי לא מפחיד.

ארבעה סיוטים היו לי.

פחדתי שיום אחד יזניחו הרוסים את העימות עם המערב, את הריב עם סין, את לך ולנסה ואת אפגניסתאן. אז הם יתלבשו עלינו עד הנץ האחרון. יאסר ערפאת יתגייר ויוכרז מלך יהודה, שומרון ופלשת. הרב גורן יהיה הכהן הגדול, ורב נטורי־קרתא קורמיסר לענייני חוץ.

אני מצפצף על הסורים!

אבל הקובנים, איזו סכנה! הם יכולים להופיע ביום בהיר על חוף־הכרמל, כולם חמושים בקני־סוכר. ירביצו לנו מכות רצח ויכניסו את כולם לחוות קולקטיביות לגידול טבק. העולם יתמלא סיגרים הוואנה „מייד אין יזראל״.

אני גם לא נבהל מן הסעודים.

מדאיגים אותי הרבה יותר המיזרח־גרמנים. עוד שביתה באל על והם יחליטו לעשות סדר אצלנו. הם אפילו לא יטריחו את עצמם עד תל־אביב. נקבל אולטימטום: עליכם להקים ממשלת ליכוד לאומי! זהו. ורבין יהיה הקומיסר להסברה והשכלה רעיונית.

את העיראקים אני בכלל לא לוקח ברצינות. כבר הראינו להם!

אבל הצפון קוריאנים, או, או, או! כל אלה שיש להם עיניים אלכסניות מסוכנים ביותר. זה היה הסיוט הכי קשה. בבוקר התעוררתי כולי צהוב.

אבל לא אלמן ישראל. יש לנו אריק שרון מלך ישראל. הוא נסע לאמריקה וקנה לנו פוליסת־ביטוח נגד כל הסכנות. לא כמו מרידור שמדבר שטויות — הוא עושה אותן.

עכשיו אני יכול לישון בשקט. אריק תודה.

צבי מרום, רמת־השרון

המערב הפרוע

המצב בימית מדאיג מאוד את הקורא.

בימית מותר לפלוש לבתים. בימית מותר לבצר את העיר נגד הצבא. בימית מותר לשרוף בתים. בימית מותר הכל. שם אין חוק, אין דין ואין דיין. לשם נכנסים שרי־צבא בזחילה ושרי־ממשלה ב־

סוציאליזם עכשיו

במיפלגת העבודה נגמרו המריבות, ואפשר לצאת לדרך, כך מציע לה הקורא.

עם בחירת מזכ״ל מיפלגת העבודה נגמרו ההתכתשויות הפנימיות ויש להיערך ליציאה לדרך העם והמדינה. במערכת הבחירות נגנזה תוכנית הסוציאליזם מחשש לבריחת השכבות המתעשרות מד״ש לשעבר, ורווח זה יצא בהפסד השכבות החלשות, שנדחפו לליכוד. תנועת־העבודה צריכה לבצע בתחומי ההסתדרות המצוייה בשליטתה את הסוציאליזם (נוסח ישראל) — עכשיו. בלי פיקפוקים ובלי התחכמויות, ולא לפי דוגמות ממדינות אחרות.

יש לבחור בשיטות כאלה שיתנו לאזרח ולפועל את ההרגשה שהוא אדון המדינה, כאשר במילא הם נושאים בעול קיומה הכלכלי והביטחוני. יש לצמצם את המינהל ושיכבת הבזבזנים ולהגדיל את הייצור. יש לשפר את תנאי־העבודה ואת הסיפוק של העובד ממנה. יש להעלות את רמת־החיים של כל השכבות המקופחות והחלשות. יש לאפשר את חופש־הפרט אם אינו רוצה להצטרף, אולם למנוע את פגיעתו ברוב.

עמי ליבנה, עין־חרוד מאוחד

● ● ●

„יש לי את...״

אורי אבנרי מעיר על הביטויים „יש לי את״ או „אין לי את״ שהם „שיבוש מגעיל שחדר גם לשפתם של כתבי הטלוויזיה והרדיו. מי שמתייחס אל השפה שלו כמו אל זבל — השפה תתנקם בו.״ (יומן אישי, „העולם הזה״ 2308).

רבים, ובהם משכילים ומשכילות, נכשלים בכך. עשיתי לעניין בלקסיקון לשיפור הלשון שלי (ערך „אין לי את״) ואני מוסיף לעשות לכך בשיעוריי ובהרצאותיי. והנה נצנץ עוד רעיון במוחי בכיוון זה: הימים האלה הם ימי אינפלאציה (נפחת — לפי הצעתו של הסופר משה שמיר) והבאנקים בימינו הם מקומות המפגש הפופולאריים ביותר. מדוע לא יפרסם איזה באנק גדול, שיש לו כך וכך מאות סניפים, את המודעה הזאת:

יש לנו הכול (לא את הכול) לכל אישה ואיש!

יש לנו הכספים בשקל, דולאר, ל״יש!

יש לנו האפשרויות לכל מיני „צמודים״!

יש לנו הפקידות־הפקידים הכי נחמדים!

אלינו בוא ותעשיר, ראה, לא תתחרט!

וגם תלמד שאין לומר „יש לנו את...״

השימוש בפזמונת הפרסום הזאת מותר לכל באנק שירצה, חינם אין כסף!

ראובן סיוון, ירושלים

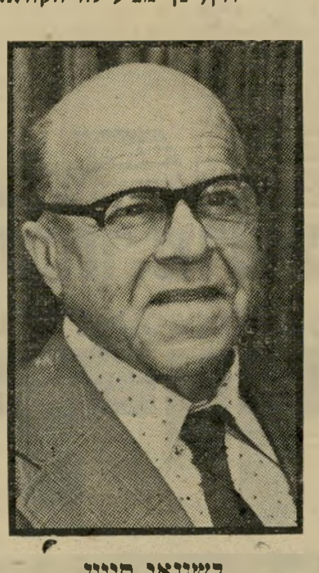

לשונאי סיוון
את מה?

OPEL KADETT '82

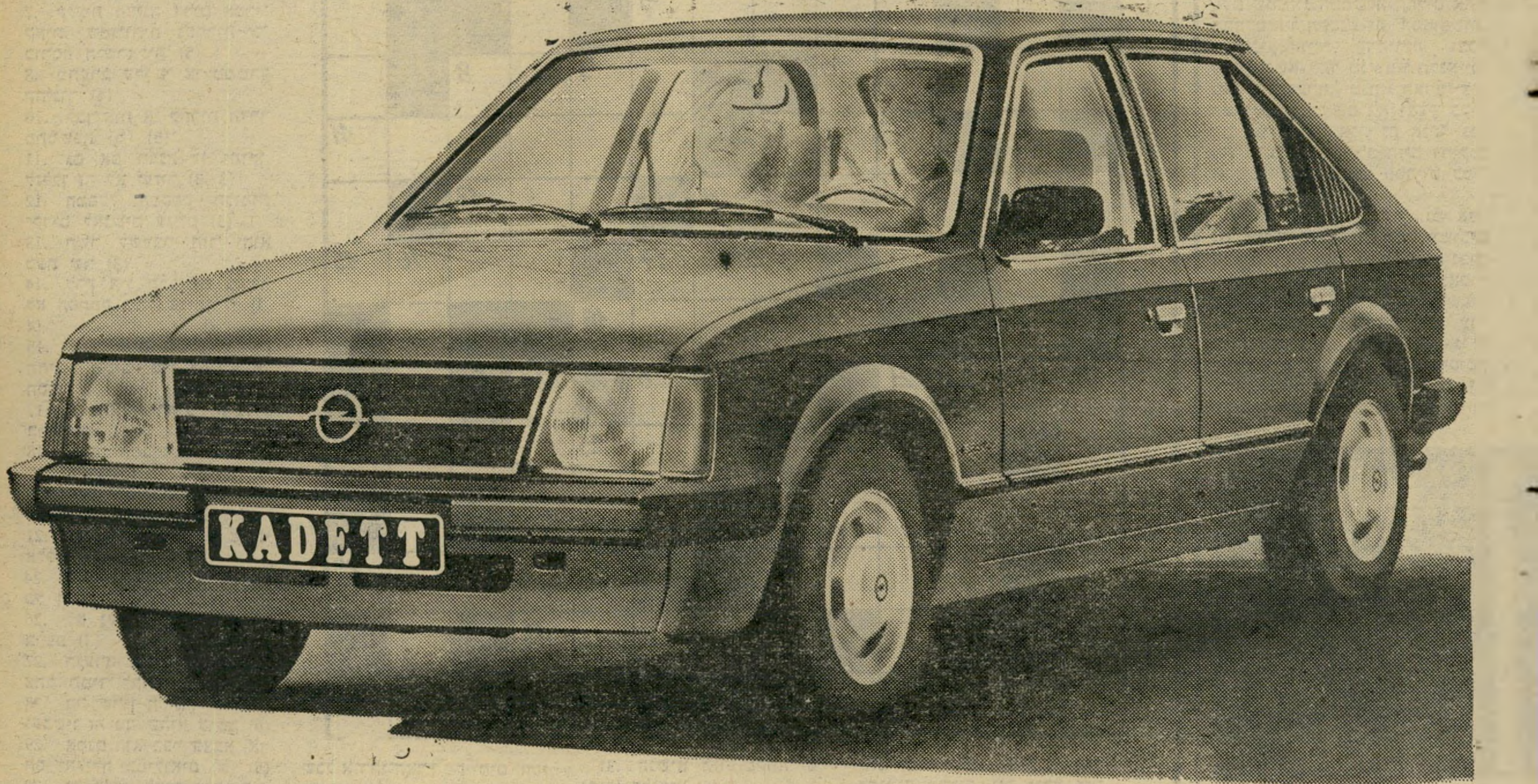

כל היתרונות הטובים של "אופל" והרבה יותר:

אופל קדט 82' מאחדת בתוכה חידושים רבים ומפתיעים.
יחד עם זאת תמצא בה את מבחר היתרונות הידועים של "אופל":

יותר בטיחות

"קדט" מעניקה הגנה מירבית ל־5 נוסעים מבוגרים. השילדה שלה כוללת "אזורי מעיכה" מיוחדים מלפנים ומאחור אשר חושבו על ידי מחשב מיוחד. במקרה של תאונה נשאר תא הנוסעים שלם. שתי מערכות בילום עצמאיות ומגבר בלם — מבטיחים יציבות ובלימה בטוחה.

יותר אמינות וחסכון

ל"קדט" מנוע חזק עם הנעה קדמית. חלק מהדגמים מצויידים בגל זיזים עליון עם כיוון שסתומים אוטומטי. יתרונות אלה, יחד עם עיצוב אירודינמי מיוחד מביאים לצריכת דלק חסכונית.

יותר נוחות

ב"קדט" מושבים אורטופדיים, מרחב פנימי בשפע ומערכת שעונים ומתגים המאפשרים קליטת אינפורמציה מהירה ונהיגה קלה.

יותר דגמים

לבחירתך "קדט" 82' עם מנוע 1200 או 1300 סמ"ק, עם תיבת הילוכים רגילה או אוטומטית ועם 4 או 5 דלתות ("סטיישן") "קדט" 82' — המכונית הנותנת לך יותר "אופל".

לבחירתך "קדט" 1300 אוטומטית ודגמי REKORD ASCONA

GM | OPEL

ליאו גולדברג בע"מ
משרד ראשי: תל-אביב, דרך פתח תקוה 86
טלפון 284111. סניפים וסוכנים בכל הארץ

תשבצופן 2311

מאת נדיב אבידן

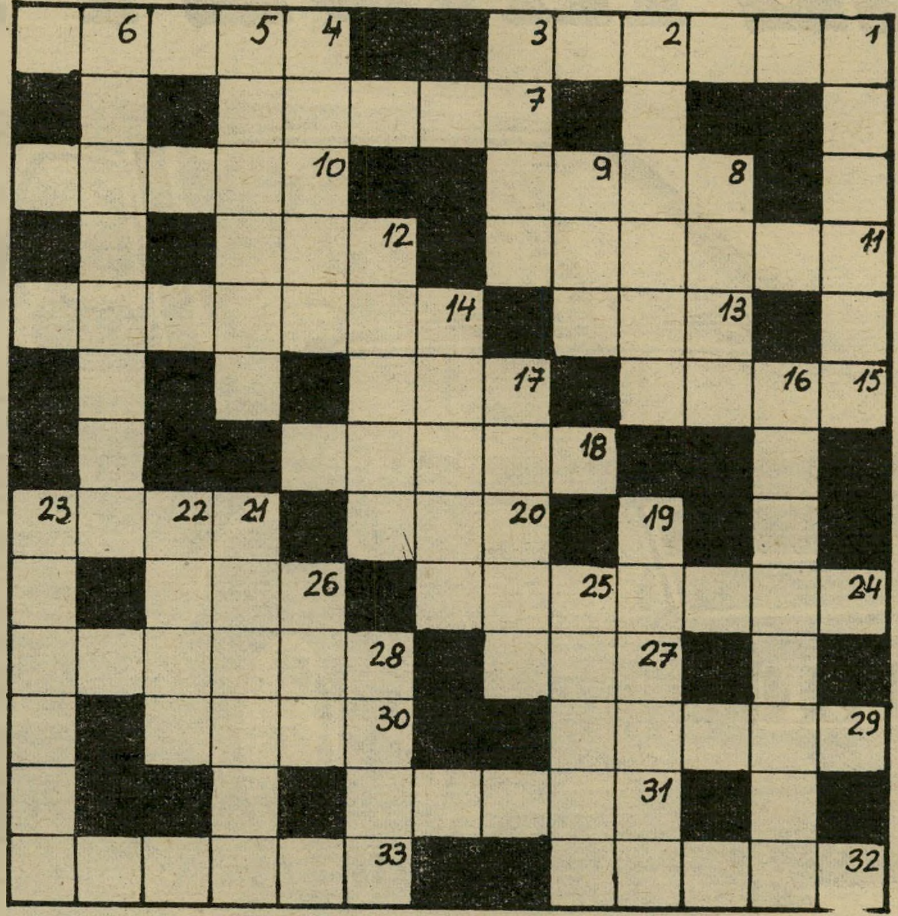

מאוזן
1. כך הם מבטאים עלי מוז בשפה זרה (6)
4. לו מר שביט היה משתף את קופת־חולים, ייתכן שתכ־נית זו לא היתה נכשלת (5)
7. קיימת מדינה דרום אמרי־קאית, שמניותיה נסחרות ב־בורסה הישראלית (5)
8. מתערב על פי צו ממשרד החינוך (4)
10. לבריאות או לחרות הדרך מתמשכת (מ) (5)
11. גם אם מבנה זז יתוקן, לזללן זה לא יעזור (3, 3)
12. המפעל המספק חלומות יקרים לאנשים עניים (3)
13. השר לשעבר חזר והוא כעת שר (3)
14. לרץ היו תרגילים כאשר לא הסתפק במה שניתן לו (3, 4)
15. בחור טוב וישר, תוצאת החינוך שקיבל עוד לפני בית־הספר (4)
17. זה בפרוש רחוב לא גדול בתל־אביב (3)
18. הנחה המבוססת על הגי־דול בראש (5)
20. חשק בכוכבת העבר ואני בהחלט יכול להבין אותו (3)
21. בנוסף לכך קיים פה משהו אלסטי (4)
24. בשבתות היא מצפצפת על כל העבריינים (7)
26. לא נעלה אל ערוגות ה־בושם (3)
27. הנערה הזאת מופיעה ב־צהל תמיד לקראת הסוף (3)
28. מר שרון הסתבך בחובות ועכשיו זה מה שהוא עושה (6)
29. אמנם הוא כבר בצבא, אך חס וחלילה במילואים (מ) (5)
30. זה קורה לעיתים קרובות שכל אזרחי־הארץ מקיימים יחסי ידידות (4)
31. הנשיא הזה מקווה ש־נפיק יהלומים (5)
32. הלא היא חוזרת בחוסר צניעות (5)
33. באמצעות הקש אפשר ל־הסיק שהוא ממש שבור (2, 4)

מאונך
1. הם ממש עושים צחוק מ־העבודה (6)
2. הגיעה העת שמר עברון יופיע בטלוויזיה (2, 4)
3. הנערה הזו מנסה לברר את זהותם של המעורבים בסכסוך (4)
4. ההוכחה בעינים (5)
5. אצל סבידור אין דליפות (3, 3)
6. אני לא יכול להישאר אדיש ליחסו של האוויל אלי (מ) (6, 2)
8. באקלים נוח הוא נוהג ב־ישוב דעת (4)
9. אתה רוצה להתחתן באופן דחוף? שלם! (3)
12. ביצע עבודה אומנותית ב־פיו, בעזרת כלי השחזה (5)
14. בקיצור: שמו לב לרוע לב (5)
16. הוא תמיד מחפש דרך להימנע משזוף, וזה נורא מצ־חיק (4, 4)
17. איש מרושל נתן לה את ההיתר בראשי־תיבות (5)
19. בין יתר הנכסים, האמרי־קאית משאירה לקרוביה עוד חפץ ידוע (6)
21. נוכרי הסיר את האבק מ־היצירה המפורסמת (6)
22. טון כפול במרכז העצבים יכול להוות מכשול (4)
23. בחברת הדלק הוא עסוק מאוד באפיית עוגה (6)
25. עם כל הכבוד, השר לש־עבר שיהיה לי בריא, עושה יותר מדי רעש (5)
26. רבית־קצוצה בעזרת השי־נים (3)
28. זה ענין סבוך ביותר, ש־הוא מתגורר במקום ההוא ב־עליה (4)

בתשבצופן 2309 „28 מאוזן" צ"ל קומוניסט ו־קלפן (לא בלפן). סליחה על טעות הדפוס.

פתרון תשבצופן 2309

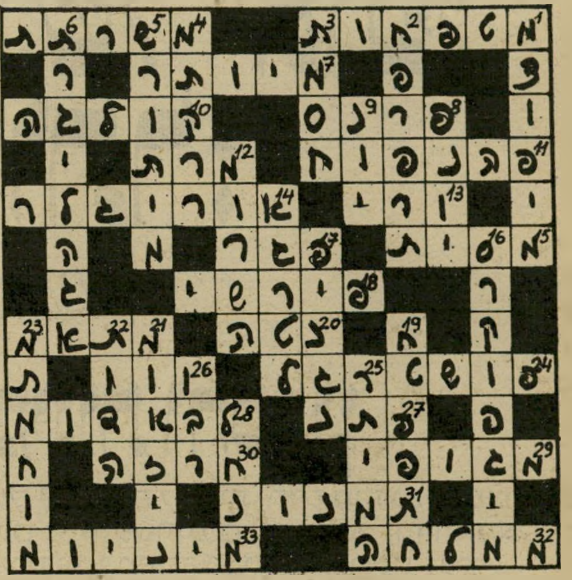

מכתבים

גם אני, גם אני!

על מנהיג אופוזיציה בעל מינהג מביך.

לפני שנים רבות, בארץ אחת שכולנו מכירים היטב, היה מנהיג־אופוזיציה בעל מינהג מביך: הוא היה צועק „גם אני, גם אני!" בכל פעם שמנהיג הממשלה החליט אחת מהחלטותיו הקטנוניות, המטופשות, הפרובוקטיוויות והיהירות, ובכל פעם שנשא אחד מנאומיו הקנאיים, מעוררי־הסערה. מנהיג־האופוזיציה הטוב פחד, כי אם לא יצעק בקול רם וברור „גם אני, גם אני," גב־רת גאולה כהן והרב חיים דרוקמן יאשימו אותו שאינו פטריוט כמו־תם.

משום כך, היה צועק „גם אני, גם אני!" כאשר הוקמו יישובים במקום הלא־נכון ובזמן הלא־נכון, למטרה הלא־נכונה; כאשר נאסרו ועונו אזרחים ערבים ללא משפט; כאשר גורשו ראשי־עיריות ער־ביים. הוא צעק „גם אני, גם אני!" כאשר עיתוניהם והאוניברסיטה שלהם נסגרו, כאשר נערכה ה־פלישה ללבנון, כאשר בגדאד ו־

מנהיג־אופוזיציה פרס
„גם אני, גם אני!"

ביירות הופצצו, כאשר ראש־הממ־שלה — בתבונתו הפוליטית הרבה — דחה את תוכנית־השלום הסעו־דית, או את הצעתם של הבריטים, הצרפתים, האיטלקים וההולנדים להצטרף לכוח־השלום בסיני.

במלים אחרות, האיש הטוב שלנו צעק „גם אני, גם אני!" בהסכימו לכל מה שהפך את ארצו לכת־המנודים של העולם — המערב, המיזרח, המיזרח התיכון, המיזרח הרחוק, העולם השלישי, הנוצרים, המוסלמים ומרבית היהודים בתפו־צות. וכאשר הגיעו כלי־התיקשורת בחו"ל למסקנה שראש־הממשלה הוא הגודניק הגדול ביותר שהיה אי־פעם, גם־אז צעק איש־האופו־זיציה הטוב שלנו: „גם אני, גם אני!".

וכאשר הפתיע ראש־הממשלה ו־החליק, בצאתו מן האמבטיה, ושבר את ירכו, הופנו כל העיניים אל איש ה„גם אני" הטוב, לראות ב־צאתו ובבואו אל האמבטיה.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

לא שולחים

רוצים את „העולם הזה" במצריים.

שמחתי למצוא בקאהיר דוכן שבו נמכרים העיתונים הישראליים, אבל שימחתי נפגמה כשביקשתי את העולם הזה ונאמר לי שאין אני הראשון אלא אחד מבין רבים ה־מבקשים זאת. אבל, מה לעשות — חזר ואמר לי בדיר, בעל הדוכן — לא שולחים אלינו את השבועון למרות בקשותי החוזרות ונישנות. אני מבקר להביא את הדבר לידי־עת המערכת ולדאוג שהשבועון המבוקש כאן יגיע אלינו.

מצרף אני את קולי לבקשתו של בדיר. תנו לנו לקרוא את „העולם הזה" גם בקאהיר.

לטיף דורי, רכז העניינים הערביים במפ"ם

התכון הישראלי לספרות
נשים קוסמטיקה ופדיקור
קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* הכנת כלות *
· מחירים עממיים · שרות מעולה ·
תל-אביב יורפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"

הצלחה רודפת הצלחה:

מקררי GENERAL ELECTRIC
וטלוויזיות WEGA כבשו את השוק.
מכשירי-בית נוספים-
Blomberg
הולכים בעקבותיהם.

מכונת־כביסה
WA/500
מכונה אמינה, אוטומטית לחלוטין, בעיצוב חדיש. מיגוון רחב של תוכניות לכל סוגי הכביסה. מתג לחיסכון במים, בחשמל ובאבקת־כביסה.

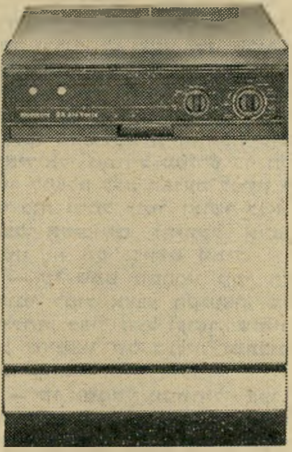

מדיח כלים VARIO
מדיח כלים משוכלל ביותר, עם מרכך מים. פנים המדיח עשוי פילדת אל־חלד. 12 מערכות־כלים, פיקוד טרמוסטטי לכל התוכניות.

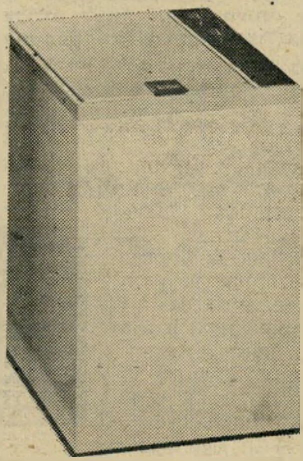

מכונת־כביסה
מינימט
מכונת־כביסה אוטומטית, קומפקטית וחסכונית. אידיאלית להצבה בשטח מצומצם. קטנה במידות וגדולה בביצוע.

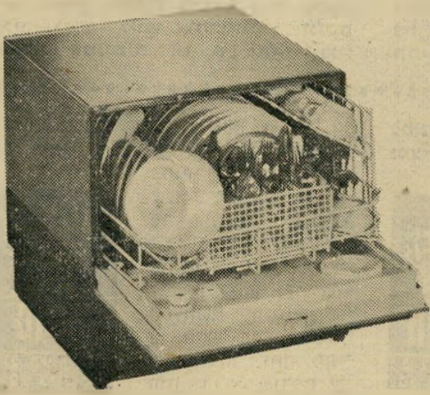

מדיח כלים מינידיש
מדיח כלים קומפקטי, אוטומטי וחסכוני, להצבה על השיש. אידיאלי למיקום בכל מטבח.

מייבש כביסה
TF 281A
עם אפשרות להעמדה מעל למכונת כביסה **WA 500**.

כולם- מתוצרת BLOMBERG
חברת-ענק בגרמניה המערבית,
ששמה הולך לפניה בכל בית.

Blomberg

ג'נרל מהנדסים בע"מ
נציגים בלעדיים של ג'נרל אלקטריק ארה"ב
1981-1951
30
שלושים שנות שרות

— יבוא, אחריות ושירות
ג'נרל מהנדסים בע"מ
מקבוצת חברות בנק דיסקונט.
אולמי תצוגה: תל־אביב, רח' אחד העם 11, טל. 653143; ירושלים, רח' הלל 24, טל. 227381
ואצל הסוחרים המורשים מטעמנו. משרד ראשי: הרצליה ב', אזור התעשיה, רח' משכית, טל. 052-52233.

אדרון

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש: קשת

קו־שמש ברור מבטיח הצלחה

בני מזל קשת ידועים כאנשים המבורכים במזל. גם כאשר הם נתקלים בקשיים ובסיבוכים במרוצת חייהם, יש להם סיכוי לצאת מהם בשלום. האופטימיות שבה הם ניחנו, מאפשרת להם לחדש את כוחם ומירצם, ואף להאמין בעתיד טוב יותר.

למרות מה שנאמר כאן, אי־אפשר להתעלם מן העובדה שיש לבחון כל קשת לפי תאריך לידתו, כדי לדעת אם אין איזה גורם המשפיע עליו, ולא מאפשר לו ליהנות מהמזל שנפל בחלקו ביום לידתו. אך יש דרך נוספת ופשוטה יותר, שבה אפשר לבחון אם האדם אכן בורך בתכונה מסויימת — קריאת כף־היד.

בכף־היד קיים קו הנקרא קו השמש. יש המכנים אותו קו ההצלחה, קו המזל, קו האמנות או קו אפולו. כל השמות מתכוונים לאותו קו, אך לא תמיד ניתן למוצאו אצל כל אחד.

לאנשים עם קו שמש ברור אופי אופטימי ושופע ביטחון. יש להם מיצבור של קסם אישי. הוא מבטיח הצלחה, מזל, רווחים כלכליים ומתנות. הוא גם עוזר לקדם את שמו הטוב וכבודו של בעליו.

כשאומרים שהקו מייצג הצלחה, הכוונה היא לכל עיסוק או תפקיד בחייו של אותו אדם. כך שביד של פושע, משמעות הקו היא שהפשע ישתלם בהחלט עבורו. ואילו לשוטר הגון, יהיה הקו סימן להצלחה וקידום בדרגה.

ליד שבה האצבע השלישית (הקמיצה) ארוכה (אצבע כזו מראה את סימנו של המהמר), וקו שמש ברור, צפויים מזל והצלחה בהימורים. אגב, יש לדעת שחשוב מאוד להתייחס גם לצורת היד ולצורת הקווים, שכן נתונים אלה יכולים להפוך את כל הקערה על פיה.

אפילו ביד שלה קווים גרועים, קיומו של קו השמש יפצה על מרבית המיגרעות הנובעות מכך, ויביא גורל טוב יותר. ללא קו כזה, אפילו נוכחותם של שכל, כישרון ואנרגיה לא יועילו, וחיי אותו אדם יהיו חשוכים ומתוסכלים.

קו שמש ברור וחזק מעיד על כך שבעליו יזכה בפירסום ובהצלחה בשטח שאותו מייצגת היד עצמה. אם כי יש להזכיר שהיעדר קו כזה לא מראה בהכרח על היעדר הצלחה, אלא שזו תבוא לאחר מאבקים וקשיים.

כמו בשאר הקווים, כך גם בקו זה, כדי שהתכונות הגלומות בו תהיינה בעלות משמעות, הכרחי שהקו יהיה ישר וברור. קו שמש גלי, שבור, או דמוי שרשרת, הוא סימן מבשר רעות — בעליו ייכשל מחמת היעדר ריכוז ומסירות למטרה אחת ברורה.

לקו כזה נקודות התחלה שונות. הקו האידיאלי מתחיל משורש כף היד, ופונה ישר למעלה ללא הפרעה לכיוון הקמיצה. קו כזה יסמל עושר ואושר ללא הפרעה. אבל הסיכויים להיתקל אי־פעם בקו מסוג זה הם נדירים מאוד.

— קו שמש שמוצאו מקו החיים, וסיומו למול אצבע הקמיצה, מצביע על הצלחה, כבוד גדול ועושר, שיהיו תוצאה של מאמציו של בעליו, ומתכונותיו המבריקות.

— קו שמש המתחיל בקו הגורל, משמעותו דומה. בעליו יגיע להצלחה ופירסום בכל מיקצוע שבו יעסוק, וגם כאן הישגיו תלויים בכישרונותיו שלו.

— כשהקו מתחיל מגבעת ונוס עצמה, בעליו רגיש ליופי והרמוניה, ונוטה לעבודה אמנותית או ספרותית. בני־מישפחתו, מכריו וכישרונותיו יסייעו בידו להגיע להצלחה המיוחלת.

— מגבעת הירח — קו שמש העולה מגבעה זו, מסמל הצלחה התלויה במידה רבה בטובות ובהשפעות הבאות מבן המין השני. קו כזה מופיע בידיהם של „הידועים בציבור" — כמו כוכבי קולנוע.

כדאי להזכיר שסימנים נוספים על הקו עלולים לשנות את משמעותו. לכן אין להסתפק רק במה שנאמר כאן, על־מנת להגיע למסקנה סופית לגבי המזל.

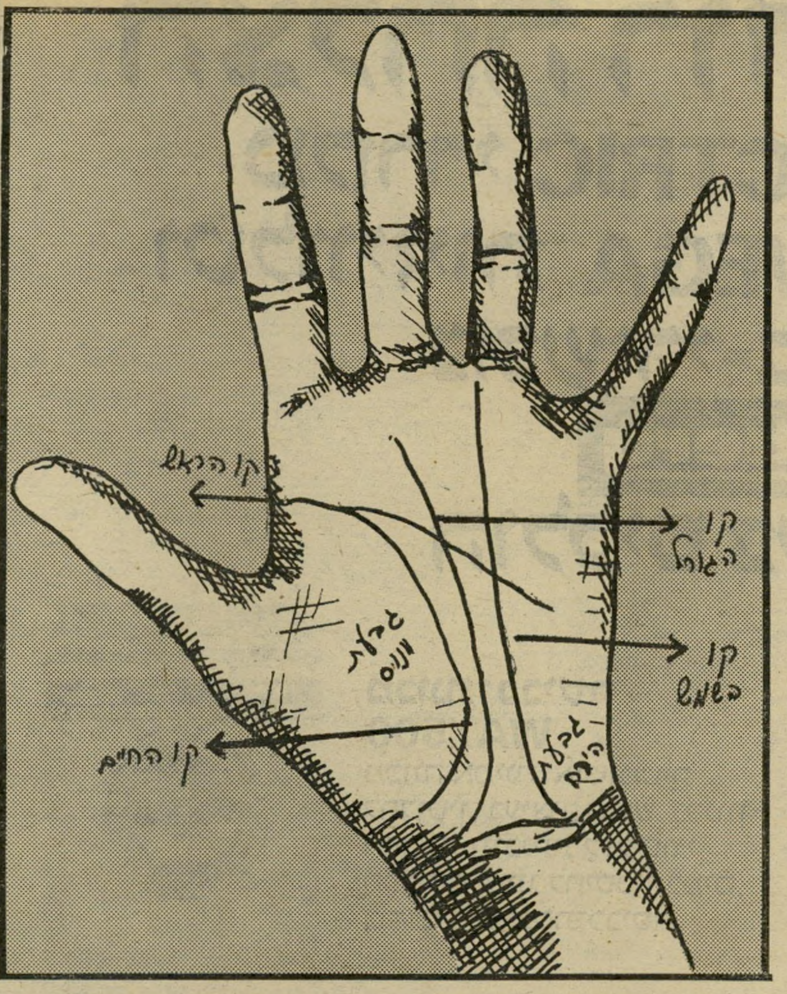

נסיעות שתוכננו מתעכבות ואולי אף לא ייצאו לפועל. הסיבה לכך נעוצה כנראה בבן־הזוג, שמצבו מחוּבו. מתיחות רבה ביניכם ובין שותפים בייב שינוי והתחשבות בני־זוגכם. נסו לשלוט עבודה, או ביניכם ובין בעצמכם ולהימנע ממריבות. לעומת זאת מפגשים חברתיים ודיונים בענייני עבודה ועסקים אלה יוכתרו בהצלחה, ויקדמו עניינים רצויים. שאיפות רומנטיות עשויות להתגשם השבוע.

* * *

שוורים יהיו במצב־רוח מוזר ואולי אף מדכא. הדברים אינם מסתדרים לפי רצונכם. נסיבות שאינן תלויות בכם גורמות לכם להתרחק לזמן־מה מבן־זוג קרוב ואהוב. למרות שבדרך־כלל קל לכם לחזור לעצמכם, הפעם יקשה עליכם לשלוט במצב, ותחושו חסרי־אונים נוכח השינוי שנכפה עליכם. במקום העבודה תמצאו נחמה, ושם תוכלו לפגוש מבני המין השני, שבחברתם תוכלו להתעודד. צפויה הצלחה.

* * *

תאומים חשים עצמם מבולבלים מעט, עקב מצב חדש שנוצר לא מזמן. כל הדברים שנראו חשובים וקובעים, מאבדים מעט ממשמעותם ומחריפותם. חשים פחות מרץ, כוח והתלהבות לעריכת מילחמות ומאבקים למען עצמכם ולמען קידומכם. יתכנו תוכניות לנסיעה, טיול או נופש, אולי בתפקיד ואולי אפילו לשם עבודה. הרומן החדש שנפתח, מעסיק אתכם ביותר עד כדי התמכרות חושים.

במקום העבודה מאבדים מעט שליטה על מצב העניינים. התוכניות אינן מתבצעות כמתוכנן. אלה העובדים עימכם מגלים חוסר יוזמה, וגורמים ריגשיים גורמים לשנות את הגישה לעבודה בכלל, ועליכם להישמר מסלחנות ומוויתור, שכן הדבר עלול לגרום נזק מאוחר יותר. מתיחות רבה שוררת בביתכם וקשה לשאת את המצב. כל דבר קטן גורם להתלקחות מהירה. יש למתן את התגובות בסבלנות.

* * *

האריות חשים צורך לעסוק בתחביבים שהוזנחו זמן רב, במיוחד מתגעגעים לעיסוק בנגינה, מחול ודרמה. אריות שניחנו בכישרונות אמנותיים בכל תחום שהוא, מצליחים במיוחד בתקופה זו, עקב ההשראה החזקה שחשים. אחרים יוכלו לנצל את התקופה לבילויים, מסיבות, טיולים וביקור במופעי־בידור שונים. גם בספורט צפויות הצלחות לא מבוטלות. ילדים ידרשו יותר תשומת־לב.

* * *

לקשיים הכספיים שמציקים לאחרונה, תוכלו למצוא פיתרון חלקי השבוע. אפשר שוב לקחת יוזמה, וההחלטות תבוצענה בצורה נמרצת וללא התלבטויות. אחרי זמן־מה יתברר שהחלטותיכם ושיפוטכם היו נכונים — רצוי לא להתייעץ עם אחרים על עניינים אלה. בבית שוררת מתיחות הקשורה למצב בריאותו של אחד מבני־המישפחה. במקום העבודה תמצא אוזן קשבת, שתוסיף עידוד וביטחון לחייך.

למאזניים צפוי שבוע מעט מעורפל. אתם נמצאים בהתלבטויות כבדות בקשר לבן־הזוג. עליכם להזהר במיוחד מדיבורים מיותרים שלאחר שנאמרו, תתחרטו על כך. בעימותים עם בני־הזוג עדיף להאזין, אך לא לנקוט עמדה, ובמידת האפשר אף לא להשיב. בנסיעות קצרות שעשויות להתבצע השבוע, יש להישמר מפני ערפל ומפני חולמנות בעת הנסיעה. אלה עלולים להוות סכנה ממשית.

* * *

הצעות הקשורות לעבודה שונה, עשויות לעלות השבוע בפי ידידים, אך יש לשקול את אמינותן ורצינותן. רצוי להיזהר מההרגשה שקיימת אפשרות להרוויח כספים בקלות, שכן בעוד זמן־מה יתברר, שאלה היו אשליות נעימות ומסוכנות. אהבות חדשות מתפתחות בסתר, וחשוב לשמור עלימון בסודיות מוחלטת. עייפות שתחושו לקראת סוף השבוע תגרום לרצון להתרחק ולהתבודד עם עצמכם. אך זה יעבור.

* * *

קשתים נתונים להתלבטויות רבות. שינויים שנכפים עליהם מכניסים אותם להרגשת לחץ והתמרדות. בני־הזוג מאיימים על חירותכם ואתם חשים חוסר־ביטחון באשר לעתיד. בכל החלטה שתיעשה נסו להתעלם ממצב־הרוח העכשווי ולצייר לכם את עתידכם בצורה ריאלית. עדיף לדחות החלטות לפחות למשך שבוע. נסיעה קצרה או טיול בארץ, עשויים לשנות את מצב־הרוח וההרגשה.

החודש הקשה שעברתם הותיר אתכם מותשים ועייפים. משימות כמעט בלתי־אפשריות, הקשורות למקום העבודה, עומדות להסתיים ולשחרר את הלחץ שבו הייתם נתונים. גם המצב הכספי משביע רצון, ומתברר שהדאגה שחשתם בקשר לכך היתה מיותרת. תוכלו להעז ולסכן חלק מכספכם על־מנת לקדם תוכנית חשובה. בכלל, מתחילים להרגיש מרץ מחודש, ורצון להראות את כישרונותיכם בעבודה ובאהבה.

* * *

קשרים חדשים עומדים להיווצר השבוע, אך אהבתכם לנוחיות עלולה לגרום לאי־נעימות ועימותים מיותרים. רצוי לכם לבקר את עצמכם ולראות את הדברים בעיניהם של אחרים. נטייתכם להשמנה גוברת בתקופה זו — טוב לשמור על דיאטה ולהקפיד לא להיתפס להגזמות. חברויות ישנות יעמדו למיבחן, שכן השבוע מתפתחת נטיה לריב בגלל אי־הבנות וחוסר סלחנות. נסו להתאפק.

* * *

בעיות כספיות יטרידו אתכם השבוע, וקרובי מישפחה יטילו עליכם אחריות גם לכספם שלהם. במקום העבודה קיימת הזדמנות ליצור קשרים עם מכרים חדשים שמגלים בכם עניין. בן הזוג עסוק בבעיות לא קלות, ומצב־רוחו לא טוב. עליכם לוותר הפעם ולבוא לקראתו, לנסות להסכים לשגיונות ומוזרויות שיגרמו לו להתנהגות שונה מהרגיל. במקרה זה טיול או נסיעה מחוץ למקום עשויים לעזור.

הדרך מיצור ליצוא
עוברת
על הגשר הבינלאומי!
הדרך ליצוא קלה יותר ופשוטה יותר
כשהיא עוברת בבנק הפועלים.
הכנס לאחד מסניפינו בכל רחבי הארץ
והקם את הגשר הבינלאומי שלך
קרוב לבית.
נצל את הגשר הבינלאומי
בוא לגדול אתנו.
בנק הפועלים בע"מ
GENTRANSCO
LONDON-PARIS
Tonka
בוסטון
ניו יורק
בריסל
לונדון
פרנקפורט
פריס
ציריך
לוכסמבורג
רומא
ירושלים
טהרן
קהיר
קרקס
סן פאולו
האוקינוס
אנטארקטיקה

זה התחביב שלי והמקצוע שלי

האנשים היפים שלי – זה לא בדיוק מה שחושבים בדרך כלל.
האנשים היפים שלי אלה הילדים שלך ושלי, ויחד אנו יוצאים לגלות את ארץ ישראל היפה.
אילו באתם איתי וראיתם כיצד ילדים אלה היוצאים לטיול באוטובוסים של "אגד תיור" מתלהבים מהארץ היפה שלנו, הייתם מבינים איך הפך המקצוע שלי גם לתחביב.
אני אוהב להסיע באוטובוסים החדשים והממוזגים של "אגד תיור" ילדים ומבוגרים ולהראות להם את הנגב, הגליל, מדבר יהודה, עין גדי, ים המלח ועוד עשרות פינות חמד בכל רחבי הארץ.

מאחורי התואר: "מדריך מוסמך של אגד תיור" שרכשתי ב–1965 עומדים שנים של נסיון בנהיגה וטיול, קורסים והשתלמויות בתחומים רבים, ידיעת הארץ, יחסי אנוש, חינוך, עזרה ראשונה, ידע בשימוש בנשק, הדרכה חברתית ועוד.
לכן כשאתה מזמין את "אגד תיור" להסיע את ילדיך לטיול בארץ, אתה יכול להיות שקט ובטוח שהם בידיים טובות, אתה יכול לסמוך על "אגד תיור" שתראה להם את הארץ היפה באמת.

יצחק פוקסמן, מדריך ב"אגד תיור".

דרך יפה לגלות ארץ יפה

אגד תיור

טל-אריה

העיתונאי הלוחם יעקוב טימרמן מספר על מעצרו, עינויו ושחרורו, על הסחיטה שהופעלה עליו באמצעות מישרד־החוץ הישראלי כדי שלא יפרסם את האמת על ארגנטינה ועל הסכנה האורבת לדמוקרטיה בישראל

הייתי כפות מרבית הזמן, עיני היו מכוסות, לא היתה לי אפשרות לשבת או לעמוד ונאלצתי לעשות צרכי בבגדי

ציחנובר לא לחץ עלי. הוא קרא לי לשיחה ואמר לי שאם מאמרי על המצב בארגנטינה יפורסם הם יהרגו את אמי

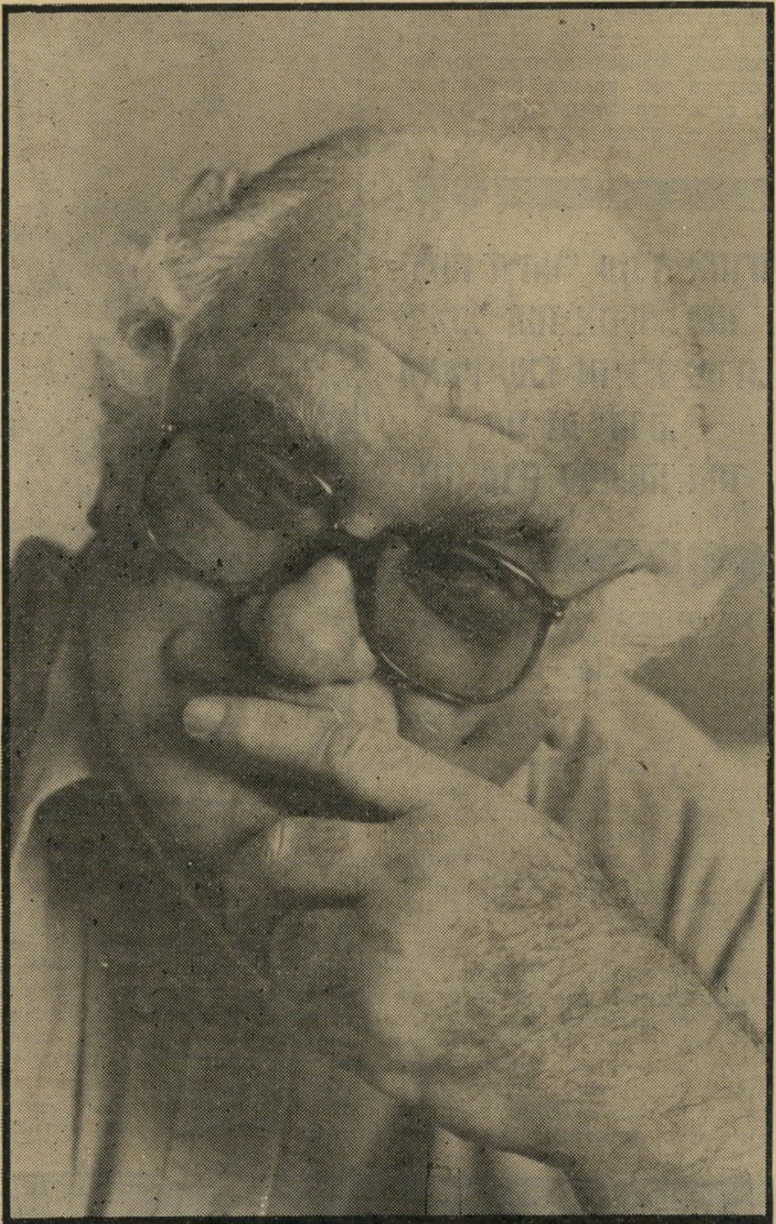

הייתי שנה וחצי במעצר־בית עם שוטר צמוד ועשרה שוטרים בכניסת הבית. הם חשבו שהקומנדו הישראלי יבוא לחלץ אותי

מה הטעם לדבר עם בגין? אין לי מה לדבר איתו. הוא יודע את המצב בארגנטינה וממלא את פיו מים

הם היו בטוחים שהציונות השתלטה על וושינגטון והקרמלין. הם פירסמו את שמות היהודים השולטים בקרמלין

למה ממשלת ישראל אינה אומרת ליהודי ארגנטינה לעזוב ולעלות ארצה? להיפך, היא אומרת שלא צפוייה להם סכנה!

ריאיינה שרית ישי

„ישראלים לא איכפת כלום!"

יעקב טימרמן עייף. העיתונאי הלוחם מארגנטינה נשען על הספה הלבנה ש־בדירתו המרווחת בנוה־אביבים בתל־אביב, והעייפות ניכרת על פניו. הוא חזר פעמים אין ספור על סיפורו ותיעד אותו בספר. הוא הפך גיבור אמצעי־התיקשורת האמריקאיים בעיקבות סיפרו „אסיר ללא שם, תא ללא מיספר", ש־הפך רב־מכר וזכה בפרסים.

הוא רואיין באין ספור תוכניות טל־וויזיה, ראיונות בעיתונות הכתובה ו־ברדיו. הוא עייף. בית־הספר ללימודים מתקדמים באוניברסיטת „פרינסטון", מיסודו של אלברט איינשטיין, הזמין אותו לשהות בין כתליו ולסיים את כתיבת סיפרו השני, הדן בריגשותיו כלפי מדינת ישראל.

חברת הטלוויזיה האמריקאית „אן־בי־סי" רכשה את זכויות ההסרטה של סיפרו הפופולרי. לתפקיד הראשי, תפקידו של טימרמן — עיתונאי לוחם, שרוחו אינו נופלת אף בעינויים הקשים ביותר — הועידו את שחקן הענק מרלון ברנדו. ברנדו אמר שהוא מוכן לקחת את התפקיד בתנאי שארתור מילר יכתוב את התסריט ואילייה קאזאן יביים. מילר סירב לעבוד עם קאזאן וטען, שבתקופת ציד־המכשפות של מק־קארתי היה קאזאן משתף־פעולה והלשין על כמה מחבריו הטובים ביותר. ברנדו, לעומתו, אמר שלא ישחק אם קאזאן לא יביים.

בינתיים עבד טימרמן עם מילר על התסריט. סוכם שמילר יבוא לנווה־אביבים והשניים יעבדו על התשריט ב־תל־אביב. מילר, המתגורר בקונטיקוט, לא מצא את הזמן המתאים והפגישה בארץ לא נערכה. השניים החליטו לס־מוך על „אן־בי־סי" שתחפש תסריטאי מתאים. „סיפורי הוליווד" קורא לכך טימרמן.

(המשך מעמוד 23)
מועמד אחר שהוצע היה אורסון וולס — מי שגילם את התפקיד הבלתי־נשכח של „האזרח קיין". טימרמן, שגם הוא כונה לא אחת „האזרח קיין", אמר: וולס הוא בסדר, אבל יותר מדי שמן בשביל התפקיד. אחר־כך הציעו את וולטר מתיאו, שעליו אמר טימרמן: הוא אמנם יהודי, אך בזאת מסתיים הדמיון בינינו. הציעו את דאסטין הופמן, שהיה צעיר

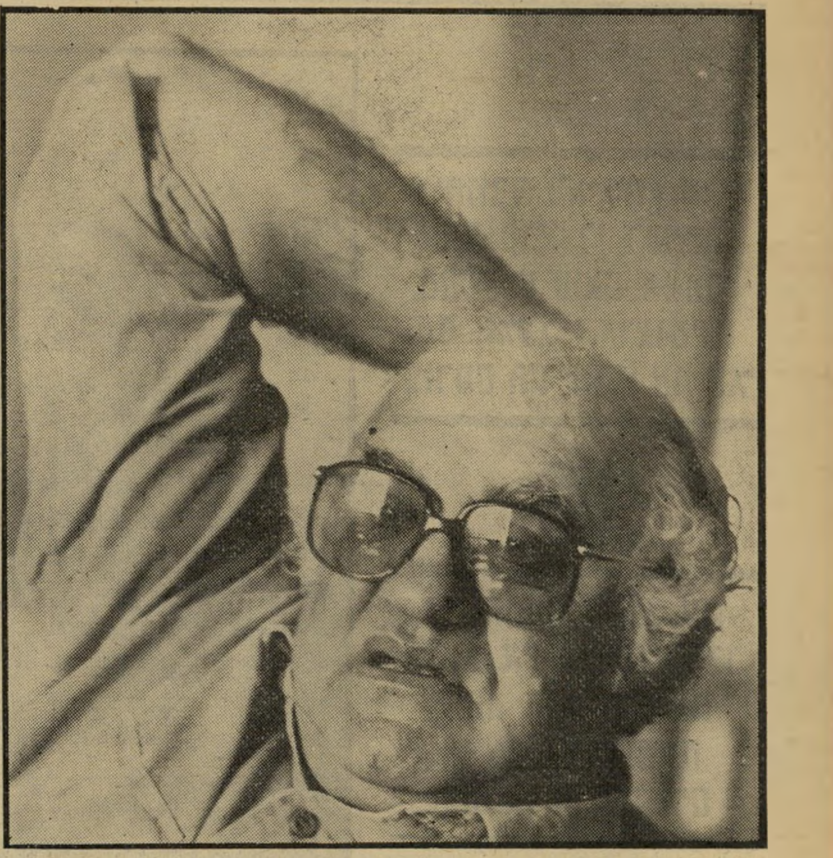

טימרמן בראיון
„אני אזרח ישראלי. הצבעתי בבחירות האחרונות — והפסדתי."

מדי. אפילו הצליחו להעליב את טימרמן כשהציעו לתפקיד את אד אסנר, המגלם את ראש־מערכת ה„לוס־אנג'לס טריביון" בסידרת הטלוויזיה „לו גראנט". „רק בהוליווד יכולים לחשוב שמי שמגלם את לו גראנט יכול לגלם גם את יעקב טימרמן," התלונן טימרמן.

אולם סיפורי הוליווד הם רק החלק הקל שבשיחה עם יעקב טימרמן. השיחה איתו היא מאמץ נפשי. האיש נמנע מלספר פרטים על סידרת העינויים שעבר. גם כשהוא מתאר את העינויים בספר אתה חש מעין ניכור. האיש פשוט ממעט לדבר על כך: „כשהשתחררתי מהכלא, השאלה הראשונה ששאלו אותי היתה על העינויים. זוהי השאלה הפחות חשובה מכולן," הוא אומר.

פרק מרגש ביותר בספר הוא מייחד

> **גוש־אמונים הוא מוסד טוטליטרי, המסכן את הדמוקרטיה. סגירת „אל־פאג'ר" היא אקט מאד לא דמוקרטי, ואני אלחם בו**

לאשתו רישה. בשיחה הוא מספר שהיא דור שלישי בארגנטינה, שלא כמוהו, שעלה בגיל 5 עם מישפחתו מרוסיה. רישה, הלומדת כעת עברית, נכנסת במהלך השיחה לדירה — אשה יפה, מאירת־פנים, שיערה בלונדי שזור חוטי־כסף. היא לבושה בחולצה אדומה ובחצאית אפורה. יעקוב — חקובו בספרדית, ג'אקובו באנגלית — מאיר פניו אליה והשניים משוחחים חרישית. האהבה קורנת מפניהם. תמונה יפה.

טימרמן הוא ציוני: „אם את רוצה להבין את הגולה בואי אלי, אין מי שמבין אותה טוב ממני," הוא אומר. הוא אוהב את ישראל, שלא כמרבית חבריו, שכשעזבו את ארגנטינה בחרו בברזיל או בארצות־הברית. הוא בא בעיקבות מישפחתו לתל־אביב ואף ניסה לעבוד כעיתונאי ב„מעריב". לא, הוא אינו מתכוון לעזוב את הארץ — זהו ביתו. הוא השתתף בבחירות האחרונות „ואפילו הפסדתי," הוא אומר בחיוך. בנו הבכור, דניאל, 31, לומד פילוסופיה באוניברסיטת תל־אביב ונשוי לבת קיבוץ עין־שמר. דניאל הוא אביו של נחום, נכדו הראשון, שנולד יומיים אחרי שהגיע לישראל. בנו הקטור, 28, המתגורר בניו־יורק, הוא תלמיד הפקולטה ליחסים בינלאומיים באוניברסיטת „קולומביה". בנו הצעיר, אורי בן ה־20, מתגורר בבית־הוריו בנוה־אביבים ולומד באוניברסיטת תל־אביב.

● מר טימרמן, ספר לי, בבקשה, מתי התחלת את הקאריירה העיתונאית שלך

כשהייתי בן 20, קצת לפני תקופת פרון. כשפרון היה נשיא, ב־1946, וכאשר הוא חזר לשילטון, ב־1955, הייתי ברשימה השחורה ולא יכולתי לעבוד באף עיתון בגלל דיעותי האנטי־פרוניות. לכן עבדתי ככתב בסוכנות ידיעות צרפתית איי־אף־פי והייתי עורך של עיתון הקרן הקיימת, של העיתון השבועי של השומר הצעיר ושל הקומנטרי במהדורתו הספרדית. התפרנסתי גם מתרגומים. כשנמחק שמי מהרשימה השחורה עבדתי בעיתון חשוב בשם לה רסון — שפירושו: הסיבה — ככתב

> **המוח היהודי עובד אחרת מכל מוח אנושי. הוא מאמין שלו זה לא יקרה. אם זה יקרה, זה יקרה למישהו אחר**

וכפרשן פוליטי. עבדתי ברדיו ובטלוויזיה, הקמתי שני שבועונים ומכרתי אותם.

■ ■ ■

● מתי הקמת את עיתונך „לה־אופיניון"?

בשנת 1971. לה־אופיניון היה עיתון שידיעותיו הפוליטיות היו פחות או יותר מהשמאל למרכז — מאוד דמוקרטי והתנגד לקיצוניות אלימה של השמאל ושל הימין. אנחנו יצרנו את ההגדרה „לה איסקארדייה לוקה" — השמאל המטורף — והטפנו נגד אירגוני הטרור הימנים הפרו־פרוניים, שהרגו את מתנגדיהם, וזה את זה.

כשפרון חזר לשילטון התחילו הצרות שלי מחדש. ביתי הופצץ, עיתוני הופצץ. הימניים הפציצו וחטפו עיתונאים והשמאל ניסה להלאים את העיתון. נוסף לכל זה היתה לי עוד בעייה: הייתי ציוני ועיתוני היה פרו ישראלי.

שני האלמנטים האלה גרמו לבעיות חדשות, שונות מהאחרות. כשמנהיגי השמאל והפועלים בארגנטינה הביעו דיעות בעד אש"ף ופירסמו הצהרה שאמרה כי „הציונות והתורה הנאצית הן היינו הך," עניתי להם מעל גבי עיתוני בהצהרה חתומה בשמי. הייתי היהודי היחיד שהעז לענות להם וסיימתי באומרי: „אני ציוני, הייתי ציוני ואהיה ציוני. ומשום שאני ציוני, אני מסוגל להילחם למען הדמוקרטיה בארגנטינה."

כאשר ניסה אש"ף להגיע כמה פעמים להסדרים עם אירגוני הטרור השמאליים וניסה לקנות אותם בכסף, הצליח לה־אופיניון, על־ידי דיווח שוטף, מעקב וביקורת, למנוע את העיסקות האלה.

● מה היתה תפוצתו?

70 אלף עותקים. אבל קראו אותו הרבה יותר. הוא היה בעל השפעה עצומה — הן פוליטית, הן תרבותית.

● ברשותך אשאל על המיליונר היהודי דויד גרייבר, שנהרג בתאונת־מטוס ושהארגנטינים טענו כאילו נעלם. הוא הואשם על־ידם כאילו היה הממן של אנשי־הגרילה ה„מונטנרוס". מי היה האיש?

הוא היה שותפי, והוא נהרג בתאונת־מטוס — למרות טענתם של הארגנטינים כאילו נעלם. האף־בי־איי הוכיח שהוא נהרג וחייב את חברת־הביטוח לשלם את דמי־הביטוח שלו.

● מדוע, אם כן, התעקשו הארגנטינים לטעון כי נעלם?

משום שדרכן של מדינות טוטאליטריות היא להפוך כל דבר למסתורין. במדינה דמוקרטית אתה אשם כאשר שופט קובע שאתה אשם. בארגנטינה אתה אשם כאשר המישטרה מאשימה אותך.

● האמנם היה לגרייבר קשר עם ה„מונטנרוס"?

מעולם לא הוכיחו זאת. הם האשימו אותו, מישפטו היה סודי — מישפט צבאי — מעולם לא הציגו ראיות. הם ניצלו את גרייבר כדי ליצור שערורייה. הם השתמשו בו כשם שהשתמשו בזמנו בקצין היהודי דרייפוס — יצרו שערורייה כדי לכסות על בעיות אחרות.

מישפחת גרייבר היתה מישפחה מאוד מכובדת — אביו, הנמצא בבית־הסוהר כבר 12 שנים, היה ראש לישכת המיסחר ישראל־ארגנטינה, דודו היה ראש רשת החינוך היהודית של ארגנטינה, בן־דודו יסד את סניף הקרן הקיימת בארגנטינה. מישפחה אמידה ומכובדת.

● מה עלה בגורל בני מישפחתו הקרובים אחרי מותו?

אביו, אימו, אחיו, גיסתו ואלמנתו נמקים בתי־סוהר. ילדתו הקטנה, שהיתה בת שנתיים כאשר מת וצריכה להיות היום כבת שש, נמסרה לקרובי־מישפחה.

● מה קרה לרכושו, לחברות היו בבעלותו?

הגרייברים היו מישפחה מאוד עשירה. המישטרה לקחה את כל הרכוש, הלאימה הכל. השוטרים בזזו את ביתו עד אחרון

יעקוב ורישה טימרמן
„אני מנסה להבין את הישראלים, אבל לא מבין..."

הפריטים שבו. הם הגיעו לבית עם משאיות ענק ולא הותירו בו דבר.

● **מדוע, לדעתך, האשימו אותו אחרי מותו?**

העובדה שהאשימו אותו אחרי מותו

בשטחים הכבושים, כמו בארגנטינה, נערכים מעצרים מינהליים ללא האשמות, ללא סיבות. גם בארגנטינה מתרצים זאת בסיבות ביטחוניות

מראה מה קורה בארגנטינה. הרי זה נוגד כל חוק בינלאומי, שאדם יואשם אחרי מותו, כשאין בכוחו אפשרות להגן על עצמו.

● **אתה היית ידידו הקרוב. האם באמת לא היה לו קשר עם ה־„מונטנרוס"?**

מעולם לא ידעתי דבר על כך.

● **הוא היה שותף שווה לך ב־„לה־אופיניון"?**

לי היו 45 אחוזים ולו היו 45 אחוזים. היה לנו שותף נוסף, בשם אברשה רוטנ־ברג, המתגורר כיום ברזיל, שהיו לו עשרה אחוזים. אך למרות שהיינו שותפים שווים הוא לא היה שותף פעיל.

■ ■ ■

● **מתי התחילו בעיותיך שלך?**

עשר השנים האחרונות היו שנים משו־געות. הייתי העורך והמוציא־לאור של העיתון בין השנים 1971—1976 — ובשש השנים האלה התחלפו שישה נשיאים ב־ארגנטינה. כל אחד מהם סגר את העיתון, כך שתמיד היו לי בעיות.

הבעייה העיקרית התעוררה עם הדיק־טטורה הצבאית ב־1976. הם האמינו כי חטיפת מתנגדיהם והעלמת גופתם היא פשע משתלם. לכן הם המציאו שיטות משיטות שונות: הם היו חוטפים אנשים באישון־לילה, מטביעים את גופתם ה־עטופה בבטון בנהר, קוברים אותם תחת קברים אחרים. הם העלימו מישפחות שלמות, בניינים שלמים נהרסו ותחתיהם נבנו פארקים.

הם פחדו שמישהו יפרסם את שמות הנעלמים, כי ברגע שהשמות יפורסמו פירוש הדבר שהאנשים אמנם חיים באחד מבתי־הכלא הצבאיים. הם מעולם לא הודו בחטיפה, מעולם לא הודו כי היו מעורבים בהעלמת אנשים. הם התנהגו כאילו לא היו דברים מעולם. והנה, באתי אני ופירסמתי בעיתוני את שמות ה־נעלמים. כאן כאילו חתמתי על גורלי. היו כאלה שחשבו כי בחרתי להתאבד.

● **ספר לי בבקשה על החטיפה שלך.**

הם באו וחטפו. לקחו אותי 20 אנשים בשלוש לפנות־בוקר.

● **איך?**

לא יודע. הם כיסו את עיני, זרקו אותי לריצפת מכונית ולקחו אותי למקום סודי. בשנה הראשונה למאסרי הייתי ב־חמישה בתי־סוהר. בשנה השנייה הייתי אסור במשך תקופה מסויימת בבית־סוהר צבאי באופן רישמי, וזה כמובן הקל את תנאי — אפילו איפשרו לי לראות את מישפחתי לחמש דקות בכל יום.

כשהייתי אסור בבתי־הסוהר הסודיים, הייתי כפות מרבית הזמן ועיני היו קשו־רות. לא היתה לי אפשרות לשבת או לעמוד. לעיתים נאלצתי לעשות את צרכי בבגדיי ועברתי עינויים במה שהם קראו „המכונה". במשך שנה וחצי הייתי ב־מעצר־בית בביתי, עם שוטר צמוד ועשרה שוטרים בלובי. הם פחדו שקומנדו ישראלי יפרוץ לבית ויחלץ אותי, בסיגנון מיבצע אנטבה. מה את צוחקת? זה רציני, זה אפילו פורסם בעיתונות הנאצית בארגנ־טינה, עד כדי כך זה מטורף.

● **ספר לי על החקירות.**

חקרו אותי.

● **על העינויים.**

עינו אותי.

● **מה הם רצו לדעת?**

דברים מטורפים על הקשר של הציונות. שמעת על תוכנית אנדיניה? הם האמינו שהציונים בחרו בחבל־ארץ בדרום ארגנ־טינה, הנקרא אנדיניה (על־שם האנדים), כדי להקים בו מדינה יהודית. הם האמינו כי מדינת־ישראל אינה מספיקה לכל ה־יהודים בעולם וכי אנו מתכוונים להשתלט על חבל־ארץ זה ולהקים בו מדינה יהודית.

הם היו משוכנעים שיש לנו שליטה על וושינגטון, הם האמינו כי הקרמלין הוא בכיסה של הציונות. הם אף פירסמו את שמות היהודים האחראים, לדעתם, על הפעלת הקרמלין. הם האמינו שמיל־חמת העולם השלישית התחילה, ושאר־גנטינה היא אלמנט חשוב מאוד במילחמה הזאת. פשוט דברים מטורפים!

● **כאשר שוחררת ובאת ליש־ראל, כתבת ב„מעריב" ועמדת ל־פרסם סידרה בת שישה פרקים על המצב בארגנטינה. לפתע נק־ראת למישרד־החוץ, ומנכ"ל ה־מישרד יעץ לך שלא לפרסם את המאמרים.**

זה לא מדוייק. מנכ"ל מישרד־החוץ, יוסף צ'חנובר, קרא לי לשיחה ומסר לי אינפורמציה. הוא לא לחץ, הוא היה מאוד ידידותי. הוא אמר לי שאם אפרסם את המאמרים יהרגו ארבעה אנשים: אחי, הרב מרשל מאייר, הרב רוברט גרייף, ורוברט קוקס — העורך של ההארלד בשפה האנגלית, היוצא־לאור בבואנוס־איירס, שהוא ידידי הטוב ושעזר לי מאוד.

חברי־הכנסת, הנלחמים למען אסירי־ציון בברית־המועצות, אינם נלחמים למען היהודים. הם נלחמים נגד הקומוניזם

צ'חנובר אמר לי שמחובתו למסור לי את האינפורמציה הזו, המצוייה בידו, אך אני חופשי לעשות מה שאני רוצה. תשובתי הבלתי־מתפשרת היתה, כי עלינו לבקש מארבעתם לעזוב את ארגנטינה. אם הם יסרבו לעזוב ויעדיפו לחיות בסכנת־מוות, הרי שזו החלטתם. לנו, מכל מקום, אסור להיכנע לאמצעי הסחיטה שמפעילה ארגנטינה.

● **האמנם ניסו להתנכל לאר־בעת האנשים?**

רק לגרייף, שעזב את ארגנטינה והמת־גורר כיום בברזיל — הם ניסו להרוג אותו. רוברט קוקס עזב לארצות־הברית. לא היתה לו ברירה, ניהלו נגדו מסע של הפחדות וניסו לחטוף את בני בן ה־10. אחי והרב מאייר עדיין בארגנטינה.

● **מדוע לא פורסמו לבסוף מא־מריך?**

היתה לי פגישה נוספת עם צ'חנובר, שבה הוא מסר לי שיש לו מידע מהוריהם

(המשך בעמוד 58)

טימרמן בעת הראיון

„אולי אין אנו עם־בחירה. אולי אנחנו עם חולה?"

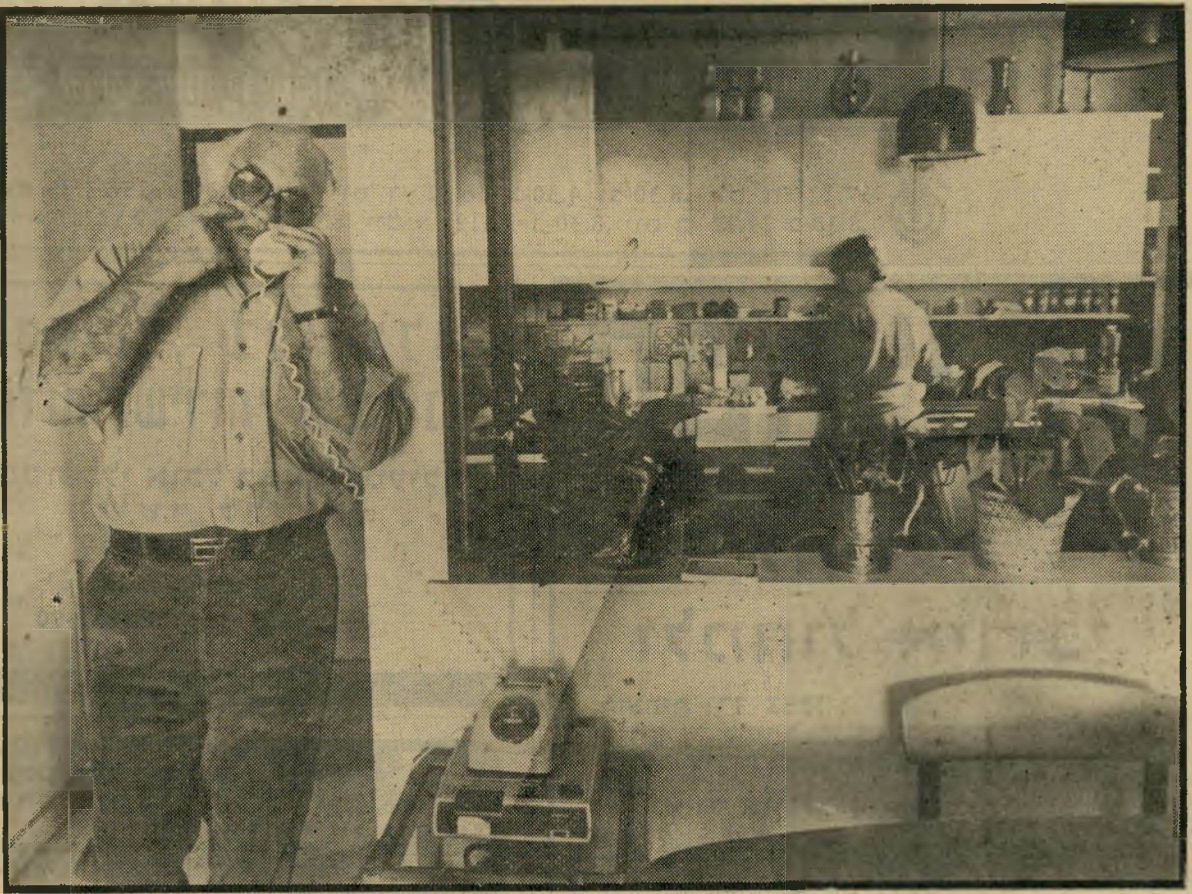

טימרמן מטלפן (מאחור: אשתו במיטבח)

„לישראלים פשוט לא איכפת!"

לבני הכותנה המעולים

סְרִיגָּאִישׁ

לא הגדולים ביותר-אבל הטובים ביותר

האופניים?

תפוש אחד עכשיו במחיר מבצע!

RALEIGH גרנד פרי, כמובן

ראלי האופניים הטובים ביותר בעולם

THE RALEIGH NOTTINGHAM

קנייה טובה ביותר 1982

סוכן בלעדי לישראל "טכניקה" י. בוקשטין חברה בע"מ

הפצה ומכירה לכל הארץ: מ. מצמן - אולמי התצוגה לאופני "ראלי", דרך פתח-תקוה 110-112, תל-אביב, טל. 251789.

להשיג גם בחנויות המורשות

התיאטרון הקאמרי

קומדיה

מיטות משונות

"שעשוע" (י. אחרונות)

עם: (לפי א"ב)
תיקי דיין, שלמה וישינסקי
מיכאל ורשביאק, אבנר חזקיהו
זהרירה חריפאי, חני נחמיאס
אלכס פלג, אסתי קוסוביצקי

הערב יום ג' 15.12 ב-8.30, מחר יום ד' 16.12 ב-4.30 וב-8.30. יום ה' 17.12 ב-8.30. מוצ"ש 19.12 ב-6.00 וב-8.45. יום א' 20.12 ב-8.30. יום ב' 21.12 ב-8.30.

סטודיו 81

רחוב יהודה המכבי 81, ת"א

לתנועה ולמחול אירובי

בהנהלת ורד צבעון
מודיע על פתיחת סניף ברמת-גן
ברחוב שדרות התמרים 4 א', (ליד המשטרה)

- מחול אירובי — ורד צבעון
- בלט מודרני — חיה הלפרין (מכון וינגייט)
- התעמלות ותנועה יוצרת לילדים החל מגיל 4
- התעמלות בקצב הג'אז לנערות ולנשים
- קורסים מיוחדים בהתעמלות לנשים לאחר הלידה
- התעמלות ואקרובטיקה לילדים מחוננים
- יוגה — מייקל גפן
- בלט קלאסי — נורית נתן (מיה ארבטובה)
- ג'אז — חיים אוחיון (מלהקת בת-שבע)

ההרשמה בימים א' — ה' 16.00 — 19.00
בסטודיו 81, רח' יהודה המכבי 81
ליד קפה „עוגתי" — קווים 5, 25, 24, 14, 13.
טלפון 458910.
או לסניף רמת-גן, טל. 730292

למסעדות, בתי מלון
מוסדות ושירותי קייטרינג

אספקת כלי אוכל באיכות מעולה
היישר ללקוח

טלפונים:
03-725590 03-734595

בלונדון מלון Arosfa

מלון מודרני ונעים בבעלות יחודית.
חדרים יפים,
ארוחות בוקר עשירות.
מיקום מצוין במרחק-הליכה
מהמרכז התוסס של לונדון.

AROSFA HOTEL
83, GOWER ST. WC1
TEL. 636—2115

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל-אביב
טל' 297263

יום שלישי 22.12.81

הקרנה חוזרת

של הסרט הפוליטי הישראלי

קשר הדבש

של הבמאי
יעוד לבנון

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל-אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

הגיע ונמצא במלאי

קרטון טריפלקס

TRIPLEX אמריקאי

663 מ"מ x 917 מ"מ 300 גר'

טל: 822926, 827315

טובות יותר
לרדיו-טייפ
מחשבים
שעונים
צילום

סוללות VARTA
תוצרת גרמניה

טל. 777075 ; 03-746480

תן טרמפ לחייל

סין: כסף לכוחות האו"ם

בשנות ה־50' הראשונות לחם צבא סין העממית בקוריאה נגד כוחות מערביים, שהתייצבו למערכה תחת דגל האו"ם. איש לא תיאר לעצמו שיבוא יום והסינים יעלו את תרומתם הכספית להחזקת כוחות או"ם לשמירת־השלום בחלקים שונים של העולם, בעיקר במיזרח התיכון.

עולם קטן

סין חייבת לאו"ם כ־59 מיליון דולר. **באחרונה** איימו עליה מוסדות האירגון, שאם לא תשלם את חובה תאבד את זכות ההצבעה בעצרת־האו"ם. סין אינה רוצה להפסיד את המעמד הבינלאומי הבכיר, שבו זכתה ב־1971, כשהחליפה את טייוואן כמייצגת הרשמית של העם הסיני באו"ם.

מזכירות האו"ם נקטה בגישה פייסנית כלפי פקין. היא הסכימה לוותר על החוב, בתנאי שסין תתחיל לשלם מעתה באורח סדיר. סין כבר שילמה 5 מיליון דולר, והביעה תמיכה בפעילות האו"ם ושמירת־השלום בלבנון. באו"ם מקווים שמדינות אחרות, בכללן דרום־אפריקה וברית־המועצות ייאלצו גם הן ללכת בעיקבות סין ולשלם את חובותיהן לאירגון.

אריתריאה:

רצח עם

ישראלים הניצבים משתאים ומלאי־הערצה נוכח הישגיו הדיפלומאטיים של שר־הביטחון, אריאל שרון, עדיין צפויים לטיפול־בהלם נוסף. אחרי שהצליח, בעזרת מנחם בגין, לשכנע את הממשלה להפוך את הסובייטים לאוייב רישמי של ישראל, התחילו עוזריו לשכנע את כלי־התיקשורת בעדויות ממקור ראשון על הצלחת המסע האפריקאי שלו. „שוב לא נהיה מבודדים," לחש אלי

שליט סודאן נומיירי
ידיד שרון **והסובייטים**

לנדאו על **אוזני העיתונאים**. „בקרוב יהיו לנו בעלי ברית חדשים. לא רק מובוטו ססה סקו מזאיר, אלא אפילו שליט סודאן, נומיירי."

נשיא גנב. לשני השליטים יש שם **רע באפריקה** ובעולם. שניהם ידועים **כרוצחים קרי־רוח**, שהשמידו שבטים שלמים **בשיטות הגובלות** ברצח־עם. מובוטו טיפח במשך שנים את שכיר־החרב מיקל הור, שניסה באחרונה את כוחו **בהפיכת**־נפל נגד נשיא סיישל, אלברט רנא. נשיא **זאיר** הוא גם גנב, במשמעות הראשונית של המילה. העיתונאי יואב קרני דיווח לאחרונה בצהרון ידיעות אחרונות שהונו הפרטי של מובוטו מוערך על ידי עיתונאים אמריקאיים בסכום המגיע לשלושה מיליארדי דולר. **יזמן** חדשות־החוץ של הבי־בי־סי, שהקדיש לפני כשנה תוכנית שלמה למעלליו של מובוטו, העריך את אוצרו הגנוב של מובוטו בסכום כפול: שישה מיליארדי דולר. לכל המשקיפים ברור שרק התמיכה הצבאית והכלכלית המערבית משאירה בשילטון את מפקד המיבצר המפואר הזה של העולם החופשי.

גם ג'עפר נומיירי, שהקדיש שנים רבות להשמדה שיטתית של השבטים הנוצריים בסודאן, נחשב במערב כשליט צמא־דם. השבוע הותקף על־ידי כלי־התיקשורת באירופה. נומיירי, בציניות אופיינית, סגר את הגבול שלו עם אריתריאה. שיירות־המזון והתרופות לאריתריאה נעצרו. שליט־סודאן הגיע להסכם חשאי עם שליטי־אתיופיה והפקיר את אריתריאה למדיניות ג'נוסייד אתיו־

אריתריאה. העיתונאי המהימן ג'ון פילג'ר, שדיווח בשעתו על זוועות קמבודיה וצידד דווקא בווייט־נאמים הפרו־סובייטים בפרשה זו, מדווח בהרחבה על הסיוע הסובייטי לג'נוסייד המתבצעת באריתריאה. לדברי פילג'ר מתפעלים הסובייטים 24 ספינות נושאות־הליקופטרים, 200 הליקופטרים נושאי־גייסות וכ־200 „יועצים" בפיקודו של גנרל. הכוח הזה, ומטוסי המיג הסובייטיים, המופעלים על ידי טייסים אתיופיים, מבצעים השמדה שיטתית של העם האריתריאי, במטרה כמעט מוצהרת להגיע שם ל„פיתרון סופי".

פילג'ר מדווח על מצב תברואתי נורא באריתריאה,

הפגנה אנטי־גרעינית ברומניה
שיתוף פעולה כל־אירופי

על קטיעות אברים ללא־הרדמה, על מחסור בתרופות ובפלאסמה, על אלפי־אנשים המתים ממחלות, הניתנות בקלות לריפוי אילו רק התנאים היו סבירים יותר.

גאז־עצבים. עיתונאים ממעטים לדווח על אריתריאה, שאין בה שום מתקני טלקס, טלפון או מיברקה. עם זאת הצליחו האריתריאים להציג עדות משכנעת שהסובייטים שיגרו לאסמארה (הבירה האריתריאית הכבושה בידי האתיופים) משלוח של גאז־עצבים ב־5 ביוני 1980.

עדיין אין הוכחה שהגאז־הממית נמצא בשימוש צבאי. שליט סודאן, ג'עפר נומיירי, אינו מאפשר בדיקה. דוברין הדליפו שההסכם שלו עם אתיופיה מחסן אותו בפני סיוע סובייטי־אתיופי ישיר לאוייבו המושבע, שליט לוב, מועמר קד'אפי. שוב נוצרה קואליציה מוזרה בין שליט בחסדי־המערב, ובין שליטים בחסדי הסובייטים במטרה לחסל אומה קטנה וחסרת־מגן.

פית, בחסות ברית־המועצות. מיליון דולר, שנתרמו על ידי מועצת הכנסיות העולמית לסיוע רפואי לפצועי הפצצות הנפאלם באריתריאה, מוקפאים בבנקים בחרטום. נומיירי הבטיח לאתיופיים שהוא לא יאפשר למשקיפים זרים לסקר את זוועות אריתריאה, והוא עומד בהבטחתו.

גנרל סובייטי. אריתריאה היתה תמיד קורבן למדיניות רצחנית של אתיופיה ולאדישות העולם. ב־1962 איפשר העולם החופשי לקיסר היילה סילאסי להשמיד עשרות ערים וכפרים באריתריאה, ולאסור על העם האריתריאי להשתמש בשפה שלו. הסובייטים תמכו אז בתנועה המרכסיסטית באריתריאה, וגייסו את ידידיהם בכל העולם למאבקים ציבוריים נגד האתיופים.

אבל עם ההפיכה הצבאית באתיופיה התבססו הסובייטים בארץ זו, והפכו לבעלי־בריתם של האתיופים נגד

כך אנחנו נראים

התמונה הזו לא נלקחה מביטאון של אש"ף, או מפירסום עויין אחר בעיתונות הערבית. היא מלווה מאמר פרו־ציוני מובהק של יורד ישראלי החי עתה בלונדון — אלון סאלמון שמו —

שהתפרסם השבוע בשבועון היוקרתי הבריטי אקונומיסט.

זהו כיום דיוקנה של ישראל כמעט בכל אירופה. עיתונים קומוניסטיים, סוציאליסטיים, סוציאל־דימוקראטיים, ליברליים ושמרניים מפרסמים את אותו המידע, וכמעט את אותם דברי־הפרשנות. כדאי לדעת.

תנועת השלום:

תנופה חדשה

ההפגנות נגד הצבת טילים גרעיניים על אדמת־אירופה ביטאו תנועת־מחאה אדירה, וגם סייעו להרחבתה. ביוני 1982 תיתכנס, כנראה ברומא, ועידה של כל תנועות־השלום, כדי לתאם את המאבק נגד המילחמה. מצפים להשתתפות תנועות־השלום, האיגודים המיקצועיים, אירגוני־כנסיות, רשויות מקומיות, ואירגוני סטודנטים ומרצים מכל רחבי־אירופה.

פליטים מהמיזרח. ועדת ההכנה שסיימה השבוע את ישיבותיה ברומא, זומנה **על ידי חבר המיפלגה הנוצרית־דמוקראטית** (!) לואיג'י גראנלי. נציגים בכירים מהמיפלגות הסוציאליסטיות של הולנד, פינלנד, אוסטריה, ספרד ובריטניה השתתפו בדיונים. בין היתר נאמו בוועידה שני פליטים ממיזרח־אירופה, ראש־ממשלת הונגריה לשעבר אנדריאס הגדוש והסופר המיזרח־גרמני המבריק, רודולף בארו. שניהם דירבנו את מארגני הוועידה לשתף כוחות־שלום מיזרח־אירופיים, שמוחם הולך וגובר, במאבק כל־אירופי נגד הנשק הגרעיני.

השתתפותם של מתנגדי־המישטר ממיזרח־אירופה לא מנעה את נציגי המיפלגה הקומוניסטית האיטלקית להשתתף בדיונים. משקיפים סבורים שאת הוועידה ביוני 82', שתהיה אירוע בעל חשיבות בינלאומית ראשונה במעלה, ינהל ארנסטו מלו אנטונש, שר־החוץ־לשעבר של פורטוגל, ומראשי תנועת הכוחות המזויינים, שהדיחה את הרודנות הפשיסטית בארץ זו ב־1974.

חיים ברעם

מה עליך לדעת על צילום אירועים בווידאו

כדי להבטיח הנאה לשנים ולמנוע מפח נפש ואכזבה ממשפחתך.

חתונת הזוג הצעיר, חגיגת בר־המצווה של הבן האהוב, ברית המילה לילד הראשון, כל אלה ושמחות מרגשות אחרות הם מהחוויות היפות של חיינו. משום כך אנחנו משתוקקים תמיד לשמר ולהנציח אותן לאורך ימים. וההנצחה הוויזואלית היא המבטיחה זאת.

אמצעי הצילום המקובלים, העומדים לרשות בעל השמחה הם צילום במצלמה רגילה, הנותנת תמונות „סטילס" (סטטיות) וצילום במסרטת 8 מ"מ, מבין שתי אלו מעדיפים אנשים רבים את השניה. אולם חסרונותיה של שיטת צילום זו (ב־8 מ"מ) עולים על יתרונותיה. העלות הגבוהה של כל שניית הסרטה מייקרת עד מאוד אמצעי זה, וכן גורמת, בהכרח, לסינון בבחירת הרגעים שיצולמו; משך הזמן של סרט 8 מ"מ הוא בסך הכל 3 דקות ברוטו. כך קורה, לא אחת, שדווקא השניות הקריטיות והחשובות ביותר (ניפוץ הכוס, למשל...) מוחמצות, שכן באותו רגע ממש נאלץ הצלם להחליף פילם! וגם אם עברו רגעי ההסרטה המגושמים בשלום, עדיין רבים המקרים, שבעת ההקרנה בבית מסתבך הפילם במקרנה ונפגם.

מסיבות אלו אנו מציעים לפתור את ההתלבטות הכל כך מוכרת של מי יצלם את האירוע החשוב על ידי בחירה בשיטת הצילום החדישה בווידאו. אף לא אחת מן התקלות שהוזכרו לעיל יכולה לקרות בשימוש באמצעי זה. הצילום נעשה על גבי קסטות, שאורך הסרט בכל אחת מהן הוא שלוש שעות. באופן זה אין אפשרות להחמיץ ולו דקה יקרה אחת מן האירוע, כיוון שהמצלמה דרוכה לצילום כל זמן הימשכו. צילומי הווידאו הם בקול ובצבע, צבעיהם טבעיים ואיכותם נשמרת שנים ארוכות (לכל אלה מביניכם שוודאי ישמחו להיזכר בחברת הנכדים...).

יתרונו של הצילום בווידאו

ואולם רשימת יתרונותיו העצומים של הצילום בווידאו על פני צילום במסרטת 8 מ"מ אינה מסתיימת בהשוואה הראשונית שעשינו.

● בצילום בווידאו לא זו בלבד שאין אנו צריכים לחשב כל שניה ולחסוך בסרט, אלא ככל שנרבה לצלם כך ניטיב לשמור את רציפות האירוע, ותוכנו יהיה אותנטי לחלוטין. אנו מרוויחים גם את השניות היקרות והרבות שאורכת החלפת הסרטים במסרטה שכן, כאמור, אורכו של סרט וידאו הוא שלוש שעות. ובעוד שמחיר שלוש דקות של סרט 8 מ"מ ברוטו עלול להגיע ל־400 שקל ויותר, הרי שצילום הווידאו, בן שלוש השעות, אשר נעשה במכשירים משוכללים, מחירו זול יותר ללא שום פרופורציות.

● פיתוחו של סרט 8 מ"מ נמשך שבועות רבים, והוא כרוך במשלוח לחו"ל ובהמתנה מייגעת. הצילום בווידאו מאפשר לחתן כלה, למשל, להתחיל להיזכר בטקס כבר למחרת יום התרחשותו! ומי מאתנו לא ירצה בכך? שהרי ההתרגשות העצומה תוך כדי השמחה משכיחה עשרות פרטים קטנים, שאחר כך כה נעים לצפות ולהיזכר בהם.

● השימוש היומיומי בווידאו הרבה יותר נוח מאשר בציוד ה־8 מ"מ. כל שיש לעשות הוא לשלוף את הקסטה מן הארון, להכניסה למכשיר וללחוץ על כפתור. ואילו צפייה בסרט 8 מ"מ דורשת הוצאת המקרנה, הכנת האקרן, השחלת הסרטים, טיפול בהחזרתם לאחור ועוד — הגורעים ביותר מן ההנאה המיידית והרצופה.

יתרונותיה הברורים של שיטת הצילום בווידאו גורמים לביקוש גובר והולך של הציבור לשימוש בו. ואם גבור הביקוש גדל גם היצע, ועמו התחרות, על יתרונותיה ובעיקר חסרונותיה. ננסה להקל עליכם את ההתמצאות בסבך האינפורמציה הקשורה בנושא מתפתח זה, ולנווט אתכם בין מכשלות אפשריות.

מקצועיות מעל לכל

בימים אלו, שבהם כל בעל מצלמת וידאו ממהר להכריז על עצמו כעל צלם מומחה, עלולים אנשים רבים למצוא עצמם מול שוקת שבורה. בנסיונם „לחסוך" בהוצאות מיותרות, כביכול, פונים בעלי השמחה אל צלמים המציעים שירותיהם במחירים זולים יותר. אלא שאז הם מגלים לרוב, ששכרם יצא בהפסדם הכבד: אצל מי שאינו בעל מקצוע מהימן הם נתונים לחסדיהן של תקלות אין ספור: החל מתמונות קופצות, קטעים שלמים שנמחקו, צילום ללא פוקוס, פסקול פגום וכלה בציוד שהתקלקל ברגע האחרון ואין לו תחליף. בעלי השמחה, שסמכו על צלם הווידאו וכמובן לא לקחו בחשבון אפשרות זו נקלעים למצב שאין לו תקנה.

בתוך הים המתרבה והולך של צלמים כאלה, אנחנו רוצים לספר על חברה רצינית ומהימנה, המספקת את כל השירותים הכרוכים בצילום וידאו, לשביעות רצונם המלאה של לקוחותיה הרבים: חברת „וידאוסרט". למותר לציין, שאצל חברת „וידאוסרט" לא יכולה לקרות כל תקלה מסוג זה או אחר: בנוסף לכך שהם משתמשים בציוד משוכלל ומעולה, אנשיהם מגיעים לכל אירוע עם ציוד כפול. ואין זה דבר של מה בכך, שכן מחיריהם העצומים של המכשירים ושל חלקי החילוף שלהם, הטיפול העדין והידעני בהם המתבקש בהתאם אך אינו מובן מאליו אצל מי שאינו בעל מקצוע כמותם, והמיומנות הנדרשת בהפקת כל סרט וסרט, כל אלה דורשים מן החברה מקצועיות מושלמת. ו„וידיאוסרט" אכן עומדת בדרישות הגבוהות שהעמידה לעצמה, ונותנת תמורה מלאה ומעולה לסכום שהיא גובה ,צילום טוב הוא בראש ובראשונה פונקציה של ציוד טוב. וזה האחרון פירושו — מחיר. לבעלי השמחה המתלבטים מומלץ להשקיע מעט יותר — ולקבל הרבה יותר.

אחד הסיפורים היותר עצובים ששמענו בנושא החובבנות היה על אותו צלם, אשר גילה רק בסוף הערב, כי שכח ללחוץ על כפתור ההפעלה. גם תקלה זו אינה אפשרית אצל „וידיאוסרט": לכל אירוע שהם מצלמים מגיעים לא פחות מארבעה אנשי צוות(!) אחד מהם צמוד למכשירי הבקרה (קול ותמונה), שניים מצלמים בשתי המצלמות ואיש קשר האחראי על התאורה. בעניין זה ראוי לציין, כי אנשי החברה משתמשים בתאורה של 10,000 ואט, בשעה שראינו כבר צלמים המסתפקים כמעט רק בתאורה של האולם עצמו — הפוגעת מאוד באיכות הצילום. בנוסף לכך קשורים אנשי הצוות בינם לבין עצמן באמצעות מערכת אוזניות, על מנת להבטיח הצלחה מקסימלית. הצלמים החובבים שמחיריהם, כאמור, זולים יותר, חוסכים לשם כך גם בכוח אדם, ואין בעלי השמחה מובטחים לעולם בתוצאות. הלא מקצועיים שוברים, אמנם, את השוק מבחינת המחירים, אך גם האיכות נפגמת, והסיום עלול להיות עגום.

לשיטת עבודתם של אנשי צוות „וידיאוסרט באמצעות שתי מצלמות יתרונות נוספים, פרט לעצם הבטחת הנצחתו של האירוע. בעת צילום במצלמה אחת (אשר, כמובן, ניתן להשתמש בו גם במסגרת שירותיה של חברה זו) כרוך המעבר מאזור פוקוס אחד למשנהו בכמה שניות של טשטוש או בצילום רגעים מתים). בצילום בשתי מצלמות התופעה אינה קיימת. חילוף התמונות ייעשה בין שתי המצלמות, בין אם בהעברה מהירה או ביצירת אפקט של תמונות משולבות. באמצעות מכשיר הבקרה, שאליו מחוברות שתי המצלמות, ייבחרו הצילומים שיוקלטו על הקסטה, ועל כך מחליטים אנשי הצוות בתיאום מלא ביניהם. שיטת צילום זו מבטיחה גם שהסרט יהיה חי ומעניין כל דקה, בעוד מצלמה אחת עסוקה בצילום ה„גיבורים" והזירה, תרה השניה אחר נושאים חדשים ללא הרף. ההבדל במחיר בשימוש בין מצלמה אחת לשתיים הוא 75 דולר בלבד.

לצוות המפעילים של „וידיאוסרט" יתרון בולט נוסף: האנשים מגיעים למקום השמחה שעה לפני האירוע, מתקינים את המכשירים, עושים ביקורת והתאמת ציוד ומונעים כל אפשרות לתקלה. ייחודם הוא בכך, שהם נשארים עם בעלי השמחה עד תום המסיבה וממתינים לפרישתם של אחרוני האורחים, בלא להקפיד על לוח זמנים קצוב. והלקוח יוצא נשכר ומרוצה.

גם למי שאין בבית...

משכבר החלטת לצלם בווידאו — איך תדע במה לבחור?

בשוק הווידאו קיימים סוגים אחדים של מכשירים, אשר מותאמים אליהם שלושה גדלים שונים של קסטות. בסוג הראשון, הנפוץ ביותר, ואשר כולל את מכשיריהן של החברות **ג'י.וי.סי, נשיונל, אקאי וסאבא**, משתמשים בקסטות מסוג V.H.S., שהן בגודל הסטנדרטי השכיח. פחות נפוץ מאלה הוא המכשיר של חברת **סוני**, הפועל באמצעות קסטות BETAMAX, והסוג השלישי והפחות נפוץ מכולם, זה של פיליפס, משתמשים בקסטות של אותה חברה.

לחברת „וידיאוסרט" יש כל הציוד שהוזכר. כך יכול הלקוח להזמין קסטה מצולמת בהתאם לציוד שבביתו. זאת ועוד — אם הדודה מצרפת, שלא זכתה להשתתף בשמחה, רוצה לצפות בו בביתה, אך המכשיר שלה שונה משלכם, יכולה „וידיאוסרט" להעתיק למענה את הקסטה הדרושה לשימושה וזאת — תוך פרק זמן של 24 שעות בלבד!

מי שאין בביתו ציוד וידאו — עשוי להתלבט באשר לאפקטיביות של ההשקעה, אך כדאי לו לבדוק את עצמו — האם לפני כמה שנים חשב שיהיה בביתו מכשיר טלוויזיה? שלא לדבר על זו הצבעונית! קצב התפתחותו של הצילום והשימוש בציוד הווידאו יהפוך מכשיר זה לבן־בית בעוד שנים ספורות, וההשקעה לטווח ארוך משתלמת.

גם לתקופת „הבינתיים", של עד קניית הציוד הבייתי, מציעה חברת „וידיאוסרט" שירות יעיל ללקוחותיה: בכל עת שעולה הרצון מלפניכם להתמלא נוסטלגיה מרגשת, ולצפות בקסטות שצולמו בשבילכם, כל שעליכם לעשות הוא להתקשר אל אחת המזכירות הסימפטיות של החברה, ובו ביום יגיע הציוד המושכר, בצירוף טכנאי שיפעיל אותו למענכם. וכל זאת תמורת תשלום סמלי.

אם יום חגכם התרחש לפני שנים אחדות, טרם היות הווידאוטייפ, אל לכם להצטער שהדבר קרה „לפני הזמן". את סרטי 8 המ"מ שצילמתם לפני שלוש, חמש ועשר שנים, תוכלו להעביר לקסטות וידאו, לשמרן לאורך ימים, ולחסוך מעצמכם את הסרבול המוכר שבהפעלת ציוד ההקרנה. אם לסרטים הללו לא מתלווה פס־קול, יוכלו הטכנאים של „וידיאוסרט" להתאים להם מוסיקת רקע לפי בחירתכם. כיוון שבכל מקרה כזה, מרגע שהחלטתם, העניין נעשה בוער, נוכל שוב להרגיעכם: כל התהליך המסובך הזה של העברת הסרט לקסטה, יתבצע גם הוא בתוך 24 שעות „ אחת האפשרויות המפתות הנוספות שבתחום הווידאו היא, שניתן לשכפל כל קסטה כמספר הפעמים שתחפצו.

נקודה נוספת שכדאי מאוד לזכור: כשאתה נכנס אל צלם בסטודיו להזמין צילום וידאו קח בחשבון שלאותו „פוטו" אין ציוד משלו והוא ייאלץ לשכור אותו. כך גם מתייקרים המחירים ללא שיעור, בנוסף לזאת שאינך מובטח בתוצאות. לכן מוטב לפנות אל המקור עצמו. שם תחסוך את דמי התיווך — ותקבל תמורה מעולה להשקעתך.

לפני שאתה מחליט אל מי לפנות, אנו ממליצים לך להתקשר אל „וידיאוסרט", לקבוע פגישה בלתי מחייבת עם מנהל החברה, יורם יצחקי, שישמח להוסיף ולהרחיב את השכלתך בתחום זה. בין היתר תוכל לראות הדגמות חיות מצילומי הווידאו המעולים שנעשו בידיו ובידי אנשיו.

חברת „וידיאוסרט" היא מחלוצות החברות להסרטות אירועים הקיימות בארץ. זו השנה השלישית לה בענף ותחום ההתמחות שלה אינו מצטמצם רק להסרטת שמחות משפחתיות שונות, אלא גם להפקות אירועים. לרשותם כמה מערכות ציוד, אשר מאפשרות להם לצלם אירועים אחדים בו־זמנית.

משרדי „וידאו סרט" נמצאים ברחוב רוזנבאום 5 בת"א (מול בית ציוני אמריקה) ומספרי הטלפון שלו הם: 296662, 280943, 280666. המשרד עומד לשירותכם בין השעות 8.00—19.00 כל יום.

מוגש כשירות לציבור ע"י וידאוסרט

מבצע לקוראי „העולם הזה"
אנו נצלם עבורך סרט של 3 שעות
כולל מע"מ וקסטה
תמורת 249 $ בלבד

רח' רוזנבאום 5 ת"א.
טל' 296662

(מ.)

אנשים בעולם

טד קנדי הבן וטד קנדי האב: סוף שבוע בפאריס

אותם התלתלים, אותם תווי הפנים, אותו ה־חיוך, אותו השם — **טד קנדי**. ככל שגדל הבן, כך גדל ורב גם דמיונו לאביו. לא רק הפיסי, אלא גם הנפשי — כך לפחות מסתבר מן החיבה היתרה שהשניים מגלים זה לזה בעת האחרונה. למרות שטד הבן לומד בפאריס, קופץ אליו האב ולא לסוף־שבוע בלבד.

בהזדמנות זו גם צולמה התמונה, המנציחה את השניים במצב־רוח מרומם, כשהם מטיילים ביחד ליד הקאתדרלה של שארטר, הנחשבת לאחת ה־יפות ביותר בעולם. אחרי הביקור בקאתדרלה יצאו השניים לדיסקוטק בשם אפוקליפסה, מקום חביב במיוחד על טד הצעיר, שאינו מניח לאיש להבחין בעובדה שהוא רוקד על רגל אחת בלבד. רגלו השניה, נקטעה לפני שמונה שנים בגלל מחלת הסרטן. קטיעת הרגל לא שיבשה את מהלך חייו, הוא נושא פרוטזה, והוא עושה זאת בצורה דיסקרטית למופת.

אליזבט מק־גאברן:

הילדה הטובה

הפכה

אשה קטלנית

הפנים שייכות לנערה צעירה, בת 19 בסך־הכל, העתידה להפוך לאחת הנשים היפות והעסוקות ביותר בקולנוע. עד היום הופיעה **אליזבת מק־גאברן** תפקיד אחד בלבד — היא היתה חברתו של קונראד (השחקן **טימותי האטון**), שהופיע בתפקיד הבן בסרט אנשים פשוטים.

אליזבת לא נאלצה להמתין זמן רב לתפקידה הבא: היא מגלמת עתה את דמותה של **אבלין נסביט** בסרט רגטיים.

אין זה תפקיד קולנועי טוב בלבד, כי אם גם הזדמנות לעבוד עם הבימאי **מילוש פורמן** — ואחרי **רוברט רדפורד** זהו בהחלט המשך מעורר הערצה.

ג'יימס בריידי: המציל שניצל בנס

זה קרה לפני שמונה חודשים, ב־30 במרץ. הכדורים שנועדו לפגוע בנשיא האמריקאי **רונאלד רגן** פגעו ביועצו, **ג'יימס בריידי**, שסוכך בגופו על הנשיא. בריידי כבד־גוף ובעל מידות נדיבות, שימש חומת מגן לנשיא, אך נפצע אנושות מכדור שחדר לראשו (בריידי, המוטל חסר־הכרה על הארץ נראה בתמונה הקטנה למטה, משמאל.)

הרופאים הגדירו את מצבו כקשה ביותר. אך בריידי נאבק על חייו. אחרי טיפולים אינטנסיביים ושורה של ניתוחים, הוא יצא מכלל סכנה והתחיל מחלים בקצב מדהים.

אחרי שעזב את בית־החולים, על כסא־גלגלים, הוא בא עם רעייתו ושתי בנותיו לחגוג את שובו אל הבית הלבן. הפגישה בוושינגטון עם הנשיא **רונאלד רגן** ורעייתו **ננסי** נראתה כלקוחה מסרט־קולנוע (בתמונה למעלה) כשבריידי כמעט בכה מאושר. „עד לפני זמן קצר לא האמנתי שאזכה לראות את העולם החיצוני, ועתה אני לא רק בוושינגטון כי אם בבית הלבן. אני חייב להבריא ולחזור לעבודה. סוף־כל־סוף, הנשיא זקוק לי.”

אנשים בעולם

פילין ליאון: 2 מעילי מינק, 21 זוגות נעליים, 14 ארנקים, 30 שמלות, 15 בגדי־ים, 9 תיבות איפור – ציוד חובה למיס־תבל

„היו הרבה יותר יפות מנני," התייפחה **פילין ליאון** מאושר, כשהונח הכתר הכבד על ראשה ב־רויאל אלברט הול (אולם הלונדוני המפואר). בלילה מאושר זה היא היתה למיס תבל 81', התואר המל־כותי הנכסף ביותר, שנפל פעם אחת גם בחלקה של **רינה מור**. הפעם זכתה בו הנערה המתוקה מוונצואלה.

היא בת 18 בסך־הכל, ובעלת מידות מרשימות — גובהה 179 סנטימטרים, ו־61—91—61 בשאר המקומות הקובעים. צוות השופטים בחר בה ברוב הגדול של שישה קולות נגד אחד. פילין הגיעה למקום הראשון מתוך 66 מתחרות, ויצאה ברכוש גדול: 40 אלף דולר, שני מעילים מפרוות מינק, 21 זוגות נעליים, 14 ארנקים, 30 חליפות ושמלות, 15 בגדי־ים, 9 תיבות איפור, תכשיטים ואביזרים תואמים, והעיקר: שורה של חוזים מרשימים לצי־לומים מיסחריים ולסרטי־פירסומת, המבטיחים או־תה לכל החיים.

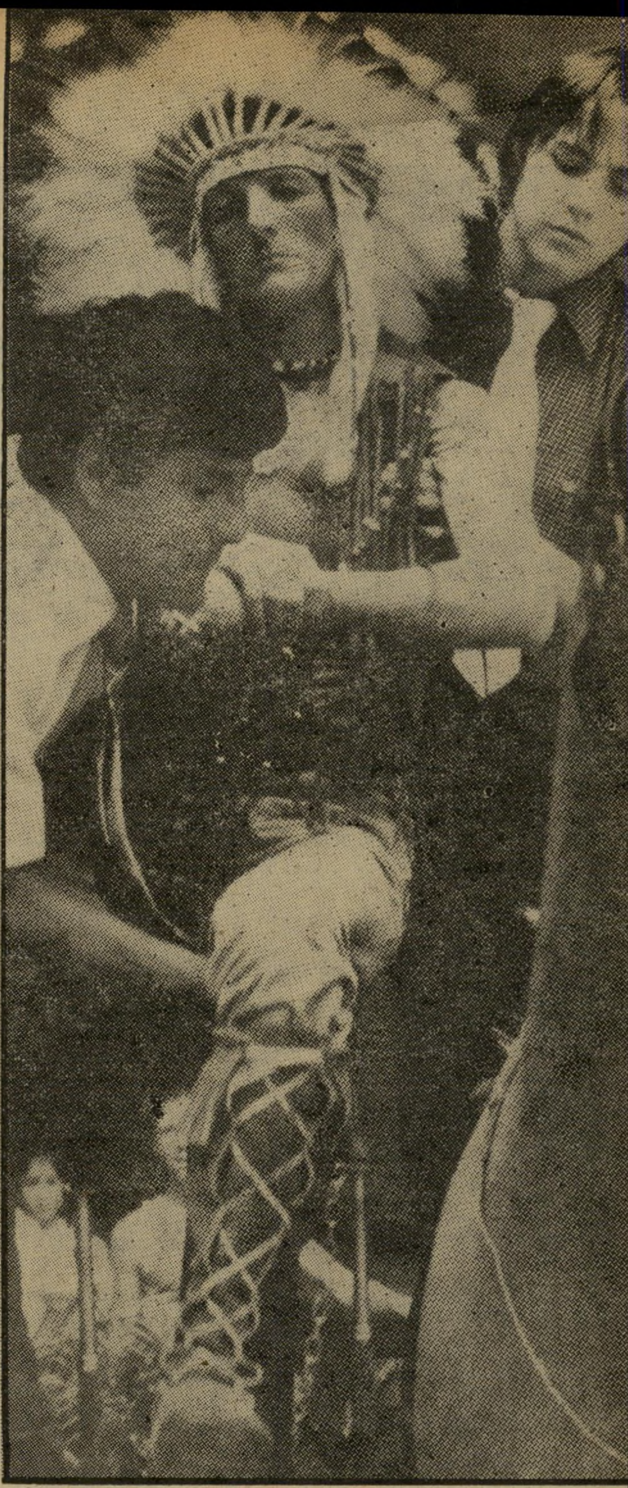

ביל פוקואה: אלוף בלי־ניע

ביל פוקואה מתמחה בסוג מיוחד של מישחק: הוא דוגמן דומם. פירושו של דבר: הוא מחזיק בארבעה שיאי גינס על יכולתו להי־שאר חסר תנועה במשך שמונה שעות תמימות. בזכות כישרונו זה הוא מרוויח 1300 דולר לשעה, כשהוא מופיע בירידים, בכינוסים, בצילומים מיסחריים ובמסיבות פרטיות.

פוקואה בן ה־35 התחיל את הקאריירה ה„קפואה" **שלו בהיותו בן** 14, כאשר השתתף במסיבת חג־**מולד כחלק מן התפאורה**. מה שנח־שב בעיניו כבדיחה פרטית **צד** את עינו של אחד האורחים, ששם בכיסו של **פוקואה** כרטיס ביקור. מאיש זה זכה לעבודתו הראשו־נה — כחייל־בובה קפואה בפארק שעשועים.

מאז שיכלל את תנועותיו, או ליתר דיוק את חוסר־תנועתו, והיום הוא מתכונן להשיג שיא חדש — תריסר שעות ללא תנועה.

פארה פוסט (משמאל): כל ילדי או׳ניל

פארה פוסט זוהרת בפגישה מישפחתית עם ידידה הנוכחי, **ראיין או׳ניל** ושני ילדיו, **טייטום וגריפית**. לפארה, היום בת 35, צפויה תחרות מבית, כשטייטום בת ה־18 גדלה ויפה מיום ליום. אך גם לטייטום תחרות מבית — אחיה גריפית, בן ה־17, התחיל גם הוא משחק בסרטים. עכשיו מחפשים כולם תסריט לארבע נפשות.

„צריך להיטיב עם אלה שנדפקו!" פסק הרב ח"כ שלמה לורנץ. ואריק שרון גמר סוף־סוף

אנשים

אוניברסיטה

■ ראש המוסד לא האמין למראה עיניו. ביום־הראשון שעבר הוא בא לפגישה עם נשיא־המדינה, **יצחק נבון**, כדי לדווח לו על נושאים שו־נים, ובפתח המתינו עיתונאים וצוותי־טלוויזיה ישראליים וז־רים. הוא סגר את דלת־המכו־נית, הסיט את הווילון וביקש מנהגו לזוז מהפתח. אחד מאנ־שי־הלישכה, שהבחין בו, מי־הר לרכב שחנה בריחוק מה־כניסה, והוביל את ראש־המו־דד דרך פתח צדדי למישכן.

■ העיתונאים שהמתינו במקום לא חיכו לראש־המו־סד. הם באו לסקר את פגישת הנשיא עם הד"ר המפוקפק **משה** („מישע") **מישכן**. הכל תמהו כיצד, אחרי 60 ימי־שביתה, נראה מישכן במצב בריאותי תקין, כשסימני שבי־תת הרעב הארוכה אינם ניכ־רים עליו.

■ בניגוד לרושם שנוצר, כאילו שר־החוץ הצרפתי, **קלוד שאסון**, שינה את דיי־עותיו מן הקצה אל הקצה בעת ביקורו בארץ. הוא טען בשי־חה עם הנשיא שהקמת מדינה פלסטינית בגדה המערבית היא הפיתרון הכדאי לישראל. נבון נמנע מלומר את דעתו, אך העלה לפני שאסון את הטע־נות המוכרות נגד הרעיון.

■ ביום הלשון העיברית הציע ח"כ **שבח וייס** שה־מונח הלועזי קואליציה ישונה ל„בריתה", או „לחבר", ואילו אופוזיציה תהיה „נגדה". הד"ר **אברהם וולפנזון** הציע, ל־עומת זאת, שהקואליציה תי־קרא „תאגודת", והאופוזיציה „תנגודת".

■ שר־הפנים, הד"ר **יוסף בורג**, נשאל איך תיפתר בע־יית המנכ"ל של מישרד־הד־תות, **גדליה שרייבר**. ענה בורג: „צריך מצפון נקי, לב חזק וקצת שכל, כדי לחסל את הפרשה — ושלושתם יש לי."

■ אנשי בורג סיפרו לו שהם טענו לפני שר־החינוך, **זבולון המר** שניצחון הצ־עירים בשאלת מינויי המנכ"ל למישרד־הדתות יהיה עבורם ניצחון־פירוס. אמר בורג: „המר בוודאי שאל מי זה פירוס."

■ במפד"ל מתלוצצים ש־רק שם ישנם שני סגני־שרי־חוץ. האחד הוא ח"כ **יהודה בן־מאיר**, סגנו של שר־החוץ יצחק שמיר, והשני הוא ח"כ **חיים דרוקמן**, שכבר אינו מכהן בתפקידו במישרד־הדתות.

■ „רק עכשיו, כשהתמני־תי לתפקיד ח"כ, קיבלתי מש־כורת. עד עתה הייתי רק מ־תמלוגים ששולמו לי על ספ־רי," סיפר הד"ר **מיכאל** („מיקי") **בר־זוהר**. לדבריו, את 16 הספרים שחיבר עד היום הוא כתב באנגליה, מ־שום שהוא פונה קודם־כל ל־קהל האמריקאי. הוא חושש שאם יתרגמו אותם מעיברית, רוח הספר תיפגע. הוא מספר שאת הרעיונות לספרי הרי־גול והמתח שלו הוא שואב מטיולים בעולם, בדרך כלל במסלולים לא־מוכרים, רבי־הרפתקאות.

■ בדיון בוועדת־הכספים, על שינוי תוכנית־החיסכון של בנק טפחות, אמרה כלכלנית הוועדה, **סמדר אלחנני**, ש־מטרת התוכנית המוצעות היא להיטיב עם חוסכים, שנדפקו מקיומן של תוכניות־חיסכון טובות יותר. בסיכום הדיון אמר יושב־ראש הוועדה, הרב **שלמה לורנץ**: „אכן, צריך להיטיב עם אלה שנדפקו מ־התוכנית." אחרי רגע של תד־המה כללית הוסיף: „כדברי הכלכלנית."

■ בעידכון האחרון למח־זה הסאטירי סטריפטיז אחרון הציג המחזאי **יהושע סובול** חידה: מה התחיל בארבע עיניים, נלחש מפה לאוזן, הת־נסח ונכתב על רגל אחת, נחתם על הברך, נמסר מאחו־רי הגב ושווה לתחת. התשו־בה: מיזכר־ההבנה.

■ באותו ערב סיפר ה־שחקן **גדליה בסר** שבניגוד לשרים **דויד לוי**, **אליעזר שוסטק** ו**יעקב מרידור**, שר־הביטחון **אריאל שרון** גמר אוניברסיטה. למשתוממים הסביר: „אריק גמר את או־ניברסיטת ביר־זית."

■ ח"כ המערך **נאווה ארד** לא האמינה למישמע אוזניה. אחד מסדרני־הכנסת ניגש אליה בזמן שישבה ב־מיזנון הח"כים ואמר לה שיש לה טלפון מבנה. ארד המוד־אגת לא הבינה כיצד הצליח **עלי** בן ה־9 לאתר אותה, וחי־ששה שמא יש לו בשורה רעה עבורה. עלי סיפר שהוא התקשר למלון שבו היא מת־אכסנת כשהיא בירושלים, וכ־שאמרו לו שאמו יצאה לכנסת, הוא ביקש את מיספר הטלפון של המישכן. הוא התקשר ל־מרכזיה והופנה לחדרה של אמו, משם לסיעת המערך, ומ־שם למיזנון־הח"כים. ההמתנה נמשכה יותר מרבע שעה. ה־אם המודאגת התעניינה לדעת מה היתה הסיבה לשיחת־ה־טלפון הבהולה, ועלי שאל או־תה אם היא מרשה לו ללוות מהשכנה 12 שקל, כדי לשלם מס־חבר בצופים.

■ סיפור שלא יופיע ב־מאמרו של הקולנוען **שאול דישי**, המסכם את חוויותיו כנלווה לבמאי הסרט גולדה, הוא המקור לשמות העבריים של הסרט. דישי מספר שהוא התעניין אצל התסריטאי היהו־די־אמריקני של הסרט, **הרולד גסט**, מה מקור השמות שהו־פיעו בתסריט, כמו **אריאל בן־אפרים**, **יואל נשרי** ואחרים. גסט סיפר לו שלפני שהתחיל לכתוב את התסריט, הוא קנה את סיפרו של **איסר הראל**, הבית ברחוב גריבל־די, העוסק בפרשת לכידת **אדולף אייכמן** ומשם ליקט את רשימת השמות העבריים שבהם השתמש בסרט וולדה.

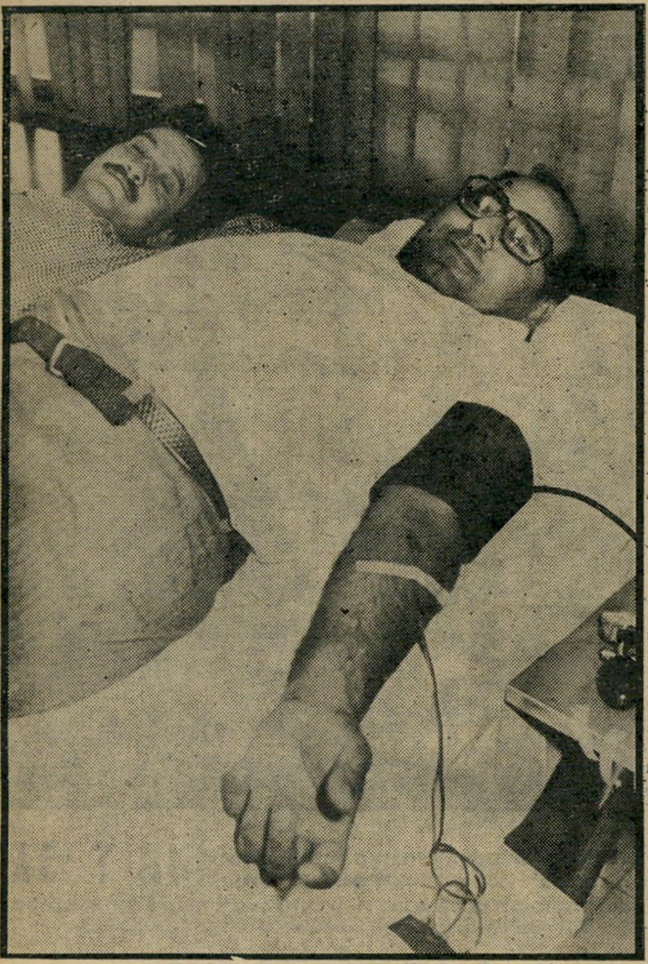

בן־ציון רובין סגן־השר מסיעת תמ"י, הפתיע את אנ־שי מגן־דויד־אדום. בתחילה הוא נכנס, השתהה כמה דקות בחדר ויצא. אנשי־הצוות היו בטוחים שהוא מתחמק, ולא יבוא לתרום דם. אך רובין חזר כעבור רבע שעה.

בני שליטא ח"כ הליברלים, היה בין אחרוני תורמי־הדם ביום המיבצע שאורגן על־ידי מגן־דויד־אדום בכנסת. שליטא התבדח עם האחיות שהיו במקום: „כאן אני מרשה שימצצו את דמי, אם עוד נשאר משהו אחרי שמצצו לי."

דורון עידן יועצו של ח"כ המערך מיכה חריש לענייני תקשורת ואנרגיה, לא רווה נחת כשהוא בא לכנסת. רבים מחליפים אותו בשחקן שלמה ניצן ושואלים אותו מה יומר בתוכנית הקרובה של מני פאר „שעה טובה". יש המותחים ביקורת על דברים שאמר, ולאחרים הוא נאלץ להראות את אישור השהייה שלו בכנסת, כדי להוכיח שהוא אינו שלמה ניצן. מיכה חריש עצמו נראה משועשע מכל העניין, והוא מקווה שבדרך זו יוכל דורון למשוך עוד ח"כים לנושא האנרגיה.

רגלי דיסקו אחרי שסיימו האורחים במסיבתם של נמרוד ואיילין דרייפוס ליהנות מהמכשירים, הם עלו דיסקוטק ונהנו מהלהיטים הלוהטים ומרחבת־הריקודים המהודרת.

„תיראו, תיראו, איזה שריר!" קראה הדוגמנית **תמי בן־עמי**, „זה הכל בזכות נימי ואיילי". **נימרוד** („נימי") **ואיילין דרייפוס** ערכו מסיבת יום־הולדת למכון הבריאות שלהם, אליה הזמינו את כל המתעמלים במכון וחברים קרובים ●●● איילין, שחזרה יום לפני המסיבה מביקור בארצות־הברית, היתה מלאת חוויות: „הייתי בכל הסרטים וההצגות שרק אפשר," היא סיפרה בהתלהבות. „ומה עם הקניות?"

ממסיבה למסיבה

התעניינה הדוגמנית **פינצ'י מור**, המפורסמת ברגליה הארוכות ●●● תמי בן־עמי ופינצ'י באו יחד למסיבה ללא כל ליווי גברי, והליצנים שבחבורה התבדחו ואמרו שהשתיים הן זוג ושאם פינצ'י לא היתה תפוסה הן היו מתחתנות. פינצ'י נשואה לאיש אל־על **עמי מור** והיא אם לשני ילדיו, ואילו תמי, שנפרדה מחברה **אולסי פרי** בפעם המי־יודע־כמה, עברה להתגורר בביתם של עמי ופינצ'י ●●● הזמר **צביקה פיק** שבא למסיבה, סיפר שהוא חובב כדורגל מושבע. „פעם שיחקתי בליגה ב'," הוא התגאה, „אבל עכשיו אני נזהר, כי קיים חשש שיש לי מים בברך." זה יכול בהחלט להפריע לזמר בקאריירה הספורטיבית שלו ●●● נימרוד, שהיה עד לפני זמן קצר קפטן הפועל תל־אביב, שרוי בעיצומו של סיכסוך עם חברי הקבוצה. שניים שהצהירו שלמרות הכל הם עדיין אוהבים „וגם נמשיך לאהוב אותו," הם השחקנים **ריפעת תורכ** ו**יוסי זאנה**, העוסק גם בצילומי אופנה מעת לעת, שבאו לחגוג יחד עם נימרוד ואיילין ●●● את תחום הכדורסל ייצגו שחקני הפועל רמת־גן **סטיב מלוביק**, שנהנה מאוד מתשומת־הלב שהרעיפו עליו הצל־

בטן המיזרח שייכת לרקדנית הבטן דבי גולדמן־סהר. דבי לא התעייפה מן הריקוד. היא עלתה וירדה במדרגות ורקדה בין כל שולחנות הדיסקוטק.

חתיכות על הגריל

מים והסכים לכל בקשותיהם המוזרות, ו**קורקי נלסון**, שבא יחד עם חברתו **מיכל** ●●● תמי בן־עמי, שפגשה במסיבה את אבי־הפצועים **שימחה הולצברג**, הצהירה ללא היסוס: „אני מוכנה להצטלם עם שימחה רק בתנאי שהוא ימצא לי בעל." שימחה ביקש להדגיש שבא למסיבה לאחר יום עמוס בביקורי פצועים, „שזהו עיסוק הרבה יותר חשוב מן המסיבות" ●●● „אני נשבע כי אף פעם לא אקלקל אוכל טוב, אשמור תמיד על טיב הצלי, על השיפוד ועל הגריל. אני נשבע למלא תמיד את חובותי ולהתייחס בכבוד לכל יתר חברי מיסדר אבירי הגריל." שבועה זו נשבע כל חבר חדש המצטרף למיסדר שחבריו הם גסטרונומים מיקצועיים וחובבים. על אבירי הימסדר לדעת ליהנות מאוכל בעל איכות טובה ולא להפסיק לאכול ולשתות עד שהשביעו את תיאבונם ●●● האבירים, שנשיא מיסדרם הוא איש העסקים **מוריס בנין**, עורכים מיפגשי סעודות מידי 3 חודשים ומיפגש זה, שנערך במלון דיפלומט, היה ערב בסיגנון מיזרח: המיסדר הוקם ב־1950. בשנה שעברה הצטרף אליו סניף חדש: מצרים ●●● לאחר שסיימו האבירים ואורחיהם את הארוחה רבת המנות ועשירת הקלוריות הופיעה

אבירים וחתיכות נשיא מיסדר אבירי הגריל, מוריס בנין (מימין), שרון ר, ומנכ"ל מלון דיפלומט, אילן וקסלר, לפני שהתחילו בסעודה.

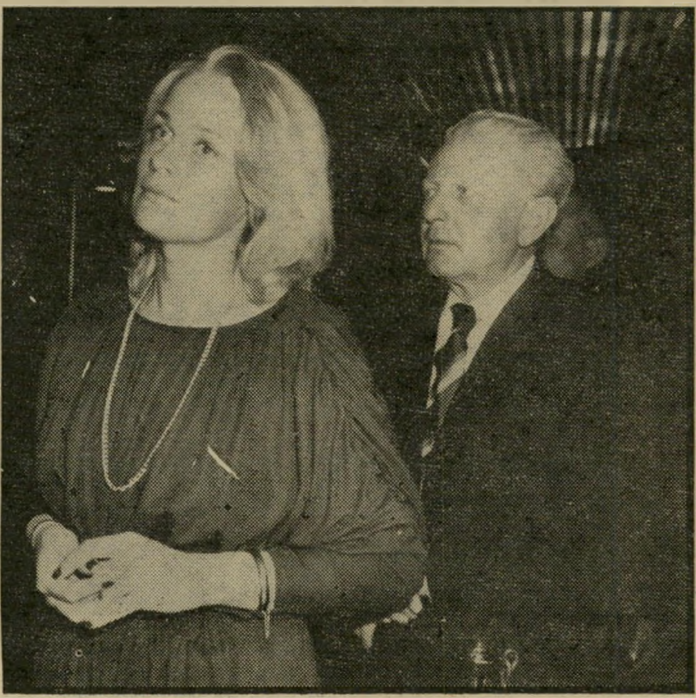

אם אין אני לי אנילי האלונן, סגנית הקונסול בשגרירות פינלנד והיא האחראית על ענייני ברית־המועצות בישראל, הוזמנה לארוחה אשר ערכו אבירי הגריל.

התעמלות

עושה מירי, שהסכימה להצטלם, אך לא הסכימה לגלות את שם־מישפחתה. מירי נמנית עם קבוצת המתעמלים במכון־הבריאות של מישפחת דרייפוס.

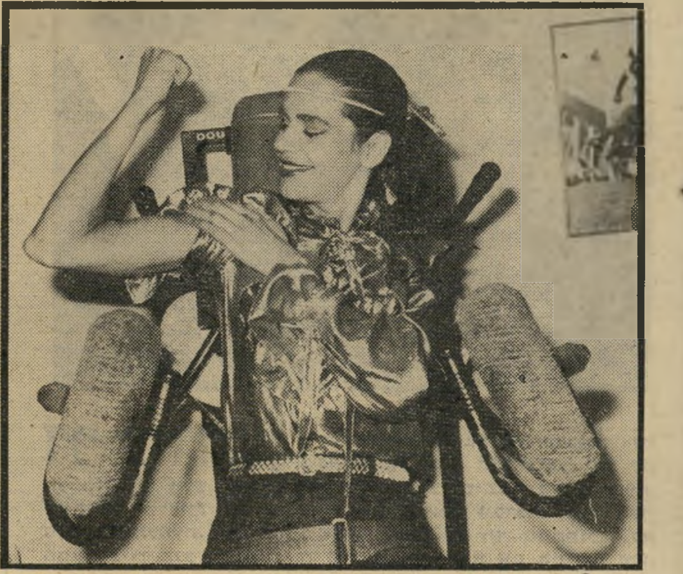

שרירים

עליהם אחראים נימרוד ואיילין. תמי בן־עמי באה אומנם רעבה ועייפה אחרי תצוגת־אופנה, אשר בה השתתפה, אולם היא לא התעצלה להפגין את שריריה.

בפניהם רקנית־בטן בשם **דבי גולדמן**, שהיא אמריקאית המו־פיעה בעיקר בבתי־מלון ושמה ה־מיקצועי הוא סהר ●●● בבואם למיפגש עונדים אבירי הגריל מדליות על צווארם. הצבע הכחול של הסרט שעליו מונחת המדליה מלמד שבעליו הוא מיסעדן, ואילו בעל הסרט האדום הוא נשיא ה־מיסדר. כל צבע מלמד על דרגה שונה בסולם הדרגות הגסטרונו־מי ●●● סביב שני שולחנות גדולים רוכזו שגרירי מדינות רבות ונשותיהם, אך כדי לעשות ערב זה למעניין במידה מירבית הפ־רידו בין הנשים ובעליהן. הפטרי־ארך האורתודוכסי ישב ליד אשת שגריר מקסיקו, הגברת **אלפונסו דה גאראיי**, ואילו שגריר צר־פת **מארק בונפואה**, שנוסף להיותו שגריר הוא גם אביר ב־מיסדר, שיעשע את אשתו של שג־ריר קנדה, הגברת **ג'וז'ף סטאנ־פורד**. **טיבי זכרוני** ■

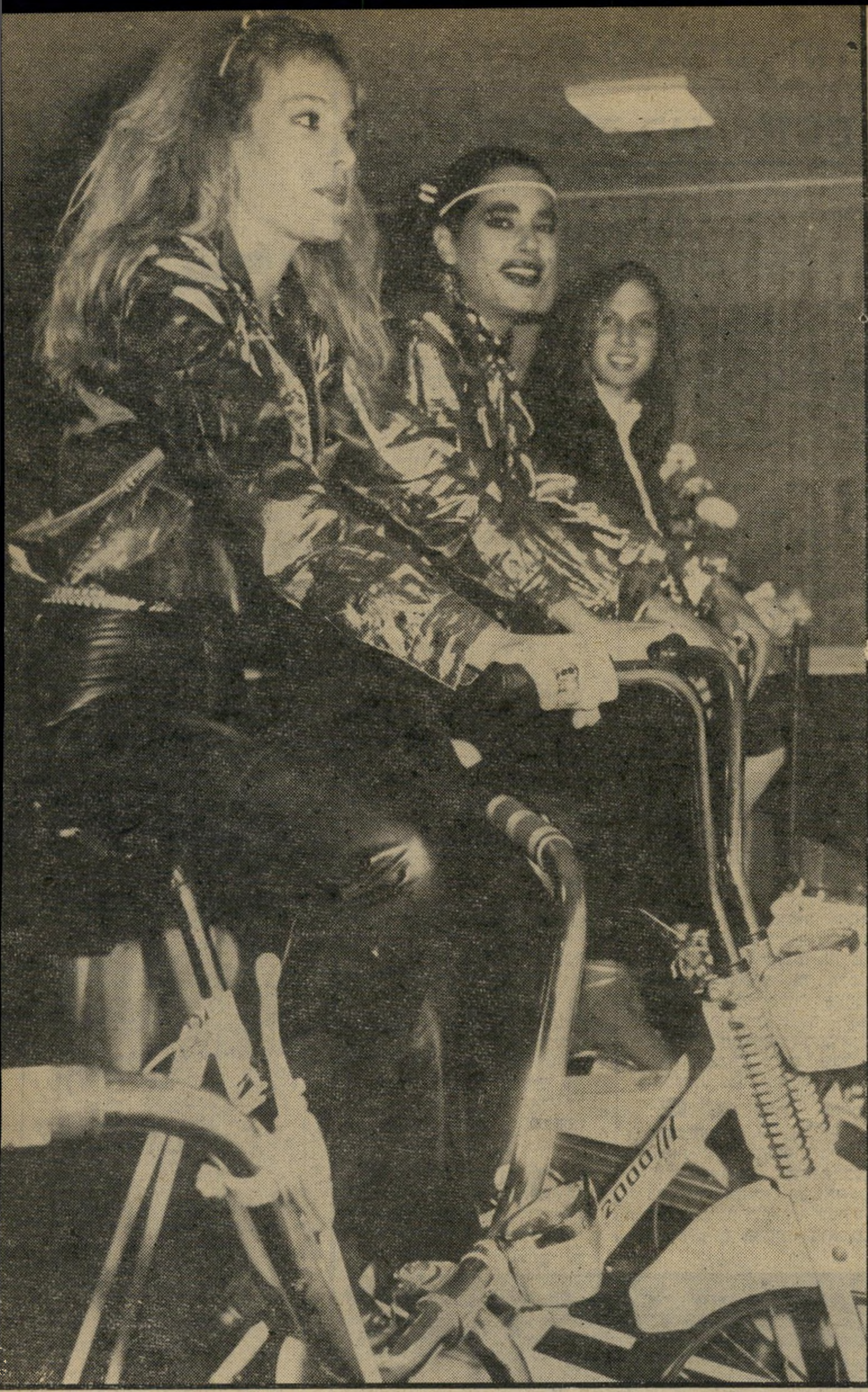

מירוץ בעמידה

עורכות הדוגמניות פינצ'י מור, תמי בן־עמי ובעלת המכון איילין דרייפוס. תמי ופינצ'י היו לבושות בלבוש כימעט זהה: מיכנסיים שחורים וחולצה מוזהבת. מול האופניים ניצבת מראה והמתעמל יכול להתבונן בעצמו בשעת התרגילים.

דיפלומטיה ומישפט

עורך־הדין יגאל ארנון שסיפר על בתו דפנה, שחז־רה מטיול בהודו. מימין שגריר מצריים בישראל, סעד מורתדא.

הכוכבים קובעים: תהיה מילחמה בלבנון. משהו יקרה

לרונלד רגן. ומנחם בגין צריך לשמור על בריאותו

■ אורחי־הכבוד בהצגה יסורי איוב, שהוצגה בירושלים, היו יושב־ראש הוועד־המנהל של רשות־השידור, **ראובן ירון,** חבר הוועד, העיתונאי **דני בלוך,** מנהל הטלוויזיה **יצחק** („צחי") **שימעוני** ואיש־הטלוויזיה, **אביטל מוסינזון.** הם באו לבדוק שוב אם ההצגה מתאימה לשידור על המירקע. לתדהמתם לא התפשטה השחקנית **רוז משיחי,** כפי שהיא עושה בדרך כלל, והם היו בטוחים שהסיבה לכך היא נוכחותם, או החשש מפני הציבור הדתי בירושלים. מוסינזון לא התעצל ובדק את העניין. התשובה שנתנו לו אנשי התיאטרון הקאמרי היתה שגם לרוז משיחי אין ברירה, ושלושה ימים בחודש אין היא מוכנה להתפשט.

■ האסטרולוג **הרצל ליפשיץ** כבר הכין מפה אסטרולוגית לשנת 1982, ולדבריו יש בה מיספר הפתעות. לאריאל שרון הוא צופה שנה גדולה. תהיה לו הצלחה מסחררת, ומכאן והלאה הוא רק יטפס למעלה. **מנחם בגין** חייב לשמור על בריאותו בחודשים מאי־יולי. לעומת זאת, בחודשים ינואר־אפריל הוא ייהנה מבריאות טובה. לקראת סוף הקיץ תהיה הפתעה פוליטית מרעישה. **עזר וייצמן** יחזור לפעילות פוליטית בליכוד. המצאת האנרגיה של השר **יעקב מרידור** תתגלה כנכונה. הנשיא האמריקאי **רונלד רגן** יסיים את תפקידו בסוף השנה האזרחית. פינוי סיני לא יתממש, ואין כל ספק, לדעת ליפשיץ, שבצפון תפרוץ מילחמה.

■ חוויות מוזרות פוקדות אנשים המופיעים בתוכניות־טלוויזיה פופולריות. הבדרן **דובי גל** סיפר שאחרי שהופיע בתוכנית תשע בריבוע, עצר אותו מישהו ברחוב ואמר לו: „**אורנה פורת,** הא?"

■ השחקן **שלמה ניצן** סיפר בערב־ראיונות עם **מני פאר** שהוא התחנך בבית דתי, ולמד בישיבה. לשאלת המראיין על תחושותיו בתקופת־המעבר, סיפר ניצן: „בפעם הראשונה שהדלקתי אור בשבת הייתי משוכנע שהיד תיפול לי."

■ אחרי שצוות תוכנית־הרדיו חמש בעיקבות אחד חשף את זהותו של נעלם־התוכנית, ח"כ **דב בן־מאיר,** אמר מנחה התוכנית, **שמואל שי,** שלא ברור לו למה התכוונה האסטרולוגית **אסתר נצר,** כשאמרה שלבן־מאיר יש קווי־אופי של „גבריות מעודנת". בן־מאיר הציע שישאלו בנושא זה את אשתו. נצר הסבירה שהתכוונה לטעם מאופק בלבוש ובהופעה. אמר שי: „באמת אף פעם לא ראיתי את בן־מאיר בא לבית ברנר, לא בסמוקינג ולא בבגדי־ים."

■ מיכתב משעשע הגיע לאולפני הטלוויזיה הלימודית והיה מופנה **לשייקה אופיר.** הכותבת, **ברי סימון** מחיפה, הציגה את עצמה כרקדנית־בטן וכתבה לאופיר: „כאוהדת נלהבת של הופעותיך, ובמיוחד של רעיון השיעורים לערבית בטלוויזיה, הייתי רוצה לנדב את שרותי כרקדנית־בטן לגיוון תוכנית הלימודים בשפה הערבית, אולי בפרק הלימוד על אנטומיה. בטוחני ששילוב קטע־ריקוד לצלילי־מוסיקה עשוי להפיג את מתח הלימוד, ולקרב את תלמידך לתרבות ולפולקלור הערבי." צוות התוכנית סאלם ותעלם התלהב מההצעה, אך היא לא תצא לפועל, משום שכל התוכניות כבר הוקלטו.

■ „לא ירדנו מהארץ," סיפר התיירן **גד גרייבר** במלאת שנה להריסת ביתו בגדרה. גרייבר, שפרשת בניית ביתו הלא־חוקי הסעירה את הארץ, סיפר שבאותו שטח הוא מגדל כיום פרחים. הוא טוען שמי שתרם, בעקיפין, להריסה היתה העיתונות, שלא הירפתה מהנושא. כיום הוא נמצא, לדבריו, בתהליך של שיקום נפשי מהפרשה, שפגעה קשות באשתו ובששת ילדיו.

■ בימאי התיאטרון **יוסי יזרעאלי** הציע לשחקני תיאטרון הבימה להפוך את קירי הלבנים שבמיזנון השחקנים, שמאחורי הקלעים, לכותל המערבי שלהם. הוא יעץ להם לתחוב לסדקים פיתקות שונות, וכראייה לרצינותו הוא התנדב להיות הראשון. אחר־כך, כשפתחו את הפתק שהניח, מצאו שהיה כתוב שם: „להתראות בקאמרי."

דני סנדרסון היה נגן־אורח בהופעת־הבכורה של להקת „קליק". הוא ביצע יחד עם הלהקה שיר חדש, פרי יצירתו. סנדרסון צולם בהפסקת ההופעה, מאחורי הקלעים, עם מתופף־הלהקה, ז'אק גולדברג, בעל העיניים המתגלגלות. סנדרסון, שאינו נראה מפוחד מהמתופף, לא החזיק בידו תיק ג'יימס־בונד, כפי שנדמה, אלא את הגיטרה שלו.

■ המשורר **דויד אבידן** הגיב בביטול על מתן פרס־ישראל למשוררים **יהודה עמיחי ואמיר גלבוע.** ליד שולחן בבית־קפה בתל־אביב, שאליו הסבו הד"ר לספרות **גבריאל מוקד** ומשוררים צעירים מסיעת עכשיו, הוא טען שהוא מועמד לקבלת פרס נובל.

■ ח"כ המפד"ל לשעבר, **דויד גלס,** התבטא בראיון בדבר השבוע שיש לעצור במפד"ל את מה שכינה „המריזם". במפד"ל הספיקו להגיב על כך ביום השישי בצהריים ואמרו שהוא התכוון לפטישיזם.

■ אחרי שהקבלן **אברהם גינדי** מינה את תא"ל (מיל') **אפרים** („פיחוטקה") **חירם** כמנכ"ל החברה שלו, נחתם הסכם דומה בין **משה ויגאל גינדי** ובין תא"ל (מיל') אחר, **אברהם ברעם,** שהיה עד לאחרונה מפקד בכיר בשריון. האח יגאל הסביר שאין זו מלחמת־גנרלים בין שתי החברות הגדולות בראשון־לציון, אלא שהם החליטו לנסות איש־צבא בתפקיד מינהלי. לדבריו, הם הכירו את ברעם כשבא אליהם לרכוש דירה.

■ לשולחנם של סגן־שר־התחבורה, **דויד שיפמן,** ושר־התיירות, **אברהם שריר,** התקרב אחד מהמוזמנים למיזנון הח"כים ופנה לשריר: „החליפה שלך יפה. באמת יפה." שריר חייך אליו וענה: „אשתי, **ריבקה,** היא שקנתה לי את החליפה. היא קונה לי את כל הבגדים." התערב שיפמן בשיחה: „אצלי זה אחרת. מי שקונה את הבגדים זה אני, גם לעצמי וגם לאשתי."

נועם וייס בנו בן ה־14 של הח"כ החיפאי, ליווה את אביו לערב ראיונות שבו הוא רואיין בתל־אביב. בעוד האב מעשן מקטרת, החזיק נועם בפיו מזלג, ונראה כאילו הוא מחקה את אביו ומעשן אף הוא. נועם הוא תלמיד הכיתה החמישית, באותו בית־ספר שבו למדה אמו.

בקבוק מלא רעיונות...

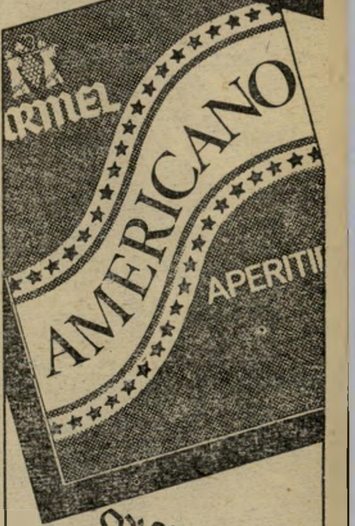

יין אפריטיף אדום, על בסיס של יין בתוספת מצוי של שורשים וצמחים שונים. מריר, מעורר תיאבון

טבעי – Natural
אמריקנו, מקורר היטב, עם פלח לימון.

על הקרח On The Rocks
אמריקנו מעל קוביות קרח בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון, עם פלח לימון, לערבב היטב.

Long-Drink
חלק אחד של אמריקנו עם 2 חלקים מי סודה מעל קוביות קרח ועם פלח לימון להגיש בכוס גבוהה.

אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימון
הרביעיה החדשה של "כרמל"
משקה ראשון · אצלכם בבאר

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

פסוקי השבוע

● **שר־הביטחון אריאל שרון**, על איומי־השביתה של עובדי מישרדו: „אקרא לוועד־העובדים, אכניס אותם לחדר הישיבות, אעשה להם ,בו', והם יבהלו!"

● **הנ"ל**: „ישראל לפורתה בצוואה על־ידי סוחרי־נשק בעלי השפעה במערכת־הביטחון."

● **אריה גנגר**, יועצו המיועד של שרון: „מעולם לא נכשלתי בשום דבר שקיבלתי על עצמי."

● **ח"כ המערך, הרב מנחם הכהן**, בעניין גנגר: „שרון רוצה שמול הביקורת וגלי־הקיטרוג, מישהו יגנגר עליו."

● **מנכ"ל „מוזיאון הארץ", רחבעם** („גנדי") **זאבי**, על המסע שניהלו נגדו שני ח"כים: „אחד מהם רמאי, שקרן, עריק מצה"ל, שברח ממילחמת יום־כיפור, והשני הוא סתם קריפלד."

● **הנ"ל**: „אני לא פוחד. רק ערבים פוחדים."

● **הנ"ל**: „אני שומר שבת כבר שנה וחצי. אתם לא יודעים איזה תענוג זה לשמור שבת. נרות, חלות. הנה, יש לי כיפה בכיס."

● **יושב־ראש הכנסת, מנחם סבידור**, בעת מיבצע של התרמת־דם במישכן: „נראה שהיום תהיה ישיבת־כנסת חיוורת.

● **ח"כ המערך מיכאל בר־זוהר**, באותו מעמד: „האם מקבלים פה דם כחול?"

● **הנ"ל**, על המאבקים במערך: „אנשי השורה השניה במיפלגה החליטו שלא לשמש עוד בשר־תותחים למילחמות הפנימיות בצמרת."

● **ח"כ המפד"ל יהודה בן־מאיר**, כשהציע לדחות מסדר־יומה של הכנסת את הנושא של יום־זכויות־האדם: „חוק זה הוא חוק שינאת־ישראל, ופוגע בעם ישראל."

ברברה טאופר (מימין), נספחת־התרבות של שגרירות אוסטריה, באה להצגת־הבכורה של ההצגה של תיאטרון באר־שבע „אגדות מיער וינה" מאת האוסטרי פון־הורבאס, המספר על נערה העומדת להינשא לגבר שבחר אביה. היא באה לבאר־שבע עם השגריר האוסטרי בישראל, ד"ר אוטו פליינארט. (משמאל: עומדת המנהלת האומנותית של תיאטרון באר־שבע, ציפי פינס.)

שימעון עדן הישראלי בעל רשת המועדונים בגרמניה, חזר מחופשה בסנט־טרופה עם חתיכה בלונדית, ולדבריו זו היתה חופשה נהדרת — חוץ מהעובדה שגנבו לו מהכספת של בית־המלון 12 אלף מארק.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט

בחר את המתאימה לך

6 שנים אחריות נגד חלודה במכוניות נוסעים.

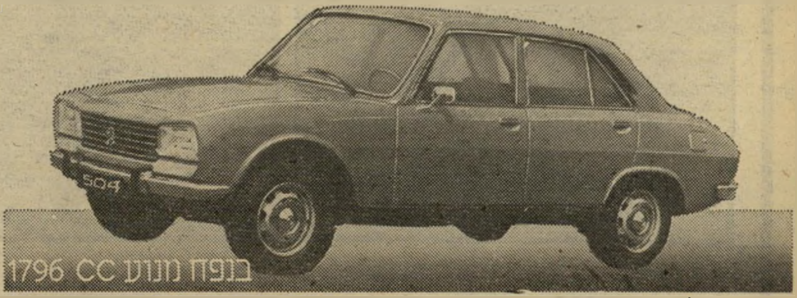

PEUGEOT 504 המחיר החל מ־* 284,812 ש'

PEUGEOT 505 המחיר החל מ־* 323,937 ש'

PEUGEOT 104 המחיר החל מ־* 147,266 ש'

PEUGEOT 305 המחיר החל מ־* 196,212 ש'

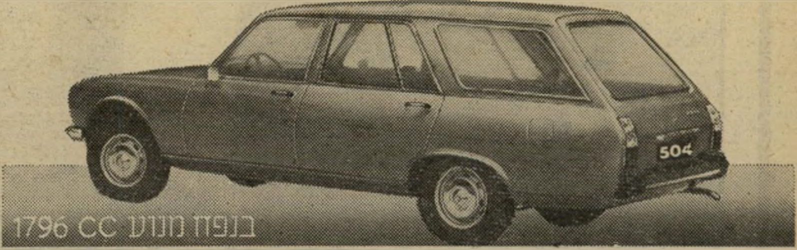

PEUGEOT 504 המחיר החל מ־* 302,182 ש'
סטיישן

PEUGEOT 305 המחיר החל מ־* 217,258 ש'
סטיישן

* המחיר כולל מע"מ נכון ליום 11.12.81

ניתן להצמיד מחיר המכונית ליום ההזמנה
פרטים בסוכנויות פיג'ו

הארי שבחבורה
PEUGEOT

המפיץ הבלעדי: דוד לובינסקי בע"מ, תל־אביב: רח' שונצינו 16, טל. 333214־6. ירושלים: רח' הס 3 טל. 228488 .סוכנויות ירושלים: מוסך גסנר, איזור התעשיה טל. 523221־2. חיפה: אוריאל כהן, רח' אלנבי 51, טל. 531282־3.רכב הצפון בע"מ שדרות בן־גוריון (שד' הכרמל) 8 טל. 520461. נצרת: מישל וזוהיר סרוג'י, מרכז התעשיה החדש, טל. 71339 – 56860. חדרה: קל־נע שיווק רכב בע"מ, הרברט סמואל 25, טל. 31689. שכם: עומר כליפא, רח' פייסל, טל. 7894. רמאללה: מכון "אל מצרי" אל בירה, איזור התעשיה, טל. 3657. באר שבע: מוסך אכספרס, איזור התעשיה, טל. 78292. אשנב הנגב, דרך חברון 3. טל. 33210.אשקלון: אלבי ושות' סוכנות לרכב פיג'ו, איזור התעשיה, טל. 52757־051. כפר סבא: מוסך פוספלד, טל. 20161. נתניה: לוינקופף הרמן, רח' שוהם 4, טל. 37821; 35081.

בוקר אחד מתעורר יהודי בפנטהאוז שלו בשדרה החמישית...

גַנגרֵנה

אולי אין זו אשמתו.

אולי זו אשמתי בילבד.

פשוט אינני אוהב את הטיפוס הזה.

ראיתיו בטלוויזיה. חזרתי והסתכלתי בקטע הזה כמה וכמה פעמים.

הוא נראה לי כיהודי חלקלק, רדוד, ערמומי, לא־חכם, כדאיניק, חמקמק, מתחסד, צבוע.

בקיצור: כאותו טיפוס של יהודי נודד, איש־הבורסה, חסר השורשים והמולדת, שבו מרדה הציונות כאשר קמה.

אותו טיפוס של יהודי אשר בנימין זאב הרצל תיאר אותו, באירוניה קטלנית, בעמודים הראשונים של אלט־נוילנד, כאשר ביקש להסביר מה גרם לו לגיבורו לרצות להתאבד.

כאשר איש כזה הופך סמל־המדינה, זוהי הכרזה פומבית על פשיטת־רגל — פשיטת רגלה של המדינה, של הציונות, של כל ערכי חיינו.

■ ■ ■

הפרשה כולה עטופה בתעלומה בלתי־חדירה. **התעלומה הצופנת בקירבה שתי חידות: מדוע רוצה גנגר לקבל את התפקיד, ומדוע הטיל עליו אריק שרון תפקיד זה.**

הקשבתי לדבריו של גנגר, הקשב היטב. הסתכלתי בפניו, בשעה שאמר אותם.

צר לי לומר: אינני מאמין.

אינני מאמין לו שנתקף לפתע, בעיקבות שיחה עם אריק שרון, התקפה עזה של פטריוטיזם ישראלי, בבחינת יצר שאינו ניתן לכיבוש.

הנה קם לו יהודי בבוקר, בפנטאוז שלו בשדרה החמישית, מתחת למינחת של שני המסוקים הפרטיים שלו, ומחליט שעליו לעזוב את הכל ולחזור לארץ, שאותה נטש לפני 19 שנים.

לעזוב את הכל? לאו דווקא.

אין הוא מתכוון לוותר על האזרחות האמריקאית שלו — זו שהוענקה לו כאשר נשבע לוותר על הנאמנות לכל ריבון אחר וכל מדינה אחרת, ולשמור אמונים בילעדיים לארצות־הברית של אמריקה.

(למעשה טוען גנגר שהוא נשבע אז לשקר. בשפתו האופיינית: „הנאמנות שלי לארץ היא BEYOND ANY DOUBT. ישראלי ONCE — ישראלי FOREVER.")

אין הוא מתכוון למכור את הפנטהאוז שלו. הוא רק משכיר אותו. הוא יהיה מוכן לשיבתו בכל עת.

אין הוא מתכוון כלל וכלל להעביר ארצה את רכושו, חברותיו ונכסיו בארצות־הברית. להיפך. הוא אומר שאינו זקוק למשכורת רצינית בארץ, מכיוון שימשיך לחיות מן הנכסים האלה.

משמע: מיסטר אריה גנגר יישאר אמריקאי, בעל דירת־פאר במרכז מנהאטן, בעל חברות ורכוש ונכסים בארצות־הברית. (אין עיני צרה בו — כל עוד אינו מתיימר להנהיג בו־זמנית את המדינה שלי.)

אין זאת תמונה של אדם שלקה בהתקף עז של יסורי־מצפון, שהחליט לשרוף אחריו את הגשרים ולחזור ולהיות לישראלי לכל דבר.

זוהי תמונתו של אדם שהחליט לצאת להרפתקה מסויימת לזמן מוגבל, תוך הימור על משהו שאינו ברור לו די צורכו.

ומכיוון שאריה גנגר הצליח — לדבריו — בכל אשר עסק עד כה, ותמיד יצא מכל הרפתקה ברווח מופלג, יש להניח שלדעתו ייצא גם מן ההרפתקה הזאת ברווח גדול.

■ ■ ■

אינטרמצו קטן: הפטריוטיזם של אריה גנגר והשרות בצה"ל.

לדבריו, שירת שרות־חובה כמס־כף בחיל־האוויר, לפני שיצא לארצות־הברית כסטודנט לכלכלה.

במילחמת ששת־הימים היה בן 22. מיטב הגיל ללוחמים.

הוא לא הגיע לארץ.

מדוע? לדבריו, המטוס הראשון היה מייועד לטייסים ולטנקיסטים בילבד. מכיוון שלא היה אלא אזרח לא־חשוב, לא ניתן לו לטוס. כאשר השיג מקום במטוס, התעכב זה במשך שלושה־ארבעה ימים ביוון. כשהגיע, לבסוף, כבר נגמר הכל.

זהו סיפור מוזר במיקצת.

המילחמה החלה ב־5 ביוני. אך לפחות שבועיים לפני כן כבר היה קיים בישראל מתח עליון. הוכרז על גיוס טוטאלי. כל ילד ידע כי עומדת לפרוץ מילחמה.

האם במשך כל השבועיים האלה, כאשר התחבורה האווירית עוד פעלה כראוי, לא עלה על דעתו של אריה גנגר, בן ה־22, למהר הביתה?

אחר־כך באה מילחמת יום־הכיפורים. אריה גנגר היה בן 28. הוא לא בא.

„אי־אפשר היה להגיע," הודיע לאקונית בראיון־הטלוויזיה.

מה? אריה גנגר הגדול? האיש המצליח בכל דבר בחיים? האיש הטס כיום במטוסים פרטיים, והנוחת על גג הפנטהאוז שלו?

הוא לא יכול היה להגיע?

קשה להאמין.

■ ■ ■

כיום קל להגיע. יש מטוס פרטי. אין מילחמה. יש אריק שרון. ויש משולם ריקליס.

תפקידו של ריקליס בכל הפרשה אומר גם הוא דרשני. כמו גנגר, ריקליס הוא יורד. כמוהו, הוא לא הצליח להגיע לכל מילחמות־ישראל. גם לא למילחמת־העצמאות, שנמשכה יותר משנה תמימה.

אריה גנגר: כל דבר הופך לזהב

ריקליס הרים את גנגר מאשפתות והפך אותו למה שהפך. הוא גם ערך את ההיכרות הגורלית בינו ובין אריק שרון. ולדברי גנגר עצמו, ריקליס עוקב עתה בעניין רב אחרי תהליך הפיכתו לאיש־מפתח במערכת־הביטחון של ישראל.

שני יהודים ממולחים, היודעים להפוך זבל לזהב. שני יורדים, שלא סיכנו מעולם את עורם במילחמות־ישראל. שני סופר־פטריוטים ישראליים על נהרות ניו־יורק.

שניהם הימרו עוד בשלב מוקדם על הסוס אריק שרון. ריקליס מימן — בעסקות סיבוביות מסובכות — את החווה של אריק. שניהם נתנו מכספם הפרטי למיפלגת שלומציון. שניהם עזרו לממן, יחד עם ממשלת גרמניה וגורמים אחרים (ראה יומן אישי) את מיבצע־התעמולה של שרון במערכת־הבחירות האחרונה — הטיולים ההמוניים בין ההתנחלויות בגדה המערבית, אשר רוח גוש־אמונים אפף אותם.

(גנגר טוען כי „נתן לכולם", וכי תרם לכל המיפלגות. הוא לא פירט. למי? לרק"ח? למפ"ם? לשל"י? לד"ש? ואולי ל„רב" מאיר כהנא או לתחייה?)

מה היה המניע להשקעה המאסיווית הזאת באריק שרון?

האם רק נסיון זול של משתמטים לקנות לעצמם בדיעבד כשרות מוסרית בישראל, על־ידי הזדהות עם גנרל עתיר־קרבות?

(כמו הגרמנים, להבדיל, שיש בעברם כמה כתמים נאציים מימי השואה, המממנים כיום לאומנים ישראליים כדי להצטייר, בדיעבד, כחובבי־יהודונים.)

האם זה רק ביטוי למה שקרוי, שוב בשפתו המייוחדת במינה של גנגר עצמו, RESPECT שהוא RECIPRDCAL?

או ששני יהודי־בורסה אלה הריחו, בחושיהם העל־טיבעיים, כי כל השקעה בגנרל הזה תשא, בבוא היום, תשואה של אלפי אחוזים?

■ ■ ■

האם יכול להיות כדאי לצמד ריקליס—גנגר לוותר לשנה־שנתיים־שלוש על שרותו של גנגר, תוך ויתור על משכורת שנתית של רבע עד חצי מיליון דולר (אם אכן הוא מוותר עליה) כדי לשרת כמנהל מיסחר־הנשק של מדינת־ישראל?

על כך יש למומחים הישראליים דיעה שאינה אובייקטיבית, אך שהיא בהחלט מעניינת.

ישראל היא אחת מגדולי הסוחרים־בנשק בעולם. מיסחר זה יגדל עתה עוד יותר, בעיקבות שיתוף־הפעולה האיסטראטגי עם ארצות־הברית, המעניק לישראל תפקיד של קבלן־מישנה ושכיר־חרב בכמה ארצות באפריקה וביבשות אחרות.

על מערכת כבירה זו אין שום ביקורת יעילה. ביקורת כזאת כלל לא תיתכן בשטח שבו מתנהלים עסקי־ענק במזומנים, בדרכים עקלקלות, תוך תשלום סכומי־שוחד כבירים מתחת לשולחן למלכים, לנשיאים, לשרים ולפקידים בכירים.

אדם המופקד על מערכת זו רוכש תוך זמן קצר ידע עצום. הוא גם רוכש קשרים אישיים ויחסים אישיים, שלא יסולאו בפז (פשוטו כמשמעו) כאשר יחזור לעסקיו הפרטיים, הכוללים מיסחר בנשק.

אין כל הוכחה לכך שריקליס־גנגר אמנם חושבים מחשבות כאלה. אבל האפשרות נפתחת לפניהם. זוהי עובדה אובייקטיבית.

■ ■ ■

החידה השנייה הכלולה בתעלומה הגדולה נוגעת למניעיו של אריק שרון עצמו.

למה לו?

ההסבר הפשוט הוא אכן פשוט: הוא מצא יורד ממולח. הוא התרשם ממנו. הוא החליט להחזירו לארץ. הוא הציע לו תפקיד — הבה נקרא לו בשמו — של סגן־שר־הביטחון בפועל.

אלא שאין זה כל־כך פשוט כאשר מדובר ביהודי שהוא גם מממן חשוב של הקאריירה הפוליטית שלו, ושהוא יד־ימינו של מי שהעניק לו את החווה הגדולה שהפכה אותו לבעל־בעמיו.

מזה כבר נודף ריח מסויים.

אך לא זה העיקר.

על־ידי הבאת איש זה מן החוץ — תרתי־משמע ותלת־משמע — מוציא אריק שרון את כל הממלכה האדירה של מיסחר־הנשק הישראלי מידי המערכת הקיימת, על פקידיה ואלופיה, ומוסר אותה בידי איש הנתון באופן בילעדי לביקורת שלו עצמו.

כלומר: כל הפעילות הזאת, שיש לה השלכות מדיניות, כלכליות וצבאיות כבירות, תהפוך אחוזתו הפרטית של אריק שרון, בעזרת ידידיו המיובאים, התלויים בו.

אריק שרון מוריד מסך־ברזל בין הציבור הישראלי ובין פעילות זו. הציבור לא יידע עליה דבר וחצי־דבר — לא הציבור, לא הכנסת, לא הממשלה, לא מבקר־המדינה.

זהו חלק ממאמצו הבלתי־נלאה של שרון להפוך את האימפריה החדשה שלו, על כל חלקיה — השטחים הכבושים, הרכש, מישרד־הביטחון, צה"ל — לנחלתו הבילעדית. לשם כך עליו לסלק ממנה את כל מי שאינו סומך עליו אישית, ולשים במקומו את אחד מאנשי־אמונו ואנשי־שלומו. לשם כך עליו גם לסלק ממנה כל סיקור עיתונאי.

כל זה כבר נעשה. תוך שנה־שנתיים, כאשר אריק יהיה מוכן לשים את ידו על הנהגת המדינה, יוכל להתבסס על אימפריה פרטית זו.

■ ■ ■

כך, בפרשה אחת, אנו מוצאים את כל התכונות של המחלה, האוכלת עתה את גוף המדינה.

יש פה פשיטת־רגל ציונית, כי הנה מיובא ארצה, לאחת העמדות הבכירות ביותר בצמרת, אדם שהוא גם יורד שאינו־חוזר־בתשובה, ישראלי־זמני וישראלי־חלקי, שלא התייצב אף לאחת ממילחמות־ישראל.

(הלקח לישראלי המצוי: רד מהארץ, איש צעיר. היהנא שוב ליהודי נודד, לצוענני ניצחי. אם תצליח, ממתין לך כתר־הכבוד בישראל. ואילו לאלפי הישראלים שנשארו בארץ, ושאינם נופלים בכישרונם מאריה גנגר, אין שום סיכוי.)

יש בפרשה ריקבון מוסרי, מכיוון שהיא פותחת פתח לשחיתות בכל הכיוונים.

יש בה סיכון ביטחוני חמור ביותר, ועל כך אין צורך — וגם לא ניתן — להרחיב את הכתיבה.

ויש בה, מעל לכל, שקיעת הדמוקרטיה הישראלית, תהליך הנמצא כבר בעיצומו.

מכל הפרשות המסעירות מדינה עתירת־פרשות זו, זוהי אולי הפרשה האופיינית ביותר למחלותיה.

יש מחלה ששמה נמק. היא תוקפת איבר פצוע, ומביאה להרקבת הגוף בעודו בחיים. האיבר הנגוע מדיף ריח בלתי־נסבל של ריקבון, כאילו כבר היה הגוף החי לפגר.

בלאטניית קרוייה מחלה זו — ג נ ג ר נ ה.

מאת אורי אבנרי

הודעה אישית

ביום שנולד צבא־ההגנה־לישראל, נשבעתי לו אמונים. אני בעל מגית־היסוד מס׳ 44410.
שילמתי עבורה בכמה טיפות של דם.
כבעל מניה זו אני מצהיר:
איני רוצה שפושע־המילחמה דניאל פינטו יהיה קצין ומפקד בצבא זה. אדם שהורשע בכך שרצח אזרחים חפים־מפשע על־ידי חניקתם במו־ידיו בחוט־ניילון, אינו ראוי לשאת את מדיו של צבא זה. אם לא נגזר עליו מאסר־עולם (עונש־החובה שהיה מוטל עליו על פי חוק, אילו נשפט בבית־המישפט הממלכתי, להבדיל מבית־המישפט הצבאי) — לפחות יוקע־נא מציבור נושאי־הנשק של המדינה — גם אם הוא חתנו של אלוף (דני מט).
ויהי מחננו טהור.
צבא אשר אדם זה ישא בו דרגות של פיקוד — שוב לא יהיה הצבא שהקמנו, שהכרנו, שהתגאינו בו.

המישגה הוא יתום

ועוד על האלוף דני מט.
השבוע הופיע בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת והתנצל. נעשה מישגה. הלחץ שהופעל על הדרוזים ברמת־הגולן, כדי לאלץ אותם להצטייד בתעודות־זהות ישראליות, גרם לתוצאות הפוכות.
בכך הודה האלוף כי אכן הופעל לחץ כזה — וכי כל ההכחשות שפורסמו היו שיקריות. אך מדבריו לא היה ברור מ י היה אחראי לאיוולת מונומנטלית זו. למישגה אין אבא.
במילא גם לא עלה על דעתו להתפטר, למשל, מתפקיד מתאם־הפעולות בשטחים הכבושים.
מה פיתאום? כבודו כקצין וכג׳נטלמן לא נפגע. מדוע יתפטר אדם הנושא באחריות לביזיון פנטסטי כזה, ביחוד כשהוא מחזיק באחד מתפקידי־המפתח הגורליים ביותר לעתיד המדינה?

מט

אך בעצם אין דני מט ועמיתיו האשמים העיקריים. בראשית היתה המילה. ה־מושגים קודמים למעשים. האיוולת המעשית אינה אלא תוצאה של האיוולת המח־שבתית.
במילים אחרות: הקצי־נים המיסכנים נתפסו במל־כודת בלשנית.
הכל התחיל כאשר החלי־ט מי שהחליט בישראל, לפני הרבה שנים, כי הדרו־זים הם אומה נפרדת. היתה זאת הגדרה תועלתית. אם הם אומה נפרדת, אפשר להשתמש בה כדי לדכא את הערבים. למשל, אפשר לגייס את בניה למישמר־הגבול, שעיקר תפקידו הוא דיכוי התושבים בשטחים הכבו־שים, וגם את היהודים המבקשים להביע להם, מדי פעם, סולידריות.
כל בר־דעת יודע שהגדרה זו היא שטות. הדרוזים הם ערבים לכל דבר — על פי המוצא, המורשת, התרבות והלשון. בשום מדינה ערבית לא עלה על דעתו של דרוזי לטעון אחרת. מנהיגי הדרוזים תופסים עמדות־מפתח בסוריה, לבנון וארצות אחרות.
אף מבחינת הדת ניתן לטעון כי האמונה הדרוזית אינה גירסה קיצונית של האמונה השיעית, וכי הדרוזים הם מוסלמים כשם שהבאפטיסטים, למשל, הם **נוצרים.**
כאשר החליט מי שהחליט לסלף **מציאות** זו, הוא לא שינה את המציאות. **הוא** רק שינה את תדמיתה של המציאות **בעיני** עצמו. וכך מצא את עצמו פועל **על פי** מפה מסולפת. זהו מירשם לאסון.
הדרוזים ברמת־הגולן שייכים לעדה הדרוזית של סוריה, שראשיה תומכים במישטר הסורי הקיים. גם לולא כן, לא יכלו המנהיגים בהר־הדרוזים ובהר־הלבנון להרשות לכמה כפרים בגולן להבאיש את ריח העדה בעיני שכניה, ולהחשיד את כל הדרוזים בעולם הערבי כסוכנים ציוניים.
לכן, ברגע שדני מט ושות׳, ברוב חוכמתם, העלו את הבעייה לראש התורן, נתנו מנהיגי העדה הוראה פשוטה לראשי הכפרים בגולן: להחניק סכנה זו באיבה. הדבר נעשה ביעילות, שיש בה כדי לעורר כבוד רב לעדה הדרוזית. בלי טרור, בלי אלימות, בלי אמצעי־לחץ פיסיים כלשהם, באמצעות נידוי דתי בלבד, הוצאו הקוויזלינגים מכלל פעולה. מול המישמעת הפנימית של העדה, אחדותה והחלטתה הבלתי־אלימה, עמד המנגנון האדיר של מימשל־הכיבוש חסר־אונים.
כמה מן הדרוזים בישראל עוררו בי לא־פעם רגשות של זילזול. אני מתנצל על כך עתה. כל הכבוד למי שיש לו כבוד.

כסף, כסף UEBER ALLES

בתוכניתו של רם עברון (שהשתפרה, תוך כמה שבו־עות, עד ללא־הכר) הופיע בחור צעיר, בעל חיוך עקום. אי־אפשר היה לדעת אם הוא גרמני, הדובר עברית, או ישראלי, המתחפש כגרמני.
בין חיוך לחיוך היה בפיו סיפור מזעזע.
מסתבר כי הממשלה של קהיליית־הברית הגרמנית (כך קרוייה גרמנית המערבית) מממנת שלוש קרנות, שאי־אפשר לראות בהן אלא קרנות־שוחד מבישות.

אורי אבנרי
יומן אישי

קרנות אלה הוקמו, כביכול, כדי לעזור למדינות נחשלות. כמו איי־פיג׳י, למשל. וכמו מדינה לוונטינית ששמה ישראל.
הכסף מועבר באמצעות המיפלגות הגרמניות הגדו־לות, וזורם במישרין לכיסי העסקנים של המיפלגות הישראליות הגדולות.
קרן האנס זיידל, למשל, שייכת למיפלגת הימין הקיצוני של באוואריה, שבהנהגת פראנץ־יוזף שטראוס — איש שהמוני גרמנים מתעבים את שמו, ודי בצדק. קרן זו מממנת כמה מעסקני המיפלגה הליברלית בליכוד. היא שולחת אותם, יחד עם נשותיהם, לטיולים בגרמניה. היא מממנת את הפעולות הפוליטיות שלהם. היא מימנה, למשל, את הטיולים ההמוניים של אריק שרון בשטחים הכבושים ערב־הבחירות (וכך מצאה את עצמה בסירה אחת עם אריה גנגר ושאר היורדים־המיליונרים, שהימרו בעוד מועד על אריק שרון.)
להצדקתו אמר אותו מתחזה־גרמני או גרמני־מתחזה, כי גם שתי הקרנות האחרות עשו כך. הן מימנו את המערך.
קשה למצוא מילים כדי להביע באוזני הממשלה הגרמנית את ריגשי התיעוב והסלידה על מעשים אלה.
יש כאן שחיתות גלוייה, כי אין כל פיקוח ישראלי על הכספים הזורמים לכיסיהם של עסקנים מסויימים. לא גורם ישראלי בוחר במקבלי־ההנאות, אלא מישהם בגרמניה. אפשר רק לדמיין מהי התמורה לשוחד.
חלק מן הכסף שימש להתערבות ישירה בבחירות הישראליות, על־ידי מימון מיפלגות מסויימות, נגד האחרות.
כל העניין הזה מסריח. כאשר הימין הקיצוני הגרמני, החולם על מילחמת־נקם ועל גרמניה־השלמה („דויטשלנד, דויטשלנד איבר אלס...") מממן את הימין הקיצוני הישראלי, החולם על ישראל־השלמה, זה מסריח שיב־עתיים. בשני הכיוונים.
ולגבי ההיבט הפנימי:
ממשלות זרות (ארצות־הברית, גרמניה, ארצות הגוש המיזרחי ומי יודע מי עוד) מזרימות כספים ארצה, כדי לממן מיפלגות ישראליות מסויימות. יהודי־העולם, מיליונרים יהודיים למיניהם ומוסדות גלויים וסמויים אחרים מזרימים כספים נוספים לכיסי מיפלגות מסויימות. כל זה מתורגם ביום־הבחירות לקולות, למנדאטים, לעמ־דות־כוח פוליטיות.
איזה מין דמוקרטיה היא זאת?
יתכן שממשלת גרמניה טעתה, כאשר סיווגה אותנו יחד עם איי־פיג׳י. אני משער ששם קיים מישטר מכובד יותר.

כסף מן הסלע

הסיפור שפורסם בשבועון זה על החיילת־היצאנית, ש־ניהלה את עסקיה בניצוחו של רב־מוהל, היה פיקאנטי מאוד. אך היה בו גם פרט מזעזע אחד. הגברת נקבה את האתנן שלה בדולרים של ארצות־הברית: 50 דולר ל־מישגל.
עד כה נוקבו בדולרים מחיריהם של סחורות מסו־יימות, שכר־הדירה של דירות בלתי־מוגנות ועוד. התפש־טות מינהג זה לעבר המיקצוע, שהוא כימעט העתיק ביותר בעולם, מעוררת דאגה. יש רק מיקצוע אחד שהוא עתיק יותר — הפוליטיקה.
בשעתו שאלתי בליגלוג את שר־האוצר בכנסת מדוע אין עורכים את תקציב־המדינה בדולרים. הדבר היה מונע את הצורך להגיש בכל כמה חודשים „תקציב נוסף", כדי להתאים את הסכומים למחירים העולים, מבלי לשנות את התקציב עצמו. זהו תרגיל מיותר, ריק מתוכן, שהצורך בו נובע אך ורק מן העובדה שהתקציב ערוך בשקלים, המאבדים את ערכם במהירות.
בעצם, מדינה המתחננת על ברכיה לפני ארצות־הברית שתשתמש בה כבסיס צבאי ובנכס אסטראטגי — מדוע לא תערוך את תקציבה בדולרים? במה היא שונה, מהותית, מאותה חיילת־יצאנית?
אך אם הדבר אינו נעים, מסיבות שונות, יש לי הצעה אלטרנטיבית, ואני מניח אותה (ברצינות) על שולחן הדיונים.
אני מציע לקבוע מטבע ישראלי חדש — למשל, הסלע. מטבע זה לא יהיה קיים בפועל, ולא יהיה עובר־לסוחר. הוא יהיה קיים רק על גבי הנייר.
מטבע זה יעלה ויירד (כלומר: יירד) אוטומטית, בהתאם למדד־המחירים. אם ביום מסויים יהיה סלע אחד שווה שקל אחד, הרי כעבור שנה יהיה שווה שני שקלים, וכן הלאה. פעם בחודש, בשבוע או ביום, יודיע בנק ישראל מהו ערכו של הסלע בשקלים.
תקציב־המדינה ייערך בסלעים. משמע, סכומי־השקלים ישתנו אוטומטית, בלא כל צורך באישורים פורמליים ובתקציבים נוספים. אפשר להצמיד לסלע גם את השכר (אם רוצים בתוספת־יוקר אוטומטית ומלאה, כפי שמכריז יורם ארידור), ואלף ואחת פעולות אחרות של חברות ויחידים.
ואם אותה הגברת לובשת־המדים וחברותיה ירצו לגבות אתנן בסלע, מדוע לא?

הערוץ הגנוז

פרופסור מוזמן, יחד עם שניים אחרים, להרצאה בעיירת־פיתוח. הוא נוסע לשם, אומר את דברו, משיב לשאלות, מתווכח. סוף.
אז מה?
מעשה באנאלי, הקורה מדי יום.
האם אפשר להפיק סרט, שזוהי עלילתו?
שטויות. בוודאי שלא.
אלא אם כן...
אלא אם כן הפרופסור הוא ישעיהו ליבוביץ, הוגה־דיעות מקורי ביותר, המחונן בכישרון מבריק להתבטאות פרובוקטיבית, המעוררת למחשבה.
ואלא אם כן יש בימאי, המסוגל להעניק לדברים פשוטים ושיגרתיים מימד דרמתי. כזהו יגאל בורשטיין.
חזיתי השבוע בסרטו של בורשטיין, פרופסור ליבוביץ במעלות, שעליו נטוש עתה ויכוח מר. הלכתי להקרנה כדי למלא חובה. יצאתי משם נרגש. זאת היתה חווייה.
...בוקר חורפי, ירושלמי. גשם. מכונית גדולה גולשת, אוספת מרצה אחד, אוספת מרצה שני. עוצרת לפני בית. הסרט עוצר את נשימתי. אדם יוצא מבית, כמו שחקן העולה על הבמה. ליבוביץ.
נוסעים במונית בגשם. המצלמה עוברת לעיירה ה־גלילית המצפה למרצים. הכל נע לעבר המיפגש הגורלי — האיש והמקום. ולמרות שאתה יודע שאין מדובר כאן אלא על הרצאה שיגרתית, אתה נדבק בתחושה דרמתית בלתי־מובנת.
במונית סוער הוויכוח בין ליבוביץ וישראל אלדד, האנטי־ליבוביץ של הימין הקיצוני. האם עימות מילולי כזה בין שני ההוגים, המכבדים זה את זה והחולקים זה על זה בכל, יכול להיות דרמתי יותר מחילופי יריות במערב הפרוע? כן, הוא יכול.
מגיעים לעיירה. הקצב גובר. בישיבה לומדים גמרא ומתכוננים לעימות. בבית־הספר נערך ויכוח לקראת המאורע. העיירה כולה, וגם תרשיחא השכנה, כאילו משנסות את מותניהן. משהו עומד להתרחש.

ליבוביץ

זהו. הוויכוח מתחיל. שאלות כדורבנות. תשובות של ליבוביץ. הרוחות מת־להטות, כפי שהן מתלהטות תמיד כאשר ליבוביץ מדבר. בעוד רגע תהיה ההתפר־צות. הכל דרוך לשיא. אבל אין התפוצצות, אלא אך מטח של רעיונות בלתי־שיגרתיים, דיברי־כפירה, טענות מסמרות־שיער.
הכל נגמר, ונדמה שחזית בדרמה של שקספיר...
הסרט הוכן עבור הטלוויזיה. זו מסרבת להקרינו, אלא אם כן יושמטו מתוכו כמה קטעים — מהם שאינם חיוניים, מהם שהם חיוניים ביותר.
אפשר לטעון כי יש כאן הפלייה. שום דבר דומה לא נדרש מאותו הבימאי עצמו, כאשר הפיק סרט על אורי־צבי גרינברג. אסור להסכים לצנזורה רעיונית.
אך חשוב יותר: הנה מוכח שיש בארץ כוחות, היכולים לעשות עבודה מצויינת. כמו הבית, סירטו של עמוס גיתאי, שנגנז אף הוא (ושתיארתיו במדור זה), זהו סרט למופת, עבודה טלוויזיונית מצויינת.
האם נגזר עלינו שתהיה לנו טלוויזיה באנאלית, כאשר יש בה יוצרים מוכשרים ומסורים כאלה?
בינתיים יש לנו שני ערוצי־טלוויזיה: הערוץ שעל המירקע והערוץ הגנוז. ובין השניים, הערוץ השני מעניין לאין שיעור יותר.

הכניסה מגיל 16 ומעלה!

מעכשיו הכספומט פתוח גם לצעירים. הכרטיס המגנטי המיוחד המופעל ע"י קוד אישי מאפשר לכל צעיר וצעירה מגיל 16 ומעלה למשוך בכספומט עד 100 שקל ביממה.
כספומט לצעירים הוא שרות מיוחד הניתן לחברי מועדון „**חצב**" של בנק לאומי ולחברי חוג הצעירים „**עד 18**" של בנק דיסקונט.
פנה עוד היום לסניף הבנק שלך* ודרוש את כרטיס כספומט האישי שלך

*אם אין לך עדיין חשבון עובר ושב לצעירים, כדאי לך לפתוח חשבון עו"ש וליהנות מכל ההטבות.

כספומט לצעירים

לחברי מועדון „**חצב**" בנק לאומי ולחברי חוג הצעירים „**עד 18**" - בנק דיסקונט.

כספומט - שירות משותף של
בנק לאומי • בנק דיסקונט

קפה נמס עלית בגרגרים.ספלנדיד.

כך שותים היום קפה נמס בעולם.

ספלנדיד!

בעולם, ספלנדיד – פירושו נהדר. כזה הוא קפה נמס עלית בגרגרים.
הטעם שלו – ספלנדיד. הניחוח שלו – ספלנדיד. וכל גרגר נותן לך 100% קפה טהור.
מי שנתן לו את השם ספלנדיד מבין בקפה.

טוב לי עם קפה ספלנדיד

עלית

וימר יעקבסון טמיר

השיער שלך זקוק להרבה יותר מטיפול קוסמטי. שמפו פירידקס.

כדי להעניק לשיער מראה יפה ומטופח יש להעניק לו בראש ובראשונה את המרכיבים החיוניים להזנתו, שמפו פירידקס הידוע בתכונותיו המועילות למניעת קשקשים מכיל את כל המרכיבים הדרושים לטיפול נכון בעור הקרקפת וליצירת שיער בריא ורענן. שמפו פירידקס מיוצר במעבדות ד"ר פישר ע"י אנשי מקצוע מנוסים תוך יישום ידע מתקדם בתחומי הרפואה והקוסמטיקה גם יחד. שמפו פירידקס פועל לייצוב וחיזוק השיער לאורך זמן ומסייע בשמירת יופיו ורעננותו. שמפו פירידקס לשיער בריא יותר ויפה יותר לכל בני המשפחה ולכל סוגי השיער.

Dr. Fischer

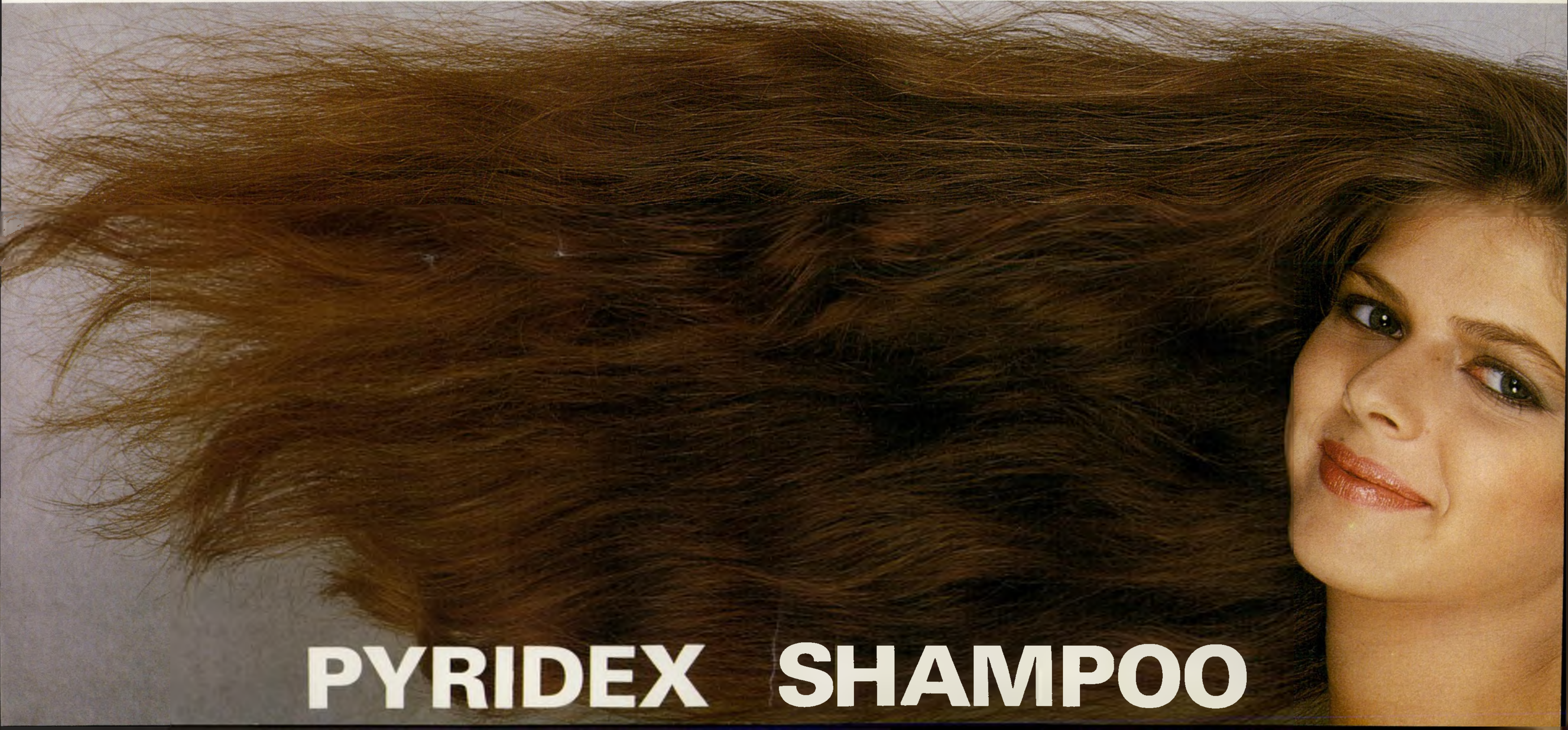

אתי בורגיל (משמאל), אלמנת השוטר שהתאבד אחרי שנחשד בסחיטה מינית מנערים ערביים:

„בעלי לא היה הומו!"

„ר צתי לחדר וראיתי ש־הוא מחזיק אקדח ביד. חשבתי שהוא עוד לא ירה בעצמו והורדתי לו את האקדח מהיד. הס־תכלתי לו בעיניים וראיתי שהעין נפוחה, והוא רועד. צעקתי: „אמנון למה עשית לי את זה." הוא לא דיבר, רק הרים את הידיים והזיז את הראש. הרגשתי שהוא אומר לי: ,אתי, החיים לא שווים.' לא אשכח את פניו. מאשימים אותו בכוח."

אסתר בורגיל, 34, אשה צנומה הלבושה בשחור ובחום, דיברה ב־שקט וסיפרה להעולם הזה על בעלה, השוטר שהתאבד, ועל יומו האחרון. היא ביקשה להזים את הידיעה שהופיעה בידיעות אחרו־נות (ב־30 בנובמבר) לפיה התאבד בעלה בירייה אחרי שהתגלה למפק־דיו שהיא הומוסכסואל. נערים ערביים, כן נכתב שם, התלוננו שהוא פיתה אותם ואילץ אותם לקיים עימו יחסי־מין. אם יסרבו לו, כך טענו, איים לעצור אותם.

מספרת אתי בורגיל:

אמנון התאבד ב־4 באוקטובר. זה היה אחרי־הצהריים, בערך ב־4.30. היינו בבית בני, בתי ואני. הבת הקטנה היתה למטה: אמנון חזר מהמטה הארצי בירושלים. כשקיבל את ההזמנה לא ידע למה זומן. כשחזר, שאלתי אותו מה רצו ממנו. הוא סיפר לי שהם הזמינו אותו בקשר לשוטר מתלמד שאותו הוא מדריך.

הוא נכנס להתקלח. כשיצא ישב בפינת־האוכל ואכל. כשגמר הוא כתב משהו. עכשיו אני מבינה ש־הוא כתב את המיכתבים שהשאיר לי ולמישפחה. אחר־כך נכנס לחדר לנוח. תמיד כשהיה נכנס לחדר השינה הוא היה סוגר את הדלת כדי שהילדים לא יפריעו לו. ה־טלוויזיה בחדר היתה דלוקה ואני הייתי במיטבח.

פתאום שמעתי רעש. כאילו ש־משהו נשבר, לא לא קול של ירייה. רוני בא ושאל איתי מה זה. אמר־תי לו: „תיגש לחדר שאבא נח ותראה. הילד חזר מבוהל ואמר: ,אמא תראי מה אבא עשה לעצמו." נכנסתי וראיתי. פרצנו בצעקות, אני והילדים.

שכנים ששמעו את הצעקות עלו לדירה. מישהו צילצל למגן־דויד־אדום והם באו אחרי שלושת־רב־עי שעה. אחרי שנכנסו לחדר יצא אחד מהם ואמר לי: ,לצערי הרב בעלך מת.' באה מישטרה. הם נכ־נסו לחדר ואני אפילו לא שמתי לב שהם לקחו את המיכתבים משם.

אחר־כך פנו אלי מהמישטרה לעודד אותי. כל אלה ששירתו איתו קיבלו הלם. החברים שלו בתחנה בבת־ים לא האמינו. כולם אהבו איתו. אמא שלו עומדת להשתגע. בני־המישפחה לא הבינו מה קרה לו, רק אמרו, שאלוהים ישלם עבור מה שקרה לאמנון.

שוטר בורגיל (בין חברים)
„כולם אהבו אותו"

נתן את הנשמה

ל פני שבועיים קניתי עיתון וראיתי את הכתבה. לא חשב־תי שזה קשור לאמנון. קודם־כל, לא יכול להיות שהוא עשה מה ש־כתוב בעיתון. חוץ מזה היה כתוב שם שהשוטר שהתאבד הוא בן 30. אמנון היה בן 36. בעיתון היה כתוב שלשוטר היו שני ילדים, ולאמנון היו שלושה.

הייתי מאוד עצבנית. לא יכולתי לישון. אני חולמת הרבה על אמ־נון, ואחרי שקראתי על זה בעי־תון, אמנון בא לי ואומר לי: ,אני לא אשם. הם ליכלכו אותי סתם.'

שאלתי את קצינת הרווחה של המישטרה אם היה עוד מיקרה של התאבדות של שוטר בזמן האחרון, כי שם היה כתוב שזה קרה לפני שבועיים, ואמנון התאבד לפני חוד־שיים. היא אמרה שלא ידוע להם על מיקרה נוסף, ואז הבנתי שמדו־בר על אמנון בצורה נסתרת.

מאז שפורסם בעיתון שאמנון היה מפתה ילדים, מסתכלים עלי בסביבה כמו על אשתו של מטורף. רק השכנים בבניין, שהכירו אותו, לא מאמינים למה שכתוב. הם הכי־רו אותו והם יודעים שאמנון לא היה כזה.

אמנון ואתי ביום־הכלולות
„היה בעל למופת"

הכרתי את אמנון בקרית־גת. היינו נשואים 13 שנה. אמנון שי־רת במישטרה 17 שנה והיה מסור לעבודתו. אמנון שירת בכל מיני תחנות. גם באשדוד וגם באילת. לפני 10 שנים עזרו לנו לקנות דירה, כאן בתל־כביר. והוא עבר לשרת בבת־ים.

כל השוטרים אהבו אותו והיו לנו חיים מאושרים. הוא היה בעל דואג, אוהב. היו לו פנים של מל־אך. הוא לא יכול היה לעשות רע למישהו. הוא אהב לקשט את ה־בית, לעשות קניות, לשחק עם ה־ילדים. ועליו אמרו שהוא הולך עם נערים?

פעם איזה שכנה הרביצה לבני, אז אמנון בא אליה ושאל אותה מדוע היא הרביצה לו. היא התנ־פלה עליו והוא התגונן ולא נגע בה. היא התלוננה במישטרה ולקחו את אמנון למכונת־אמת, שם ראו שהוא לא משקר.

הוא היה עובד בלילות בסיור ב'. עבד בשבתות ובחגים, וכש־

(המשך בעמוד 44)

„בעלי לא היה הומו!"

(המשך מעמוד 43)

שאלתי אותו למה תמיד הוא, אז הוא היה אומר לי: ,אני רוצה ש־יגידו שאמנון שוטר טוב.' הוא נתן את הנשמה לעבודה. הוא היה לוקח איתו לסיור חבר שוטר ש־היה טבח באבו־כביר והיה אומר לי: ,מיסכן, כל היום הוא עם ה־סירים המלוכלכים. אני קצת מו־ציא אותו משם. אולי על זה הס־תכלו בעין רעה.

אמנון אהב חברים. תמיד היה מסובב בחברים. אהב לעזור, להל־וות להם כסף, ללכת איתם לקנות כל מיני דברים. היה ידיד כן ולא היה אחד ששנא אותו.

הוא היה שמונה שנים בקיבוץ עמיר ושם מספרים עליו ניסים ונפלאות.

„גם בעולם הבא"

לפני כמה חודשים הוא בא אלי וסיפר לי שהקצין שלו, שאני לא אגיד את שמו, היה יחד איתו בסיור. נהג־מונית התלונן ששלושה נערים ברחו בלי לשלם לו. הם תפסו את הנערים והקצין היכה אותם מכות־רצח. אמנון אמר לי: ,הרגשתי שהוא מרביץ כאילו לילדים שלנו. אחד מהם היה אחרי ניתוח ואיך לא כואב לו הלב להר־ביץ להם?' אחר־כך אמנון ירד עליו ליד שוטרת בתחנה ולא עזב אותו. יכול להיות שהקצין חיפש את אמנון להתנקם בו. אני לא יו־דעת. אם אמנון היה כזה, כמו ש־כתוב בעיתון, אז למה נתנו לו פרסים, ואפילו כתבו עליו בעיתו־נים שהוא שוטר טוב?

אחרי שהוא התאבד, המישטרה החזירה לי מיכתב שהוא כתב ב־אותו יום בפינת־האוכל. היה כתוב שם: „לאתי, אושרת רוני ואבי־גיל: תדעו שאהבתי אותכם יותר מכל דבר בעולם הזה, ואני מבקש שתיסלחו לי וגם בעולם הבא. אני אוהב אותכם ותמיד אהיה איתכם." הלוואי והיה זורק לי רמז. מה ש־כואב לי שלא הכניסו אותי לת־מונה. חקרו אותו וזהו זה. זה מה שלושה נערים ברחו בלי לשלם

היום אני בת 34. עד המיקרה עבדתי חצי יום. עכשיו אני שבו־רה. אני לא יכולה לעבוד. אני ב־טיפול ואני מרגישה שאני בן־אדם אחר אחרי מה שקרה. אני חולמת עליו יום־יום והוא אומר לי כל הז־מן: ,אתי אני לא אשם, אני חף מכל אשמה. היו לי חיים מאושרים מאוד. חבל שזה עבר אחרי 13 שנה.'

עד כאן דבריה של אתי.

כרגע מקבלת אתי משכורת מה־מישטרה. לאחר החודש השלישי הודיעו לה שהיא תקבל משכורת ממישרד־הביטחון ואחר־כך אמרו לה שהיא תקבל אותה מהביטוח הלאומי. אתי אומרת שהיא אינה מתכוונת לפנות למישטרה — לא בעניין הפירסום ולא בעניין המש־כורת. לדבריה, היא אינה יודעת אם הם רוצים לעזור לה.

בידיעות אחרונות מהשישה ב־אפריל 1981 מסופר על שני שוט־רים שקפצו למים והצילו אשה ש־ניסתה להתאבד בחוף הים. אחד מהם היה אמנון בורגיל. האם היה אמנון שוטר מצטיין, אוהב בריות, מסור לעבודתו ולבני־מישפחתו, או שהתעלל בנערים ובילדים תוך ניצול דרגתו ותפקידו? אמנון הת־אבד והחקירה בתיק, אם אכן היה כזה, נפסקה. אשתו, על כל פנים, מסרבת להאמין שאמנון הודה לפ־ני מפקדו הישיר שהוא נוהג לקיים יחסי־מין עם נערים בשעות עבו־דתו במישמרת הלילה, ואף שבי־קש לקבל טיפול רפואי כדי להיג־מל מכך. אין היא מאמינה, גם, שהוא היה הומוסכסואל.

היא בטוחה שמדובר בעלילה ש־אמנון לא יכול היה לשאתה.

בן ציון ציטרין ■

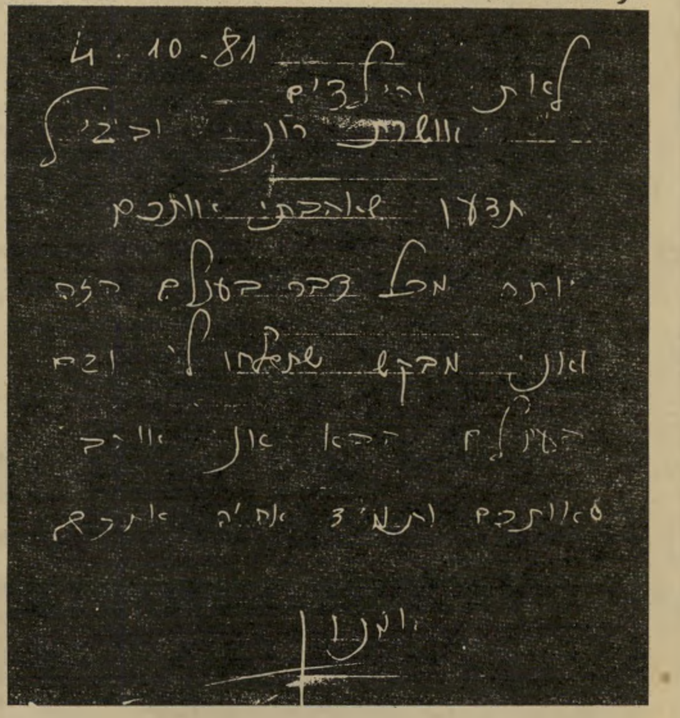

מיכתב־הפרידה של בורגיל
„לא ידעתי מה כתב לידי"

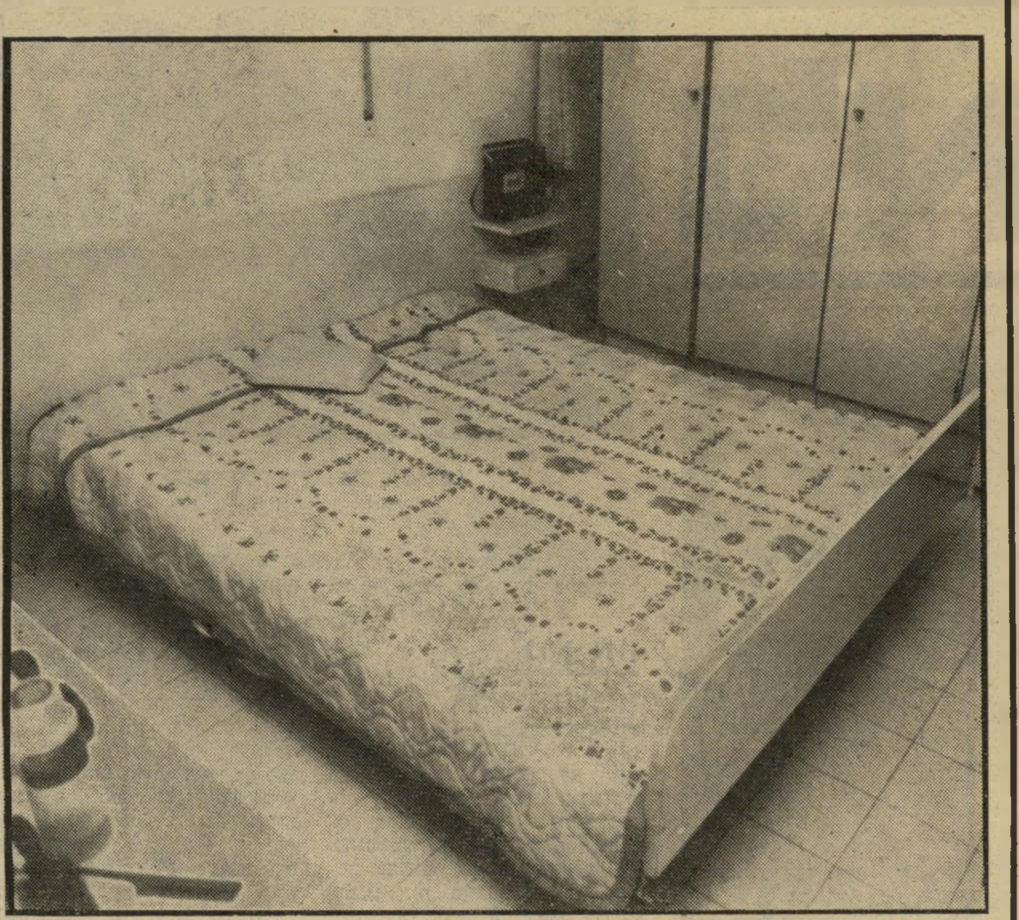

חדר־המיטות שבו בוצעה ההתאבדות
„שמעתי רעש, כאילו משהו שנשבר"

תן טרמפ לחייל

רחל מרחלת על כל העולם

שניים אוחזין בטלית

אני חושבת שאתחיל לעקוב אחרי ה־בחורה הזאת ביתר תשומת לב.

לא מזמן סיפרתי לכם ש**נעמי שוורץ** ו**אילן לפידות** חזרו משבוע סוער ב־יוון, ומאז הם כל הזמן משתדלים להי־מצא ביחד. השבוע יש לי שני סיפורים, כי הרומן הזה התפצל.

לדבריה של נעמי, שהיא מנהלת מח־לקת אירועים של מלון גדול בהרצליה, קצינה־לשעבר, דיילת־לשעבר ובחורה רצינית באמת, משהו כל הזמן הפריע לה. כי **פטר**, שהיה החבר שלה לפני שפגשה את אילן, הכניס אותה ללבטים. פטר, שהוא גם סוכן ביטוח, וגם המנהל

נעמי שוורץ
בין פרקליט לציפור לילה

של הגלריה הלבנה וציפורי־לילה די מו־כרת בתל־אביב, הגיע אלינו אחרי עשר שנות שהות בניכר.

ובכן, העלמה נכנסה לדילמה, כי גם פטר וגם אילן היו שווים עיון מעמיק, כשמה שחסר באחד היה בשני ולהיפך. ככה אחזו השניים בטלית, כשהגברת מאוד נהנית מהמצב, כי בסך הכל זהו מילכוד נעים. עד שהגיע הרגע שבו היתה צריכה להחליט.

לא אשאיר אתכם במתח, ואספר לכם, במי היא בחרה לבסוף. השבוע ראיתי את שניהם ביחד, גבוהים ובולטים בשטח. ונעמי, שעונה על זרועו של פטר, הצ־הירה באוזני שזהו סיפור אהבה אמיתי.

יפתח ואיבון - סוף

יפתח קצור ואיבון מיכאלי
כבר לא יוצאים קבוע

עוד סיפור אהבה יפה הגיע כנראה אל קיצו.

איבון מיכאלי היפה ו**יפתח קצור** תמיד עשו לי צביטה נוסטאלגית בלב. הצמד־חמד הזה, שנפגש על בימת הצילומים של הסרט יוצאים קבוע, המשיך לצאת קבוע גם אחרי שהסתיימו הצילומים. אם אתם עוד זוכרים, איבון עשתה אז סקנדאל ל**בועז דוידזון** משום שצילם אותה בעירום, למרות שהיא לא הסכימה. היא אפילו תבעה אותו לדין, ויפתח כל הזמן עמד לצידה ועזר לה במאבקה.

אחרי הסרט הזה נשבע יפתח, שיותר הוא לא ישתתף בסרטים מן הסוג הזה. הוא התחיל ללמוד בחוג לקולנוע באוני־ברסיטת תל־אביב. איבון מצידה נשבעה, למרות שקשה לי להאמין לה, שהיא לא תשחק בסרטים בכלל.

השניים שכרו דירה ליד העירייה, וגרו יחד כמו זוג יונים. מה בדיוק קרה שם אני לא יודעת. אני רק יודעת שהם נפרדו. כשהתקשרתי ליפתח, כדי לברר מה קרה, ענה לי קול: ,יפתח קצור כבר לא גר פה,' וטרק את הטלפון.

אני מקווה שזהו רק משבר חולף. כי שניים כאלה יחד לא רואים כל יום. וגם אם הפרידה סופית, אני לא דואגת, לא ליפתח ובוודאי שלא לאיבון.

יחי האומץ

אילן לפידות לא הוטרד במיוחד מ־בחירתה של נעמי שוורץ. נעמי הלכה, אז בא סימונה. אין בעיות.

סימונה בלומנטל, שחוץ מהעובדה

סימונה בלומנטל
יוזמה אישית

שהיא בת 23, והיתה הסגנית של אורלי חידה ב־1976, היא גם דוגמנית. לפני שבוע, כשפגשתי אותם חבוקים מאוד ב־תערוכת ציורים, כשהיא מסופרת בתס־פורת פאנק ולבושה בחליפת חלל, שאל־תי איך נפגשו ומה קורה. וכאן סיפרה לי סימונה, מה שידעתי תמיד — שלא תמיד צריך לחכות לו שהוא יהיה היוזם והמחזר. ואם הוא מוצא־חן בעינייך, אז קדימה, לכי והגידי לו. זה מה שסימונה עשתה.

על אילן לפידות היא שמעה, כמו כו־לנו. אבל כשראתה אותו במסיבות וב־אירועים, היא גם הבינה או הרגישה ש־הוא מאוד מוצא־חן בעיניה. מה עשתה? כששמעה שהסיפור עם נעמי הסתיים, לקחה את היוזמה לידיה. חיפשה את שמו בספר הטלפונים, והשאירה לו הודעה ב־מישרד. כשאילן התקשר אליה, הבהירה לו העלמה האמיצה הזאת שהיא רוצה להכיר אותו קצת יותר מקרוב. עוד ב־אותו ערב הם נפגשו, ומאז הם ביחד.

אבל כמו שסימונה אמרה לי: „אמנם זה לא קשר ריגשי, אבל מאוד טוב לנו ביחד. היה לי חבר שנתיים ועכשיו אני רק בעניין של לעבוד. אילן ואני הולכים הרבה לקונצרטים, תיאטרון, מסעדות, סר־טים ומטיילים הרבה ביחד. יש בינינו ידידות נפלאה."

על זה אמא שלי אומרת, שהאהבה באה עם הזמן.

נחת מהילדים לפחות

לשימעון פרס אין הרבה נחת מעם ישראל, אבל מצד שני יש לו נחת מה־ילדים שלו. לחתן שני בנים בשנה זה אומנם לא כמו להיות ראש־ממשלה, אבל גם זה משהו.

לפני חודשיים סיפרתי לכם ש**יוני פרס** ו**פילים גלזר** הצמחונית התחתנו. והשבוע התחתן הבן הצעיר, **חמי**, שהוא בן 24 וטייס בחיל־האוויר. בחירת לבו, היא **גילה**, חיילת משוחררת, והם נפ־גשו בבסיס שבו שירתו שניהם.

החתונה, שנערכה בשקט בביתו של אבא פרס בנווה־אביבים, כמעט ונדחתה, כי יום קודם לכן, כשחזר פרס מארצות־הברית, במיוחד לרגל האירוע, הוא חש ברע במטוס. אמבולנס שחיכה לו בשדה־התעופה הסיע אותו מייד לבית־החולים, ושם אושפז פרס במחלקה לטיפול נמרץ. אבל הוא התאושש והגיע מבית־החולים הישר לחופה, כשכולם נושמים לרווחה.

אלכס ומישהי אחרת

לפני שבועיים סיפרתי לכם שבשבוע שבו שהה **אלכס גילעדי** בארץ, היתה צמודה אליו מאוד **יהודית ארדיטי**.

יהודית התקשרה אלי בכעס, ואמרה שזו לא היתה היא.

כנראה ראו איתו מישהי שדומה לה, ודיווחו לי לא נכון.

יהודית, סליחה.

קול חתן וקול כלה

יונתן שם־אור, שהוא במיקרה גם האח של **מירית** והבן של **אורה שם־אור**, החליט שהגיע הזמן לעשות קצת נחת להורים, והוא עומד להתחתן בקרוב עם חברתו מזה שנים.

קוראים לה **חיה הרדוף** והיא סטודנ־טית שנה ג' באוניברסיטת תל־אביב.

יונתן שם־אור וחיה הרדוף
גם הוא בנופלים

יונתן, שקודם עסק בפירסום, והיום יועצו של שר־התיקשורת **מרדכי ציפורי**, הכיר את חיה אצל חברים, ומאז הם על תקן של זוג.

החתונה, שנקבעה ל־24 בדצמבר, תי־ערך בבית של ידיד שלהם, צייר המת־גורר ביפו. יום הנישואין, שחל בד' דח־נוכה, הוא במיקרה גם ערב חג המולד, וכל פעמוני הכנסיות ביפו יצלצלו גם הם לכבודם של בני־הזוג.

פארה פוסט ישראלית?

אתם זוכרים את כל ההתרגשות שאחזה בישוב כשביקרה בארץ **פארה פוסט**?

אבל במיקרה אחד, פארה פוסט התרג־שה יותר מכולנו. קוראים לו **בני טל** והוא שימש אז כשומר־ראש שלה. פארה היפה, שהיתה אז עדיין נשואה ל**לי מייג'ור**, התאהבה בגורילה שלה עד־כדי־כך שנכנסה לדילמות.

בני בן ה־28, שהוא בעל הופעה גב־רית מאוד, כנראה שמר עליה כל־כך טוב, שהיא רצתה שישמור עליה באופן קבוע. אבל בסוף, כמו שבני מספר בעיר, הוא החליט להישאר בארץ, והיא חזרה אל בעלה.

מאז זרמו הרבה מים בנהר, אבל קצת קשה לשכוח טראומה כמו פארה. בני הרחיב את חברת־האבטחה שלו והפך אותה עסק רציני. היפוך הזה גם לא נשאר מיותם הרבה זמן. מהר מאוד הוא מצא לו פארה פוסט אישית, בדמותה של **יעל**, דוגמנית צעירה ויפה שממלאה את מקומה של פארה בליבו של בני.

אחרי רומן קצר ומהיר, החליט בני שיותר טוב ויותר בטוח שהיא תישאר בבית. לפני שבעה חודשים הם התחתנו. ועכשיו יעל בהריון, בחודש השלישי.

אנשים

גאון או תרמית?

בית קולנוע תל־אביבי שב ומציג השבוע את 1900, אותו פיל לבן של ברנארדו ברטולוצ'י, סרט ענק (במקור 5 שעות ו־20 דקות, בישראל 4 שעות בלבד) המכיל בתוכו מעמדים אופראיים עוצרי־נשימה, יופי פלאסטי בלתי־רגיל, שימוש מרשים בעוצמת התמונה ושילובה עם עוצמת מוסיקה בפס־קול, אבל יחד עם זאת מציג דיאלקטיקה פוליטית שקופה ובוטה כל־כך, עד שנדמה לעתים כאילו תועמלן פוליטי קטן מנווט את מאסאצ'יו וורדי גם יחד.

סרט זה העמיד בצורה ברורה מאוד את השאלה הבאה לאוהבי הקולנוע בעולם: האם ברנארדו ברטולוצ'י הוא באמת גאון־הדור האיטלקי הצעיר, העילוי שבא לרשת את פאזוליני, אנטוניוני ופליני גם יחד, או שמא אין הוא אלא תרמית, איש המאוהב בכישורי עצמו ומייצר הרבה מאוד עשן מאש קטנה?

מי שזוכר את סרטיו הראשונים של ברטולוצ'י נוטה להאמין בהנחה הראשונה. תימרוני המציאות והאגדה בסרט כמו אסטרטגיה של עכביש, הפאשיזם הזוחל לשילטון באין מפריע, בקונפורמיסט, נוסטאלגיית תור הזהב המדומה שבלפני המהפיכה — כל אלה הצביעו על יכולת ביטוי קולנועית ניכרת, יחד עם שימוש מעניין בתורותיהם של מארכס ופרויד גם יחד.

בימאי ברנארדו ברטולוצ'י (משמאל) מביים את „טרגדיה של אדם מגוחך"
אינו אומר מאומה על שום־דבר

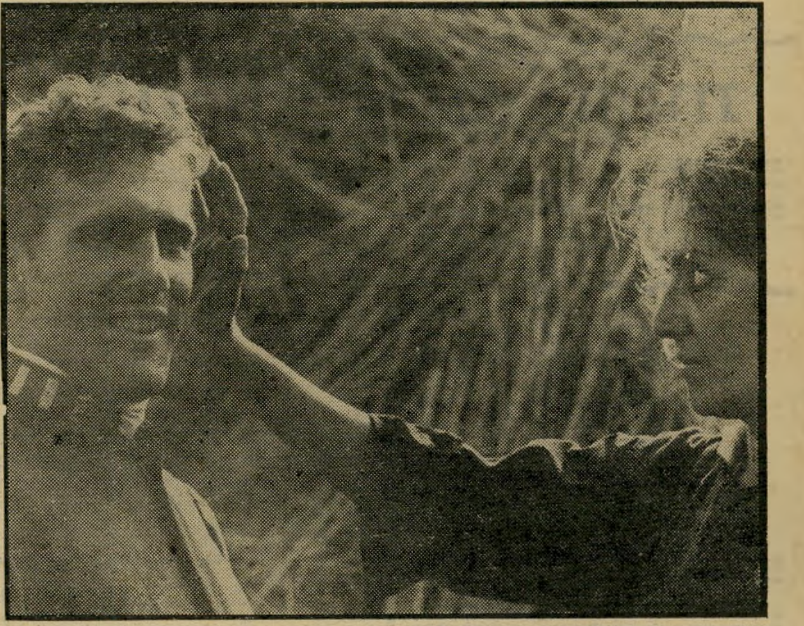

שחקן ז'ראר דפארדייה ב„1900" של ברטולוצ'י
דיאלקטיקה פוליטית שקופה

מי שמתבונן בסרטיו האחרונים, מ־1900 והלאה, יכול לחשוד, ובצדק, שהחוש הראוותני של האיש חזק מן המסר שבפיו, ושהוא מנסה להצדיק את קיום סרטיו, בפני חסידי פרויד, על־ידי הכנסת רובד פסיכואנאליטי לבעיות סוציאליות, ולחזר אחרי המארכסיסטים, על־ידי הטפה למהפיכה במיסגרת תרגילים בסיסיים בפסיכואנאליזה.

זה מסתמן ב־1900, זה מתברר בלה לונה, שם מתחרים תסביכי אדיפוס עם מרד הנעורים, וזה מגיע לידי משבר גלוי בטראגדיה של איש מגוחך, סרטו החדש ביותר והמרגיז ביותר, עד עכשיו.

טראגדיה של איש מגוחך צריך להיות סיפור על יצרן גבינות בסביבות פארמה, שבנו נחטף לכאורה על־ידי קבוצת טירור שמבקשת עבורו כופר. אבל זו גם יכולה להיות מסה על המצב הסוציאלי ואי־שביעות הרצון שם, המתגלה לפני התעשיין, כאשר הוא יוצא לחפש אחרי בנו. מצד שני, אין שום מניעה לראות בסרט מעשה נקמה של האם והבן באב, עשיר חדש שהחל כפועל פשוט עד שהפך לקאפיטליסט, ואשר ניראה בעיני מישפחתו כבור ועם הארץ, שעה שרעיתו היא בת טובים אמיתית, והבן רוצה לראות את עצמו בתור שכזה. ומי שינסה להבחין כאן בתסביך אדיפוס הישן והטוב, עם הבן שמסרס, סמלית, את האב (כספו הוא הרי אונו של הקאפיטליסט) משום שהוא מאוהב באם, ימצא גם לכך סימוכין, בסצינה האחרונה של הסרט.

אפשר גם להחזיק בדעה שהסרט מדבר על הטירור באיטליה, אולי הנושא האקטואלי ביותר שם, ואם הוא אכן עושה זאת, ניתן להניח כי הטירור, בעיני ברטולוצ'י, הוא מוצדק במידה מסויימת, אבל גם מעוות, צבוע ובלתי מזיק, בסופו של דבר.

בקיצור, ברטולוצ'י אומר בסרט הזה כל דבר, לכל אחד, מנסה להיות עדכני ומתוחכם בניתוחיו, ולמעשה אינו אומר מאומה על שום דבר. אמנם הוא עדיין מסוגל להעלות על הבד תמונות שובות־עין ביופיין, ושחקניו, אוגו טוניאצי ואנוק אמה, מסורים מאוד לתפקידיהם, גם אם קשה להם להבין לאיזה כיוון צריך למשוך את העגלה. אבל אחרי סרט כזה, קשה שלא להסכים לאלה המכנים אותו רמאי.

לפראנצ'סקו רוזי, מגדולי היוצרים של הקולנוע האיטלקי, יש הסבר פשוט מאוד. הוא אינו מדבר על ברטולוצ'י בלבד, אלא על כל האינטליגנציה האיטלקית של התקופה, המתקשה לנקוט עמדה ברורה כלפי מה שמתרחש בארצה. מצד אחד, הם שמרנים, מצד שני, הם חשים חובה קדושה למהפיכה. הם בוחלים באלימות אבל נידמה להם שהטירור הוא ביטוי רומנטי למילחמה במימסד, נוסח רובין הוד במאה ה־20, וכדי שלא להתחייב בשום נושא, הם מוצאים לעצמם מיפלט בתוך עולם של תיאוריות והכרזות רע־שניות, המלוות בכל צבעי הקשת של האסתטיקה.

יש להניח שרוזי צודק. אבל, גם אם מה שעומד מאחורי המרדנים הללו הינו מהווים שינוי בגישה שלו לקולנוע, מעין כתיבת היסטוריה תוך כדי התרחשותה, הוא עונה שאין בכך כל חידוש. הוא עשה זאת תמיד, החל בסרטים הראשונים והמפורסמים שלו, קאנאל ופנינים ואפר.

גם אם יש משהו בתשובה זאת, היא לא כל־כך מדוייקת. אם אחרי איש השיש אפשר היה עדיין לתהות, הרי שאחרי

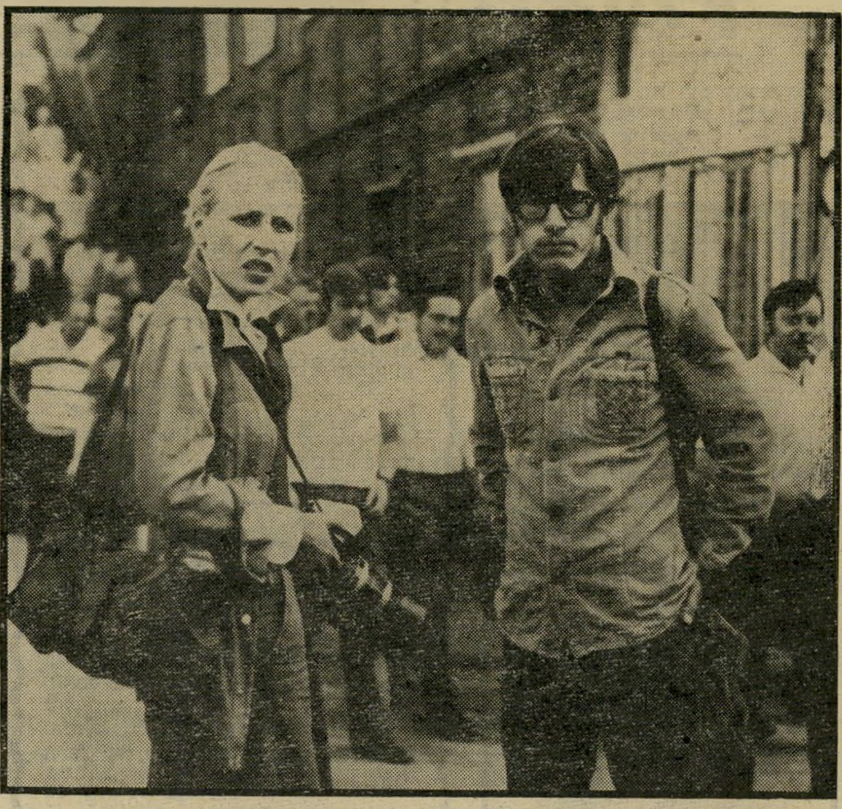

שחקנים יז'י רדז'ילוביץ וכריסטינה יאנדה ב„איש השיש"
עלייתו ונפילתו של גיבור העבודה

מפוקפק ביותר, צריך לומר לזכותם שיש להם לפחות נשמה של אמנים. וגם אם ברטולוצ'י הוגה־הדעות חשוד, ברטולוצ'י צייר התמונות, עדיין חי וקיים.

סרטים

השיש והברזל

כאשר שואלים את אנדז'י ואידה, בכיר בימאי פולין כיום, אם הסרטים האחרונים שעשה — איש השיש ואיש הברזל —

איש הברזל, שהיה במוקד ההתעניינות בכל פסטיבלי הסרטים השנה, אין כבר שום ספק. ואידה השליך לכל הרוחות את הפרספקטיבה ההיסטורית — שכל משקיף אובייקטיבי אוהב להתגאות בה — וכי דברין: „זהו סרט המתאר את מאורעות אוגוסט 1980 בגדאנסק, מנקודת המבט של אוגוסט 1980 בגדאנסק."

מיספנות גדאנסק. המפיצים הישראליים, שהם כידוע זריזים מאוד בכל מה שקשור למוצרים מיסחריים מקובלים, בעיקר כאשר הם באים מאמריקה, **השתהו**

מספיק זמן, כדי שאיש השיש (החלק הראשון בתיאור הקולנועי של המאורעות בפולין) יוצג בישראל, בדיוק כאשר העולם כולו מדבר על איש הברזל. לא נורא, מוטב מאוחר מאשר לעולם לא, מה עוד שכאשר רואים היום שוב את איש השיש אפשר לחוש באי־השקט הגובר והולך, אשר עתיד להסתיים במרידה של ממש שלוש שנים לאחר מכן (הסרט הופק בשנת 1976). שלא לדבר על הסימליות שבסיום הסרט, במיספנות גדאנסק, המקום שממנו יפרצו זעקות המחאה הרמות של סולידאריות.

אין שום ספק שהמעלה העיקרית, בשני הסרטים, היא השתתפותו הפעילה של הקולנוע במאבק האידיאולוגי הפולני. ל־איש השיש היה אולי אליבי פוליטי כלשהוא, מאחר שהוא דיבר על דברים שקרו בעידן הסטאליניסטי, וזה כידוע, כבר אינו נושא מקודש מאחרי מסך הברזל. אם כי מה שנאמר בסרט אינו מוגבל לאותה תקופה בלבד, והוא דורך על כמה וכמה יבלות מודרניות כואבות מאוד.

המיבנה העלילתי של הסרט מזכיר מאוד את האזרח קיין של אורסון וולס: ביוגראפיה של אדם מנקודת המבט של מי שמתכוון לעשות עליו סרט. במיקרה זה עושה את הסרט סטודנטית צעירה, במיסגרת עבודת הגמר שלה. הסרט צריך לתאר את עלייתו ונפילתו של מתיאוש בירקוט, גיבור חזית העבודה בתחילת שנות החמישים, שנעלם כאילו בלעה אותו האדמה. את הסרט מפיקה הטלוויזיה הפולנית, אך המפיק אינו מאושר כל־כך מן הנושא

בימאי אנדז'י ואידה
אליבי פוליטי צנוע

והיה מעדיף סרט ברור, בריא ומעודד על תעשיית הפלדה.

ביקורת פראית. ואידה מראה מה קורה לסטודנטית במהלך התחקיר שלה, כאשר כל פגישה עם אחד ממקורביו של בירקוט, הופכת לפלאש־בק, החושף חלק נוסף בחיי מי שהיה איש השיש (כינוי שניתן לו בסרט משום שבשיא תהילתו נחקקה דמותו באבן, והוצגה לראווה ב־מוזיאון הלאומי).

הביקורת היא חריפה, נוקבת, כמעט פראית. בירקוט הוא התמים הנצחי, בן איכרים שקיבל את הסוציאליזם הלכה למעשה, כתורה מסיני שיש להגשימה, ונתקל על כל צעד ושעל בשחיתות, צביעות, בירוקראטיה ובשילטון החושך של המישטרה החשאית. לתהילה הוא זוכה בטעות, כאשר הוא משמש כלי בידי בימאי צעיר ושאפתן של סרטי תעודה, היוזם מיבצע לשבירת שיא בנייה (הנמדד במיספר לבנים שמניחים ביום עבודה), ואשר אותו הוא מצלם ומפיץ אחר־כך, כהישג נדיר במאבק להשלטת הדיקטאטורה של הפרולטריון. מפלתו נגרמת אף היא עקב טעות, כאשר הוא מתעקש לסנגר על חבר שנאשם כי שיתף פעולה עם חוגים חתרניים נגד המישטר, באחד מאותם מישפטי־ראווה שהופכים את הצדק לבדיחה תחת כל שילטון דיקטטורי.

כל זה מתרחש בעבר. אבל המיכשולים שמציבים לפני הסטודנטית — התנגדות המפיק ליוזמותיה, הרתיעה של אנשים לדבר גלויות, ההתברגנות הממוסדת של חוגי האינטליגנציה וקיום שילטון החושך, בצורה מתוחכמת יותר — כל אלה מתייחסים בהחלט להווה (1976). הסיום, בו נודדת הצעירה, יחד עם בנו של בירקוט במיסדרונות בניין הטלוויזיה כדי לחפש עדיין אישור לסרטה, הוא סיום פתוח, אולי ביטוי לאותו אופטימיזם שואידה זוקף לזכותו, למרות הכל.

אבק שריפה. דבר אחד ברור מעל ומעבר לכל ספק. ואידה אינו משקיף אובייקטיבי מן הצד. הוא אינו מניח לאירועים לדבר בעד עצמם. המצלמה שלו נתקעת, חסרת רחמים, בפני דמויותיו. הוא משתמש בעדשת רחבת זווית הנוטה, ממרחק קצר, לעוות את מה שהיא רואה ולהדגיש דינאמיקה של תנועה (שוב זה מזכיר את וולס, שהירבה להשתמש בסוג זה של עדשה) והוא דוחף את שחקניו מאחור, ללא רחם, עד כדי כך שהם נראים אחוזי קדחת.

במיוחד נכון הדבר לגבי כריסטינה יאנדה, תגליתו של ואידה, שזה לה סירטה הראשון (מאז הופיעה בשני סרטים נוספים משלו, ומגלמת את רעייתו הראשונה של גיבור מפיסטו). צעירה בלונדית ותמירה זו, משלחת את ידיה ורגליה הארוכות לכל כיוון, עיניה זועקות מחרדה, היא נושכת את שפתיה ללא הרף, אינה מסוגלת לשבת רגע אחד במנוחה. אם זו צריכה להיות ההשתקפות של הדור הצעיר בפולין, אין ספק שהמדובר בחבית אבק שריפה. וסופו של הסרט, בגדאנסק (דאנציג בפי הגרמנים), יכולה להזכיר לאחדים את הכינוי של עיר זו לפני מילחמת העולם השניה.

מיקשה אחת. עד כמה שסרט זה, עם השילוב שלו בין קטעים עלילתיים, לקטעים תעודיים אמיתיים ולקטעים תעודיים מבויימים (מצולמים בשחור־לבן), נראה בזמנו נועז וחריף, הרי שאיש הברזל הוא נועז וחריף שבעתיים. גם הוא מתחיל מתוך חקירה עיתונאית, אלא שהפעם עושה ואידה את את הצעד הנוסף, וכבר מן הרגע הראשון קובע את הצביעות והעיוות של אמצעי־התיקשורת במולדתו. כתב רדיו נשלח להכין מראש כתבה מרשיעה על מנהיג פועלים, שבה אפשר יהיה להשתמש אם מנהיג זה יפתח את פיו יתר על המידה.

המנהיג שבו מדובר אינו אלא בנו של בירקוט, אשר נשא בינתיים לאשה את הסטודנטית שרצתה לעשות סרט על אביו באיש השיש. הם גרים בגדאנסק וקשורים לגל השביתות במיספנות. הקטעים התעודיים מתייחסים לתקופה שבה נעשה הסרט — חלקם לקוח מתוך יומנים וכתבות טלוויזיה, חלקם מבויים כך שיהיה דומה להפליא ליומנים וכתבות אלה.

דמות בולטת העוברת כחוט השני בסרט הוא לך ואלנסה עצמו. לעתים הוא נראה על המסך בחומר תיעודי, לעתים בחומר עלילתי, למשל בטקס הכלולות של בירקוט הצעיר (הנושא את השם טומצ'יק, שם אמו אשר עזבה את האב כאשר חינו של זה שר מעיני השילטונות) עם הסטודנטית לקולנוע לשעבר. לעתים, שחקן הדומה מאד לואלנסה מגלם אותו, למשל, כאשר נראה על המסך טקס חתימת ההסכמים בין עובדי המיספנות להנהלה.

כאן, המציאות והדמיון הופכים למיקשה אחת, כאשר ואידה דוהר כל הזמן כדי להדביק את ההתפתחויות הפוליטיות שהתרחשו תוך כדי עשיית הסרט, ובמקביל, להשלים את הפרטים הרבים שהחסיר, על סופו של מתיאוש בירקוט, עוד מן הסרט הראשון.

תופעה מעניינת. איש השיש ואיש הברזל מהווים יחד תופעה יוצאת־דופן ומעניינת ביותר בעולם הקולנוע. יתכן שאפשר לבוא לשני הסרטים בטענות רבות, בכל מה שנוגע לאתיקה של האמן (האם זה מוסרי להטעות את הצופה ולהראות לו חומר שנראה כתעודי אבל אינו כזה?), או לאינפורמציה של הצופה, על־ידי הצגת דמויות שהן קרובות לעתים יותר אל הקאריקאטורה מאשר למציאות.

ואידה דוחס, ללא שום ספק, את מסקנותיו לתוך תודעת הקהל, ומדגיש אותן בעזרת זוויות הצילום וצורת הבימוי. אבל, כפי שנאמר, הכל הוגן באהבה ובמילחמה. ובמיקרה זה, מדובר במילחמה וואידה רואה עצמו כחלוץ ההולך לפני המחנה. יתכן שהאופטימיות, המדרבנת אותו להשאיר סוף פתוח גם באיש הברזל, הינה מוגזמת, כפי שסבורים רבים מבני ארצו, אבל זה חלק בלתי נפרד ממנו.

מכל מקום, מעניין היה פעם לראות את שני הסרטים הללו, בזה אחר זה, ומי יודע, יתכן שברבות הימים אף יוצגו כך, כאפוס הגדול של ההתעוררות הפולנית, אשר סופה עדיין לוט בערפל.

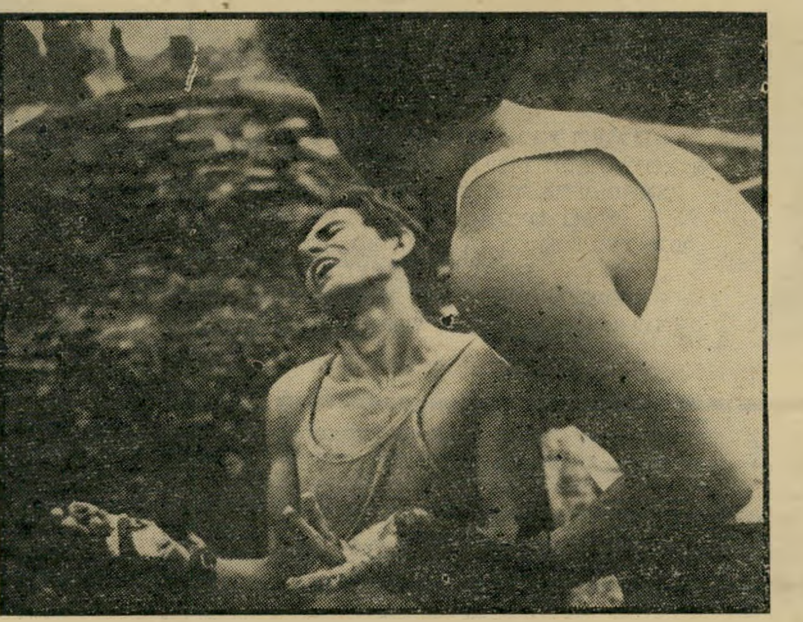

רדז'ילוביץ בתפקיד מתיאוש בירקוט, גיבור הסרט „איש השיש"
לאן נעלם הגיבור הלאומי?

אהבה בלי גבול

הבחור הטוב (פאריס, תל־אביב, ארצות־הברית) — זהו סרט נדיר ומיוחד במינו. סרט נדיר ומיוחד במינו. סרט תעודי שנראה כמו סרט עלילתי, שעוסק בעובדות שנלקחו מן המציאות, אבל מצליח לתמצת אותן ולהגיש אותן בדרך כה מרתקת, שטובי התסריטאים והסופרים לא היו יכולים להמציא טובה ממנה.

איירה ווהל, צלם ובימאי של סרטים תעודיים, עקב במשך שלוש שנים אחרי בן־דודו, פיל, הבחור הטוב, שהוא פיסית בן 53, אבל שיכלית הוא נעצר אי־שם בגיל 5. אבל הסרט אינו מתרכז רק בפיל, ובדרך שבה לומד הילד המזדקן הזה לעמוד ברשות עצמו, אלא גם באמו, באביו ובמישפחתו. וכל זה תוך רגישות, תבונה ואהבה אין־קץ לכל אחת מהדמויות.

הוריו של פיל, שניהם בני יותר מ־70, מבינים כי עליהם להכין את בנם לקראת האפשרות שלא יהיה עוד מי שיטפל בו. הסרט מספר כיצד נוצר בהדרגה ניתוק מרצון של ההורים מן ה„ילד". זהו ניתוק שהתגיון מכתיבו, אך הרגש מסרב לקבלו.

הסרט הוא מיסמך אנושי מרשים לא רק על הטיפול באדם המפגר בשיכלו, אשר מסוגל, בהדרכה נכונה, לתפקד במידה רבה של עצמאות, אלא גם על אנשים המתכוננים לקראת קיצם וסוקרים את חייהם, ועל תא מישפחתי שבו האהבה אינה תפגנה כלפי חוץ, אלא רגש עמוק ומושרש הקושר את כולם יחד.

מי יודע כמה דפים של דיאלוגים, כמה תיכנונים מחוכמים וכמה הברקות בימאיות, היה צריך להמציא כדי להשיג את הרגשת החום, החיבה והדאגה, שניבטים מתוך סצינה פשוטה בבית ווהל, כאשר פיל רוחץ את הכלים במיטבח והאם יושבת ליד שוהחן האוכל ומספרת על נעוריה, או כאשר המישפחה ממתינה לאב שישוב מבית־החולים, לאחר ניתוח בעיניו.

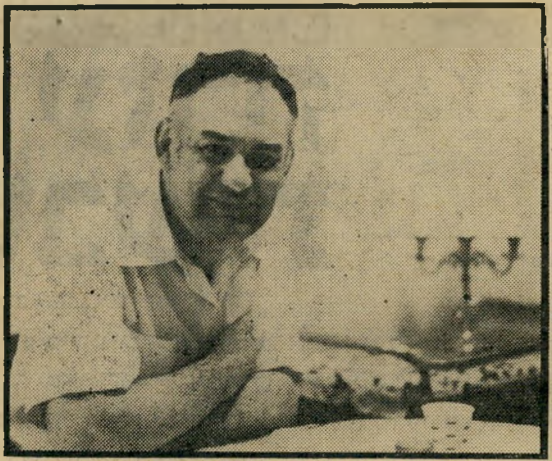

פילי ווהל: ילד טוב בן 53

אין ספק שהנכונות של המישפחה לקבל את צוות ההסרטה כחלק בלתי נפרד ממנה, התגובות הספונטאניות וההכנות של כולם, החל בפיל, שכל צל של רגש משתקף בפניו הבוגרות־ילדותיות, וכלה באביו, המנסה להסתיר מתחת לחזות חמורה את דאגתו לבנו, כל אלה עזרו במידה רבה לווהל בעבודתו. עם זאת, צריך לומר שרק לעתים נדירות מאוד מאבדת הטכניקה הקולנועית כל משמעות או חשיבות בצפיה, והעדשה הופכת להיות חלק בלתי נפרד מגוף הצלם, הקשורה ישירות למערכת עצביו. זוהי אחת הפעמים הנדירות.

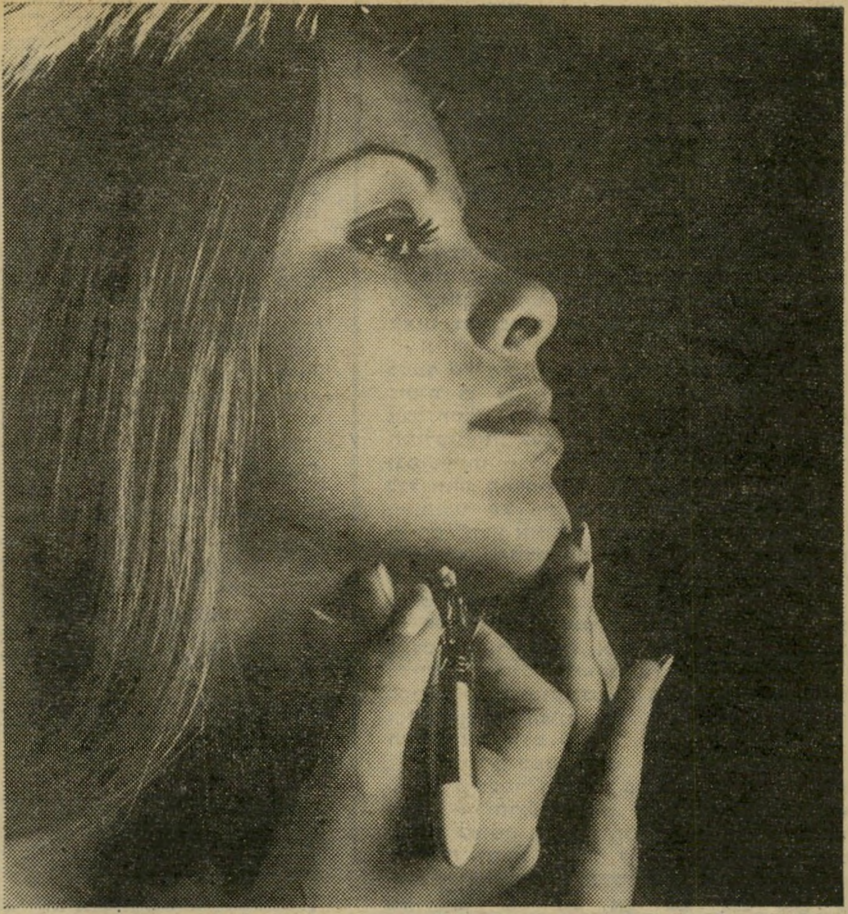

הרחיקי שיער לצמיתות בשיטת "עשה זאת בעצמך"

"פרמה טוויז" הוא מכשיר אלקטרוליטי, המרחיק לצמיתות שיער בלתי רצוי מכל חלקי הגוף: שפה עליונה, סנטר, חזה, בטן וכיוצ"ב.

פטנט אמריקאי בלעדי חוסך זמן וכסף
"פרמה טוויז" הומצא בארה"ב לפני מספר שנים במטרה לאפשר לכל אשה לחסוך כסף, זמן וטרחה על טיפול במכונים להרחקת שיער ולהשיג תוצאות שאינן נופלות בטיבן במאומה מהתוצאות המושגות במכונים אלה.

נבדק ואושר על ידי רופאים
יעילותו ובטיחותו של "פרמה טוויז" נבדקו מבחינה רפואית על ידי רופא מומחה, פרופסור לדרמטולוגיה מביה"ס לרפואה באוניברסיטת קליפורניה שמסקנותיו היו: המכשיר יעיל, קל לשימוש ובטוח בשימוש.

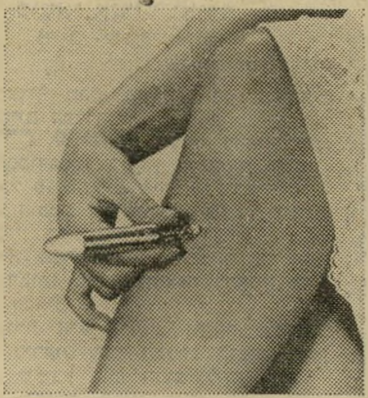

מיליוני משתמשות בכל העולם
מאז נבדק לראשונה עברו מספר שנים והמכשיר הספיק להוכיח את עצמו אצל מליוני נשים מתוכן אלפים בארץ.
בנוסף, מצוי המכשיר בשימוש אצל אלפי רופאים ובתי חולים.
חסכי גם את אלפי שקלים על טיפול במכונים ורכשי את "פרמה טוויז" עוד היום.

מכירה ויעוץ אצל:
היבואן: **ד.ד. שיווק בע"מ** שדרות נורדאו 44, תל־אביב טלפון 233872 לפנה"צ
וכן אצל סוכנינו ברחבי הארץ:
ת"א: פרפומריה "שרף" ככר דיזינגוף 1, טל. 282637 • **חיפה:** פרפומריה "זירה" הרצל 49, טל. 529116 • **ירושלים:** פרפומריה "ורדי", יפו 30, טלפון 222652.

עצירות? נפיחות?

עזרת ביקוניס היא

עזרה טבעית

עצירות — זאת בעיה!
אז מדוע **ביקוניס** ולא משלשל אחר? כי **ביקוניס** הנו משלשל עדין המכיל צמחים רפואיים טבעיים. כי **ביקוניס** מקל על העצירות בעדינות ובטבעיות ואינו גורם לשלשול ולכאבי בטן.
כשאת/ה שותה **תה ביקוניס** טעים וריחני בלילה לפני השינה, הוא מעורר בעדינות תהליכים טבעיים בגופך כדי לגרום להקלה בבוקר שלמחרת.
זה טבעי, כמו הטבע עצמו. **ביקוניס**, השם המפורסם באירופה, מצוי גם בבתי המרקחת בישראל בצורת תה עלים, תה נמס-אינסטנט, או טבליות.

Bekunis
תה בֶּקוּנִיס

להשיג בכל בתי המרקחת
ראה עלון לצרכן שאושר ע"י משרד הבריאות.

...והטבע יעשה את שלו

תן טרמפ לחייל

טילאק

להסרת כתמי ניקוטין ואבן שן

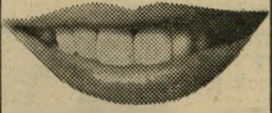

Teelak

להשיג בכל בתי המרקחת — דיסקו בריא

הצעה והזדמנות חד-פעמית לתיכוניסטים!
למדו בחופשת חנוכה (6 ימים)
בהנחה מיוחדת ובהצלחה מובטחת

קצרנות

עברית ו/או אנגלית

בקורס בוקר בהדרכת המורה הידוע
מר חיים בר-קמא

הירשמו מיד: „אולפן גרג", תל־אביב, רח' וייצמן 22, טל. 03-254826

קורס ערב למבוגרים נפתח בת"א ובחיפה (טל. 04-664922) ב־3.1.82

יואל כרמלי, ילד אפילפטי, הסובל מליקוי מוחי, נעלם לפני שבועיים. מדוע אין המשטרה עורכת חיפושים אחריו?

„אני במצוקה, עיזרו לי," ביקש ראובן כרמלי, אביו של יואל בן ה־13 וחצי, הנער החולה במחלת־הנפילה, שעיקבותיו אבדו לפני שבועיים.

בחברת אשתו, מרים, אף היא חולה במחלת־הנפילה, ושלושת ילדיו הצעירים, ישב השבוע כרמלי בסלון ביתו בגיבעת־שמואל. הם מקשיבים לכל מהדורת־החדשות, לשמוע אם מבקשת המישטרה מהציבור לגלות עירנות ולסייע באיתור בנם. הם מביטים מחלון ביתם הצופה לפרדס, כדי לראות אם המישטרה שלחה את אנשיה למסע החיפושים, אך אינם רואים מאומה.

„אנחנו לא נחשבים לאנשים מספיק חשובים," אמרו ההורים. זכורים להם היטב החיפושים הקדחתניים שערכה המישטרה אחרי הנערה האוטיסטית שלומית, שנעלמה מבית־החולים איתנים לפני שנה בדיוק. גם בנם, יואל, אושפז עד לפני שנתיים במחלקת־הילדים שבבית־החולים הפסיכיאטרי איתנים.

בית־הספר לחינוך מיוחד אורים בגיבעתיים, שבו לומדים גם יואל וגם שלושת אחיו הצעירים — הצעירה שבהם בת 6 היא אוטיסטית, והאחרים סובלים מפגם שיכלי אורגני, המתלווה אל מחלת־הנפילה החמורה שלהם — לומדים עוד ילדים ממישפחות מכובדות.

ראובן ומרים

ממתינים לגופה

דעות קדומות

במישטרת תל־אביב כעסו על שכתב הטלוויזיה, שדיווח על העלמותו של יואל כרמלי, קבע בדבריו שהמישטרה לא מיהרה לצאת לחיפושים.

דובר מישטרת תל־אביב מיהר לדווח שמייד עם קבלת הידיעה יצאו שוטרים ממישטרת־מסובין לחיפושים.

לדיברי ההורים, אמנם הגיעה מייד אחרי תלונתם ניידת לרחוב. ברשות השוטרים היה כלב־גישוש, והם המתינו למפעילו, לגשש, שאיחר. לבסוף הם איבדו את סבלנותם ונסעו מהמקום מבלי לשוחח עם ההורים המודאגים. רק אז הופיע הגשש, וגם הוא עזב, כי הכלב לא היה במקום.

„אף אחד לא ביקש בגד של הילד, כדי שהכלב יריח ויוכל לצאת לחיפוש," אמרו ההורים. „אנחנו ממשיכים להמתין לבד בבית, ומביטים כל הזמן בדלת. אולי יבוא סוף־סוף שוטר וייכנס אלינו לבית."

שבועיים אחרי היעלמו של יואל הוא לא הוזכר עוד בכלי־התיקשורת. הציבור אינו ער לדרמה המתחוללת בבית־המישפחה ואינו מסייע בחיפושים.

כשנעלמה לפני שנה הנערה האוטיסטית שלומית היה המצב שונה. בכל מהדורת־חדשות פורסמה תמונתה, והמישטרה נעזרה בחיפושיה בהודעות הטלפוניות של הציבור.

אך גם אז לא התערב פסיכולוג מישטרתי או איש־מיקצוע רפואי כדי לסייע למישטרה, והדבר מעורר תמיהה. מלבד גביית־העדות מפי ההורים לא שוחח עימם פסיכולוג מישטרתי, שיכול היה לגלות פרטים שיסייעו במציאת הילד החולה.

משאבים עצומים הושקעו בחיפוש אחרי שלומית: מסוקים, צילום שטח־החיפושים בסירטי אינפרה־אדום, גיוס כיתות תלמידים מבתי־ספר. שוטרים וחיילי מישמר־הגבול סרקו איזור נרחב בהרי־ירושלים ויצאו לבדוק כל ידיעה טלפונית שהגיעה למטה החיפושים, אך לא העלו דבר. שלומית לא נמצאה, תיק־החיפוש נסגר, אך מישפחתה ידעה לפחות, שנעשה מאמץ קדחתני למציאתה. בני־מישפחתו של יואל כרמלי, הורי הילדים החריגים האחרים, הלומדים בבית־הספר אורים והורי יתר הילדים החריגים בארץ, למדו משתי הפרשות: המשטרה אינה מצליחה למצוא ילדים חולים שנעלמו.

יחסה של החברה מטיל על מישפחות אלה עומס נורא: מצד אחד, נחשב ילד חריג במישפחה כישלון של הוריו. דיעות קדומות פחדים וסתם אכזריות אנושית, מדרבנים את ההורים להפריד את ילדיהם מן הקהילה שבה הם חיים ולשלוח אותם למוסדות.

מהצד השני, אין הם יכולים לסמוך יתר על המידה על עזרת המדינה — במוסדות הקיימים אין די מקום לכל הילדים החריגים שחיים בארץ. מוסדות אלה ערוכים, בדרך־כלל, לטפל בילדים בני גיל מסויים בלבד, לכן יש להחליף את המוסד מדי כמה שנים. המישפחות גם חיות בדאגה מתמדת מפני הצפוי לילדיהם כשאלה יתבגרו והוריהם יזדקנו או ילכו לעולמם.

כשקורה אסון וילד חריג נעלם או נפטר. כתוצאה ממחלה או מתאונה, נשארת המישפחה בודדת בצערה. אחרים נוטים, לא פעם, לראות בטרגדיה סיומה של דרך־ייסורים.

אין זו הפעם הראשונה שבה משוועים מרים וראובן כרמלי לעזרת מוסדות ציבוריים.

„עכשיו אחרי שיואל נעלם, דואגים לנו העובדים הסוציאלים מהשכונה." אומרים ההורים. אך בעבר, כשביקשו עזרה, נידחו: „העובדת הסוציאלית אמרה שאנחנו צעירים, ולכן יש לנו הכוח לדאוג לעצמנו."

מרים, 33, נולדה בהונגריה, שני הוריה, נכים מרדיפות הנאצים, היגרו עימה לישראל. בקרית־ים, הסמוכה לחיפה, היא פגשה בבעלה ראובן, שהוריו היגרו מאלג'יריה. הוא גדל במישפחה הרוסה — אחותו היא חולת־נפש ואביו אדם אלים, שהתפרצויותיו שיבשו את החיים בבית.

ראובן פגש שוב במרים אחרי ששוחררה מאישפוז של שלוש שנים בבית־החולים הפסיכיאטרי מזרע.

גם מחלת־הנפילה שבה היא לוקה, וגם התרופות שהיא בולעת מדי יום, כדי למנוע התקפים, לא הרתיעו אותו מלהינשא לה.

שניהם גדלו בבתים הרוסים, וחשבו למצוא את אושרם ביחד. לידת בנם הבכור, יואל, הסבה להם נחת רבה. באותם ימים עבד ראובן בתעשיה הצבאית, סמוך לחיפה, ומהמשכורת שהרוויח הם הצליחו לרכוש דירה ולרהט אותה. חלפו שנתיים ונולד להם בן נוסף — יעקב.

כשיואל היה בן 3, הוא חלה בדיזנטריה והחום הגבוה גרם לו עוויתות. האב, שראה סימנים כאלה בהתקפי מחלת־הנפילה של אשתו, ידע היטב את משמעות התופעה. הוא מיהר עם בנו לבית־החולים רוטשילד.

„הייתי יכול להיות רגוע כשראיתי את מרים בשעת התקף," נזכר ראובן, „אבל לראות תינוק, שהוא הבן שלי, מאבד את ההכרה כאילו הוא מת לי בידיים, זה היה הרבה יותר מזעזע וגרם לי לאבד את העשתונות." בבית־החולים שוב צעק יואל ונתקף בעוויתות. עיניו התגלגלו בחוריהן, קצף עלה על שפתיו והאבחנה החד־משמעית היתה: התקף אפילפסיה.

מאז חזרו שוב ושוב ההתקפים. הרופאים קבעו שעל יואל לבלוע תרופות מדי יום כדי למנוע אותם.

גם יעקב חלה באותה המחלה, וכל עומס הטיפול נפל על כיתפי האב, שנותר האדם הבריא היחידי במישפחה. בימים שבהם הוא נאלץ לטפל בילדיו ובאשתו החולה בבית, או לנסוע עימם לבית־החולים, לא נהגו מעסיקיו במקום־העבודה להעיר לו על כך שאיחר או לא הופיע לעבודה.

כשיואל היה בן 8 קבעו מוריו בבית־הספר היסודי שבו למד, שאינו יכול להמשיך במיסגרת זו. על ההורים, כך אמרו המורים, למצוא לו מיסגרת אחרת, בכיתה שיש בה חינוך מיוחד. מכיוון שלמישפחת כרמלי נוספו עוד שתי בנות, חיה ונטאלי, שאף הן נפגעו במחלה, החליטו המטפלים הסוציאליים בחיפה להוציא את יואל מהבית. הוא נשלח לאישפוז בבית־החולים הפסיכיאטרי איתנים ליד ירושלים.

ילד בודד ועצוב

באותה התקופה הורע מצבה הכלכלי של המישפחה. הם נאלצו למכור את הדירה והריהוט כדי לממן את הטיפול הרפואי בילדיהם.

הילדה הקטנה, נטאלי, אושפזה מייד אחרי לידתה במחלקת־הילדים בבית־החולים רוטשילד, משום שלא יכלה לשתות חלב פרה, וסבלה מהתייבשות.

כעבור שישה חודשי־אישפוז, כשביקשה האם להחזיר את בתה אליה, הראה הרופא לאב מיכתב חתום על־ידי העובדת הסוציאלית, ובו הוראה להוציא את הילדה מרשות הוריה ולדאוג לה לסידור במוסד.

ההורים איבדו את עשתונותיהם והפעי־

(המשך בעמוד 50)

(המשך ממעוד 49)
לו אלימות כלפי העובדת הסוציאלית. אך בבית־המישפט נגזר דינו — שלושה חודשי מאסר־על־תנאי.

לדיברי ההורים, התרשמה העובדת ה־סוציאלית מהטיפול המסור שלהם בילדה והבת נטאלי הוחזרה לבסוף אל ההורים. אך בהמשך הזמן נתגלה במעקב הרפואי אחרי הילדה שהיא אוטיסטית.

בגלל המריבה עם העובדים הסוציאליים בחיפה, ובגלל הרצון להתקרב אל יואל, ביקשו ההורים משרות־הרווחה לממן עבורם שכירת דירה בירושלים. משום ש־שכר־הדירה בירושלים היה גבוה, הסכים השירות לשלם עבורם שכר־דירה בגיבעת־שמואל, הסמוכה לתל־אביב.

האב, שעזב בחיפה את מקום העבודה הקבוע, מצא לעצמו עבודה בבית־דפוס בתל־אביב. העדרויותיו התכופות מהעבודה, בגלל מחלות הילדים, הביאו לבסוף לפיטוריו. הוא פנה לעובדת הסוציאלית כדי להסדיר למישפחתו תמיכה כספית כמובטל, אך נענה בסירוב. היום סובלת מישפחתו ממחסור, והוא יוצא מדי פעם לעבודות מזדמנות, כדי שיהיה לפחות אוכל לבני ביתו.

כשיואל הגיע לגיל 10 הודיעו להורים מאיתנים שעליהם לקחת את בנם הביתה, כדי לפנות מקום לילד אחר.

יואל חזר הביתה. מחלתו אוזנה על־ידי תרופות שהוא בלע מדי יום, לפי הנחיות הרופא באיתנים. מדי יום הוא נסע בהסעה מיוחדת, יחד עם שלושת אחיו, לבית־הספר אורים בגיבעתיים. בשעה 1.00 בצהריים הם היו חוזרים הביתה.

לפני כחודש שלחה מנהלת בית־הספר שני מיכתבים למישפחת כרמלי, שבהם היא התלוננה שיואל נרדם בשעת השיעורים בהשפעת התרופות. לכן, היא דרשה, שעליהם לקחת אותו לרופא כדי שזה ישנה לילד את התרופה. היא סיימה כל מיכתב באיום שאם ההורים לא יגשו עם יואל לרופא היא לא תיתן לו להיכנס לבית־הספר.

ההורים המבוהלים, שחששו שיואל יוצא שוב מהמיסגרת שבה הוא לומד, מיהרו אל רופא בבית־החולים שיבא בתל־השומר. זה רשם לילד תרופה אחרת.

מאז אותו היום שבו יואל בלע תרופה חדשה הוא התחיל לסבול מהתקפים תכופים יותר. היו לילות שבהם פקדו את יואל שישה התקפים. כדי להשגיח עליו לא עצמו עין גם ההורים. יואל היה מבולבל ומטושטש, ולכן לא נסע לבית־הספר בשבועיים האחרונים לפני היעלמו ונשאר כל הימים בבית.

הוא לא היה ילד שקט, ולהורים היה קשה להשתלט עליו. בני גילו מהשכונה דחו אותו כשיצא לשחק ברחוב, לכן הוא נהג להסתגר, עצוב ובודד, בביתו.

„להכין קבר"

לפני שקבע הרופא לו תרופה אחרת, נהגה אימו לתת ליואל כסף כדי שילך למכולת ויקנה לעצמו ממתקים. אך בשבועיים האחרונים הוא לא היה מסוגל לשלוט עוד בפעולותיו, איבד את הקשר עם המציאות ואי־אפשר היה להניח לו להמצא רגע אחד ללא השגחה.

„החורף הקר בלי מים חמים בבית, העוני ומחלתה של האם גרמו לאב לאבד לעיתים השליטה על עצביו ולהכות את הילדים," העידו כמה שכנים של מישפחת כרמלי. „אני לא אדם אלים," הסביר השבוע ראובן, „אך הסבל מעביר אותי לפעמים על דעתי."

בבוקר יום החמישי לפני שבועיים נעלם יואל. סיפר האב: „לא יכולתי לסבול את המצב. יואל יצא החוצה ואני הלכתי לקופת־החולים שבשכונה, כדי להסדיר טופס הפניה לטיפול בבית־החולים תל־השומר." האב אמר שאינו מסוגל להעריך לכמה זמן נעדר מהבית — לדעתו הוא חזר סמוך לשעה 10.00. ליד ביתו פגש באשתו ובעוד שכנה. שתיהן היו אחוזות בבהלה: יואל נעלם.

„עכשיו, אחרי שיואל נעלם העובדים הסוציאלים דואגים לנו טוב יותר," אומרת האם. „אך אף אחד לא יכול להבין מה עובר עלינו," קובל האב.

„עברו עשרה ימים ואין סימן מיואל. המישטרה לא עושה מאמצים למצוא אותו, והוא לא יכול לחיות בלי התרופות," מסביר האב את יאושו. הוא ואשתו אינם סבורים שיואל יחזור לביתם חי.

„תיכננו להכין ליואל מסיבת בר־מיצווה, אך עכשיו אנחנו יושבים ומחכים לשוטר שיביא לנו את גופתו, כדי שנוכל להכין לו קבר." **גילה רזין**

שידור

צל"ש

החושפים האלגנטיים

● **לדן רביב**, כתב הטלוויזיה באמריקה, שחשף בראיון אלגנטי את פרצופו של אריה גנגר (ראה הנדון). **ולאלימלך רם** **ולרון בנישי** שעשו את אותו הדבר, באותו כישרון, לאריק שרון, הפטרון של המיליונר־היורד.

צל"ג

עונש קולקטיבי

● **למרדכי פרימן** עורך מישדר־הדת שורת הדין, התופס את זמן־השידור הטוב ביותר ביום השלישי (10 עד 11 בלילה). מישדר חודשי זה, המביא את בית־הדין הרבני, כפי שאינו קיים במציאות (בניגוד ל„מיסמך נקדי", המחייב את שמירת האותנטיות של מוסדות מעין אלה). שורת הדין משחזרת אירועים שהתרחשו בבית־דין זה באיפור וביפוי, וכל קשר בין המוקרן למציאות הוא מיקרי בהחלט.

מאחרי הקלעים

כניעת שרון

אחרי שלושה שבועות, שבמהלכם סירבה מערכת־הביטחון לאפשר לדובריה להביא את גירסתה על המתרחש בשטחים (ביר־זית, אל־פג'ר, ראשי המועצות הכפריות, ועוד) חל שינוי עקרוני.

בפורום החדשות הודיע מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, ששוחח עם שר־הביטחון אריאל („אריק") שרון על הוראות הדיבור של מערכת־הביטחון, ש־הגיבה על כל אירוע בהודעה „אין תגובה!" כתוצאה מאותו מיפגש נכנע השר, או — כפי שלפיד אמר בפורום — „מעכשיו תהיה תגובה..."

שאילתה הסתדרותית

לחצים של נציגי־מיפלגות, היושבים בוועד־המנהל של רשות־השידור, אינם באים רק מצד הליכוד והמפד"ל (**אהובה מרון, אהרון פאפו ומיכה ינון**). באחרונה, אחרי כל כתבת־חדשות הנוגעת למזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, סגנו, או כל גוף הסתדרותי, שביתה והתארגנות־פועלים מחוץ למיסגרתה של ההסתדרות, באה שאילתה של נציג המערך בוועד־המנהל, איש דבר **דניאל בלוך**.

סידרה של כתבות, שהובאו בחודשים האחרונים על־ידי כתבי־הטלוויזיה בעניין תסיסת הפועלים נגד ההסתדרות (13 הוועדים, מיפעל הטקסטיל בבית־שאן, פועלי מלטשות היהלומים ועוד), המריצו את ראשי ההסתדרות לנסות ללחוץ באמצעות שאילתות על מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, כדי לרכך במעט את הדיווח על הנתק שבין הפועלים להסתדרות.

ההסדר

קיימת האפשרות שהגורם העיקרי לסיכסוכים בין ועדי־העובדים בטלוויזיה ובין הנהלת רשות־השידור עשוי להתחסל בעתיד הקרוב. העילה למרבית הסיכסוכים היתה מכשירי־עריכה (וידיאו) של ¾ אינטש, שהיו מונחים במחצית השנה האחרונה במחסני הטלוויזיה, כאבן שאין לה הופכין. עורכי־הסרטים ראו בעצם הכנסת מכשירים אלה לבניין הטלוויזיה את ראשית נישולם.

בפגישה שנערכה בשבוע שעבר אצל מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, בהשתתפות המישנה־למנכ"ל ונציגי ועד־הפקה־טכנאים הרשגה פשרה זמנית בעניין מכשירי־העריכה החדשים. הוחלט כי טכנאי חדר־הבקרה ועורכי־הסרטים ייכנסו למרכז־ההדרכה של הרשות לקיים קורס לתיפעול משותף של מכשירי־העריכה החדישים. בעוד שבוע תיערך ישיבה בהשתתפות ההנהלה וועדי־העובדים, ובה יסוכמו דרכי התיפעול של מכשירים אלה.

אם יגיעו הצדדים בשבוע הבא לידי הבנה על הצורך בתיפעולים של מכשירי־העריכה, תוכפל יכולת התיפעול של הטלוויזיה, והנשכר יהיה הצופה.

מליאה ריקנית

מליאת רשות־השידור, הגוף הנבחר העליון של הרשות, התכנס בראשית השבוע שעבר כדי לדון במישדרי הטלוויזיה הערבית. מדיון זה נעדרו מרבית נציגי־הציבור, המחפשים כל הזדמנות אפשרית כדי לתקוף את לוח־המישדרים של הטלוויזיה בעברית (בין הנעדרים: **אהרון פאפו, אהרון אלמוג**, הפרופסור **יוסף בן־שלמה, ישעיהו אברך** ועוד רבים).

הבולט במשתתפים היה נציג המפד"ל, **צבי ברנשטיין**, שביקש להפעיל במליאה נוהג של שאילתה, כמקובל בכנסת. בהמשך דבריו תבע ברנשטיין „להוסיף במישדרים הערביים תוכניות־דת, כדי שערביי ישראל ידעו ויכירו את חגי היהודים..."

שבחים לטלוויזיה הערבית העניק נציג הליכוד במליאה, **דניאל נחמני**, שציין כי „הטלוויזיה הערבית היא יותר אובייקטיבית מהטלוויזיה העברית..." נחמני אף יצא נגד עקיצותיו של המגיש **מאיר שליו** בתוכנית ארץ אהבתי. רגע של צחוק במליאה היה כאשר הזכיר נחמני את ליגלוגו של שליו על „מייסדי צפת".

מנותח אלוני
איחולים

קרא לפיד: „אם מייסדי צפת עודם בחיים, הרי שהם זכו לעבור את גילו של מתושלח..."

ישיבת המליאה נסתיימה שעה לפני המועד שנקבע לכך. העיר אחד מחבריה: „עכשיו, כשהעבירו את הישיבות ממלון פלאזה לבניין כלל, והפסיקו להגיש לנו עוגות־קצפת ושוקולד, ספק אם חברי המליאה ימשיכו להגיע לדיוניה..."

רדיו

העצות של הנשיא

במהדורת־חדשות ב„יום השפה העברית" בקול ישראל הופיע נשיא־המדינה,

נציג־המערך בלוך
נתק

ששוחח על השפה העברית. במהלך השידור החי פנה הנשיא, יצחק נבון, אל שדרי מגזין־הצהריים בחצי היום, **אריה גולן** ו**יוסי קורן**: „אילו אני הייתי מנהל את הרדיו במקום **גידעון לב־ארי**, לא הייתי מקבל אתכם לעבודה, מפני שאינכם מדברים בח' וע' כנדרש..."

גידעון לב־ארי, שניצב בחדר־הבקרה מאחרי הזכוכית, פנה אל נשיא־המדינה כאשר זה יצא מהאולפן, ואמר לו: „יש לי כמה הצעות בדבר אופן התיפקוד של נשיאות־המדינה..." הנשיא, שלא הבין את דקות הדברים, הגיב: „אז תשלח אותם בכתב ללישכתי."

פסקול

מלכת הכביש

על הפעלתנות הרבה של דובר רשות־השידור־לשעבר, **משה עמירב**, בתפקידו הנוכחי כמנהל מינהל־הבטיחות, בפירסומות ובתשדירים למניעת תאונות־דרכים, אמר אחד מראשי הטלוויזיה „אילו היה עמירב פעיל אצלנו כפי שהוא פעיל במישרד־התחבורה, היתה תדמיתה של הטלוויזיה בציבור שונה" ● הסידרה שואה עומדת להיות מוקרנת הקרנה חוזרת ברשת־הטלוויזיה הארצית של גרמניה, בשל מעלותיה החינוכיות, אך מסתבר כי אין בכוונת הטלוויזיה הישראלית להקרינה שוב. לדברי דוברת רשות־השידור, **אריאלה רבדל**, „הסידרה אינה נמצאת אצלנו כרגע בתיכנון לשידור חוזר" ● מגישת החדשות והמישדרים בטלוויזיה, **דליה מזור**, המתגוררת בגוש־דן והעובדת בירושלים, זכתה בפי עובדי החדשות בטלוויזיה בכינוי „מלכת הכביש", ביגלל נסיעותיה התכופות בכביש תל־אביב—ירושלים. אגב, מזור אינה מקבלת לנסיעותיה תוספת על המקובל ברשות־השידור, למעט בתקציב נסיעות הגלובלי שלה, היות ונסיעה לעבודה אינה נסיעה משימתית, במיסגרת תקנון־השרות של עובדי־המדינה ● בעייה אחת נפתרה זמנית: בעיית מגוריו של מנהל חטיבת־החדשות בטלוויזיה, **טוביה סער**. בתקופה שבין מינויו לתפקיד ועד לתום תקופת־הניסיון שלו בתפקיד, התגורר סער בחדר במלון הילטון (סער הוא תל־אביבי, המתקשה לרכוש דירה במתח מחירי־הדירות של ירושלים). איכסונו בהילטון עלה לרשות־השידור סכום של 600 דולאר לחודש. בימים אלה שכר סער דירה, בשכירות של 250 דולאר. זהו חיסכון לרשות ● האיסור העקשני שהטיל מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, על השדרית **אורלי יניב** לשוב למישדרה במבט ספורט, אינו חל על רשת ממלכתית אחרת, גלי צה"ל. מזה חודשיים מגישה יניב בגלי צה"ל, מדי יום בשעה 7.00 בערב, מישדר מרתק בשם מוסיקה היום, שהוא מגזין לענייני מוסיקה, הזוכה בהאזנה הולכת וגוברת ● בשבוע שעבר נותח מנהל מחלקת סרטי־התעודה, **יאיר אלוני**, בבית־החולים הדסה בירושלים. אחרי הניתוח זכה אלוני בביקוריהם של רבים מחבריו לעבודה. מלבד איחולי החלמה, איחלו לו שלמרות הכל יזכה במיכרז למישרת מנהל מחלקת־התוכניות.

יום רביעי

16. 12

● **מדע בידיוני: חלוצי־החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** חלוצי־החלל נתקלים באש ה־נורית מהכוכב ברומוס ומשמי־דים את הבסיס באמצעות תותח התנועה הגלית.

● **סידרה: צילה של לואיזה (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** אלגרה מודיעה ללואיזה שהיא עוזבת את מישפחתה ועוברת

סגל: רולטה רוסית
יום רביעי, שעה 10.05

ללונדון הבירה. לואיזה שמחה ומקווה שיחסיה עם אחיה יש־תפרו עתה, אך היא מגלה שגם הוא החליט לנסוע ללונדון.

● **סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בפרק סופשבוע ב־פאריס מתכננת רודה להוכיח לבעלה, החי בנפרד ממנה, כי היא רחוקה מלהיות אדם משע־מם. כשג׳ו פולט משהו בכיוון זה, מתיישבת רודה עם אחותה ברנדה והגורל מוביל אותה להגשמת חלום־חייה — שיחה עם וודי אלן בטלפון.

● **תעמולה: עם לבדד ישכון (8.25 — שחור־לבן).** סרט המבוסס על מוצגים ודגמים המוצגים בבית־התפו־צות. הסרט מנסה לבחון כיצד התקיים עם ישראל בגולה ובנה חיים שלא הושפעו מהחוץ, אלא במעט.

● **סרט: רולטה רו־סית (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** מותחן המספר על מירוץ נגד הזמן, כאשר ראש־ממשלת ברית המועצות נמצא על הכוונת, בעת ביקורו בוואנקובר. המשי־מה נמסרת לאיש המישטרה הקנדית, שאותו מגלם השחקן ג׳ורג׳ סגל. לידו מככב גורדון ג׳קסון.

יום חמישי

17. 12

● **סרטים מצויירים: מיקי ודונאלד (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** סידרה של סרטים מצו־יירים המפגישים את הצופים עם דמויות מוכרות מעולמו של וולט דיסני.

● **מידע: לקראת שי־דור (8.50 — שחור־לבן).** תוכנית בשחור־לבן על סירטי הצבע שיוקרנו בשבוע הבא. מנחה: דליה מזור.

● **תעודה: התמודדות (10.10 — שחור־לבן).** ארבעה סיפורים של עיוורים המתמודדים .עם נכותם ועם הדעות־הקדומות של החברה.

● **כלכלה: מהון להון (11.05 — שחור־לבן).** מגזין לענייני כלכלה ובורסה בהנחיית יצחק טישלר.

יום שישי

18. 12

● **סידרה לילדים ולי־נוער: היידי בת ההרים (3.00 — שידור בצבע, דיבוב עברי).** הפרק השיבה הביתה. לקלרה קשה הפרידה מהיידי ואביה מסביר לה שנסי־עתה של היידי הכרחית. הוא מבטיח לה ביקור אצל היידי. היידי מאושרת לחזור להרי־האלפים ולהיפגש עם סבה ומכריה.

● **סרט ערבי: יוצר הכוכבים (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** סעיד הוא שחקן בתיאטרון שולי, וכאשר ניתנת לו האפ־שרות לשנות אווירה ולעבור לעולם הקולנוע, הוא אינו מהסס, למרות שהדבר קשור בניתוק כל הקשרים עם ארוסתו ועולמו הקודם. כאשר הוא מגלה שהחיים בקולנוע אינם כה מלהיבים כפי שתיאר ל־עצמו, כבר מאוחר מדי. מככ־בים: מחמוד יאסין, טוהר רמזי, נאהד ג׳אבר.

● **בידור: שעה טובה עם מני פאר ואורחיו — 9.15 — שידור בצבע, מדבר עברית ולעיתים אנגלית).** תוכנית הבידור ו־הראיון היוקרתית של הטלוויזיה הישראלית, בהפקת אהרון גולד־פינגר.

● **סרט קולנוע: ער־בסקה: (10.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** גריגורי פק וסופיה לורן מככ־בים בסירטו של סטנלי דונן, המבוסס על הרומן הצופן מאת גורדון קוטלר. חיי השיגרה האקדמיים של דיוויד פולוק (גריגורי פק), פרופסור אמריי־קאי לשפות עתיקות המרצה באוכספורד, משתנים לבלי הכר כאשר הוא מתבקש לרגל אחרי איל־הנפט הערבי נג׳ין בשרא־ווי, למען שלום העולם. תמורת סכום של 90 אלף דולר הוא מנסה לפענח כתובת עתיקה, המופרעת על־ידי פגישה קצרה עם אשת איל־הנפט, יסמין אזיר (סופיה לורן). השאר כבר ידוע לצופים.

● **כפייה: פסוקים ל־שבת (11.55 — שחור־לבן, כתוב מאוייר ומדבר עברית).** נסיון לכפות פסוק מקורות יומי על אזרחי־ישראל הדתיים, המחללים את קדושת־השבת והצופים בטלוויזיה ביחד עם אלה הכופרים בקדושתה.

שבת

19. 12

● **סידרה: ידיד לעת צרה (6.02 — שידור ב־צבע, מדבר אנגלית).** בפרק תיקון טעות עוד אחת מעלילותיו של כלב הטלוויזיה המופלא, המסייע לאנשים שו־נים ברחבי ארצות־הברית. ה־פעם משחרר הכלב רקדנית הנחטפת מטעמים פוליטיים.

● **דת: דינים, מינה־גים ושירים לחנוכה (8.00 — שחור־לבן).** תוכנית ל־

לי וורד: אורסון וולס
מוצאי־שבת, שעה 11.20

צופי הטלוויזיה הדתיים, המכי־רים כבר את המינהגים ואת השירים של חנוכה, ולאלה שאינם מכירים ולא רוצים להכירם.

● **סידרה: המלון של פולטי (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הסידרה הקומית המעולה, החו־שפת את המזג האנגלי והאב־סורדים שבו.

● **ספורט: מבט ספורט (9.30 — שחור־לבן).**

● **מותחן: אורסון וולס — עולם המיסתורין (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הסרט חשדות מספר על פסנתרנית קונצרטים, המנסה להפליל את בעלה כבוגד במולדתו. על־פי סיפורו של נורמן אדוארדס, ובכיכובה של ג׳ניס רול.

יום ראשון

20. 12

● **דת: הדלקת נר רא־שון של חנוכה (8.03 — שידור בצבע, מתפלל ב־עברית).** החלק הראשון מ־סידרת טלוויזיה בת 8 חלקים, שתשודר יום אחרי יום.

● **דרמה: סערה בכוס שבורה (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** דרמה שאותה חיבר לארי וייס, המספרת על מערכת יחסים רגישה שמתפתחת בין נער צעיר („לוליט") ובין אשה מבוגרת. בתפקידים הראשיים: פטרישיה הייס ובובי קולינס. הסרט נעשה בהפקת טלוויזיית יורקשייר הבריטית.

● **תוכנית אולפן: דילי־מה (10.25 — שחור־לבן).** מישדר אתיקה בהנחייתו ה־מעולה של ירון לונדון.

● **סידרה: בנסון (11.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** מתוך סקר דעת־קהל עולה של־19 אחוז מהבוחרים אין מושג מיהו ג׳ון גטלינג, מושל־המדינה. פיט מציע שהמושל יפנה אל האז־רחים באמצעות שיחה ליד האח, שתוקרן בטלוויזיה. בערב השידור מתרחשת מאחרי הקל־עים דרמה בין מרסי לבין הבימאי, הגורמת למושל לשאת את דבריו.

יום שני

21. 12

● **מדע בידיוני: חלו־צי־החלל (6.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** קפטן גידעון מתכנן למשוך את כוכב השביט למלכודת. חלוצי־החלל נקראים להשמיד את כוחו האווירי.

● **שעשועון: צא מ־זה (8.08 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

● **תרבותון: שמונה וחצי (8.30 — שידור ב־צבע, מדבר עברית גבו־הה).** מגזין לענייני ריקוד, מסך, שירה וקולנוע.

● **סידרה: דאלאס (10.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** ג׳יי אר מחליט שהחזרת בובי למישרד היא הדרך הטובה ביותר להו־ציא ממנו את האב, ג׳וק. באותו זמן הוא זומם להביא לקידומה של פאם בעבודתה, כדי להח־מיר עוד יותר את הבעיות בחיי־נישואיהם, ובכך להסיח את דעתו של בובי מענייני־העסק. פאם מקדישה יותר ויותר זמן לעבודתה כדי לשכוח את כאבה. ריי מוצא שוב אהבה, כאשר שבה אליו דונה קאלוור.

● **תוכנית אולפן: זה הזמן (11.00 — שחור־לבן).**

יום שלישי

22. 12

● **תוכנית ילדים: מר־ציפר (5.30 — שחור־לבן ו/או צבע, מדבר עברית).** תוכנית מגאזינית בעריכת פי־ליס בלוך, רעייתו של חבר הוועד־המנהל של רשות־השי־דור דניאל בלוך.

● **תרבות: מגזין ל־אמנות (7.00 — שחור־לבן, מדבר ערבית).** ב־תוכנית: (1) אישים בקולנוע — הזמרת צבאת (2) להקת הקליק (3) בתערוכה (4) בקול־נוע (5) מיבזק־ידיעות. תוכנית זו של הטלוויזיה הערבית היא דוגמה לעורכי התוכנית העב־רית שמונה וחצי כיצד ניתן להפיק תוכנית מעולה בנושאי תרבות.

● **לימוד: סלם ותעלם (8.08 — שחור־לבן).**

● **בידור: עוד להיט (8.30 — שידור בצבע, מדבר ומזמר בלשונות לועזיות).** שירים לועזיים מ־מיצעדי־הפזמונים.

● **מולדת: נקודת חן (8.50 — שידור בצבע, מדבר עברית של נהגי אג"ד).** קולו של אורי דביר מצליח להכהות את הגופים הציבעוניים והיפים שמוצגים בסידרה זו.

● **צרכנות: כלבוטק (9.30 — שחור־לבן).** תוכנית הצרכנות של הטלוויזיה הישראלית, ששיאה הוא בקטע שבו מוצגים מחירים שונים של אותו מיצרך.

● **סרט קולנוע: קנ־דיד (10.00 — שידור ב־צבע, מדבר אנגלית).** נוסח טלוויזיוני לסיפורו הסא־טירי של הוגה־הדיעות וולטר. איאן אוגלבי מגלם את דמותו של קנדיד. באמצעות סיפור חייו הדרמטי של קנדיד, גיבור הסיפור, תוקף וולטר את ה־כנסיה הקתולית, את מוסכמות החברה, את דרכי המחשבה שהיו נהוגות בתקופתו, ובעיקר את הפילוסוף הגרמני גוטפריד וילהלם לייבניץ.

לקראת שידור:

יא ברעכען!

(כן לשבור)

שביתת־

הימאים

ב־1948

סירטו התיעודי של יהודה („ג׳יאד") נאמן על „מרד ה־ימאים", שהתחולל ב־1951, ושהיה אחד מגילויי־המרי ה־אחרונים של הנוער העברי, במאבקו מול מנצלי פירות־

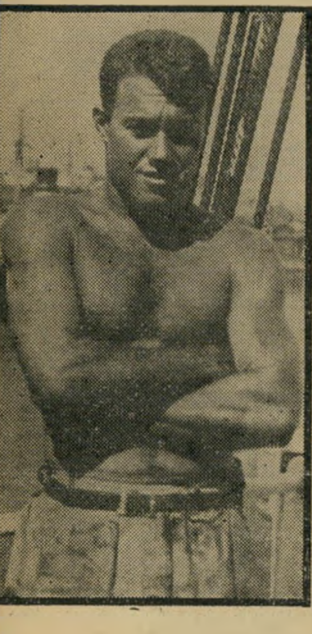

אשל: מרד הימאים
יום חמישי (24.12)

הנצחון של מילחמת תש"ח. גיבור הסרט הוא רב־החובל נימרוד אשל — מראשי המור־דים ודוברם. את הסרט הפי־קה מאיה דוקלר. הוא יוקרן ביום חמישי, ה־24 בדצמבר, בשעה 9.30 בערב.

מישפט

סחיטת זונות

כתב־אישום גדוש באלימות וסחיטה הוגש נגד מי שנחשד כמלך פתח־תיקווה.

הוא רק בן 19, אבל גופו ה־מגודל ומיזגו הסוער הקנו לו שם בפתח־תיקווה. לדברי כתב־התבי־עה, שהגישה נגדו התובעת תמר פינקוס, הפך שימעון דעבול לחר־דתם של בני פתח־תיקווה.

הפרשה התחילה כאשר שני אנ־שים שנדקרו בצורה קשה, הגיעו לבית־החולים בילינסון אך סירבו בכל־תוקף לגלות את זהות תוק־פם. ימים ספורים אחר־כך מול־כדה מכוניתו של דעבול, והמיש־

פרקליט פינקוס
מיהרה לערער

טרה, שערכה חקירות שונות, עצ־רה גם את בעל המכונית. רק כאשר נכנס דעבול לבית־הכלא, ואימתו הוסרה מעל השכונה, הצליחה ה־מישטרה לגלות עדים שהסכימו לספר על כל פרשיות האלימות והסחיטה שהפעיל נגדם דעבול.

מעצרו הראשוני היה כל־כך סו־די, עד שהמישטרה סירבה לגלות אפילו לסניגורו של הנאשם, אבי אורן, את מהות החשדות נגד שול־חו. אולם השופטת הצעירה, שרה פריש, הסכימה לעצור את דעבול על־פי החומר הסודי שהוגש לה.

הפגנת כוח. עוד לפני פתי־חת המישפט, החליטה הפרקליטות להשמיע את שתי העדות הראשו־נות שלה בתיק זה — שתי פרו־צות העובדות באיזור התעשיה ב־פתח־תיקווה. אחת מהן, לדברי כתב־התביעה, נפלה קורבן לסחי־טה מינית וכספית מצד דעבול. הפרוצה, אסתר אדרי, העידה ב־בית־המישפט, כי יום אחד, בסוף 1980, הגיע דעבול למקום עבוד־תה ודרש ממנה לקיים איתו יח־סים ללא תשלום.

כדי להראות לה את כוחו הוא תפס בכתפיה בחוזקה ואמר לה: „תיראי איזה כוח יש לי!" הכוח שיכנע, והפרוצה נענתה לו. אולם ימים אחדים אחר־כך חזר דעבול למקום והביא איתו את ידידו, דויד עובדיה, וציווה עליה להתמסר גם לו ללא תשלום. אסתר, שראתה כי מקור פרנסתה אובד לה, לא הסכימה. אז עלה דעבול על הג׳יפ השייך לו והחל רודף אחריה. היא חששה לחייה, והסכימה לשכב גם עם החבר.

ביוני 1980 גדלו דרישותיו של דעבול. הוא ביקש מאסתר כי גם תשלם לו בכל יום סך של 200 שקל, ולא, הוא יכה אותה ויגר־שה ממקום עבודתה הקבוע. אס־תר נכנעה גם הפעם אחרי שה־גבר משך בשערותיה והיכה או־תה. היא מסרה לו את הכסף.

בקבוק בפרצוף. אסתר לא היתה הקורבן היחידי של דעבול. לדברי כתב־האישום, הוא הטיל חיתיתו גם על גברים גדולים ו־קשוחים. נהג־מונית מפתח־תיקווה היה קורבן להתקפה אלימה מצידו כאשר נדמה היה לדעבול כי הנהג לא הרשה לו לעקוף את ריכבו. הוא היכה את הנהג, זרק עליו כיסאות, וגרם לו חבלה. הוא גם איים עליו כי אם יתלונן במיש־טרה ירצח אותו.

בעל סטקייה בפתח־תיקווה, הת־לונן במישטרה כי דעבול נכנס ב־חודש יולי למקום והזמין שווארמה. כאשר התמהמה הטבח להגיש את ההזמנה, התרגז דעבול, חטף בקבוק קוקה־קולה וזרק אותו על פועל במיסעדה. הפועל נפגע ב־פניו. הוא המשיך להשתולל וזרק מעל הדלפק את כל הסלטים וכמ־עט החריב את המקום. בעל ה־מיסעדה נאלץ לסגור את העסק באותו ערב בגלל השתוללותו.

מילחמת כנופיות. שמונה אישומים על סרסורים לזנות, שי־דול לזנות, סחיטה באיומים ותקי־פה הוגשו נגד דעבול בכתב־האי־שום. והתביעה ביקשה מבית־המישפט לעצרו עד תום ההליכים המישפטיים נגדו. אולם השופט דוד ולך מצא משום־מה, כי מאחר ש־הזונות כבר העידו ודעבול שוב לא יוכל להתנכל להן, יש מקום לשחררו. הוא התחשב בגילו הצ־עיר של הנאשם ובכך שאין לו הרשעות קודמות. באשר לכמות העבירות המיוחסות לו אמר השו־פט: „הכמות אינה מעידה על ה־איכות."

הפרקליטות מיהרה לערער על החלטה זו לפני בית־המישפט ה־עליון, ושם בוטלה החלטת השופט. דעבול נעצר עד תום ההליכים.

בעוד דעבול מתגונן מפני כתב־האישום הארוך, הוגש כתב־אישום נוסף נגד אביו, כרים דעבול, ו־אחיו, זמיר דעבול, על הדחת עדים. האח נעצר עד תום ההלי־כים, והאב, עקב גילו, נעצר ב־מעצר־בית.

את אשר קורה בפתח־תיקווה הסביר הסניגור אבי אורן. לדבריו, זוהי מילחמת־כנופיות, בין כנופיית האחים אלפרון וכנופיית דעבול.

חשבון עובר ושב

מאת שלמה ברנקב

אלטנוילנד

באסטרטגיה הצבאית מקובל שעל ה־תוקף לדאוג לכך, שיחס הכוחות בינו ובין המגונן יהיה שלושה לאחד, כדי להבטיח את הצלחת ההתקפה וכיבוש היעד. והנה, כך מפרסמים העיתונים, גדול היקף המאזן של הבנקים במדינה שלנו, אותה גרורה אמריקאית, פי שלו־שה מהיקף התוצר הלאומי. כלומר: אילו רצו הבנקאים, יכולים היו לכבוש את המדינה, ואם אינם עושים זאת, אין זאת אלא משום שהמדינה כבר מזמן נמצאת בידיהם.

הירהור מוזר זה עלה במוחי, משום שבימים אלה שיגר אלי חבר שנמצא בפאריס מיסמך מעניין מאוד. אותו חבר יושב לו בסיפריית „הסורבון", ודולה

ויקטור־אנרי דה־ווז'
אנטי־שמיות מתחילת המאה

משם מיסמכים שונים שעניינם האנטי־שמיות האירופית בתחילת המאה שלנו — אותה אנטי־שמיות שהביאה לשואה הידועה.

אחד האנטי־שמים הידועים בפאריס באותה תקופה היה אחד בשם ויקטור־אנרי דה־ווז'. להלן רשימה קצרה ש־פירסם בעיתון הימני־המלוכני „לה פריזיין רויאל" (ה„פאריסאי המלכותי"). כותרת הרשימה היתה: מדינת היהודים.

לא מזמן הזדמן לי לקרוא את סיפרו של תיאודור הרצל אלטנוילנד, שם הוא מתאר כיצד תיראה מדינת־היהודים, כאשר תקום. כל מי שמכיר יהודים, כמונו, לא יוכל להתאפק מלצחוק למקרא התיאור הזה.

איזו מדינה תהיה זו למעשה? ברי וברור שישלוט שם הכסף. מיהו היהודי? היהודי הוא שיילוק, היהודי הוא זיס, היהודי הוא רוטשילד. שיילוק, זיס ו־רוטשילד יהיו שליטיה של המדינה הזאת, והכסף שיהיה בידיהם, גלוי וידוע שיהיה רב מכל אוצרות־המדינה הזאת, מכל הו־צאות צבאה ומכל מה שיש בידי החקלאות ובידי התעשייה גם יחד. היהודי הוא מלווה־בריבית, והמלווים־בריבית ישלטו במדינת־היהודים, ומי שיבקש למצוא היכן הריבית הקצוצה הגבוהה בעולם — ילך שמה.

גלוי וידוע שלא תמצא יהודים רבים בין פועלי־הכפיים, עובדי־החרושת והאי־כרים. כך גם במדינת־היהודים. בוודאי ימצאו להם איזה עם אחר שיעשה ה־מלאכות הללו, והם עצמם יהיו בחינת מנהלים ומשגיחים. אפשר שמתי־מעט יהו־דים נחותים — דבר זה מוצא אתה גם באירופה — יהיו עובדים שם, אך גם הם יבקשו להיות ספסרים בבורסה או מלווים בריבית.

אנשי ריב ומדון הם היהודים לכל עם אחר, שאוהבים רק זה את זה ובטוחים תמיד בצידקתם, ובוודאי תהיה המדינה שלהם נתונה בריב ובמילחמה עם מדינות רבות שסביבה, וגם כשירצו הללו להשלים, תמיד ימצאו היהודים איזו עילה להימנע מכך.

ובכל זאת, תהיה סמוך ובטוח שכמינ־הגם כאן, ימצאו להם גם כשתהיה להם מדינה גדולה, איזה אדון חזק להישען עליו ולחסות בצילו. יקחו להם את ה־עותומנים או האנגלים, ואולי את האמרי־קאים או הגרמנים, ויהיו מחניפים אליהם לשון ומוכנים לעשות כל שירות בזוי שבבזויים, ובילבד שתינתן להם החסות שאין הם יכולים בלעדיה.

עד כאן דברי דה־ווז', שנכתבו בינואר 1910 בגליון יום הראשון של „לה פאריזיין רויאל". אותו דה־ווז', מוסר לי ידידי מפאריס, נפטר מן העולם ב־מילחמת העולם הראשונה כסגן בצבא הצרפתי, ולא זכה לראות בהתנפצות כל נבואותיו כאשר קמה מדינת־ישראל.

ועוד בעניין שביתת הרעב של הד"ר מישכן

יש משהו מרתק בעניין המוות. אני מניח שחלק מהעניין נובע מכך שהתו־פעה היא נפוצה כל־כך. סטטיסטיקאים חקרו ומצאו ב־98.4% מכלל האוכלוסיה מתים בסופו של דבר.

יש גם גיוון עצום בשיטות המיתה. מחד גיסא, יש בעניין המוות משהו מעורר פלצות וזוועה, ריגשות פחד, חיל ורעדה. אך אין להכחיש שיש גם סוגי מוות אחדים — נער יספרם — העשויים להביא לא רק להתעלות נשמתו של הנפטר, אלא גם להתרוממות הנפש מצד המשקיף הבלתי־תלוי.

אחד מאלה הסוגים הוא המוות מרצון, מה שמכונה בלשון העם התאב־דות. תת־סוג של מוות זה, הינו שביתת־רעב־עד־מוות מסיבות פוליטיות. כותב שורות אלה, מיום שעמד על דעתו, תמיד השקיף בעניין רב מאוד אחרי האנשים שמאיימים להתאבד אם ממשלתם לא תבצע דבר זה־או־אחר.

עניין זה, שגיליתי בתופעה, לא היה נטול צדדים מעשיים. הנה, למשל, לפני כמה חודשים טען הצייר הידוע אנדריי קלצ'ינסקי, כי ירעיב עצמו עד־מוות אם לא ייעשה משהו — כבר איני זוכר מה, אך אני כמעט בטוח שהיה לו איזה קשר לשגרירות הגרמנית. כתבת אחת שלנו, שהביאה את הידיעה המרתקת, היתה בטוחה בכנות כוונותיו של האיש. עד כדי־כך היתה משוכנעת שהסכימה להתערב עימי על בקבוק ויסקי שאכן קלצ'ינסקי ימות. אנוכי, שכבר עקבתי בעבר אחרי שובתי־רעב מסוגו של קלצ'ינ־סקי, כמו ראשי המועצות המקומיות היהודיות בגדה המערבית, ידעתי יפה שמר קלצ'ינסקי יעדיף שיחה עם מר בגין על־פני המוות. למען האמת, קשה לי להאשימו על כך. אף אני מעדיף שיחה עם מר בגין על־פני המוות, אף שרצוי כי השיחה לא תארך יתר־על־המידה, ותהיה נעדרת מגעים גופניים כלשהם. מכל מקום, זכורני שאותה הת־ערבות הביאה לי בקבוק ויסקי מסוג 100 חלילנים. זהו ויסקי לא רע, שאני מעדיף אותו על פני יונתן המהלך, אך J&B אני אוהב יותר.

והנה, כאשר התחיל הד"ר מישע מישכן את שביתת־הרעב שלו למען עצי־רת־הנסיגה בסיני, הייתי בהחלט מוכן להעשיר את מזווה־המשקאות שלי ב־בקבוק ויסקי נוסף, אך לצערי לא היה מוכן איש ממיודעי להניח שד"ר מישכן אכן ירעב עד מוות, אם לא יקבל הבטחה מפורשת שהנסיגה שם תיפסק. קטני־אמונה שכמותם.

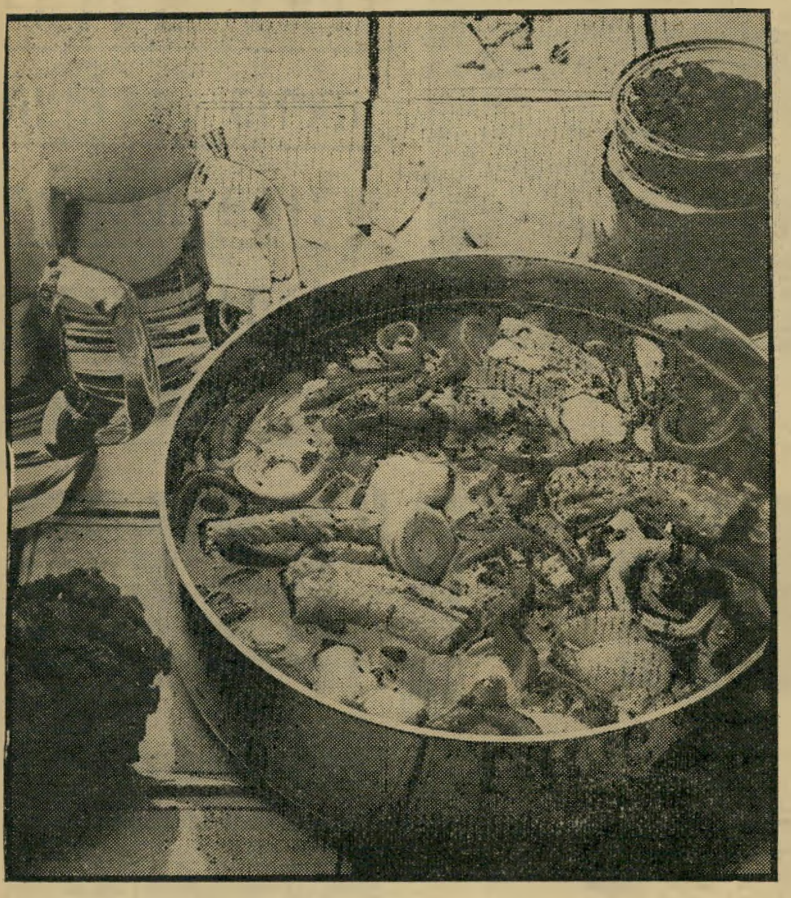

שביתת רעב עד־מוות
ומה שממתין למפסיד

אני איני מכיר אישית, כמובן, את הד"ר מישכן. מדוע, אם כן, בוודאי יתהה הקורא, הייתי מוכן לסכן בקבוק ויסקי, שמחירו בימינו אינו נופל מ־200 שקל, על בסיס ההנחה שלא ימות?

ובכן, אני מעריך שיש לי הכרה כלשהי בעניין הטבע האנושי. אילו היה הד"ר מישכן חייל (האומנם היה? סתם שאלת ביניים), או אסיר (האומנם לא היה? מדוע?) הייתי נוטה להתייחס לאיומיו ביתר רצינות. המזון בצבא ובבתי־הסוהר הוא מסוג כזה, המקל על שובתי־רעב עד־מוות — ראה לוחמי החופש האיריים. אך מכיוון שמשום־מה לא היה הד"ר שלנו חייל או אסיר, נטיתי להאמין שלא יגשים את איומו הנורא. כזהו הטבע האנושי. אדם מוכן לוותר על עניינים רבים, ולעתים אפילו על ה־חיים, אך לעולם לא על מזון טוב.

סטייק לבן, למשל, ברוטב פיטריות, כוס יין לבן, צונן ובוסר קצת, או אפילו גבינה בקינמון מגולגלת בחביתייה — הראו לי את האיש המסוגל להעדיף את המוות על פניהם, ואפילו מזומנת לו סעודת שור ולוויתן הגונה בחברת צדי־קים, שם למעלה. זה מה שאני תמיד אומר: טוב מושב־לצים עם טוסט גבינה למטה, מאשר סעודת־צדיקים עם בשר־השור למעלה.

יש לי הרגשה שכמוני חושבים גם טובי הרבנים שלנו, שאם לא כן לא היו עושים מאמצים רבים כל־כך שלא להיפטר מן העולם — כמו שעשה, למשל, הרב גורן כשנסע לניתוח ידוע עד לארצות־הברית של אמריקה — ובלבד שלא לאכול בחברת הצדיקים.

אך נחזור לענייננו. מכיוון שלא נמצא לי מועמד להתערבות, ולמעשה לא היה לי עוד עניין אישי בהמשך קיומו ה־אנושי של הד"ר מישכן, התחלתי לקוות שבכל זאת יקרה הנס, והוא יגשים את איומו עד תום. למה לא? כל כלל זקוק ליוצא־מן־הכלל, ולי היתה הרגשה שהכלל שלי — שאנשים סתם אינם מרעיבים עצמם עד־מוות — לא יזכה במהרה ליוצא־מן־הכלל משובח כמו מישע מישכן. בכל זאת — איש עם הדרת פנים, זקן ותואר אקדמי.

אך לא. לצערי הרב, נתלה הד"ר מישע מישכן במין תירוץ קלוש — איזו עצרת משונה ליד הכותל — כדי לזנוח את עניין עצירת־הנסיגה ולחזור אל ה־סטייקים, היין והחביתיות. אני אמנם מעריך את העובדה שבמשך כמה שבו־עות — זה לפחות מה שהוא מספר — התנזר הד"ר מן הזלילה ומן הסביאה, אך זו הערכה מוגבלת. זה לא אותו דבר כמו למות.

ובכל זאת, יש לי הצעה מעניינת, אני חושב, לד"ר מישע מישכן.

וזו ההצעה. שנינו — הוא ואני — נפתח בשביתת־רעב עד־מוות. הוא — בעד עצירת־הנסיגה בסיני, ואילו אני — נגד עצירת־הנסיגה. מכיוון שלד"ר מישכן יש כבר נסיון בכגון־דא, סבור אני שמן ההגינות שייתן לי „פור", מה שנקרא בעברית מיקדמה, ויתחיל בשביתת שלו־שה או ארבעה ימים לפני, או לפחות יומיים.

אני מציע שהתחרות תהיה על בסיס העיקרון הספורטיבי הידוע „כל המקדים זוכה". כלומר: אם יקדים הד"ר מישע ויתפגר — תיעצר הנסיגה. ואילו אם אנוכי אתפגר ראשון — תימשך הנסיגה כסידרה. כך תהיה לכל אחד מאיתנו מוטיבציה גבוהה לרעוב היטב־היטב, ולא „לסבן", כמאמר הצברים.

ההצעה הזאת רצינית בהחלט מצידי, ולקוראים המופתעים, המכירים אותי כאדם אוהב חיים, אסביר את הרקע: בימים אלה אני עובר תהליך מכאיב ומדכא של עקירת כמה שיניים, וממילא אני מנוע מתענוגות הלעיסה. ואם אפשר לעשות באותה הזדמנות קצת הון פוליטי — מה טוב. ממילא אני בטוח שבסופו של דבר נוזמן שנינו אל הרבנים הראשיים או אל מר בגין, ולכל אחד מאיתנו תינתן הבטחה רצינית.

שירה בציבור

אני באמת שמח שסוף־סוף הוחלט לעשות סדר בעניין השירה־בציבור, שכ־ידוע היא מימד חשוב מאוד בתרבות הלאומית שלנו, ומסמלת את הקשר ה־עמוק שלנו עם השורשים החלוציים.

ואך טיבעי היה, שמי שעושה סדר בעניין היא המשוררת, המלחינה והפיז־מונאית נעמי שמר, שיש לה זכויות עצו־מות בשטח זה של שירה בציבור.

ובכן, כיצד, על־פי נעמי שמר, קוראים למאורע שבו יושבים להם האנשים ה־יפים בבתים היפים ושרים בצוותא את השירים היפים?

שירת רבים קוראים לזה.

ואיך קוראים למאורע שבו עומדים ה־פועלים בשדה ובחרושת, ושרים את שי־ריהם שלהם?

שירת ערבים, קוראים לזה.

גם אשתו של יהורם גאון הצטרפה, כנראה, לאופנת הקודש של הבוהימה התל־אביבית:

בחתונה הטקס נערך בבית־כנסת לא על־מנת להביע רגשות דתיים, אלא משום אהבתו הידועה של יהורם לירושלים ולבית־הכנסת שבו נהג לבקר יחד עם סבו. את טקס הנישואין ערך הרב הראשי הספרדי, הראשון לציון עובדיה יוסף. הראשון לציון הוזמן יל־ידי בני הזוג, עשרה חו־דשים לאחר מכן, כדי לקיים את טקס ברית־המילה, לבנם הבכור.

התנ"ך של אורנה

השמועה עברה מפה לאוזן והיכתה את כל שומעיה בתדהמה. כעבור ימים ספורים היא הפכה לשיחת היום בעיר. חוגי הבוהמה בחנו את העניין על כל היבטיו משום הקשר של אורנה גאון, אשתו הצעירה של הזמר יהורם גאון, אליהם. החוגים האחרים, ביניהם מעריציו ומעריצותיו הרבים של הזמר הפופולרי, נהנו מפיסת רכילות חדשה, או כפי שקראה לכך אורנה: „עוד שמו־עה כמו כל היתר."

השמועה, שאורנה גאון נמצאת בתהליכי חזרה־בתשובה, הפכה בימים אלה ליותר מעוד שמועה.

אורנה בת ה־21 לא אישרה את השמו־עה, אך גם לא הכחישה אותה „נכון," היא סיפרה השבוע, „שאני לומדת בחוג לתנ"ך ואני מרגישה היום קרובה יותר לדת מאשר אי־פעם."

ספרדיה אמיתית

לידידיה הקרובים של אורנה ובני־מישפחתה, שביקשו שלא להזדהות, כדי לא לפגוע בצעירה הנשואה לזמר המצליח ואם לשני ילדיו משה והילה, סיפרו כי היא מדברת על הדת בהתלהבות רבה. „אורנה אף שינתה את לבושה," סיפרו יודעי־דבר. „היא התחילה להתלבש בצ־ניעות, ולמרות שתמיד שמרו על מסורת במישפחת גאון, התנהגותה היום היא יותר משמירה על מסורת. ואם היא עדיין לא חזרה בתשובה, זה רק עניין של זמן."

אורנה היא חיפאית במקורה. היא הכירה את יהורם גאון כשהיתה בת 17, במסיבה אצל חברים משותפים. גאון, שהיה אז בן 37, שמר את הרומן, בינו ובין מי שנקראה אז אורנה גולדפרב, בסודי־סודות, ואף טרח להכחיש את ה־שמועה שהשניים עומדים להינשא.

לאחר כמה שבועות, בראיון מיוחד שהעניק להעולם הזה (2064), סיפר גאון את הסיפור המלא של היכרותם.

אורנה סיימה אז את לימודיה בבית־הספר התיכון במגמה של ראיית־חשבון. היא בת לאב שהוא קבלן במיקצועו, ואמה היא בעלת מיסעדה סינית על ה־כרמל.

ארבעה חודשים אחרי היכרותם החליטו בני־הזוג כי הם רוצים להמשיך את חייהם ביחד. אורנה המשיכה לגור אצל הוריה בחיפה, ונפגשה עם יהורם בסופי־השבוע, כשבאה לדירתו ברמת־גן. עובדת היותה אשכנזיה לא הפריעה ליהורם, ש־טען אז: „היא אשכנזיה, אבל עם קצת שטיפת־מוח היא עוד תהיה ספרדיה אמיתית."

סיפור אהבתם של השניים עלה לכו־תרות, בעיקר בגלל הצו שאסר על יהורם לשאת את אהובתו הצעירה לאשה. כש־ניתן צו־האיסור, עברה אורנה להתגורר עם יהורם בדירתו הרמת־גנית.

כשהוא נסע לסיבוב הופעות בוונצואלה והשאיר אותה בארץ, השתנתה אורנה לבלי־הכר. מנערה צעירה ומפוחדת, היא הפכה אשה בוגרת ובוטחת בעצמה. היא התחילה להראות בבתי־הקפה ובמסיבות של הבוהמה, והשיבה לשאלות העיתו־נאים באשר לתאריך נישואיה בחוצפה וללא בושה.

באוגוסט 1977, חמישה חודשים לאחר שהכירו, נישאו השניים בבית־הכנסת על־שם רבן יוחנן בן־זכאי, בעיר העתיקה בירושלים. לאחר טקס־הכלולות הם ערכו מסיבה רבת־משתתפים. ירח־הדבש היה קצר מאוד — בן לילה אחד, שכן למהרת בבוקר היה על יהורם להתחיל בחזרות לתוכניתו החדשה.

חודשיים אחרי נישואיה טענה אורנה שנמאס לה להתקיים בזכותו של בעלה. היא פיטרה את העוזרת שהיתה ליהורם בתקופת רווקותו, ועשתה את כל עבודות הבית בעצמה, והיתה עקרת־בית למופת.

בבעלותו של יהורם היה מיפעל למוצרי אופנה, שייצר דגמים אופנתיים ומכר אותם לבוטיקים. את המיפעל ניהלה צעי־רה מיוקנעם, מירי כהן, שהציעה לאורנה לעבוד כדוגמנית־הבית של המיפעל. אור־נה, שהקפידה מאוד על לבושה, נהנתה מהעבודה החדשה וממדידת כל הקולקציה. „די השתעממתי כל הזמן מלשחק בעקרת בית," סיפרה אז אורנה, „והעבודה גורמת לי לצאת מן השיגרה."

אורנה נהנתה מן הפירסומת, התראיינה בעיתונים, וסיפרה בהרחבה על חייה המשותפים עם הזמר המפורסם.

כולם ידעו הכל

התקרבותה של אורנה לדת לא קרתה בן־לילה. במשך כל שנות ני־שואיה ליהורם היא חיה בצל הדת. יהורם בא מבית דתי, ונהג תמיד לספר על ביקוריו עם סבו בבית־הכנסת שבו נשא את אורנה לאשה. חלומו היה להתגורר בבית סבו בירושלים.

עשרה חודשים אחרי חתונתם ילדה אורנה את בנה הבכור, משה־דויד, חרף דבריה בטקס הנישואין, ש„קודם־כל נעשה חיים ורק אחר־כך נקים מישפחה."

נשיא־המדינה היה הסנדק של הרך הנולד והרב הראשי הספרדי, הראשון־

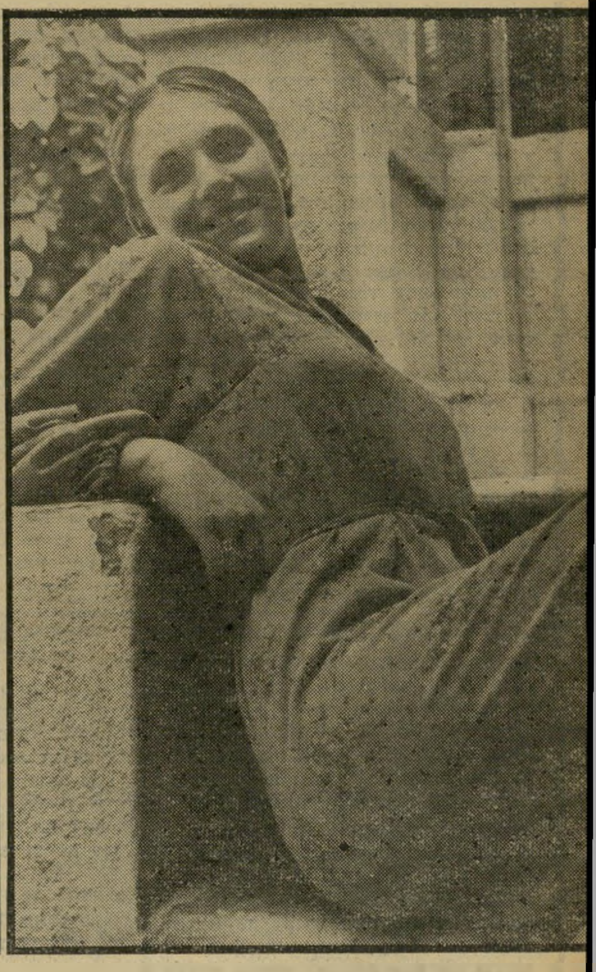

לבוש צנוע אורנה גאון, כשהיתה דוגמנית־הבית של מיפעל־האופנה שהיה בבעלותו של בעלה, יהורם. אורנה סיפרה אז כי היא נהנית מאוד ללבוש את כל הקולקציה של המיפעל, שכללה בין השאר, שמלות בעל־ות מחשוף, מן הסוג שאינו נלבש על־ידי נשים דתיות. אורנה התחילה לעבוד במיפעל כדי לצאת משיגרת חייה כעקרת־בית.

לציון עובדיה יוסף, שהשיא את בני־הזוג ובא על־מנת לנהל את טקס ברית־המילה, התקוטט עם הרב שהוזמן מטעם בית־החולים. אולם למרות הכל נערך הטקס בעליצות רבה, וכמו כל שלב אחר בחיי בני־הזוג, זכה גם אירוע זה בכותרות ראשיות בכל העיתונים. גם הפעם ידעו כולם הכל באשר ללידתה של אורנה, ועל כך שהיא ילדה בניתוח קיסרי.

הג׳ינג׳ית כחולת העיניים המשיכה לע־שות כותרות. במרץ 1979 פשטה שמועה שהיא חלתה ומאושפזת כצמח בבית לווינשטיין.

בתחילה היא ניסתה להפריך שמועה זו, אולם בשלב מסויים נואשה ולא טר־חה יותר להכחיש. כל צעד שעשתה, כל שלב בחייה, גררו תמיד סיפורים וכו־תרות מרעישות, אולם אורנה לא התר־גשה. היא ידעה שנישואיה לזמר מפור־סם מעניינים את הציבור הרחב. ה־שמועות לא הטרידו אותה מעולם. „זה יעבור,” היא נהגה לומר, כשפנו אליה עיתונאים כדי שתגיב על השמועות או־דותיה.

לא צניעות אלא קור

גם **הפעם** אין אורנה מוכנה להרחיב את הדיבור בעניין חזרתה בתשובה. בביתה שברמת־השרון היא מגדלת את שני ילדיה, משה והילה, דואגת לבעלה

היא אינה מוכנה להרחיב את הדיבור. ההסבר היחידי שנתנה היה שעכשיו חורף ולכן היא גורבת גרביים ולובשת סוו־דרים סגורים. בטענה זו ניסתה אורנה גאון לתרץ את השינוי שחל בה ובחייה וסיימה בהתרסה: „אף אחד לא יתערב בחיי. אין גם אחד שיגיד לי מה ללמוד ואיך להתלבש. אז מה אם אני אשתו של זמר מפורסם?” **טיבי זכרוני** ■

לפני הנישואין כשניתן צו איסור־הנישואין משום שאורנה היתה קטינה, היא עברה להתגורר עם יהורם. השניים לא היו מעולם מעורים בחוגי־הבוהמה ולא הסתובבו במסיבות ובבתי־הקפה של הבוהמה. רק לאחר נישואיה החלה אורנה הצעירה להראות בבתי קפה ובמסי־בות. החיידק שהדביק חוגים אלה, חיידק החזרה־בתשובה, דבק בה.

דוגמנית הבית של גאון לא היתה דתית כשלב־שה שימלה זו, אולם בהיותה דוגמנית יחידה נפלו בחלקה גם השמלות הצנועות.

ולבית. היא אינה מוכנה לספר הרבה על אודות החוג לתנ״ך שבו היא לומדת. „אין לי מה לספר,” היא אמרה. כנראה שבנקודה זו היא החליטה לחרוג ממינ־הגה ולא לחשוף את עצמה. היא הס־כימה לומר שהיא לומדת בחוג לתנ״ך כבר חמש שנים. החוג מתנהל בבית גיסה ומלמד בו רב. „החוג הוא חילוני לגמרי, וכל מי שלוקח בו חלק עושה זאת אך ורק מתוך עניין.” לדבריה מש־תתפים בחוג שכנים וחברים, אולם היא היחידה המשתתפת בו באופן קבוע.

גם באשר לשמועה כי היא התחילה להתלבש בצניעות, כיאה לאשה דתית,

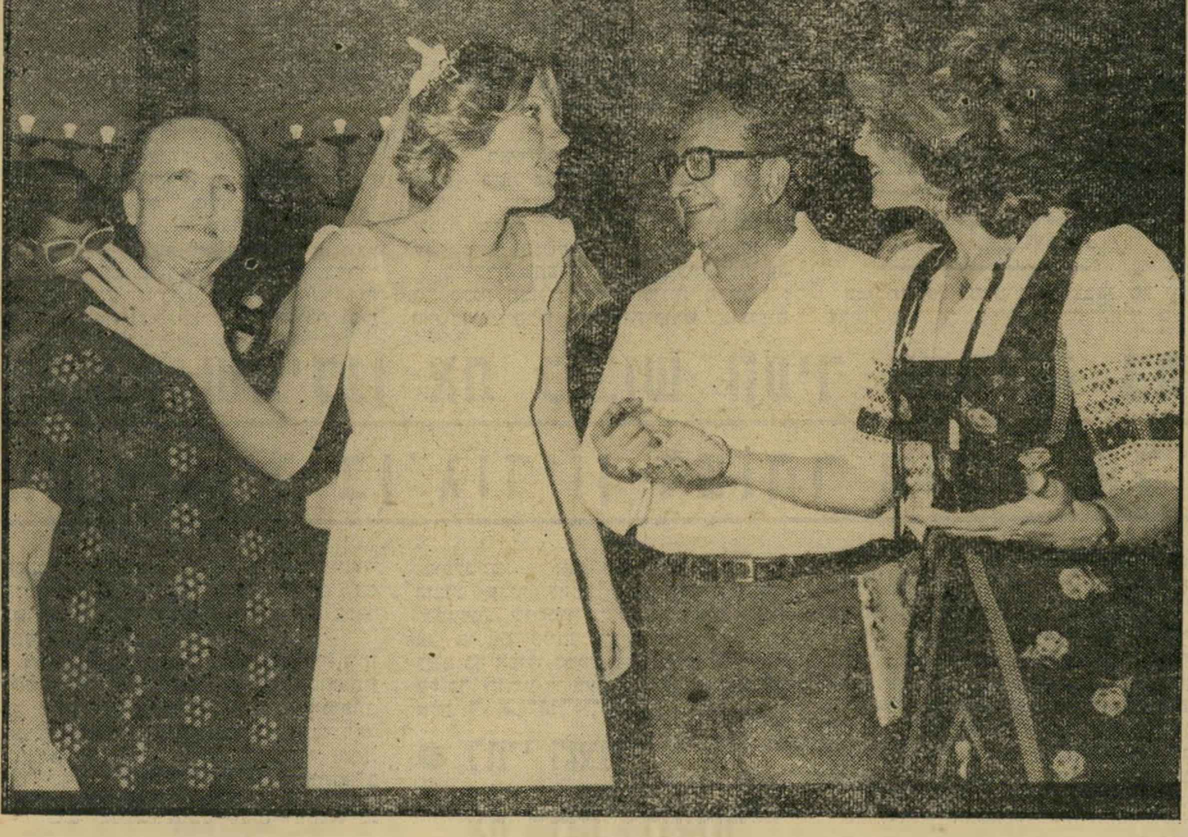

האמא והנשיא בחתונתם של אורנה ויהורם היו יצחק ואופירה נבון אורחי הכבוד. משמאל, אמו של יהורם גאון, שרה. הסיפורים על אמו של יהורם הפחידו את אורנה עד להיכרותה עימה. „כל אם אוהבת את בנה,” טענה אורנה כאשר נשאלה כיצד היא מסתדרת עם חמותה וסיפרה על היחסים הטובים שלהן.

בשעה שתיכנן את כיבוש העיר העתיקה במילחמת־העצמאות חשש דויד בן־גוריון לטוהר הנשק של החייל העברי

(המשך מעמוד 13)

אנייה. ברנאדוט פתח ואמר כי קיבל תלונה שלא איפשרנו למשקיפים לבקר במקום המערכה. הוא סבור כי זה היה מישגה מצידנו, ביחוד לאור השמועות שמיספר ניכר, העולה למאות, של עולים הספיקו לרדת מן האנייה ולהתפזר על־פני כל הארץ.

„אמרתי לו, כי הצענו לקולונל בונדה ללוות את אנשיו למקום המערכה, וקולונל בונדה אמר כי אין לו צורך בליווי, וכי המשקיפים יגיעו בכוח עצמם למקום. על זה השיב לאדאס כי אמנם כן היה בבוקר, אולם אחר־הצהריים ביקש הוא ממ(שה) ש(רתוק) אפשרות להעמיד משקיפים על־יד מפקד המחוז, על־מנת שיוכלו להיווכח ולעקוב אחרי מהלך הפעולות. מ(שה) ש(רתוק) הבטיח כי יתן הוראות למטה להיענות לבקשה זו. לאחר שהמשקיפים חיכו שעות אחדות, הודיע להם קולונל ברוך * כי לא יוכל להרשות למשקיפים

משה שרת (יוזק)
הצבא מכריע ולא מישרד־החוץ

לבוא למטה־הקרב, מחשש שמא יתגלו על־ידי־כך למשקיפים דרכי־מילחמתנו, סוגי־נישקנו וכו׳. אמרתי כי יש הבדל בין ביקור בחזית ובין ישיבה במטה קרבי...״

את התייחסותו במיכתב לפרשת אלטלנה מסכם ראובן שילוח: „אשר לשמועות על עולים אשר הצליחו לרדת ולהסתנן לפינות שונות של הארץ, אמרתי כי אין לי כל אישור לידיעה זו, ואף שאלה זו אני מעביר אליך. צייינתי כי עד סוף המערכה לא נוכל לאסוף ידיעות מפורטות בעניין זה. בדרך־כלל היה ידוע לנו כי אנייה זו, כל חשיבותה שהיא הביאה נשק לארץ בלי ידיעת ובלי הסכמת ממשלתנו, וכי את פריקת מיטען־הנשק אנו מעוניינים למנוע. מסרנו להם גם פרטים על תוצאות המערכה בכפר ויתקין...״

מתשובתו למיכתב של ראובן שילוח ניתן ללמוד על מעט מעמדותיו ומשהשקפותיו של משה שרת(וק) בעניין אלטלנה. המיכתב ממוען אל ליאו כהן וראובן שילוח ברודוס, הוא נושא את התאריך 24 ביוני 1948, ובו מגיב שרת על עירוב אנשי־האו״ם בפרשה זו:

„...היה צריך להיות מובן מאליו כי בעניינים כאלה מכריע הצבא ולא מישרד־החוץ, ואין מישרד־החוץ יכול לשמש אלא מליץ־יושר ומסייע. משפניתי אל המטה נתברר לי כי לא חזיתי מראש את כל התוצאות המעשיות הנובעות מביקור כזה, וקיבלתי את דעת המטה, כי חדירה לפני ולפנים אינה אפשרית... אם החשד שלהם הוא שהסירוב בא למנוע בעדם מלראות את העולים שבאו באנייה, הרי חשד־שווא הוא... אילו באה אניית עולים בלבד, היתה בזה סכנת הפרת־ההפוגה, ויש להניח כי כל דאגתנו היתה מופנית לנקודה זו.

„מכיוון שעיקר עניינה של האנייה היה במיטען־הנשק שבה, ואילו העולים, כפי שבירנו, נלקחו רק בהיסח־הדעת, שלא להוציא את הנפח לבטלה — האפיל עניין הנשק על עניין העולים מבחינת סכנת־ההפרה. למה הדבר דומה, אם בא פושע לגזול ולרצוח, הרי כל מעיינך להתגונן בפני הרצח, ואילו הגזל אינו נחשב הרבה...״

משה שרת(וק) לא היה חד־מימדי ביחסו לאצ״ל, בעיקבות פרשת אלטלנה, ובהמשך מיכתבו הוא בודק את אפשרות החזרתם של גולי קניה — אנשי אצ״ל — ארצה:

„...תשובת מישרד־החוץ הבריטי לפנייתנו בשאלה זו היתה כי הם עצמם פונים אל ברנאדוט בשאלה, אם החזרת הגולים האלה תוך ההפוגה מותרת או אסורה...״

שר־החוץ מוסיף סייג והערה לאנשיו ברודוס: „אם יעורר הרוזן שאלת נאמנותם למדינה ולהפוגה של הבחורים האלה, השיבו כי זאת דאגתה ואחריותה של המדינה. אם נראה צורך לעצור אותם בארץ — נעשה זאת. אם נראה אפשרות להסתפק בנטילת התחייבויות מהם על התנהגות טובה — נסתפק בזאת. ננהג בזאת לפי ראות־עינינו, הן לשם מניעת הפרת־ההפוגה והן להבטחת הסדר הפנימי בארץ. אין שיקולים אלה נוגעים לעניין ההחזרה. האנשים הם תושבי־ישראל ואזרחיה. ייתכן שמקומם בבתי־סוהר של ישראל, אך על־כל־פנים אין למישהו זכות להחזיקם בחוץ־לארץ...״

את מיכתבו לרודוס סיים שרת(וק) ב־הערות על האנרכיה הצבאית, שעדיין שררה בארץ: „המצב בארץ עודנו חמור, אם גם היריות פסקו. יש שמועה על תכונה לחטיפות מצד אצ״ל, בתגובה למאסרים. גם המצב הציבורי רעוע מאוד...״

● בן־גוריון על שוד וחילול־הקודש

מיסמך מס׳ 332 הוא מיברק בהול, ששיגר ראש־הממשלה הזמנית, דויד בן־גוריון, ב־15 ביולי 1948 אל מפקד חטיבת „עציוני״ בירושלים, שבו הוא תובע ל־שמור, במיקרה של כיבוש העיר העתיקה, על „טוהר הנשק״ של החייל הישראלי:

„במיקרה שתצליח לכבוש העיר העתיקה, יש סכנה חמורה והרת־אסונות מחיילינו: שישדדו ויחללו מקומות־קודש נוצריים ומוסלמיים — ואם יש סיכוי ממשי של כיבוש עליך להכין כוח מיוחד, נאמן וממושמע, שישמור על כל המבואות ויאסור על חיילים כניסה לעיר העתיקה. כדאי לשם כך אפילו למקש כל הכניסות ולהודיע על כך. תודיע לי באם אתה אותו באמצעים אלה. ד. בן־גוריון.״

● לח״י רוצח את הרוזן ברנאדוט

הרוזן פולקה אף ויסבורג ברנאדוט, נשיא הצלב־האדום השוודי, נבחר ב־20 במאי 1948 כמתווך מטעם האו״ם לארץ־ישראל. הוא השיג את ההפוגה הראשונה (ב־11 ביוני), והציע הצעות לפיתרון ה־סיכסוך, שבמרכזן הכללת ירושלים בשטח הערבי, תוך הענקת אוטונומיה לעדה היהודית בה.

הרוזן ברנאדוט נרצח ביום השישי, ה־17 בספטמבר 1948, ב־5 אחרי־הצהריים, כאשר שיירתו נחסמה על־ידי צעירים לבושי־חאקי. אחד מהם הרג את המתווך השוודי ואת הקולונל אנדרה סארו. את הרצח ביצעו חברי גוף שנקרא בשם „חזית המולדת״, שהודה באחריותו למעשה. אנשיו באו משורות לח״י.

כתוצאה מכך נעצרו עשרות חברי לח״י. הממשלה פירסמה את הפקודה למניעת טרור ויחידות אצ״ל ולח״י בירושלים פורקו. שני מנהיגי לח״י, נתן ילין־מור ומתתיהו שמואלביץ, נדונו ל־8 ול־5 שנות־מאסר. ביום הירצחו הגיעה לעצרת האו״ם המלצתו בדבר בינאום ירושלים.

כמה מהמיסמכים, שהותרו לפירסום ה־שבוע, מתייחסים לתוכניותיו ולהצעותיו של הרוזן ברנאדוט. אחד המיסמכים מדווח על שיחה, שאותה ניהל ליאו כוהן (בעבר המזכיר המדיני של הסוכנות היהודית) עם ג׳ון ריידמן, נציג מיוחד של המזכיר הכללי של האו״ם וחבר בציוותו של ברנאדוט. השיחה נערכה ב־13 ביולי 1948. כהן מדווח בין השאר על תפיסת נציגי האו״ם את עניין ירושלים:

„...והוא אינגו רואה איך יכולים להתעלם מהעובדה, שירושלים מוקפת ערבים מכל עבריה. אם כפי שאנחנו טוענים, הקשר שלנו עם ירושלים הוא בעיקר רוחני, לשם מה נחוץ לנו שילטון מדיני יהודי בירושלים? מדוע לא יספיק לנו ההסדר שהם מציעים, אשר לפיו כל זכויותינו הרוחניות תהיינה מובטחות, ונוסף לזה יהיה לנו שילטון מוניציפלי בתוך החלק היהודי של העיר החדשה...״

נציג האו״ם בחן באותה שיחה אפשרות לפיתרון אחר, מהפכני. וכך מדווח עליו כהן: „הוא שאל אותי איך אני אביט על הצעה אחרת, דהיינו שירושלים לא תהיה עיר בינלאומית, כי אם בירת האיחוד בין מדינת־ישראל והמדינה הערבית — זאת אומרת ששם יתרכזו כל השילטונות וכל הרשויות המטפלות בעניינים המשו־תפים של שתי המדינות...״

אברהם קצנלסון (ניסן), מנכ״ל מישרד־הבריאות וחבר מועצת המדינה הזמנית, שימש כראש מישלחת־ישראל לוועידת הצלב־האדום הבינלאומי, שנערכה בשטוקהולם, שוודיה, באוגוסט 1948. בוועידה זו פגש קצנלסון ברוזן ברנאדוט ובעוזרו, ראלף באנץ׳. דיווח על כמה מעמדותיהם:

„הצעתו הקודמת על ירושלים אינה קיימת עוד, אולם הוא אינו מאמין ביכולתו של או״ם לקיים בה מישטר בינלאומי. בכל זאת יוחלט, לדעתו, על האינטרנציונליזציה (בינאום), כי רוב האו״ם יעמוד על זה. הוא אינו חסיד הקורידוריס *, אולם יתכן כי אין מיפלט מזה לגבי ירושלים—תל־אביב...״

● דוב יוסף על הגנת הרוזן ברנאדוט

במיכתב ששיגר מושלה־הצבאי של ירושלים, ד״ר דוב יוסף, לשר־החוץ משה שרת(וק) אחרי רצח הרוזן ברנאדוט, מיום ה־21 בספטמבר 1948, הוא כותב, בין השאר:

„אני רואה במכתבו של באנץ׳ אליך פיסקה האומרת שביטחון הרוזן ועוזריו היתה אחריותה של ממשלת־ישראל. איני יודע אם רצוי שאנחנו נכנס לוויכוח איתם בשאלה זו אם לא יחזרו להדגיש את הדבר. אולם ברצוני להזכירך, כי כאשר בראשונה נכנסנו למשא־ומתן עם משקיפי־או״ם ב־קשר עם סידרי עבודתם באיזור שלנו, היה ויכוח עקרוני ביני וביגם: אני עמדתי על כך שהם יהיו מלווים על־ידינו בכל מקום שילכו... נימקתי את עמדתי גם בטענה, שלא רצוי שיתהלכו בקירבנו בלי ליווי, כי יש אצלנו הגורם של פורשים, והמלווים שלנו יהוו גם כן הגנה למשקיפי־או״ם...״

דויד בן־גוריון
כוח מיוחד, נאמן וממושמע

אירוע מוזר, שהתרחש בתל־אביב באותו לילה שבו נרצח המתווך פולקה ברנאדוט, מתגלה במיכתבו של שמואל פרידמן (אליי־שיב) אל צירת ישראל במוסקבה, גולדה מאירסון (מאיר) מה־28 בספטמבר 1948:

„...קרה אינצידנט מוזר, שאין לנו הס־ברה מספיקה למענו. בליל אותו היום, שבו נרצח ברנאדוט, נעשתה על־ידי אל־מונים חבלה במכונית ובמוטור של הצירות הרוסית. נשבר מקל הדיגלון, והדיגלון עצמו נעלם. הובהלתי אליהם בלילה. אחר־כך קרה מיקרה דומה עם המכונית של הצירות האמריקאית...״

● אליהו ששון נגד מדיניות של התפשטות וכיבוש

אליהו („אליאס״) ששון היה בימי ראשית המדינה מנהל מחלקת המיזרח התיכון במישרד־החוץ. הוא עמד בראש הצוות למשא־ומתן עם נציגים ערביי בפאריס. ששון הגיע לפאריס בתחילת יולי 1948, במטרה להגיע ליישוב הסיכסוך הישראלי־ערבי. בין עוזריו של ששון היו זלמן („זיאמה״) זליקסון (שמואל דיבון) וטוביה ארזי. פגישות ראשונות בפאריס ערך ששון עם השגריר הירדני עבד אל־מג׳יד, שהיה בשליחות המלך עבדאללה, במטרה „להחליף דעות איתי ולבדוק את האפשרויות להבנה...״

במיכתב הנחייה, שאותו שיגר שר־החוץ לששון, מיום ה־26 באוגוסט 1948, קבע שרת בין השאר: „אין זה מעניינו להתפשט על פני ארצות־ערב, כי מהותה של תנועתנו היא ריכוז ולא פיזור; אין לנו תקומה לאורך־ימים אלא בפיתוח יחסים כלכליים אמיצים מאוד עם הארצות השכנות, הרינו מעוניינים בהגדלת יכולת קנייתן — מה שייתכן רק על־ידי חיזוק עצמאותן והפיכתו למכשיר של התקדמות כלכלית.

„...היעלה על הדעת כי נעלם מאתנו, שעל־ידי מדיניות של התפשטות וכיבוש לא רק נפסיד את התמיכה אלא נגייס נגד עצמנו לחץ שלא נוכל לעמוד בפניו? הופעתנו על הבימה הבינלאומית כגורם תוקפני מוכרחה להתנקם בגורלם של

---

* סגן־אלוף ברוך ברוך (קומארוב) — קצין־קישור ראשי למשקיפי־האו״ם.

* הכוונה למיסדרון תחבורתי, שהיה אמור לחבר את ירושלים עם תל־אביב, בדומה לפרוזדור המקשר בין מערב־ברלין ומערב־גרמניה.

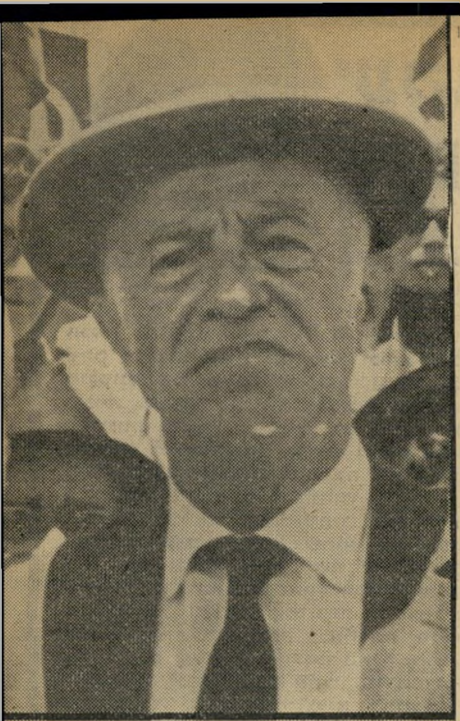

חיים וורה וייצמן
מברק מפאריס למשה שרת

הקיבוצים היהודיים בארצות שונות, ואף שיקול זה מוכרח לבלום את יצרינו...״

במיכתב ששיגר אליהו ששון אל סגן מנהל מחלקת המיזרח התיכון במישרד־החוץ, הוא סיפר: „כאן רצוני למהר ולהעיר, כי נדמה לי ש,מחלקת המיזרח־התיכון׳ מתעסקת יותר מדי בענייני ערביי ארץ־ישראל. לאלה יש מישרד מיוחד ועליו להתעסק בהם. עלינו להתרגל לכך, כי אנו שייכים למישרד־החוץ, וכי עלינו להתרכז בעבודות חוץ בלבד, כמובן תוך תיאום עם האחרים...

„מחובתנו לחרוג מן המיסגרת הזאת, שנראה לי כי אתם מצטמצמים בתוכה,

„הוראה שנייה, להופעותיה הבלתי־רשמיות של המישלחת, לשיחותיה הפרטיות וכו׳, ניתנה לא מטעם הממשלה (ומשום שדיון על הוראה כזאת בממשלה היה מעורר ויכוח מיפלגתי, שרצוי למנעו) אלא מטעם שר־החוץ לבדו, והיא: ממשלת ישראל תהיה בוודאי מוכנה לדון בהחזרת חלק מהפליטים, וכן בהשתתפות קונסטרוקטיבית במיפעלים אחרים לפיתרון הבעיה, במיקרה ובתנאי שמדינות ערב יגשו באופן רציני ליישוב הפליטים מחוץ לתחומי ישראל׳...

„ייתכן שבבעיית פליטים זו יש באמת הבדלי־דעות בינינו. אולם בכל יתר רמזיך

ישראל ובין מצרים. השליחות הוטלה עליו באופן פיתאומי, לפי הוראה מיוחדת מאת המלך (פארוק). נדמה לו, כי מיכתבי אל ראש לישכת־החצר, אברהים עבד אל־האדי פחה*, עשה את שלו. וכן הניגודים היסודיים בהשקפות ובאמביציות בין ה־עבר־ירדנים ובין המצרים, שנתגלו בכינוס האחרון של הוועדה הפוליטית של הליגה הערבית, הוכיחו למלך ולתומכיו, שטובת מצריים מחייבת לנקוט במדיניות חיצונית נפרדת, שלא במיסגרת הליגה הערבית...

„הוא רשאי להיות נוכח בישיבות של המישלחת וגם להילוות אליה בהופעתה במושב־האו״ם. משיחותיו הפרטיות עם אחדים מחברי המישלחת הוא הבין כי שתי המישלחות, הבריטית והמצרית, עומדות לקיים ביניהן כמה פגישות סודיות לשם דיון ידידותי על הסיכסוך המצרי־אנגלי ולנסות להגיע לידי איזה הסכם פרלימינרי. בין יתר הדברים שעומדים על הפרק — עתיד הנגב. האנגלים רוצים לקבל את הסכמת מצריים לצירוף הנגב לעבר־הירדן. הם בטוחים, כנראה, שמושב־האו״ם יאשר את הדין־וחשבון של ברנאדוט בשלמותו.

„בחלק זה של השיחה הרחיב (—) את הדיבור על „נבזות״ האנגלים. אלמלא האינפורמציה המוטעית שלהם, אלמלא העידוד וההבטחות שלהם — אמר — לא היו המדינות הערביות נכנסות למילחמה נגד ישראל.

„האנגלים רכשו, לדבריו, את רוב ה־עיתונות הערבית במצריים, בעיראק, ב־סוריה וכו׳, וכיוונו את דעת־הקהל בארצות־ערב לפי רוחם. במיקרים רבים שמו בפיהם של המנהיגים דברים שלא אמרום, או הצהרות שלא נתנו אותן ועצרו בעדם את אפשרות התיקון וההכחשה. וכן מסרו ידיעות על ,מזימות׳ מצד היהודים, שנתברר אחר־כך כי לא היה להן כל יסוד.

„נוסף לכך נטעו האנגלים בליבותיהם של מלכי־ערב ושליטיה כל מיני אמביציות.

אליהו ששון
הסדר נפרד עם מצרים

להסדר זה, ולא לדרוש זאת מאת המצרים. בעצם זוהי מטרת ביקורו בפאריס...״

מעניין, שלפני שהגיע מיכתבו של ששון למישרד־החוץ, נשלח מיברק מאת שרת(וק) לששון. כתב שרת: „מציע קו מנחה לדיונים עם המצרים. הם מעוניינים שהבריטים יהיו מחוץ לנגב מאחר והם חוששים כי הבסיסים הבריטיים ישלטו בתעלת־סואץ וימנעו את פינוי הדלתה של הנילוס. אנו

אביו של השגריר הנוכחי של ישראל בקאהיר טען ב־1948
שלדברי הנציג המצרי הוא הפך לאיש פופולרי במצריים

ולצאת אל המרחב. אילו הייתם עושים זאת, ברי לי כי לא הייתם נרתעים מפני הרוח השולטת בארץ כיום, והייתם משקיפים, למשל, על שאלות הפליטים הערביים והמשכת המילחמה בצורה אחרת. לפחות הייתם מגיעים למסקנה, כי לא רק על־ידי נצחונות צבאיים אפשר לסיים את המילחמה ולפתור את סיכסוכנו עם העולם הערבי והייתם, ללא ספק, מנסים להחדיר את הדבר בליבם של קובעי־המדיניות שלנו.

„בראשית המילחמה אמרתי כי לא נוכל להכריע את העולם הערבי בכוח, ואם נוכל — ניבצר מאיתנו, מתוך שיקולים רבים ושונים, לעשות זאת. אם תתחדש המילחמה, אין לי כל ספק כי אפשר יהיה לנו לכבוש את טול־כרם,* שכם ועוד. כן אפשרי יהיה לנו להכות בצבא המצרי, הסורי וכו׳. אולם נוכל רק להזיז את הערבים ממקום למקום וזה הכול. המתיחות לא תחלוף. השקט לא יבוא והשלום לא יתקרב. והשאלה היא: אם אנו מעוניינים בכך? אני מצטער מאוד שאינני בימים אלה לידכם וליד ,הגבורה׳, כי אז לא הייתי נרתע מלשחות נגד הזרם לטובת הכלל...״

● העמדה הרשמית:

הפליטים לא יורשו לחזור

במיכתב תשובתו של סגן־מנהל־המחלקה מתל־אביב לאליהו ששון בפאריס, מיום ה־16 בספטמבר 1948, הוא כותב: „אשר לבעיית הפליטים, הרי מסר לנו משה (שרתוק) — ונדמה לי שיש לי הרשות למסור את הדבר גם לך — כי המישלחת שלנו לאומות המאוחדות קיבלה כהוראה רישמית מאת הממשלה את ההוראה להופיע בכל הופעותיה הפומביות בעמדה הידועה, שכל עוד נמשכת המילחמה לא יורשו הפליטים לחזור, ואילו שובם אחר המילחמה יהיה נושא וסעיף בדיוני השלום.

לא מצאתי כל דבר שלא הייתי מוכן לחתום עליו. אילו, למשל, היית מופיע בארץ ומוכיח לעומדים בהנהגה שהמילחמה לבדה, ואפילו תוכתר בניצחון, לא תפתור את הבעייה פיתרון סופי, לא היית כלל וכלל ,שוחה נגד הזרם׳, כפי שאתה חושד. גם אנו מביעים וחוזרים ומביעים אותה דעה עצמה... שימעוני.״

● פגישה עם נציג חצר המלוכה המצרית

ב־23 בספטמבר 1948 שיגר אליהו ששון מיכתב למישרד־החוץ בתל־אביב, שבו

לשוכרי אל־קוואתלי בדמשק הסבירו, כי המילחמה בציונים לא זו בלבד שתוריד לגמרי מהפרק את תוכנית סוריה הגדולה **, אלא גם תביא לידי הרחבת גבולותיה של סוריה על־חשבון הגליל הארץ־ישראלי. לפארוק אמרו, כי הוא יכול להיפך לקיסר ערב וכו׳. לעבדאללה אמרו, כי קרוב לוודאי שהוא יצליח לצרף לארצו את כל ארץ־ישראל, ולא רק את החלק הערבי של ארץ־ישראל... יטעה כל מי שיטען, כי מנהיגים אלה קוצרים היום את אשר זרעו. הם קוצרים את אשר זרעה להם אנגליה...״

על סופה של אותה שיחה עם נציג החצר המצרית, הוסיף אליהו ששון וכתב: „בסוף השיחה ביקש לדעת אם אנו מעוניינים בהסדר נפרד עם מצריים. לדעתו,

רוצים לתפוס מה שיותר מן הנגב לעצמנו. קיים בסיס בינינו לתיאום ההבנה...״

בשלב זה, של ניסיונות מצידו של אליהו ששון לקדם את עניין השיחות עם המצרים להשגת הסדר נפרד, מסתיים הכרך הראשון של תעודות למדיניות־החוץ של מדינת ישראל (14 במאי — 30 בספטמבר 1948). סביר להניח, כי הכרך השני יביא תגליות מרעישות יותר על משא־ומתן זה.

דן עומר

פארוק ואשתו על בול מצרי
ניסיון להשיג הסדר־שלום נפרד

דיווח על פגישה שניהל עם נציג חצר־המלכות המצרית בפאריס. במיכתבו כותב ששון: „ב־21 לח.ז. הופיע (—)* אצלי במלון. סעדנו ביחד את ארוחת הערב ושוחחנו כארבע שעות. לדבריו, הוא נשלח במיוחד על־ידי אנשי־החצר כדי לבדוק איתי את האפשרויות של הסדר נפרד בין

השעה הנוכחית כשרה לכך. לדבריו הפכתי לאיש פופולארי בארצו, הן בגלל מיכתבי אל המנהיגים המצרים והן בגלל הפירסומים שהיו בזמן האחרון בעיתונים על מאמצי לשלום. אולם עלינו להציע את הבסיס

משה שרת
לתפוס מה שיותר מהנגב

* במקור, כאן ולהלן, שמו של נציג החצר המצרית — האסור לפירסום.

* המכתב לא נמצא והעניין אינו ידוע.

** הכוונה לתוכניותיו־חלומותיו של ה־אמיר עבדאללה לאחד תחת כיתרו את שיטחי סוריה, לבנון, א״י ועבר־הירדן.

יעקב שרת / איש ממאדים

מה בתור?

שלא יהיה שום ספק. הקרב הישראלי־פלסטיני רק התחיל. חכמי החרשים העומדים בראש ישראל סבורים, משום־מה, שהם גם בעלי זכות וגם בעלי יכולת לתמרן בפלסטינים שב־שילטונם במיטב שיטות הפרד־ומשול, סכסך־ושלוט, תמרן־ודפוק. הבש"ש העיוור (בגין־שרון־שמיר) החליט לנקוט „מדיניות חדשה" בשטחים, ויש להם גם פרופסור רענן המוכן להזדהם במלאכה. אם יש עם בעולם, המצווה להימנע ממדי־ניות „חדשה" שכזאת, שיש לה זקן ארוך מאוד בהיסטוריית כיבושים, הרי זה העם היהודי.

כן, ספק אם העם היהודי מזדהה ברובו עם המדיניות האמורה. עצם העובדה שהוא איננו פה, שהוא אינו בא, היא בעת ובעונה אחת עדות להסתייגותו ממנה וגם סיבה עיקרית לכישלונה, שכן אחד המישורים העיקריים שבו מוכרע המאבק על הגשמת המדיניות הישראלית כלפי הפלסטינים הוא המישור הדמוגרפי, ובאחרונה הגיעו דברים עד־כדי־כך שזקני העם בישראל, מדולדלי האבר וחרבי משך־הזרע, מטיפים להגברת הילודה כמוצא אחרון מן המצוקה המיספרית היהו־דית בארץ. להם אולי נעים להיזכר, אבל הנוער מצביע באמצעי־מניעה, ולא צריך לשאול מדוע.

מספרים, שבמילחמת החפירות במילחמת־עולם הראשונה, כאשר הגרמנים היו תוקפים באלפיהם את אוייביהם והללו היו קוצרים בהם במכונות יריה ללא־רחם, היה מגיע רגע שהיורים היו נתקפים בחילה מרוב קטל, ומפסיקים לירות. כך גם אפשר מאוד שיגיע רגע, שחיילים ישראליים יפסיקו לרצות להיות כובשים, להלחים דלתות ולירות באוויר, ואני מנחש שזה יקרה זמן רב לפני שהם יסרבו לצאת לפעולה באיזור המפרץ הפרסי.

כמובן, לא יחסרו מיקרים הפוכים. הרוב, בלי ספק, יבחר כמקובל בקיצוניות, ומה גם שהנסיבות יאירו פנים לאלימות. זה ברור. אבל סרבנות כיבוש תתחיל להיות תופעה רווחת ובלתי־מסותרת, בתי־סוהר יתמלאו משני הצדדים בסרבנים ובמרדנים, וסירחון הכיבוש ייהפך לצחנה שתאטום אף יהודים בתפוצות מעלות, ותבריח מכאן לא אנין־נפש אחד העולם, כמובן, ישום וישרוק.

והעיקר, מכיוון שאלימות מולידה אלימות, ככל שהפלס־טינים שלנו והפלסטינים לא־שלנו יכו זה בזה בנשק שנספק להם אנו מזה ואחרים מזה, הרוב הפלסטיני יתחשל במריו עד שיום בהיר אחד שום הלחמה לא תועיל. ואז מי שיהיה בשילטון — שרון או רבין, היינו־הך בהקשר זה — יכריז על „מדיניות חדשה" — הקמת מחנות ריכוז ללאומנים — שבהתחלה אומנם תקומם את הפלסטינים, ויטען שהצלחתה תוכח רק לאורך ימים. ואם לא?

נו, אתם לא יודעים מה בתור אחרי מחנות ריכוז?

הזהיר מזאיר הוא החבר הכי טוב של אריק שרון -

● שחורות באפריקה

אני מניח שקיום קשרים דיפלומטיים, כלומר יחסים רשמיים גלויים בין מדינות, הוא דבר בעל ערך מסויים בחיים הבינלאומיים. אפילו יש לקשרים אלה, בראש ובראשונה, ערך של „יחסי־ציבור", אין לזלזל בהם. ישראל, כמדינה מנודה למדי, העומדת באו"ם כשיה מול זאבים המבקשים לטרפה, וכדי להפיק זממם משתדלים תחילה לבודדה ולהמאיסה, בוודאי אינה יכולה להרשות לעצמה זילזול ממין זה. לכן, ניתוק קשרים דיפלומטיים הוא לה מכה, וחידושם — הי"ג לא מבוטל.

ועם זאת, אין להפריז בדבר. שנים היו לנו קשרים דיפלו־מטיים עם ברית־המועצות, אך במהלכם כמעט שלא היה תוכן של קח־תן כלשהו ביחסי השתיים. כשעשיתי בשעתי שנה בתפקיד מזכיר בשגרירות ישראל במוסקבה, הייתי עד חי לקשרים מחוסרי כל תוכן אלה. התנחמנו אז, שלפחות דגלנו הלאומי מתנוסס במוסקבה ונוסף בלבבות יהודים תיקווה לימים טובים יותר. הימים הטובים יותר בוא באו, ו־260 אלף יהודים אזרחי ברית־המועצות הורשו להגר לישראל (סיפור לחוד הוא לאן הם היגרו, ומה קרה בגלל זה, ואיזו החמצה לאומית גורלית כרוכה בדבר) — אבל דווקא אז הקשרים היו מנותקים.

לעומת זה, בין ישראל ואיראן של השאה היו יחסי פילגש וגביר, שלכאורה היו מביישים ובזויים, ואף־על־פי־כן היו מלאים תוכן עשיר ומגוון ביותר. גם לכך הייתי עד במו עיני שכן הודות לשאה עשיתי שנה מעניינת באיראן כאשר אשתי הופקדה כמורה ראשית בבית־הספר הממלכתי למחול פולקלור בטהראן כמובן, ראוי שהצורה תתאם את התוכן והתוכן יתאם את הצורה, אבל עם כל הכבוד לצורה, למיס־גרת, התוכן עיקר.

הכל יודעים, כי חרף ניתוקן את קשריהם הדיפלומטיים עם ישראל בלחץ הערבים, המשיכו מדינות אפריקה לשמש כר נרחב לפעילות ישראלית מגוונת. אף־על־פי־כן, ישראל לא מחלה על כבודה וחתרה לחידוש היחסים הרשמיים. אין זה אלא הגיוני, כשם שהגיוני הוא, שאם מאמצי שר־החוץ שמיר ושר־החוץ שרון בתחום זה יוכתרו בהצלחה, ייזקף ההישג לזכותם אם כי, למעשה, מקורו הישיר בחוזה השלום הישראלי־מצרי.

השאלה המנקרת היא זו: העובדה, שמדינות אפריקה אינן מתפרצות לחדש את הקשרים, מעידה שהמצב עדיין אינו אי־אי־אי כל־כך. אפילו מובוטו הזהיר מזאיר, החבר הכי טוב של שרון אחרי גנגר, מבטיח לחדש את הקשרים — אבל בלי להתחייב יותר מדי, ותוך התניית הדבר במה יעשו הגויים השחורים האחרים. במצב זה, מה טעם להרעיש עולמות? או כמו שאומר הפיתגם הערבי: אתה רוצה להתקוטט עם השומר, או לאכול ענבים?

אם מסתמן תהליך חיובי של נכונות גוברת מצד האפ־ריקאים לקשור יחסים, יש להכשיר לכך את הקרקע עד להבשלתו הגמורה והבלתי־חזירה. כמו שאומר הפיתגם ה־ערבי: „חכה הוי הסייח עד אם העשב יצמח". השד יודע מדוע שר־הביטחון היה צריך לפרסם את מסעו הפמלייתי האפריקאי (על עצם המסע כבר דיברנו פה); סוף־סוף, איננו עומדים לפני בחירות. השד יודע גם מדוע היה צריך לעשות עניין כל־כך גדול מהגאולה האנטי־סובייטית או אפילו האנטי־לובית שתביא ישראל לאפריקה, גאולה מופרזת ביותר, אם לא שיקרית לחלוטין. משונה מאוד, שדווקא אריאל שרון, מצביא לשעבר, שכח כי בתחבולות תעשה לך דיפלומטיה. וגם בהפתעה.

עכשיו האפריקנים נבוכים, והערבים מחוממים, והרבה חכמים יצטרכו להתאמץ ולתקן מה שקילקל שרון אחד.

אך בינתיים המוני ישראלים עושים חיים באפריקה, וכמו ששמענו יש בניגריה לא פחות משלושה בתי־ספר ישראליים ונכון עד לשעה זו — **סולל בונה** חוסך למישרד־החוץ שלנו הרבה כסף על גינונים שגרירותיים. כמו שאומר הפיתגם העברי: „כל הרודף אחרי הכבוד — הצילינדר בורח ממנו."

אחרי גנגר ★ עוד משוגע אחד ברחובותינו

● מצבת מישע

אני חשדתי בו כל הזמן, במישע מישכן. הטיפוס הזה לא הרשים אותי כרציני כבר מן הרגע הראשון. בא יהודי, מחרף נפשו על שלמות ארץ־ישראל השלמה — אומר שלמען עיקרון קדוש זה הוא הולך להרוג את עצמו, לא פחות ולא יותר, עושה לנו הצגה מקאברית ממדרגה ראשונה, שובת רעב, גונח ולוחש למיקרופונים, נעלם לו ומתגלה באיזה יער, מודיע שגם הפסיק לשתות, וממשיך לסגף את עצמו ולענות את הציבור שכבר מת לראותו אותו מת ולהציב על קברו הלאומני הקדוש מצבת מישע שניה לדראון עוכרי שלמות הארץ, ומה קורה לבסוף? לבסוף, אחרי תחבולה מתואמת בין נשיא המדינה והראשון־לציון, שהאכילו אותו „לוקשים" ארוכים והבטיחו לו, כמו שאמי עליה השלום היתה אומרת, „צלחת מן השמים", כלומר את הירח, הוא מפסיק לרעוב ומניח לרב יוסף להאכילו אטריות של ממש בכפית.

מילא, עוד משוגע אחד ברחובותינו לא יעלה ולא יוריד אצלנו. אבל לפחות נדע עם מי יש לנו עסק.

כי בן־אדם שמכריז קבל עם ועדה שהוא הולך להמית את עצמו למען הארץ, ובמקום לתקוע כדור ברקה, לקפוץ מגג, לבלוע אלף כדורי שינה או להסתער על קטר רכבת וחסל, מתחיל לדחות את הביצוע מיום ליום, מיום ליום, ועושה לעצמו יחסי־ציבור בעזרת אנשים חשובים מאוד המחז־רים אחריו, הופך מגיבור האומה למופרע מגוחך ונלעג ממש, ואינו משיג לעצמו דבר, אפילו לא מצבה עם שם היסטורי כל כך יפה.

אם ככה ייגמר גם כל הבלוף הזה של „נעצור את הנסיגה" ו„אל נא תעקור נטוע" — בלוף, מפני שאין כאן „נסיגה" אלא התקדמות אל סיכוי לשלום, כלומר לאי־שפך־דם, כלומר לחיים שאותו מאבד־את־עצמו לדעת יודע להעריכם היטב; ואין כאן עניין של „עקירת נטוע", שכן כל העסק היה על־תנאי מלכתחילה, ורק שקרנים מסוגלים להתכחש לכך במצח נחושה ורק גאונים עולמיים בראשון־לציון מסוגלים לפסוק, שפינוי סיני והחזרתו לבעליו המוכרים הוא „חרפה" ו„דבר זמני" — אז אין לשרון ולממשלתו מה לדאוג.

והרי זה, בעצם, מה ששרון וממשלתו רוצים: להעמיד פנים כנגזלים אומללים עד הרגע האחרון של החזרת הגזילה, שהיה לה טעם כפיקדון מוחזק עד בוא השלום, אך לא היו לה שום רגליים כנכס קבע בידי מי שכל העולם רואה בהם גזלנים שהתאהבו בגזילתם. ומוכרחים להגיד: המחזה מתנהל להפליא מן הבימאי ועד אחרון השחקנים, שאיש מהם לא שוכח את מחירו.

הצרה היא שבעד המחזה הזה העם כולו משלם כסף, הרבה מאוד כסף, הנוער התמים מתחנך על שקר ומונחת בביטחה לאכזבה מיותרת בתכלית, ומבלי שאיש רציני בעולם משתכנע, כי אותו מחזה־כזב לא יתרחש שוב בגזרות הכיבוש האחרות — בהגיע תור הסדרי השלום אליהן.

ראיון עם טימרמן

(המשך מעמוד 25)

של נערים צעירים: אם אפרסם את ה־מאמרים יהרגו את ילדיהם. לפגישה הזו הלכתי עם עורך מעריב דאז, שלום רוזנ־פלד, כי הייתי זקוק לעד.

הייתי בבעייה קשה. בניגוד לארבעה הקודמים, הנערים והנערות היו כלואים בבתי־סוהר ולא היתה להם אפשרות לעזוב את ארגנטינה. אמרתי לצ'חנובר כי אחשוב על כך, אך לא הבטחתי דבר. רוזנפלד אמר לי כי יתמוך בכל החלטה שלי — אם ברצוני לפרסם, מעריב יפרסם. אבל זו חייבת להיות החלטתי, ואני האדם היחיד היכול להחליט בעניין כזה.

כשנסעתי לניו־יורק ופגשתי מנהיגים יהודיים, הצעתי להם לכנס מסיבת־עיתו־נאים בינלאומית ולהאשים את ממשלת ארגנטינה בסחיטה. הסברתי להם עד כמה סחיטה היא דבר מסוכן, עד כמה אי־אפשר לדעת מתי היא תיפסק. אמרתי להם שלנו, כיהודים, אסור על אחת כמה וכמה להי־כנע לסחיטה. הייתי בטוח שאחרי כינוסה של מסיבת־עיתונאים שכזו לא יעזו ה־ארגנטינים להרוג את הנערים והנערות, מפחד דעת־הקהל הבינלאומית.

לתדהמתי, השיבו לי אותם יהודים מכו־בדים כי הם אינם רוצים להיות מעורבים. הם הסבירו לי כי מי שצריך לכנס את מסיבת־העיתונאים הם ראשי־הקהילה ה־יהודית בארגנטינה. המימסד היהודי ב־ארגנטינה הוא במצבו של ה„יודן ראט", הם פוחדים ולא יעזו להכריז מילחמה בגלוי.

חודש קודם לכן השתחררתי מבית־הסוהר. הייתי חלש והחלטתי שלא לפרסם את ששת הכתבות במעריב. אילו היתה הבחירה בידי כעת הייתי מפרסם! הייתי מספר על הסחיטה! עכשיו אני יותר חזק ומרגיש טוב, מרגיש בטוח.

● סיפרך בנוסף להיותו רב־מכר שגרף ביקורות מצויינות, גרם לי שערורייה, כאשר בעיקבות פירסומו לא מונה אחד מאנשי רונאלד רגן לתפקיד סגן מזכיר הוועדה לזכויות־האדם בסנט.

כשהופיע סיפרי, דנה הוועדה ליחסי־חוץ של הסנט במועמדותו של מר לפובר לתפקיד סגן מזכיר הוועדה לזכויות־האדם. לפובר היה מועמדה של ג'יין קליפטריק, שגרירת ארצות־הברית באו"ם. הגברת קליפטריק נמנית עם אותה קבוצה הטוענת כי יש להילחם למען הגנת זכויות האזרח רק במדינות הקומוניסטיות. היא אינה כוללת את ארגנטינה ברשימת הארצות שיש בהן מישטר טוטליטרי. אז בדיוק התפרסם סיפרי, וכמה סנטורים הציגו אותו כעדות לאלימות בארגנטינה, שאינה ארץ קומוניסטית. סיפרי שיחק תפקיד חשוב בפרשה הזו — הסנטורים, בעת הדיונים, קראו קטעים מתוכו, ועיתונאים השתמשו בו כדי להביע את התנגדותם למועמדותו של לפובר.

● איך אתה מגדיר את עצמך היום?

אני אזרח ישראלי. השתתפתי בבחירות והפסדתי.

● מדוע בחרת דווקא בישראל?

זה המקום הטיבעי ליהודי ציוני, הרוצה להרגיש בן־חורין בארץ דמוקרטית.

■ ■ ■

● האם לדעתך ישראל היא ארץ דמוקרטית?

זוהי שאלה קשה מאוד. ישראל היא דמוקרטיה עם קבוצות מרכזיות המנסות להשליט מישטר טוטליטרי. אל תשכחי שגם בארצות־הברית יש קו־קלוס־קלאן, וזוהי עדיין ארץ דמוקרטית.

● מה דעתך על גוש אמונים?

זהו גוף טוטליטרי. הם מסכנים את הדמוקרטיה — הם והאירגונים הדתיים הפנאטים למיניהם.

● מה דעתך על סגירת העתון הערבי „אל פג'ר"?

זהו אקט לא דמוקרטי.

● מה אתה, כעיתונאי שעיתונו נסגר, עושה בעניין זה?

אני נלחם. לצערי איני יודע עברית, וזה קשה מאוד. אבל אני נלחם בדרכי שלי. בתקופת הבחירות קראתי לכל עולי־דרום־אמריקה להצביע למערך ונגד בגין. אני מקווה למצוא דרכים להיות מעורב יותר בחיים בישראל. הבעייה היא שאני כותב בספרדית, ולעולם לא אלמד לכתוב בשפה אחרת. לדבר לא מספיק, ומיקצועי דורש ידיעה עמוקה של השפה — תמיד אכתוב בספרדית אך אני מקווה למצוא דרך אחרת להביע את עצמי. זה לא קל

(המשך בעמוד 74)

לישראל יש מועמד בטוח בהתמודדות על המקום הראשון בדרוג הבינלאומי.

נעלי הספורט של "גלי".

"כשאתה משחק עם שחקני טניס הטובים בעולם, אתה לומד להכיר גם את הנעלים הטובות בעולם, וכשראיתי את נעלי הספורט של "גלי", אמרתי לעצמי שלישראל יש נעלי ספורט שבהן יצרני הנעלים הגדולים בעולם יכולים להתגאות.
ברור שהדבר החשוב ביותר לשחקן טניס הוא הכושר האישי, אבל נעלי ספורט ברמה בינלאומית כמו "גלי" בהחלט מסייעות להגיע לתוצאות טובות יותר."

ג'ימי קונורס
ארה"ב

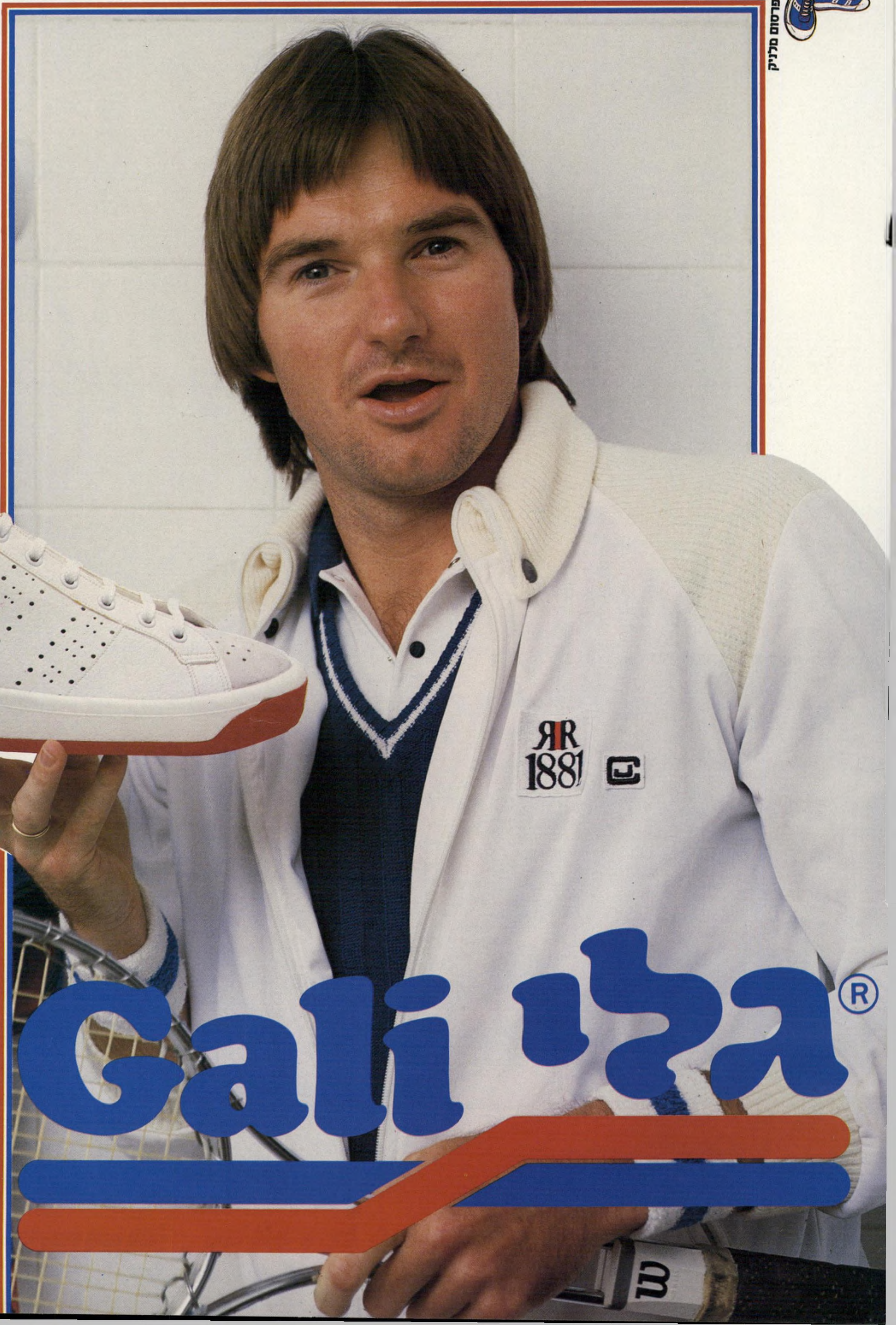

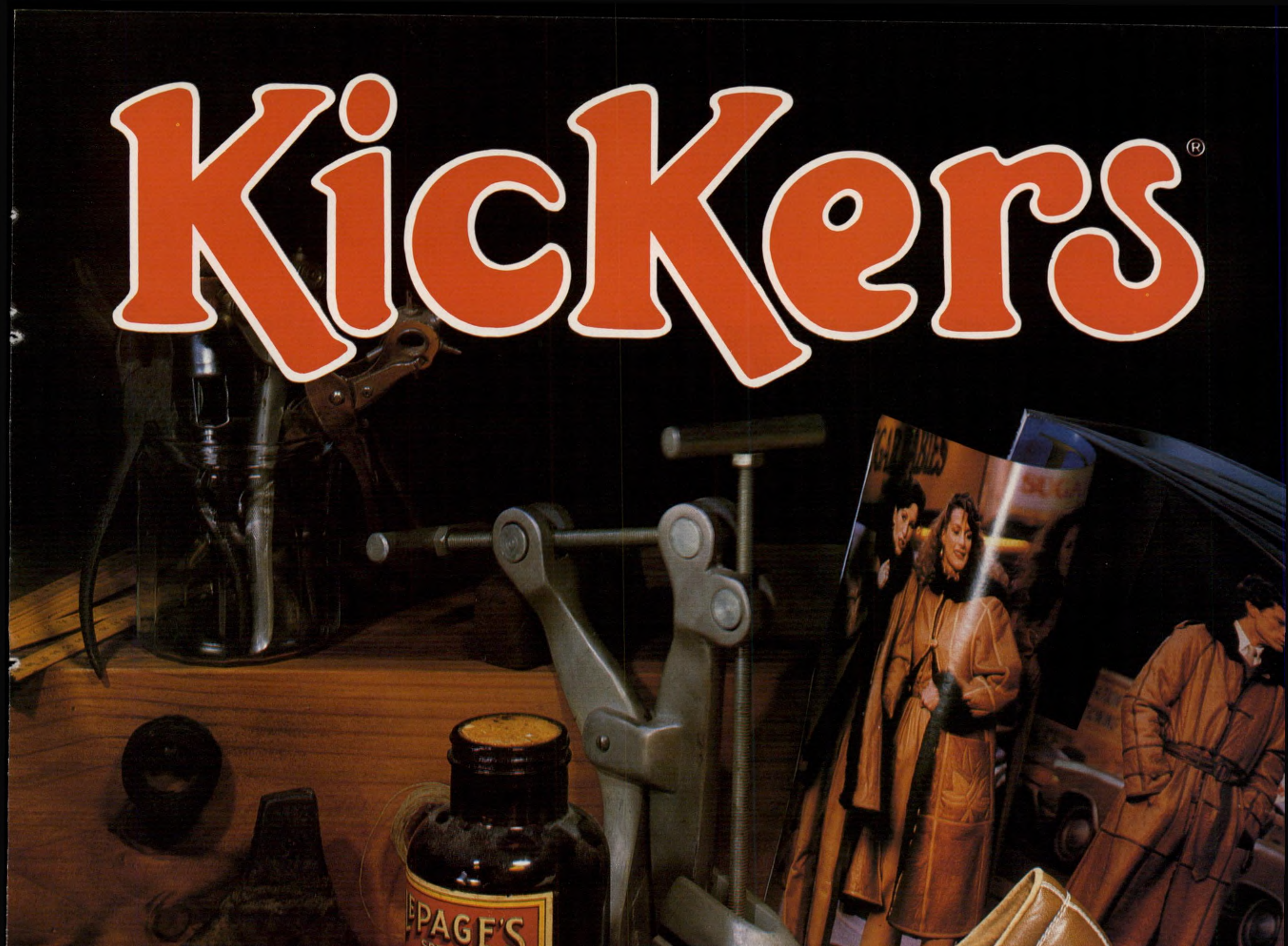
Kickers®
LEPAGE'S

KICKERS
KICKERS
KICKERS
קיקרס · הנעל שהולכת
גיתם מערכות תדמית

סיפור אהבה בדואי:

הרומנטיקה הובילה

לרצח

„**א**ני קיימת בשל אהבתי אליך... אתה המנחמני בשיממוני, בלע־דיך יהיו חיי כלילה אפל או כקבר קודר וחשוך.” כך כתבה עבודה אבו־סעיד, צעירה ערבייה ממחנה־פליטים שליד עזה לאהובה הישראלי, מוחמד אבו־סביית.

סיפור אהבתם של השניים שהיה כל־כך רומנטי בתחילתו, הפך דראמה נוראה והסתיים באסון. המסורת והחברה השמ־רנית התגברו על אהבתה של הצעירה המרדנית, שהיתה מוכנה להילחם במינ־הגים העתיקים ולבחור בעצמה את האיש שלו תינשא.

עבודה, בת למישפחה טובה, נולדה במחנה הפליטים בריג' שליד עזה. היא למדה בבית־ספר, והעדיפה להתלבש ב־מכנסי ג'ינס וחולצות טריקו תחת בגדים של נערה מוסלמית אדוקה בדתה. היא צבעה את ציפורניה באדום לוהט, ולא נמנעה משיחה עם גבר נאה שפנה אליה. כך הכירה בשנת 1978 את מוחמד, קבלן עשיר, המבוגר ממנה בשנים, ובעל לשתי נשים. מוחמד הוא בדואי אזרח ישראל.

מוחמד התאהב בצעירה היפהפיה, בעלת השיער השחור והארוך ועיני־השקד. הוא החל מבקר במחנה־הפליטים לעיתים קרו־בות כדי לראות את עבודה.

השניים התחילו להיפגש. עבודה אפילי העזה ויצאה עם הגבר לטיולים במכוניתו, הצטלמה אתו כשהם מחזיקים יד ביד, והסכימה להינשא לו ולהיות אשתו ה־שלישית. אך את פגישותיהם ואהבתם הם שמרו בסודי־סודות מפני מישפחתה.

כאשר פנה אבו־סביית למישפחתה של עבודה וביקש מהם רשמית את ידה, סירבו ההורים. הם טענו כי יש לו כבר שתי נשים אחרות, וכי הוא אינו בן־שיבטם. עבודה יועדה לבן־מישפחתה, מוסטפה אל־נבאהין שמו. בסוף דצמבר 1978 מסר אל־נבאהין את המוהר לאביה של עבודה והיא עברה להתגורר בביתו.

„דרך זרועת־קוצים...”

עבודה היתה חסרת־אונים. היא נכנעה לרצונו של אביה ועברה ל־בית בעלה, אך היא כתבה מיכתב שובר לבבות לאהובה:

„גם אם כל האהבות, בכל הלבבות, יתקבצו יחדיו — אהבתי עזה מהן.

הסניגור משה ישראל הצ־ליח להוכיח לבית־המישפט העליון כי לא היו כאן רצח ולא חטיפה, אלא סיפור־אהבה טרגי.

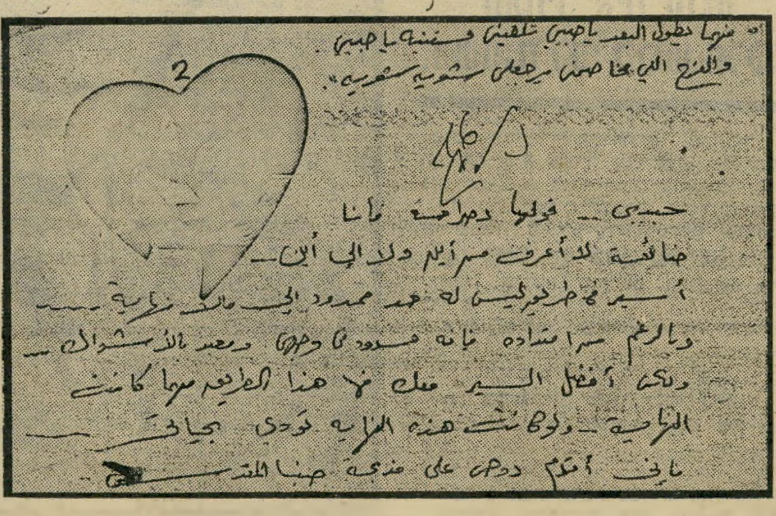

מיכתב עם לב

שלחה עבודה בעלת השיער הארוך לאהובה מוחמד, אחרי שהוריה הכריחו אותה להינשא לאחר. מוחמד לא רצה לוותר עליה, ויצא לחטוף אותה יחד עם חברים חיילים ממישמר־הגבול.

„אתה גזלת את ליבי והפכת חלק מ־גופי. נטולת־יכולת אני להרחיקך... אני קיימת בשל אהבתי אליך וקיום הבטחתך. אתה, המנחמני בשיממוני — בלעדיך חיי כלילה אפל או כקבר קודר וחשוך. אני מבטיחה לך, אהובי ולשד כבדי, ברית־אהבה שלא תחלוף, למרות כל הנסיבות והמצבים.

„אני חיה בפחד מהעתיד! מה טומן בחובו הזמן הבוגדני — פירוד או איחוד? אם איחוד הוא, הידד! אמור לו שיבוא בדחיפות. אך אם פירוד הוא, נשבעת אני כי כך יהיה — ממוות אין מנוס.

„אהובי, דבר עימדי גלויות. אני אבודה ואיני מוצאת מאין אלך ולאן אכתת רגלי בדרך לא סלולה, שאורכה לא נמדד וסופה לא ידוע. אני מעדיפה ללכת איתך בדרך זו, דרך ללא סיום וזרועת־קוצים. אף אם קיצה יקטול את חיי — אגיש את נפשי על מיזבח אהבתנו הקדושה.

מזאת אשר לא תישכחך!”

כאשר קיבל מוחמד את מיכתב־הפרידה, שהבהיר לו כי עבודה נישאה לאחר למ־רות אהבתה אליו, נתקף בזעם וייאוש נוראי והחליט להחזיר אליו את עבודה בכל מחיר. הוא פנה לכמה מחבריו, ששרתו בצה"ל ונשאו נשק. יחד עם שניים מהם יצא השכם בבוקר למחנה־הפליטים שבו התגוררו עבודה ובעלה.

מוחמד ושני חבריו חיכו ברחוב עד שראו את הבעל מתקרב אליהם. מוחמד שאל אותו אם הוא מוסטפה, וכאשר נענה בחיוב ביקש ממנו לבוא איתו לביתו של המוכתר. הבעל סירב.

מוחמד שאל את הבעל אם הוא התחתן עם עבודה. אחרי התשובה החיובית המ־שיך מוחמד ושאל אם הוא יודע למי היא שייכת. הבעל הביע תמיהה על ה־שאלה וביקש ממנו להזדהות. המאהב אמר לו כי „ישרוף את דמו,” והראה לבעל תמונות של עבודה, שצולמו איתו לפני החתונה. הוא אמר לבעל כי „יראה לו,” וציווה עליו להסתלק.

הבעל סיפר מייד על המיקרה לבני־מישפחתה של עבודה, והללו החלו דואגים. בלילה הם הלכו לביתה כדי לראות מה קורה שם.

האחים שמעו את קולו של המאהב אומר בעברית לעבודה: „פתחי מהר את הדלת!” מישהו צנח מהגג ופתח את דלת החצר מבפנים, וקבוצה של תוקפים נכנסה לחצר.

במהומה שקמה נכנס יחד איתם אחד מאחיה של עבודה. התוקפים התנפלו על בעלה של עבודה ועל אנשים אחרים שהיו בבית. אחיה של עבודה הצטרפו לקטטה, ואחד מהם דקר את המאהב.

כמה אנשים התנפלו על אחיה של עבודה והיכוהו, והיא רצה למקום וצעקה כי זה אחיה, וביקשה שיעזבוהו. שניים מהתוקפים פנו אליה, החזיקוה משני צידיה ומשכו אותה מחוץ לשער. היא שמעה קול הקורא „תירו בו!” ואחריו יריה. אחר־כך ראתה את אחיה, ח'ליל, מוטל שותת־דם על ה־ארץ. גם אחיה השני, איברהים, נפצע ונלקח לבית־החולים. ח'ליל מת למחרת מפצעיו.

ענישה מידי שמים

ג'ורלו של המאהב לא שפר גם הוא. אחת המכות שקיבל בעת המריבה פגעה בראשו והוא נפצע קשה. כתוצאה מכך הוא שכב חודשים רבים מחוסר־הכרה בבית־חולים. עבודה נלקחה על־ידי יתר התוקפים למקום מחבוא, ונמסרה לידי נשים, אשר טיפלו בה ושמרו עליה. אחרי יומיים נמסרה עבודה למישטרה והוחזרה לבעלה.

בבית־המישפט בבאר־שבע הוגש כתב־אישום נגד המאהב, מוחמד אבו סביית, ונגד ידידיו שהיו עמו — ג'ומעה פריג', סגן בצה"ל המשרת במישמר־הגבול, ונגד ג'ומעה ומחראב אבו־כיף, גם הם חיילים במישמר־הגבול. לדברי התביעה השתתפו כולם בחטיפתה של עבודה וברצח אחיה.

בתחילת 1980 דן בית־המישפט המחוזי בבאר־שבע את כל הנאשמים למאסר־עולם, אחרי שמצא אותם אשמים בתיכנון ובביצוע הרצח והחטיפה.

הסניגורים עירערו לבית־המישפט העל־יון. עורך־הדין משה ישראל, שייצג את המאהב, טען כי לא היה תיכנון לרצח וכי המאהב לא ציפה כי היא תתנגד ללכת איתו. „לא היתה כאן חטיפה,” טען הסניגור, „המאהב קיווה כי עבודה תלך איתו מרצונה ותינשא לו אחרי שהעניין יוסדר עם אביה.”

בית־המישפט לעירעורים קרא את מיכ־תביה של עבודה ומצא כי היה מקום להסיק מתוכם כי הנערה מצפה למאהב, ורוצה ללכת איתו. לכן סביר הוא שה־נאשם לא ביקש לפגוע בה לרעה. „כל שיכול היה לקוות בנסיבות היה כי עבודה ואביה ייתרצו, כי היא תתגרש מבעלה, שהיתה נשואה לו רק יום או יומיים, וכי תינשא למערער הראשון.”

בימים אלה זיכה בית־המישפט את ה־ארבעה מחטיפה ומרצח בכוונה־תחילה. כל הארבעה הורשעו בעבירות הקלות הרבה יותר של כליאת שווא וקשירת־קשר לביצוע פשע.

עונש מאסר־העולם, שהוטל עליהם, בוטל. מוחמד, המאהב, נדון לשמונה שנות־מאסר, משום שהוא היה היוזם, וייצרו הוא שהשיאו ליטול את עבודה מבעלה. הוא שגייס לשם כך את חבריו, אשר סיבכו עצמם ללא טעם בעניין לא להם. בית־המישפט שקל לקולא את עובדת פציעתו הקשה של המאהב וקבע, שהיה בה למעשה ענישה מידי שמיים.

שלושת החברים נידונו למאסר מארבע וחצי שנים ועד שש שנים. עורך־הדין ישראל נקט בצעד יוצא־דופן — אחרי פסק־הדין בעירעור ערך בבית־הכלא מסי־בה לנאשמים. הוא קיבל רשות להביא ממתקים ולערוך מסיבה צנועה לבדואים שניצלו ממאסר־עולם. **אילנה אלון** ■

בשלושת מישרדי־השידוכים הגדולים במדינה רשומים 20 אלף לקוחות ומתגלגל שם כסף רב הקורץ גם לנוכלים. אנשי מחלקת מס־ערך־מוסף שתלו עובדים בתוך המישרדים וגילו פרטים מדהימים. מי מפרסם את מודעות־השידוכים בעיתונים, וכיצד זוכים המישרדים האלה בתואר הנכסף של „העסק המובחר"?

עיסקי שידוכים

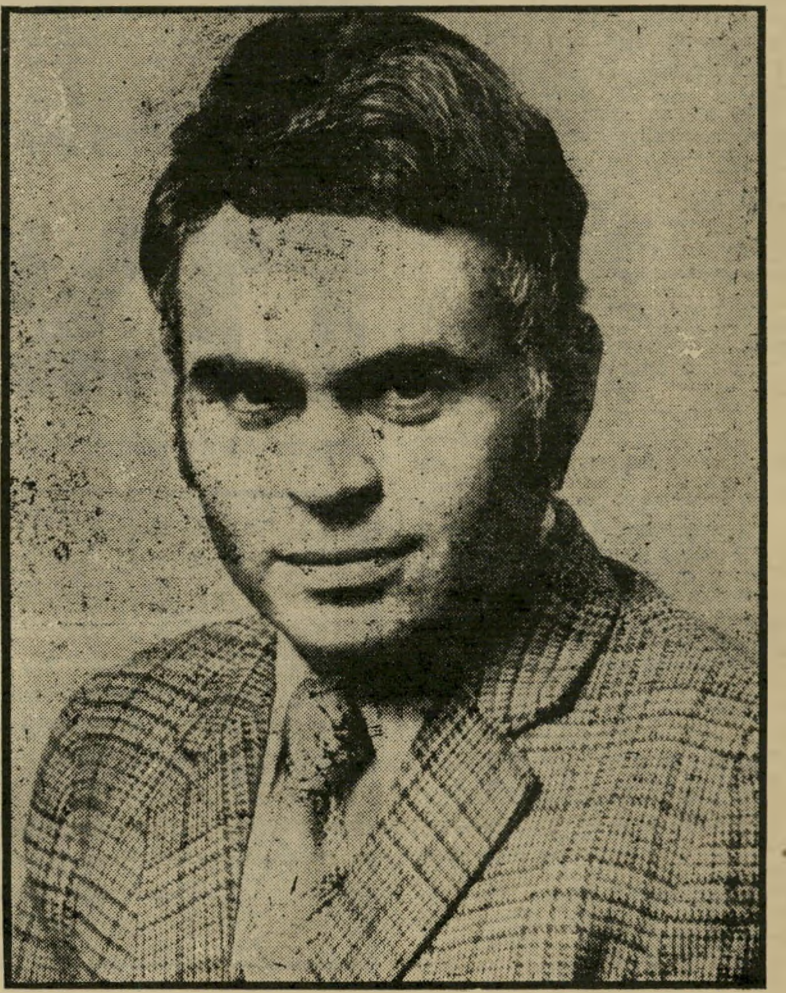

מנהל „רעים" דויד גל
צרות עם המס

יש הרבה כסף בעיסקי שידוכין.

למסקנה זו הגיעו בימים אלה גם אנשי מס־ערך־מוסף, אשר ערכו פשיטה על מישרד־השידוכין רעים, ועצרו את בעליו דוד גל ואת המראיינת ירדנה נאור. שילטונות המס טוענים כי במשך ששת החודשים האחרונים הרוויח גל 32 מיליון לירות, וירדנה, שעבדה לפי אחוזים, הרוויחה בתקופה זו למעלה מארבעה וחצי מיליון לירות.

מחלקת־המס שמה עין על מישרדי־השידוכין כבר לפני זמן מה, ושתלה בתוכם עובדים שהיו למעשה אנשי מחלקת־המיסים. תוך כדי עבודתם הכירו את סודות המישרד מבפנים, ידעו בדיוק כמה כסף גובה המישרד וכמה לקוחות נרשמים בו. מידע זה הועבר למישרד מס־ערך־מוסף בטרם נעצרו החשודים בהעלמת מס.

עסקים אלה הם טובים ביותר — במידגם מיקרי בעיתון של ערב־שבת נמצאו במדור־השידוכין 110 מודעות. רק 30 מתוכן היו מודעות של אנשים פרטיים, כל היתר — 80 במיספר — פורסמו על ידי 16 מישרדי־שידוכין.

סיכויים אפסיים

נראה כי אפשר לעשות כסף קל במיקצוע השדכנות. מקימים מישרד, פותחים תיבת־דואר ומפרסמים מודעות בעיתונים. רוב הלקוחות מגיעים למישרדים השונים דרך הפירסום בעיתונות, ולכן זהו גם סעיף ההוצאות הגדול ביותר של מישרדי־השידוכים.

מעניין כי גם היום, אחרי שהשדכנית המפורסמת הלנה עם־רם עזבה את הארץ והשאירה הרבה לבבות שבורים, עדיין פונים אנשים בודדים, מלאי־תיקווה, למישרדים אלה כדי למצוא בן־זוג.

אדם המקורב למישרדי־שידוכין מסר להעולם הזה חומר פנימי, וגילה כי גם במישרדים הגדולים ביותר בארץ לא נישאים במשך שנה יותר משניים־שלושה זוגות. וזאת עם כל הרצון הטוב של בעלי־המישרד.

במישרדי־השידוכין הגדולים משלם כל נרשם דמי־רישום גבוהים. הסכום אינו קבוע, והוא משתנה לפי לבושו של הלקוח ויכולתו לעמוד על המקח. יש המשלמים עד אלף דולר דמי־רישום. המתמקחים יכולים להוריד את דמי־הרישום לעשרת אלפים לירות בלבד.

למרות הדעה המקובלת, כי יש עודף

דמי הרישום במישרדי השידוכין הם גבוהים המחיר אינו קבוע ומשתנה לפי לבוש הלקוח

נשים במישרדי־השידוכין, מסתבר כי החלוקה היא בערך חצי־חצי. שני המינים משלמים אותו סכום ברישום.

לדוגמה, יומנים שנלקחו במידגם מיקרי מרישומיו של מישרד־שידוכין גדול:

- **ביום 18 באוגוסט 81':**

אשה שילמה מיקדמה בסך 60 אלף לירות.
אשה שילמה מיקדמה בסך 72 אלף לירות.
גבר שילם מיקדמה בסך 50 אלף לירות.

- **ביום 26 באוגוסט 81':**

אשה שילמה מיקדמה בסך 72 אלף לירות.
גבר שילם מיקדמה בסך 65 אלף לירות.
גבר שילם מיקדמה בסך 60 אלף לירות.

סכומים ומיספרים אלה נותנים מידע ראשוני עם גודל הסכומים, המחליפים ידיים כל יום במישרדים.

בשניים או שלושה המישרדים הגדולים במדינה רשומים כ־20 אלף איש בשנה. הם ממויינים בכרטסות, לפי שנת־הלידה. כל נרשם מוסר את פרטיו האישיים. את מקיצועו, את תחביביו ואת מבוקשו. הדברים נרשמים בקפידה, אך, בדרך־כלל, איש אינו דורש את תעודת־הזהות של הנרשם, כדי לוודא את אמיתות דבריו.

על כל ארכיון כזה ממונה פקיד או פקידה. במישרד הגדול ביותר יש שלושה פקידים בארכיון. הם מתחילים את החיפוש לפי שנת־הלידה המבוקשת על־ידי המשתדך.

הם מוציאים, למשל, את כל הכרטיסים של ילידי 1928, ומחפשים מתוכם מועמד בגובה הנדרש, במצב המישפחתי הרצוי, מיספר הילדים, העדה והתחביבים.

אולם, מכיוון שאפילו במישרדים הגדולים ביותר יש רק כעשרים כרטיסים של בני מין אחד לכל שנת־לידה, הסיכויים למצוא את המבוקש, או אפילו קרוב אליו, הם כמעט אפסיים — וזאת במיקרה הטוב ביותר, כשהפקידים משתדלים והמישרד גדול.

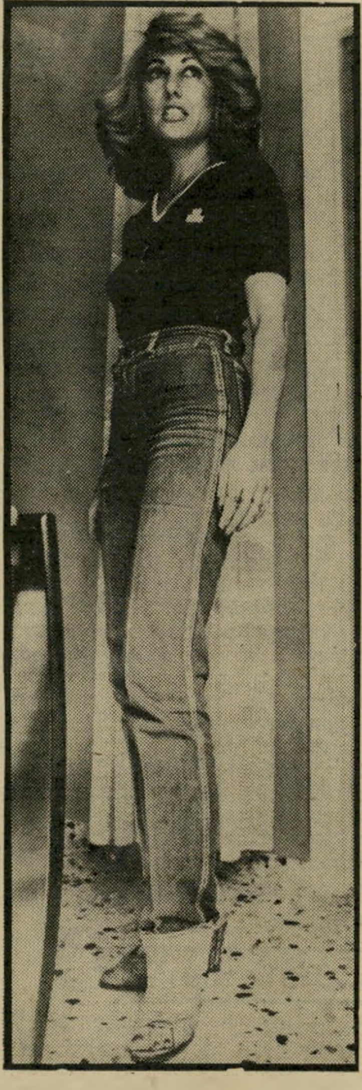

שדכנית ורדי
„העסק הנבחר 1982"

במישרדים קטנים, מיספר הרשומים היא לפעמים פחות ממאתיים איש, ומציאת בן־זוג מתאים מתוך מיבחר זה היא פשוט בלתי־אפשרית. על כן מפרסמים המישרדים מודעות בעיתונים — בעיקר של מועמדים אטרקטיביים, העשויים להביא הרבה תשובות. כאשר מגיעות תשובות, עונים הפקידים כי כדי לערוך את ההיכרות המבוקשת יש לבוא לפגישה ראשו־

אף בעל משרד המכבד את עצמו, לא יחזיר כסף ללקוחות שהתייאשו, אלא עם אלה יאיימו בשערורייה

נית למישרד, וכמובן לשלם סכום מסויים.

הבאים למישרדים הם לרוב אנשים שחיפשו בני־זוג שנים רבות ולא מצאו את מבוקשם — אם מחמת פגמים באישיותם או בחיצוניותם, או משום שהם בעלי דרישות מוגזמות ובלתי־אפשריות.

אהרי תשלום גבוה במישרד־השידוכים הם מצפים להתגשמות חלומותיהם. אולם ה־פגישות הראשונות דיין לצנן את ההת־להבות במהירות הבזק.

לעורר שערורייה

אלמנה נאה בת 35, מרצה באוני־ברסיטה ואם לשלושה ילדים קטנים, פנתה למישרד וביקשה גבר בגובה מטר

● בוורד־חמ״ד תקבלו טיפו
אישי מלאה ורדי והצוות הי
מקצועי שלה ללא הגבלת זמ
עד ליום הנישואין, 03־293598
.04־674923

● יושר, מסירות ורצון לעזור
מהווים את סוד ההצלחת ממנה
נהנים מאות מנויי „ורד חמד״
.04־674923 ,03־293598

● „ורד־חמד״ היחיד שזכה
ב־2 תארים — „העסק הנבחר
1982״. זו התוצאה של מסי־
רות, אמינות ומקצועיות ש
לאה ורדי הצוות שלה. ת״א
שמריהו לוין 17, 03־293598,
חיפה תבור 27, 04־674923.

מודעות־שידוכין
רוב למשרדים

ו־80 סנטימטרים, אקדמאי, בן 40, ללא ילדים.

הפקידה שחיפשה לפי שנת־הלידה, מצ־אה לה גבר בן ארבעים ובגובה הרצוי. היא לא שמה לב כי מיקצועו היה פועל בניין. גם בן־הזוג השני שנשלח אליה, לא היה מתאים הרבה יותר — הפעם היה נמוך בעשרה סנטימטרים, בערך, מהגב־רת.

אחרי כמה מגישות כאלה, ואחרי ש־האשה טילפנה פעמים רבות למישרד, התייאשה וביקשה את כספה בחזרה.

כמעט כל הנרשמים מגיעים לכך לבסוף. אולם אפילו בעל מישרד אחד, המכבד את עצמו, לא יחזיר כסף. הם מבטיחים שוב הרים וגבעות, מתנצלים ושולחים שוב כמה מועמדים בלתי־מתאימים. ב־דרך־כלל מתייאש הלקוח, מבקש להפסיק את השירות ומוותר על כספו. רק כאלה העומדים על שלהם והמוכנים למריבה כמעט אלימה, יכולים לבוא למישרד ב־שעות שבהן נמצאים בו לקוחות, לעורר שערורייה ולצאת עם הכסף.

ברוב המישרדים, היחס אל הלקוח הוא נעים ומחניף, כל עוד לא שילם את הכסף. אחרי התשלום משתנה היחס לבלי־הכר.

אלמנה כבת שיבעים החליטה למכור

היחס אל הלקוח ברוב המשרדים הוא נעים ומחניף, כל עוד לא שילם הלקוח כסף

את בית־המירקחת שלה, למצוא בעל ולבלות איתו את שארית־ימיה. היא באה לאחד המישרדים הגדולים ושטחה את בקשתה לפני המראיינת. הגברת הבטיחה לה הרים וגבעות, וקיבלה מידיה, כמיק־דמה, סך של 90 אלף לירות. רק יצאה הקשישה מפתח הדלת, התחילה המראיינת צוחקת ומלגלגת על הלקוחה, שעמדה עדיין בחוץ ושמעה הכל.

קלים במיוחד לניצול הם הורים הבאים למצוא בני־זוג לילדיהם, ללא ידיעתם. הם מספקים למישרד, בדרך־כלל, שמו של אדם מסויים, לרוב קרוב־מישפחה, כאליבי — כלומר, שהוא כאילו אשר מסר את מיספר הטלפון של הבן או הבת. אולם בדרך־כלל לא מוצאים המישרדים מועמדים לפי רצונם של ההורים. שכן, ההורים משאירים למישרד את תיאורו של בן־הזוג הרצוי להם, ולא של זה הרצוי לילדיהם. מכיוון שהם חוששים כי הילדים יגלו שהם פנו למישרד־שידו־כין, הם גם נזהרים מלשאול יותר מדי שאלות, ואינם יכולים כלל לדעת אם אמנם נשלחו מועמדים על־ידי המישרד וכמה. הורים כאלה הם בין הראשונים להתייאש משרותי־המישרד.

במידגם המיקרי התברר כי מרבית מישרדי־השידוכין שפירסמו מודעות ב־אותו יום נמצאים בתל־אביב. מישרד אחד מרכזו בחיפה עם סניף בתל־אביב. יש מישרד אחד ברחובות, אחד ברעננה, שניים בירושלים ועוד אחד בחיפה.

כל מישרד משבח עצמו במודעות. אחד מהם כתב: „היחיד שזכה בשני תארים — העסק הנבחר 1982 והקנייה הטובה ביותר 1982 — זו תוצאה של אמינות ומיקצו־עיות.״

גם מישרד אחר טען שהוא העסק ה־נבחר, וכתב: „מישרד המיסחר והתעשייה העניק לנו תעודת הערכה עבור שירות הוגן, יחס אישי ומסור ומיספר רב של חתונות — העסק הנבחר ת״א 1981־1982.״

מישרד שלישי קבע: „כשאת בוחרת

בדרך כלל מנצלים מישרדי השידוכים את ההורים אשר באים למצוא בני־זוג לילדיהם

חתן, שאלי מי אביו. כשאת בוחרת ב־מישרד־שידוכים, שאלי על הקבלה ועל החשבונות. אצלנו הקבלות הן בשקלים ולא בדולרים.״

או: „גורם ציבורי קובע (לאחר בדיקה סודית ביותר) — מיספר מדהים של זוגות נישאו בשנים האחרונות באמצעו־תנו, וכן מיספר רב ביותר של מצטרפים הדשים.״

נראה כי העצה הטובה ביותר ניתנת באחת המודעות בעיתון, האומרת: „כש־בוחרים בן־זוג צריך לברר מי הוא. כש־ניגשים למישרד־שידוכין צריך לוודא ש־העסקים כשרים.״ ואכן, כדאי מאוד שלא לתלות יותר מדי תיקוות בתוצאה, כדי שלא להתאכזב.

אילנה אלון ■

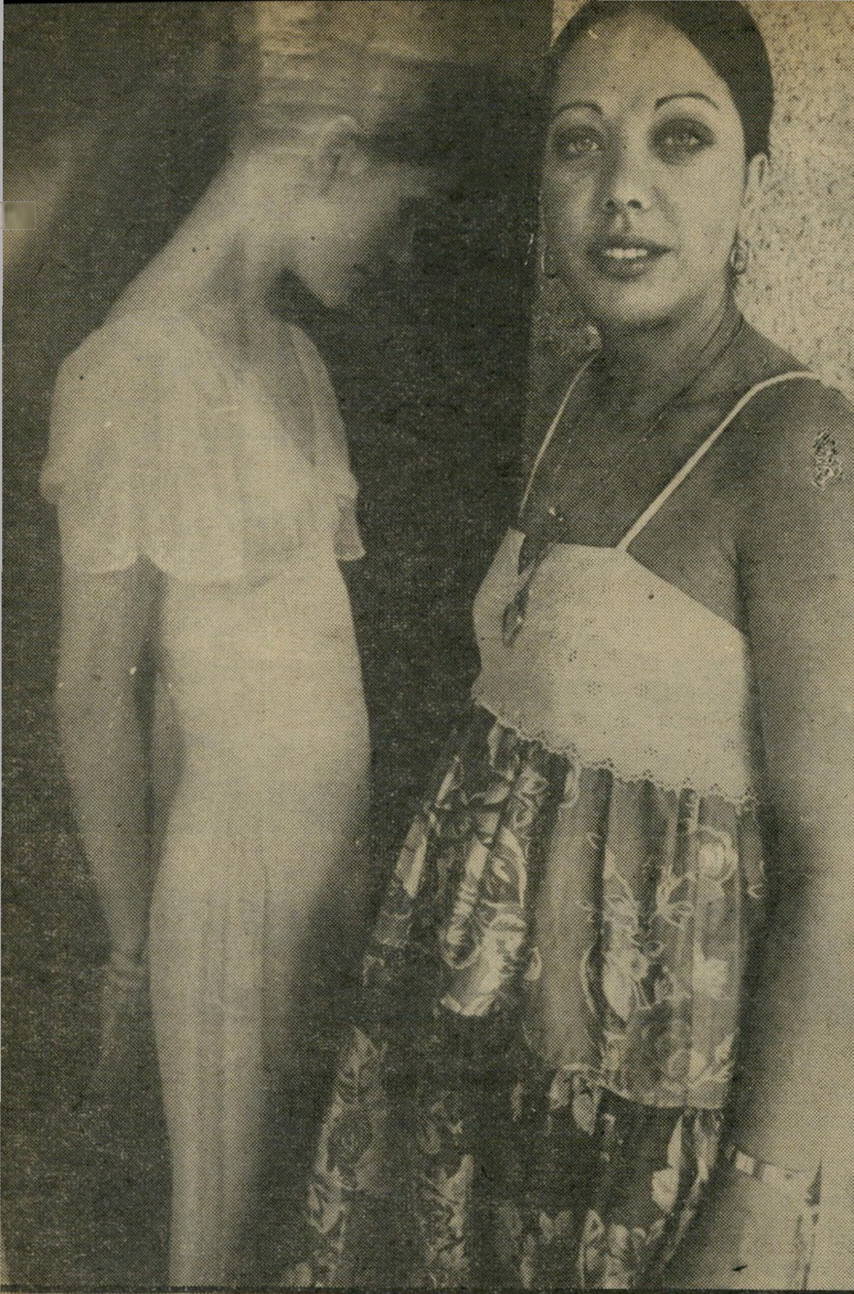

שדכנית הלנה
עכשיו בניו־יורק

אין שידוך, אין כסף

את **עינה** של יהודית אייזנמן, גננת בת 43 מנתניה, צדה הידיעה שמיש־רד־השידוכים „רעים״ זכה בתואר „העסק הנבחר לשנת 80/81״. יהודית, גרושה ואם לבת, מיהרה לפנות למישרד מתוך תיקווה שאולי הוא ימצא לה את בן־הזוג המיוחל.

כשנרשמה במישרד היא הבהירה ל־פקידה שקיבלה אותה מהו המועמד המתאים בעיניה: עליו להיות עד גיל 47, גרוש או אלמן. יכולים להיות לו ילדים, אך עד גיל עשר בלבד. היא ביקשה שהוא יהיה משכיל, ממוצא אירופי ורצוי מאוד שיהיה גם בעל אמצעים.

לדברי יהודית, הראתה לה הפקידה עשר כרטיסיות של מועמדים מתאימים, והבטיחה לה שיש לה באמתחתה מוע־מדים רציניים ביותר עבורה.

הגברת אייזנמן השאירה שתי תמונות, שילמה אלף ו־390 שקלים כדמי־רישום למשך שנה, והמישרד התחייב לשלוח אליה מועמד אחד בשבוע, במשך כל אותה השנה. כמו כן היא חתמה על הסכם, שבו היא הסכימה לתשלום של 350 דולר, אם היא תינשא למועמד שהכירה דרך מישרד „רעים״.

לטענתה, היא לא קיבלה קבלה על הסכום ששילמה, וכן לא קיבלה העתק מההסכם, שעליו חתמה.

כבר למחרת היום לא פסק הטלפון בדירתה של יהודית מלצלצל. מעברו השני של הקו היו גברים שביקשו להי־פגש עימה. אולם, כששאלה אותם לגילם, למיקצועם ולמצבם המישפחתי, הסתבר לה שאף לא אחד מהם הוא בן 47, גרוש ואב לשני ילדים קטנים.

יהודית אייזנמן לא נפגשה עם איש מהמועמדים, משום ש„הסחורה לא נר־אתה לה,״ כדבריה.

אחרי שלושה ימים התקשרה יהודית למישרד „רעים״ בבקשה לבטל את ה־עיסקה, ודרשה לקבל את כספה חזרה. היא טענה שלא ניצלה את שירותיהם ושהודיעה להם על כך מייד. לטענתה, צחקה לה הפקידה וטרקה את הטלפון בפניה.

ויתור מראש

תגובת **דוד גל**, בעל מישרד „רעים״, שהשיב לשאלות „העולם הזה״ לפני מעצרו: „אין שחר לטענותיה של הגברת אייזנמן.״ כדי לחזק את דבריו הוא אף הראה העתק מן החוזה, המהווה גם קבלה משום שהסכום 1390 שקלים נקוב בו. כמו כן הוא הראה חשבונית־מס, מיספר 0367 מתאריך 24 בפברואר '81.

הסכום הנקוב בקבלה גם הוא 1390 שקלים. יהודית אייזנמן מתעקשת: היא לא קיבלה קבלה.

לטענת דויד גל, לא שיתפה ה־לקוחה פעולה עם המישרד. „אנחנו לא מחשב שיכול לפלוט מועמד המתאים במידותיו בדיוק לדרישותיה. לא נראה לנו מוגזם לקשר אותה עם אדם בן 55. פער הגילים לא נראה לנו גדול מדי, והמועמד נראה לנו מתאים לה ביותר.

„היא לפחות היתה יכולה לפגוש אותו ואז להביע דיעה, ולא לחתוך כך על סמך שיחת־טלפון.״

לדבריו, יהודית אייזנמן לא תקבל את כספה. בחוזה שעליו חתמה יש סעיף האומר במפורש: „והואיל והסכמתי שלא אבקש חלק איזשהו מדמי שירותי ה־היכרות השנתיים ששילמתי, במיקרה ו־מאיזו סיבה שהיא לאחר מכן אבקש את ,רעים' לחדול לתת לי שירותים אלה.״ יהודית, כך אמר, חתמה על החוזה אחרי שנתבקשה לקרוא אותו בעיון.

דויד גל החתים את לקוחותיו על חוזה ששימש גם קבלה, כאשר בחוזה עצמו כתוב שבשום תנאי כמעט, לא יקבלו הלקוחות את כספם בחזרה. מנהל „רעים״ ידע להגן על עצמו מפני יהודית אייזנמן, ועכשיו נותר לראות כיצד יצליח להגן על עצמו מפני המישטרה. ספק אם מישרד־השידוכים „רעים״ יקבל תואר „העסק הנבחר״ גם בשנה הבאה.

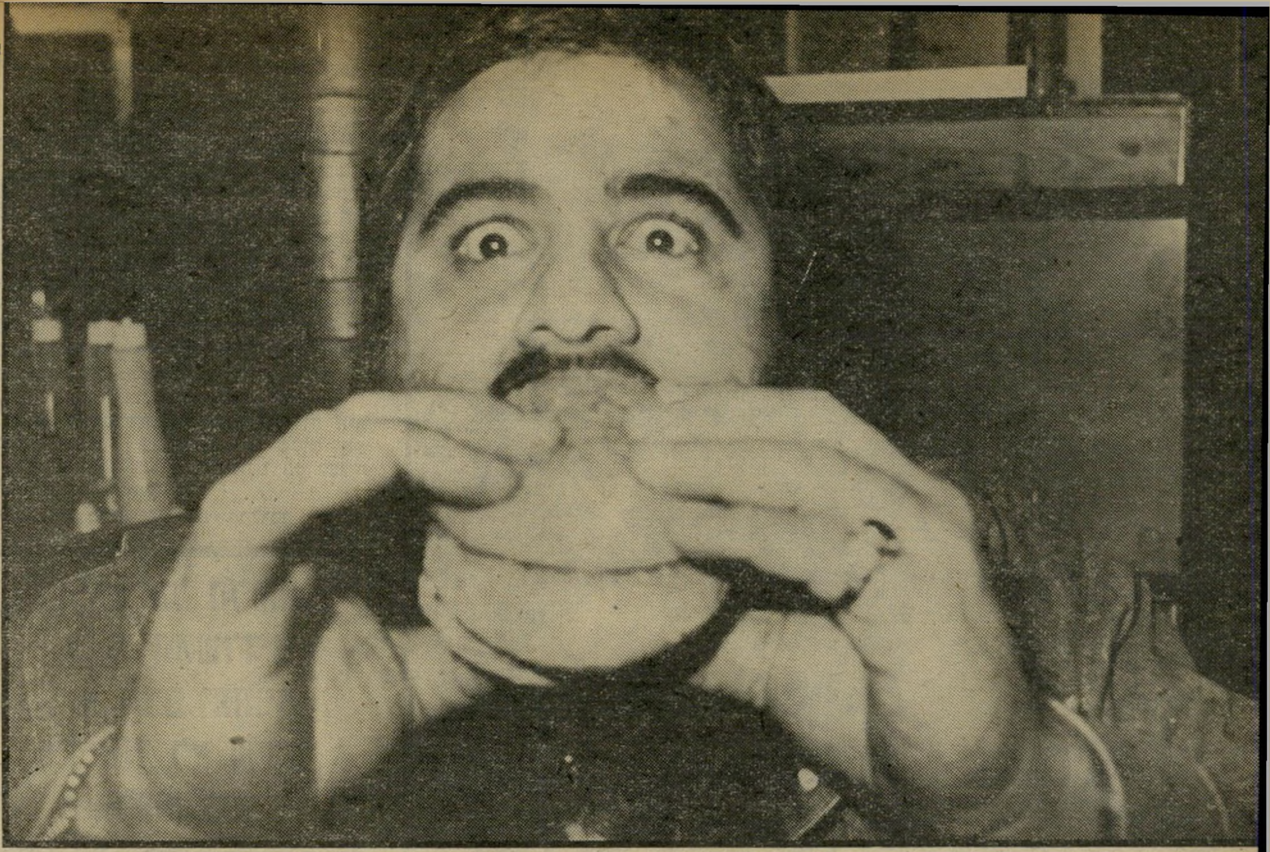

רפי מזרחי הוא רק בן 24 - הוא קורע את כבישי הארץ ואילו האופנוע כורע תחת מישקלו

איש קטן גדול

רפי מזרחי הוא רק בן 24. הוא קורע את כבישי הארץ ואילו האופנוע כורע תחת משקלו.

יושבי בתי־הקפה ברחוב דיזנגוף עצרו לרגע את נשימתם. כל העיניים הופנו לעבר הכביש, אל מראה יוצא־דופן: 160 קילוגרמים לבושים קרעים יושבים על אופנוע ענק וכבד. הוא חוצה את הרחוב כשהוא משאיר אחריו רעש אדיר. הפיות מלחששים, תמהים לדעת מי היא הדמות יוצא־הדופן, שחלפה לה ביעף והשאירה אחריה ענן עשן.

הדמות הזאת מכונה בוננזה, שם שניתן לו עוד בילדותו, כשסידרת הטלוויזיה בוננזה היתה בשיא הפופולריות שלה. אחד הבנים בסרט נקרא בוננזה על שום ממדיו העצומים. יום אחד, כשצפו חבריו בטלוויזיה, צעק לעברו אחד הנערים, „היי בוננזה!" וברח. למחרת כל השכונה אימ־צה את השם, ומאז אפילו חבריו אינם יודעים את שמו האמיתי.

„בהתחלה הרגיז אותי הדבר מאוד, והייתי מגיב באגרופים," מחייך בוננזה, „אולם היום אני ממש מאוהב בשם הזה. רק אמא שלי עדיין לא התרגלה לרעיון וכשמבקשים אותי בטלפון היא לפעמים מנתקת."

תינוק „נולדתי תינוק ענק," אומר בוננזה. „בילדותי הייתי אלים מאוד וכולם פחדו מפני. בבית־הספר ישבתי תמיד ליד שולחן נפרד."

„נהייתי משוגע"

שמו האמיתי הוא רפי מזרחי, בן למישפחה מומצא תורכי. שיגעון ה־אופנועים שלו התחיל כשהיה בן 8. דודיו עבדו באותה עת בגני־התערוכה ב„קיר המוות". „נהייתי אז משוגע," נזכר בוננזה. „הייתי מתבונן בבני־הדודים שלי כמהופנט ורץ לאיזור החולות שבו היו מתאמנים בתרגילים מסוכנים, רציתי להיות כמותם. השיגעון הזה נכנס לי לראש ולא הירפה ממני. הייתי בורח מבית־הספר כדי לראות את הדודים שלי עושים תעלולים על קיר המוות.

„זוהי התגרות יום־יומית בסכנה ובמוות. החלום שלי היה לעלות יום אחד על קיר המוות, ואמנם, יום אחד לא עמדתי בפי־תוי. היות שעבדתי באותה עת במוסך, באתי יום אחד מוקדם בבוקר, הדלקתי את האופנוע והתחלתי לרוץ על קיר המוות. לפתע נוכחתי שאני לא יודע איך יורדים מהדבר הזה. אחז בי טירוף. קפצתי מן האופנוע, נזרקתי למטה, ה־אופנוע המשיך להסתובב ושבר אותי מאחורה. אין מה לעשות, על קיר כזה אין פשרות."

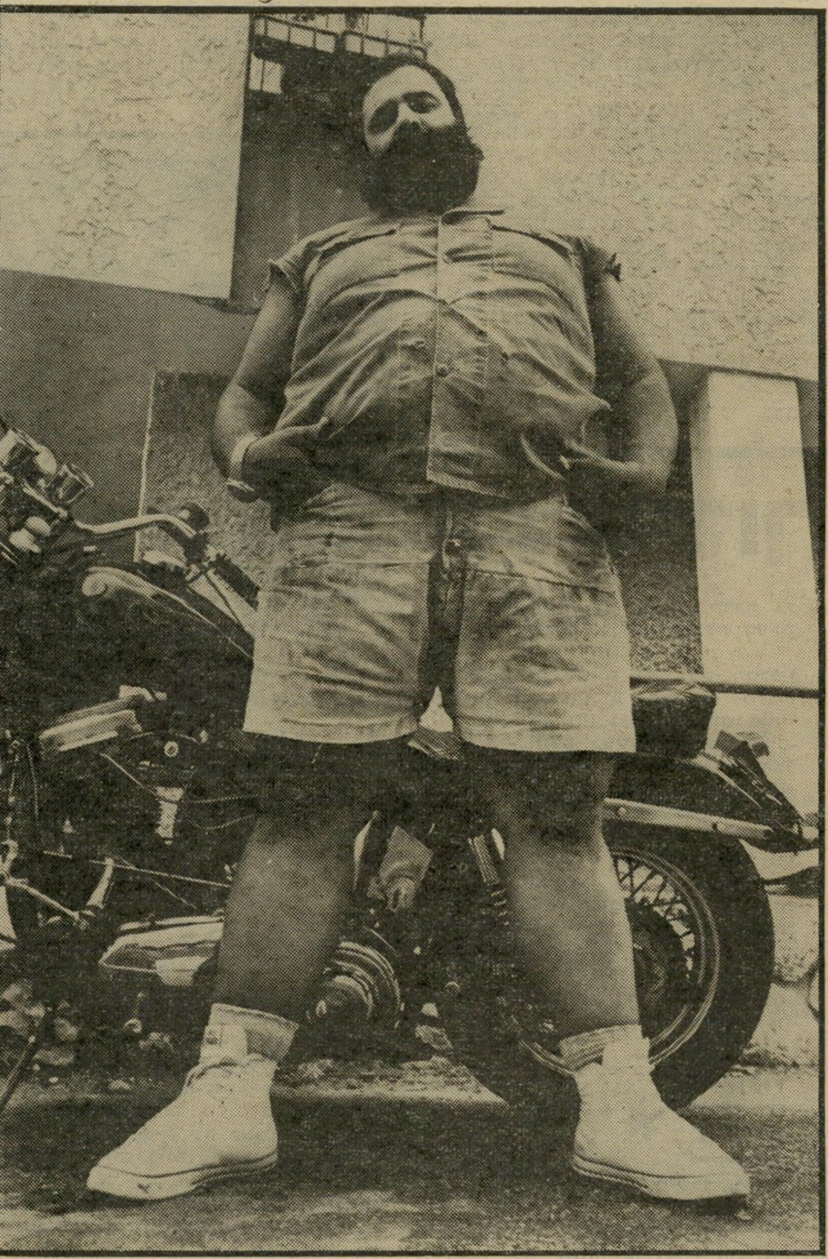

בוננזה הוא הכינוי שהודבק לרפי מזרחי על־ידי חבריו, בעיקבות סידרת הטלוויזיה שסיפרה על אב ושלושה בנים שאחד מהם היה שמן מאוד. „פעם שנאתי את השם הזה, היום אני לא יכול בלעדיו, וכמעט שכחתי את שמי האמיתי."

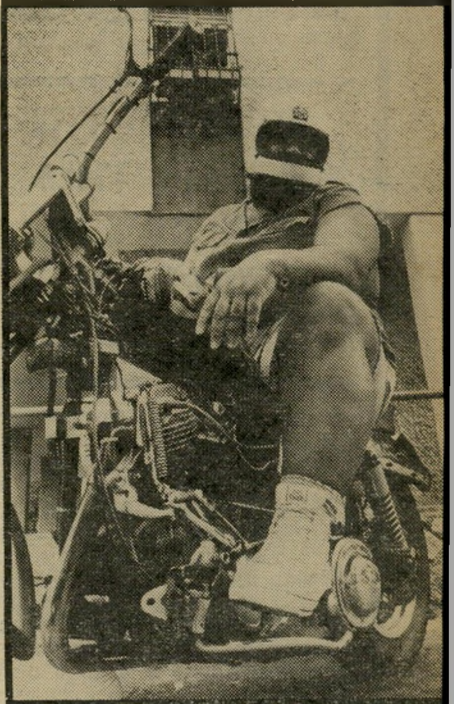

עכשיו בגיל 24 יושב בוננזה ב־ביטחה על אופנוע, האר־לי דווידסון, שאותו קנה כגרוטאה.

160 ק"ג ישובים על אופנוע קטן, שאותו בנה רפי במו־ידיו. „אני חי את האופנוע 24 שעות ביממה. מצב־הרוח שלי תלוי במצב האופנוע. כשאני משפץ אופ־נוע, אני לא ישן חודשים. אופנוען אמיתי הוא אדם שאכל חרא בחיים שלו כדי להגיע אליו. רק אדם כזה יודע להעריך אופנוע." כל חבריו של בוננזה, הם חברים מילדות, שגדלו כמוהו על אופנועים. הם נוהגים כל שבוע להיפגש ולהחליף חוויות. הנושא היחידי בשיחותיהם הוא האופנוע. שיחות שנשמעות לזר משעממות.

התאונה על קיר המוות לא הפחיתה את אהבתו וטירופו של בוננזה לאופנועים. היא גם היתה רק הראשונה בשרשרת תאונות שבהן היה מעורב בוננזה, ושהש־אירו אותו יום אחד ללא קרסוליים. היום הוא בעל קרסוליים מפלטינה, ומרגיש עצמו כמו סטיב אוסטין. „הקרסוליים גור־מים לי כאבים איומים, מפני שבחורף המתכת מתכווצת ובחום היא מתרחבת והדבר גורם לסבל גופני איום."

בתאונה אחרת נאלצו להשתיל לו עור על הרגליים, שנלקח מחלקי גופו האחרים. „אצלי ההתהפכויות הן מציאות יום־יומית, שהתרגלתי לחיות איתה. לפני שבוע התה־הפכתי ושברתי שתי צלעות."

פלוטו ינצח את פופאי

כשהיה בוננזה ילד קטן, נאלץ ללמוד בבתי־ספר לחינוך מיוחד כיוון ש־לדבריו: „הייתי ילד קשה ואלים. נראיתי כמו איש קטן. בבית־הספר ישבתי לבד

ליד שולחן בגלל ממדי העצומים. הת־מרדתי נגד כל הנושא ששמו בית־הספר והמורים לא ידעו מה לעשות איתי. הייתי אימת בית־הספר, היכיתי את הילדים.

„לעומת זאת, הייתי הילד הנקי והמסודר ביותר בבית־הספר. לאחר מכן העבירו אותי לבית־ספר שנקרא מרגוע ובו גיליתי את אהבתי הגדולה לעבודת כפיים. הייתי בחוג לנגרות והייתי בונה כאחוז תזזית נחשים ולטאות קטנים שהיום עושים עליהן עבודות־גמר בתיכון. עד היום אני יושב בביתי על כיסא שאותו בניתי כשהייתי ילד. בניתי גיטארות ומנדולינות, ומכרתי אותן לאחר מכן."

בגלל ממדיו העצומים כינו אותו בצבא במבינו, על־שם חברו השמן של טריניטי, הדמות הקולנועית. היום ישנו ילד המת־עקש לקרוא לו פלוטו. בוננזה הצליח לשכנע את הילד שהוא יגבר לבסוף על פופאי, והילד לא ישן שבועיים ימים.

„האופנוע חזק כמוני"

שיגעון האופנוע לא עזב אותו מאז ילדותו. „בגיל 14," הוא מספר, „תפס־תתי טוסטוס שמצאתי במצב מפורק ופשוט הרכבתי אותו והתחלתי לנסוע. הצרה היתה שהוא נסע אחורה במקום קדימה. המכונאי הסביר לי את טעותי, תפסתי ביטחון ונסעתי עם האופנוע לירושלים.

נראיתי אז כמו איש קטן על אופנוע. המישטרה עצרה אותי בשער־הגיא, ללא

(המשך בעמוד 78)

צוללן בוננזה עם חבר במדי צלי־לה. בוננזה צוללן מיקצועי המתפרנס מצלילה נוסף לשיפוצי אופנועים.

רזונת בוננזה מרים את חברתו הרזה על ידיו. „הבדלי המישקל אינם מפריעים לי," היא אומרת.

נמר של נייר

חלום אמריקאי אחר ✱ נפתרה תעלומת החרזן

אוורבוך ✱ „אזנה כרוייה ללבטיה של האשה...” ✱ פולחן החייל המת

תרגום

רוזווטר

קורט וונגוט (1922) נחשב לאחד הסופרים האמריקאיים הבולטים של ימינו. ספריו שראו־אור בעברית עד כה: אמא לילה; בית מיטבחיים חמש ועריסת החתול*. בימים אלה ראה־אור בתרגום לעברית ספר רביעי מפרי עטו של סופר מעולה זה, תחת הכותרת יברך אותך אלוהים אדון רוזווטר**.

וונגוט עוסק בספר זה בגדול הפולחנים האמריקאיים — החלום האמריקאי — הוא פולחן חופש־היוזמה ועגל־הזהב, הפולחן אשר מודד את תושבי ארצות־הברית לפי הכסף שמצוי ברשותם. בפתיח לספר מצויה ציטטה מדבריו של **אליוט רוזווטר**, נשיא קרן רוזווטר, האומר: **„מלחמת־העולם השנייה הסתיימה — ואני הולך לי, בצהרי יום, וחוצה את כיכר טיימס עם ,לב ארגמן' על חזי”*****.

למרות שדומה כי אותו רוזווטר הוא הנפש־הפועלת המרכזית של הספר, ה־גיבור האמיתי הוא הממון, ככתוב ב־ראשית הפרק הראשון: **„סכום כסף הוא הדמות הראשית בסיפור הזה על־אודות בני־אדם, ממש כשם שסכום דבש עשוי בהחלט להיות הדמות הראשית בסיפור על אודות דבורים...”** הסכום הוא: 87,472,033.61 דולר — הונה של משפחת רוזווטר ב־1 ביוני 1964, ההון המישפחתי ה־14 בגודלו בארצות־הברית. הסכום הוכ־נס לקרן כדי שפקידי מס־ההכנסה **„ושאר חמסנים ששמם אינו רוזווטר, לא יוכלו להניח עליו את ידיהם...”** נשיאות הקרן עוברת בירושה בין בני רוזווטר, על־פי תקנות שאינן רחוקות ממינהג הכתר ה־בריטי.

עורך־דין צעיר ממוצא לבנוני בשם **נורמן מושרי** מניח את עיניו על ההון האמור. מושרי, בוגר מצטיין של בית־הספר למישפטים באוניברסיטת קורנל, ה־עובד כפרקליט במישרד הפרקליטים ה־מטפל בעיסקי הקרן, מסמל את האמביציה למימוש של החלום האמריקאי. במשך תקופה ארוכה הוא מתכנן כיצד להביא כליה על הקרן. הוא מפשפש בתיקים הסודיים של הקרן, ומתמקד בעיקר על אותה פיסקה הקובעת **„את סילוקו המיידי של כל נאמן שהוכרז בלתי־שפוי...”** ב־ידיעה כי **„אליוט רוזווטר, בנו של ה־סנאטור, הוא מטורף...”**

תחבולתו של מושרי, המתבססת על אי־המשך ישיר של השושלת, היא למנות לנשיא הקרן „דודן מרוד־איילנד...” ש־מושרי ישמש לו נציג.

אחד המיסמכים, שעליו מניח מושרי את ידיו, הוא מגילת שושלת בני רוזווטר, הנפתחת **בנוח** ואחיו **ג'ורג'**, שירשו קודם מילחמת־האזרחים 600 דונאם אדמה חקלאית. סיפור התעצמות ההון של מיש־פחת רוזווטר, הוא סיפור הברונים השו־דדים, ככותרת סיפרו של **מתיו ג'וזפ־סון**, המתאר את עלייתם של מישפחות־העילית האמריקאיות, והאופן שבו מצצו את לשדה של אמריקה ואת לשד עובדיהם. וונגוט עוסק בתהליך הניוון של נצר לחלוצים אלה.

מושרי מנצל את הליכי הגירושין של אליוט רוזווטר מרעייתו **סילביה**, המתגו־ררת בפאריס, שוכר כספת גדולה, ופונה בתוקף תפקידו הפרקליטי אליה, בתביעה כי תשגר אליו את ההתכתבויות בינה ובין אל־יוט במשך שנות נישואיהם. **„כדואר חוזר קיבל מושרי חמישים ושלושה מיכתבים,”** שאותם הוא מצרף לתיק שהוא מכין ל־הדחת רוזווטר אחד, ולהכתרת אחר.

סיפור חייו של אליוט רוזווטר (**„נולד בשנת 1918 בוושינגטון די־סי”**), מסביר את הרקע לראיית־העולם השונה שלו. בדצמבר 1941 הוא עזב את בית־הספר למישפטים של הארוואַרד כדי להתנדב לחיל־הרגלים. במהלך המילחמה־העולמית השנייה הפך מפקד־פלוגה בדרגת סרן. לקראת סוף המילחמה עבר התרחשות דראמטית, שבמהלכה ירה בנער בן 14. אירוע זה שיבש את חייו, והפך אותו ללא־יוצלח במונחי החלום האמריקאי. הוא החל מבצע מעשים תמוהים, כמו השתת־פות בכינוס של סופרי מדע־בידיוני וחלו־קת המחאות לנוכחים באולם, שיכרות מתמדת בחברת כבאים ושאר מעשים אשר עשויים להיראות לציבור כטירוף.

אליוט רוזווטר התגורר במחוז רוזווטר, בקהילה ששמה אבונדייל, ביחד עם רעייתו — עד שזו לקתה בהתמוטטות־עצבים. הוא התגורר בספק־דירה ספק־מישרד, ש־בה היו שני טלפונים. האחד שחור — אשר נועד לאומללים ולמוכים למיניהם, שלהם היה מעניק מחסדי קרן רוזווטר, וטלפון שני, אדום — שהיה קשור לתחנת מכבי־האש שממולו, שהוא היה אחד מ־מפקדיה. חייו התנהלו בין הטלפון השחור והאדום.

חייו המוזרים של אליוט רוזווטר קיבלו מיפנה, כאשר סילביה, רעייתו, שבה לאר־צות־הברית כדי להתגרש ממנו. בעיקבות תכסיסיו של נורמן מושרי, שתיכנן בתח־בלנות מזהירה את צעדיו לחילופי־הגברי בקרן רוזווטר. סילביה מספרת **לסנאטור רוזווטר** האב ולפרקליטיו את סיפור הת־אהבותה באליוט. מערכת היחסים בין האב והבן מתוארת על משבריה ועל אי־ההבנה העקרונית השוררת ביניהם. האב, שהוא אחד מראשי הימין בסינט, אינו מרוצה מדאגתו של הבן אליוט לחלכאים ולנדכאים של אמריקה. הוא מטיח בו באחת מפגישותיהם: **„הגענו לרגע אירוני מאוד בהיסטוריה, שבו סנאטור רוזווטר מאינדיאנה עומד לשאול את בנו ,האם אתה — או האם היית פעם — קומוניסט?”** והבן משיב: **„טוב, יש לי מה שהרבה אנשים בוודאי מכנים מחשבות קומוניס־טיות... אבל בשם אלוהים, אבא, אף אחד לא יכול לעבוד עם עניים בלי להתפרק על קארל מארקס מפעם לפעם, או להת־רפק רק על התנ"ך, עד כמה שזה עוזר...”** זה עימות ללא תכלית, שכן האב ממשיך במאבק נגד הקומוניזם והרדיקאליזם של אמריקה, והבן נלחם באלה בדרכו שלו (**”מנהגו של אליוט לשלוח מניה של איי־בי־אם לכל ילד שנולד במחוז.”**)

ציניקן וונגוט
האיש השפוי ביותר באמריקה

הפרקליטים והאב מתאמים מיפגש בין אליוט ובין אשתו **„בעוד שלושה ערבים ייפגשו אליוט וסילביה לשם אמירת שלום אחרונה, באולם ,בלוברד' שבמלון ,מארוט' באינדיאנאפוליס. זה היה מעשה מסוכן מאוד לגבי שני אנשים כה חולים וכה אוהבים...”** זימון זה טורף את קלפי ה־סיפור, ומוליך אותו מהשיגרה הרוזווטרית לקראת אבדון או גאולה. הפרקליט מוש־רי מקדם במהירות את נסיון ההדחה שלו, ועלילת־הסיפור עוברת לנצר יוחסין צדדי ושכוח, **פרד רוזווטר**, המתגורר בפיס־קונטוויט, רוד־איילנד — דמות עלובה, מעוכה ומרוטה. הוא מתפרנס כסוכן פו־ליסות־ביטוח, והרגעים היפים בחייו הם: **„זה בא כשבאה אלי כלה ואומרת, ,אני לא יודעת איך הילדים ואני נוכל להודות לך על מה שעשית בשבילנו. יברך אותך אלוהים, אדון רוזווטר'...”** רגעיו הקשים מקורם באשתו המתוסכלת, **קרוליין**, ה־מצויה תחת השראתה של ידידתה הלסבית העשירה **אמאניטה באנטליין**.

אביו של פרד רוזווטר התאבד בימי המשבר הכלכלי של שנות ה־30' באר־צות־הברית, ופרד נשא בכל התיסמונות האפשריות של בן למתאבד. פרד חי בתחושה שהוא מצוי כל העת על סף הת־אבדות.

---

* שני הראשונים ראו־אור בהוצאת זמורה־ביתן־מודן והשלישי בסיפריה לעם של עם־עובד.

** קורט וונגוט — **יברך אותך אלו־הים אדון רוזווטר**; עברית: אבירמה גולן; הוצאת זמורה־ביתן־מודן; 165 עמו־דים (כריכה רכה).

*** **לב הארגמן** הוא עיטור המוענק לחיילים אמריקאיים שנפצעו בקרב, או כתוצאה מפעולות אוייב.

החווייה הישראלית

צייד האורפז

לפני כמה שנים פירסם פרוזה, **כתב־העת לספרות**, (חוברת 16—15, יוני־יולי 1977) **שני שירים מאת משורר אלמוני ובלתי־ידוע בשם י.א. אוורבוך**, תחת הכותרות החיים הם חגיגה ויש רגע כזה על העיר (באחד מהם כתב אותו אוורבוך: **„כשנפלתי מן הקומה העשירית היתה מהומה גדולה. / אלף בני אדם שלחו אלי ידיים / אלף בני אדם הניעו ראשיהם / ואני עופפתי על פניהם כמו דגל בחגיגה גדולה...”**).

בדיקה קצרה באופני שימוש הלשון, הדימויים, פרטים שבתוך השירים (קומה עשירית, כיכר וכו') הוליכה לכיוון אחד ויחיד, למחבר **יצחק אורפז** (שבלכסיקון לספרות העברית כך התברר, מופיע שמו הקודם אוורבוך). סידרה של שאלות אצל עורכים ועסקני־ספרות, ביססה את ההנחה כי **י.א. אוורבוך** הוא לא אחר אלא יצחק אורפז.

עובדה זו פורסמה בנמר של נייר והביאה לכמה גיחוכים מלאי־סיפוק בבתי־קפה, שבהם מתכנסים עסקני־ספרות בתל־אביב, ולמיכתב־אישי של אורפז, שבו הוא טען כי אין לו קשר עם אותו י.א. אוורבוך וכי אכן קיים אדם בשם זה — והוא אשר חיבר את השירים. נמר של נייר פירסם את דבריו של אורפז תוך הבהרה, כי למרות זאת, אין לו ספק בכך שמחבר אותם שירים הוא יצחק אורפז.

אורפז, אשר שיא־הישגיו הספרותיים היה בסיפרו הראשון והמעולה עור בעד עור, הצליח בתוך תקופה קצרה לייצר סידרה של ספרים, אשר המכנה המשותף שלהם הוא השיעמום המתמשך וההולך בין עמודיהם (צייד הצביה; מות ליסנדה; נמלים; מות דניאל ובית לאדם אחד). מריאליזם ישראלי נוקב, בעל איכויות לשוניות וע־רכים חברתיים, העביר אורפז את סיפוריו לנתיב המוליך לסמלים מאוד לא משכנעים — חלות ונרות־שבת, זיכרונות גילות ותלישות ממערכות החיים והחברה בישראל. הדבר הגיע לשיאו ב־סיפרו האחרון רחוב הטומז'נה.

מחבר אורפז ו/או אוורבך
חוסר יושר

באחרונה פירסם אחד מכתבלבי הספרות רשימה באחד הצהרונים, תחת הכותרת אוורבוך: אורפז בתוספת, ובה סיפר לקוראיו שאורפז **„בפרוס שנת תשמ"ב החליט לתקן מעוות ולהחיות את שם המשפחה הישן מן הנשייה בהצמידו אותו אל השם העברי...”** מעשה אשר אינו עניין של מה בכך, אלא נסיון בולט ומוחץ לחצות בינו ובין הישראליות, לשוב אל הגלות — דבר שאותו עושה יצחק אורפז בעבודותיו הספרותיות.

מזלה של הספרות הישראלית הוא, שמחר בבוקר לא ימצאו הקוראים בחנויות הספ־רים, ספרים מאת **עמוס קלוויזנר** (עוז); **אהרון גרינברג** (מגד); **חנוך הפלגוד** (ברטוב); **משה שמרקים** (שמיר); **בנימין המרשטיין** (תמוז) ושמות נוס־פים שלא יאמרו דבר לשוחר הספרות הישראלית.

הסבת השם של אורפז היא בעלת מש־מעות חמורה. מסתתר מאחריה חוסר־אמון בתהליך ההמשכיות של הספרות הישראלית. פנייתו לפני שנים למדור זה וההתכחשות אז לשם אוורבוך היתה חוסר־יושר אלמנ־טרי, אשר אינו פחות מחוסר־יושר אינ־טלקטואלי.

אל נמל התעופה פרובידנס הגיע מטוס בטיסה נמוכה, ובתוכו נורמן מושרי, קורא בעיתון הקיצוני מצפונו של שמרן. אחרי נחיתת המטוס, „שכר לו נורמן מושרי מכונית אדומה בעלת גג מתקפל, ונסע 29 קילומטרים עד לפיסקנמוויט, כדי למצוא את פרד רוזווטר...” אלא שפרד עסק בעניינים אחרים („בני מתאבדים לעתים קורבות חושבים על התאבדות בערוב־היום, כשרמת־הסוכר בדמם נמוכה... פרד חשב לבלוע המון גלולות־שינה, ושוב נזכר בבנו...”) ואז הוא מגלה בחדרו של הבן תצלום פורנוגרפי, שבו „נראו שתי זונות שמנות ומגוחכות, שאחת מהן מנסה לשווא להגיע למגע מיני עם סוס פתי חמור־סבר, הגון ומכובד...” אחרי עוד כמה הירהורים של התאבדות, הוא מחליט לרדת אל מרתף־ביתו.

במרתף מוציא פרד את כתב־היד שברשותו על „ההיסטוריה של מישפחת רוזווטר מרוד־איילנד...” אחרי קריאת סיפור המישפחה הוא שב להרהורי־ההתאבדות שלו, ומתחיל להשחיל ראשו אל תוך עניבת־החנק, בדיוק כאשר בנו, פרנקלין הקטן, קורא אליו מלמעלה ומודיעו כי איש אחד רוצה לראותו. האיש הוא נורמן מושרי שירד במדרגות בעיקבות הבן, ובישר לפרד „ברגע זה ממש מנשלים בני משפחתך באינדיאנה אותך ואת יקיריך מהזכות המגיעה לך מלידה. מ־מיליונים על מיליונים של דולרים. הגעתי לכאן כדי לספר לך על הליך משפטי זול ופשוט יחסית, שיעביר את המיליונים ה־אלה לידיך...”

הסיפור חוזר אל אליוט רוזווטר, המתכונן לפגישה עם אשתו. אלא שהוא מופתע מביקור של אביו, המבשר לו: „עורך־דין צעיר אחד, שעובד אצל מקאליסטר, רובג׳נט ריד ומקגי, אדם שיש לו גישה אל כל התיקים החסויים שלך, התפטר. הוא השכיר את שירותיו לרוזווטורים מרוד־איילנד, והם עומדים לחסל אותך בבית־המשפט. הם מתכוננים להוכיח שאתה לא שפוי...” בין האב והבן מתנהל עימות בנושא השפיות ואי־השפיות של אליוט, כאשר האחרון מטיח לפני אביו את השגותיו, והאב מחזיר לו משלו („זאת הצרה עם המדינה הזאת, אנשי שדרות מדיסון * שכנעו את כולנו שבתי־השחי שלנו צריכים להדאיג אותנו יותר מרוסיה, מסין ומקובה ביחד...”)

אליוט מתעלם מעצותיו של האב הסנאטור ויוצא לדרך לפגוש פגישה אחרונה את רעייתו. בנסיעה באוטובוס הוא נסחף בהזיותיו, ובהשראתן הוא מגיע לנקודת־משבר „אליוט קם ממושבו באוטובוס ונשא את עיניו אל סופת־האש המשתוללת באינדיאנאפוליס. בחיל וברעדה הכיט בהדר מלכותו של עמוד האש...”

שנה מאוחר יותר יוצא אליוט מהזיותיו, ומגלה עצמו בגן בית־חולים פרטי לחולי־נפש, כאשר אביו מבקרו שם. אליוט מגלה עותק מהעיתון אינווסטיגטור, ובו כותרת „האיש השפוי ביותר באמריקה? (ראה בעמוד הפנימי)...” בעמוד הפנימי הוא רואה כתבת־ענק, ובה בני־מישפחתו של פרד רוזווטר, נורמן מושרי, וסיפור חלק מהמאבק המישפטי. מתוך בחינת תאריך העיתון מבין אליוט „כי הלכה לו לאיבוד שנה שלמה...”

אליוט מוכן להגן על שפיותו בתנאי אחד — שסופר הנערץ עליו בשם **טראוט**, יעזור לשכנעו בכך. טראוט, מסביר לאליוט את השתקפות מעשיו בעיניו: „מה שעשית במחוז רוזווטר היה רחוק מטירוף. זה היה, אולי, הניסוי החברתי החשוב ביותר שנעשה בימינו, שכן הוא עסק — בקנה־מידה קטן מאוד — בבעיה שתוצאותיה המחרידות יתפשטו בעולם כולו בגלל תיחכום המכונות. הבעיה היא זאת: איך לאהוב אנשים שאין בהם צורך?”

אליוט עשוי לשוב ולנהוג לקראת המישפט כמינהג היישוב, ואז מתברר לו כי מאז שעלתה פרשת טירופו והנסיון להדחתו לכותרות העיתונים, טענו 57 נשים במחוז רוזווטר כי אליוט הוא אבי ילדיהן. כך שצאצאים אלה, אם יוכרו על ידי בית־הדין, ישללו מפרד רוזווטר את הסיכוי לרשת את הקרן. אליוט מחליט לשים סוף לפרשה וחותם על המחאה בסך מאה אלף דולר פיצוי לפרד רוזווטר. אחר כך הוא פונה אל פרקליט הקרן ושואל „האם אתה חייב לבצע כל משימה משפטית שאטיל עליך, תוך התעלמות ממה שאבי, או כל אדם אחר, עשוי לטעון נגדה?” כשהתשובה היא חיובית, מורה לו אליוט: „אני מורה לך עכשיו לנסח מייד מיסמך שיצהיר באופן חוקי, שכל ילד במחוז רוזווטר אשר קיימת לגביו טענה שהוא שלי יהיה באמת שלי, מבלי להתחשב בבדיקות דם. כל אלה יקבלו את חלקם המלא בירושה, בתור בני ובנותי... מהרגע הזה ייקראו כולם בשם רוזווטר. ותגיד להם שאביהם אוהב אותם, ולא חשוב איזה מין אנשים הם יהיו בסופו של דבר... ותגיד להם, שיפרו וירבו וימלאו את הארץ...” במילים אלה מסיים קורט וונגוט את סיפרו.

יברך אותך אלוהים אדון רוזווטר הוא חלום אמריקאי אחר. וונגוט עושה שימוש מרתק בכל חמרי החיים האמריקאיים — בעושר, בעוני, בטירוף ובהזייה — והופך אותם מיקשה ספרותית מרתקת, שהיא סאטירה מחרידה אודות אורח־החיים ה־אמריקאי ומצבו של האדם בארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. תרגומה של **אבירמה גולן** הוא קולח.

* בשדרות מדיסון („מדיסון אבניו”) שבמנהטן, ניו־יורק, מרוכזות מעצמת מישרדי־הפירסום של ארצות־הברית, הנחשבת כמעצמה השמינית (אחרי העיתונות, שהיא המעצמה השביעית).

שירה

היוצרת

באחת השיחות האיוולת, שהתקיימו במיסגרת תוכנית־הלילה הטלוויזיונית זה הזמן, הופיעה מפקחת החינוך **בת־שבע שריף** ביחד עם חלילן ממוצא מיזרחי. הם ניהלו ויכוח עקר לחלוטין, חסר אינטליגנציה בסיסית, על נושא התרבות המערבית ותרבות המיזרח — תוך ששתי התרבויות יצאו נפגעות ממנו.

לאורך כל הדיון המייגע הדגישה בת־שבע שריף וחזרה והדגישה כי היא „מחנכת ויוצרת”. מאחר שלא ניתן לבחון את כישרונה כמחנכת, כל שנותר הוא לבחון את איכויותיה היצירתיות.

קובץ שירים צנום, שראה־אור באחרונה תחת הכותרת אקח מועד *, פרי עטה של שריף, הביא את תמצית חייה בדש־האחורי של הכריכה. את שירתה תימצתה שריף במילים: „שירתה בעלת־יחוד, תוססת, צלולת־מבע ומעוגנת במקורות. אזנה כרויה ללבטיה של האשה בעולם

יוצרת ומחנכת שריף
פיה־דמיון־גוף־גופי

אלים ואכזר, ולבעיותיו הקיומיות של דורה...” תמצית, שעליה ניתן להעיר למקרא סיפרה: אין ייחוד, תסיסה קיימת רק אם המעיין בקובץ לוגם גזוז בשעת העיון, המבע עכור ומעוגן במילונים. באשר ללבטיה של האשה בעולם אלים ואכזר — לא ברור למה כיוונה המשוררת.

מעלתו העיקרית של הקובץ, היא בכך שקיים דמיון בינו ובין ספר טלפונים. שירים רבים בקובץ מוקדשים לכל מיני אישים, החיים, מן הסתם, בעולם אלים ואכזר מייסודה של שריף — לב. ופ. דובינר; לש.פ.; **לשמחה הולצברג** (אבי הפצועים — למי שאמון על מדורי־הרכילות); לי.ד. **אברמסקי** (אשר אינו עוד בחיים, אדם דגול שהתמחה באיבחון גרפומניה, ומעניין מה היתה תגובתו לשיר זה, אם היה בחיים); **לאביבה**: לי. **פשטן**; **לברכה רמות** ולחנה **כוהן**.

חסרונותיו של קובץ זה בולטים מעמ׳ 5 ועד עמוד 47. שיריה של בת־שבע שריף נקראים כמו היו אנתולוגיה, אשר קיבצה תחת כנפיה את השורות הלא מוצלחות של השירה העברית מ**נתן אלתרמן** ועד **מאיר ויזלטיר** (שריף לא השכילה ללמוד את הטוב ממשוררים אלה). הקובץ עמוס בנסיונות של מישחקי־לשון עילגים למדי („לכה אף לכה / לכה כי לכה / לכה אל הממלכה...”), המעידים על המחברת כי קלטה את עניין החריזה בשירה בתרגיל הסיומות.

כאשר כתבה המחברת על עטיפת סיפרה בעניין אזנה כרויה ללבטיה של האשה בעולם..., היתה כוונתה מופנית מן־הסתם לחריזה כמו „...את בטן־לא־תשבע / חלום הסולמות והקווים והזוויות / המעלים ומורידים ומוליכים אל הטמיון / לשאול פערה פיה־דמיון־גוף־גופי...” עד שדומה כי לבטיה של האשה בעולם הם המקפים, שבהם היא מרצפת את החללים שבין המילים, בשל חוסר־הקשר שביניהם. חבל, שבעניין זה לא התמקדתה יצירתה של המחנכת שריף מעט בשיריהן של נשים־משוררות כ**דליה רביקוביץ**, **יונה וולך** ואחרות.

שיריה של בת־שבע שריף מתמיהים למדי. זו שירה סטרילית, לא־ריגשית, המבהירה לקורא עובדה אחת — כי אל תואר המחנכת הצטרף לו התואר היוצרת יש מאין.

* בת־שבע שריף — **אקח מועד**; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 47 עמודים (כריכה רכה).

כתבי עת

שדרות הגיבורים

הריבעון להיסטוריה זמנים הצליח להתביית בקהיליית כתבי־העת בישראל, ולהפוך כל חוברת וחוברת שלו לחגיגה עבור אוהבי ההיסטוריה. חוברת 6 של זמנים *, מביאה כמה מאמרים מרתקים, הן בנושא והן בצורה האילוסטרטיבית שלהם. המאמר המרתק ביותר בחוברת זו מופיע תחת הכותרת פולחן החייל המת; בתי־קברות לאומיים ותחייה לאומית מאת **ג׳ורג׳ מוסה**, שהוא פרופסור להיסטוריה חדשה באוניברסיטת ויסקונסין, ארה״ב.

במאמרו מתמודד מוסה עם נושא המוות ההמוני במילחמה, כפי שהכירה אירופה לראשונה במילחמת העולם הראשונה — זעזוע שהביא לחיפושים אחר המוות כסמל המראה את הדרך לחיים. בתי־הקברות, שהפכו לשדרות הגיבורים, הביאו את מוסה להעלות את תולדות התפתחות בתי־הקברות הצבאיים, על כל המשמעויות הכרוכות בכך. מוסה משלב את התפתחות ההשקפה על בתי־קברות אלה בניסוחים מרתקים, כמו: „למשל, באחד מכיתוסי הזיכרון הרבים שהתקיימו בלאנגנמארק לאחר המלחמה, נזכר יוזף מנגוס ווהנר כיצד צעדו להם צעירים, פרחי הנוער הגרמני

ניצחון המוות *

בשירה על שפתיים, כביכול, אל עבר מותם. מתנדבים אלה לא איבדו את התלהבותם מלאת־השמחה לקראת ההקרבה — אפילו אל נוכח פני הקרב. ווהנר האמין, שכוח החיים של הנופלים קם ועלה מקבריהם כדי לחדור אל תוך הסטודנטים החיים — מתנדבי המלחמות הבאות...”

על ראשיתו של פולחן בתי־הקברות הצבאיים כותב מוסה „רק בימי מלחמת האזרחים האמריקאית נאספו הגופות באורח שיטתי משדות־הקרב ונקברו במקום אחד. בית־הקברות בגטיסבורג (1863) היה אחד המקומות הראשונים...” קדם לכך אחד מרעיונות המהפכה הצרפתית, אשר „עודדה את רעיון שורת הקברים, משום ש,יש לקיים שוויון בבתי־קברות כמו בערים. החירות אינה תלויה בעשירים׳ כך כתב קמברי ב־1972 ב,מאמר על הקברים׳...”

באחד מקטעי הסיום של המאמר מרמז מוסה — במעורפל, כך נדמה — למיתוס המקומי בעניין זה, וכותב: „,שדרות הגיבורים׳ ובתי־הקברות הצבאיים הפכו את ההירהורים על־אודות המוות למיתוסים מרגיעים ומרוממי־נפש, ולסמלים. השטח הסגור והקברים הצפופים נתנו ביטוי לטרגדיה של המוות האישי למען המטרה הלאומית הגדולה יותר. חוויית המלחמה עצמה היתה נשגבת, רוממה את האנשים מעל לשיעמום שבחיי היום־יום והיתה לדרמה קדושה, שבה הם היו עשויים למלא תפקידים רבי משמעות, ואילו פולחן הנופלים היה שיאה של הדרמה הזאת ומופת לדורות הבאים...”

מאמר אחר הוא מאמרו של **נחום מגד** דיוקנו של משחרר יבשת: סימון בוליבר, שאמר כי „רודנים רבים יצאו מקברי”, וסירב לקבל מלוכה, ואף הסתלק מהשילטון. דיוקנו של **סימון בוליבר**, הוא יוצא־דופן בהיסטוריה הרצופה בחולי־שילטון ושררה.

את החוברת נועל מדור ביקורת מעולה לספרים העוסקים בהיסטוריה, ביניהם ביקורת של **רן הלוי** על ספרו של **פסקל אורי** הנאצי המצוייר לילדים שראה־אור בצרפת בימי הכיבוש הנאצי. **אליהו רוזנוף** מבקר את ספרו של **שימעון רשף** זרם העובדים בחינוך ועוד ספרים בנושאי היסטוריים. עמודיו של זמנים מלאים בתצלומים, אילוסטרציות ואלמנטים חזותיים שונים להמחשת החומר המתפרסם במאמרים. כתב־עת מעולה ומומלץ.

* זמנים 6 — עורכים: שאול פרידלנדר, חיים שקד ועידית זרטל; הוצאת אוניברסיטת תל־אביב והוצאת זמורה־ביתן־מודן; 112 עמודים (כריכה רכה).

* ניצחון המוות: הדפס־עץ מאת אלפרד ראטל (1849).

מאת דן עומר

„העולם הזה" 1001
תאריך: 12.12.1956

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, כלל, תחת הכותרת „זרע הפורענות", מאמר מערכת שהתייחס לפרשת כפר־קאסם (ראה: שער). במיסגרת מיוחדת כתב סופרו המשוטט של השבועון עמוס קינן, תחת הכותרת „אגדות לילדים", ביקורת משלו על הטבח בכפר־קאסם. תחת הכותרת „מה לעשות עם הערבים?" הובאו תוצאות מישאל־בזק, שאותו ערכו כתבי „העולם הזה" בין ילדי הכיתות הנמוכות בבתי־הספר בגוש דן, על בעיית הערבים.

הסידרה המיוחדת, המוקדשת לזכר חללי „מיבצע קדש", תחת הכותרת „נופלים ההולכים ראשונה", כללה דיוקנות קצרים של הנופלים במערכה. מדור הקולנוע דיווח על הסרט המעולה „אין אנו מלאכים", ומדור הספרים סיקר את „מרג'ורי מורנינגסטר" מאת הרמן ווק.

בשער הגליון: אחת מאלמנות הטבח שעשו חיילי מישמר־הגבול בכפר־קאסם.

ממשלה מחכה לנס של חנוכה ✶ איש הסנסציות

מישרד־הדתות ✶ מרידור והחזרת השטחים

העם

הפריץ או הכלב

אחת הבדיחות היהודיות הנושנות ביותר מספרת על היהודי שקיבל על עצמו, תמורת תשלום מתאים, ללמד תוך שנתיים את כלבו של הפריץ לקרוא. כששאלה אותו אשתו הנפחדת כיצד ייחלץ מן הצרה, השיב היהודי בחיוך: „את יודעת מה יכול לקרות תוך שנתיים? או שה־פריץ ימות, או שהכלב ימות, או שאני אמות!"

הקו המדיני של ממשלת ישראל היה מבוסס, השבוע, על הסיפור הזה. ישראל התחייבה לסגת מכל חצי־האי סיני, לא הוציאה במפורש מכלל הסכמתה אפילו את רצועת־עזה ומיצרי טיראן. אולם אף לאדם אחד בישראל לא היה חשק רב למלא אחרי ההתחייבות.

היה ברור כי בכל מיקרה יהיה צורך לסגת מן השטח העיקרי של חצי־האי. אולם פה ושם עוד היתה קיימת התיקווה להחזיק בקו־הגנה נוח מעבר לגבול — למשל בקו אל־עריש־אבו־עגילה־קוסיימה־ראס־אל־נקב — ולהחזיק באותה שעה גם באיזור א־טור ושארם־אל־שייח', החולש על ה־כניסה למפרץ אילת.

אוריינטציה על נסים. איך עושים את זה? לא היתה שום תוכנית ברורה, בהעדר קו מדיני ברור לפיתרון ממשי. הכלל היה פשוט להרוויח זמן.

כל יום, כל שעה יכלה להיות חשובה. בשטח המדיני תמיד יכול לקרות נס. יכו־לה פיתאום להתחולל הפיכה במצריים, המצב הבינלאומי לאורך מסך־הברזל יכול להשתנות, יכול לקרות משהו שיסיח את דעת העולם לחזית אחרת.

אימרה אנגלית אומרת כי „הזמן הוא כסף". במדיניות לפעמים, „הזמן הוא שטח".

בולגאנין אמריקאי. השבוע לא היה כל סימן לנס כזה. פה ושם נרכשה מעט אהדה בחוגי הממשלות של אירופה המע־רבית, אולם הדבר היה חסר חשיבות. באמריקה נתמנה תת־שר חדש ומתקדם יותר במישרד־החוץ, שהיה בעבר אוהד הציונות. אולם גם כריסטיאן הרטר* לא שינה את העמדה האמריקאית. העיר דויד בן־גוריון: „איני יודע מה יביא הרטר. אני יודע רק שקודמו, הרברט הובר, היה הבולגאנין של אמריקה".

בינתיים עברו הימים. חילות־החלוץ של כוחות היוגוסלביים עוד היו רחוקים מגבו־לות ישראל.

דת

בפקודת הפיהרר

כל הסבור כי בישראל אין גאונים ל־תעמולה, אינו מכיר את שמואל זנוויל כהנא. בה בשעה שהמנגנון הרשמי של המדינה הולך מדחי אל דחי, וממויש פרלמן למויש פרלמן, מנצח מנהל החרוץ של מישרד־הדתות על מסע־תעמולה ה־פורץ מדי פעם לכותרות העיתונות המקו־מית והעולמית.

שיטתו של כהנא התפרסמה בשעתו ב־פרשת השופר השחור. כלי קטן זה הוצג בהר־ציון כמוצג היסטורי: השופר שבו תקעו יהודי אושוויץ לפני שנכנסו לתאי הגזים. ציניקאים טענו, אמנם, שכל יהודי אושוויץ חשבו אז על לחם ולא על תקיעה בשופר, אך דברי־הבל חילוניים אלה לא הרתיעו את כהנא לרגע.

באחד הימים פתח מישרד־הדתות בזע־קה: אלמוני גנב את השופר. הידיעה הר־עישה את העיתונות. הודעה רדפה הודעה. כהנא עצמו פנה אל ליבו היהודי והרחום של הגנב. הארץ כולה דאגה לשופר הקטן.

כשהגיע המסע לשיאו, נמצא לפתע ה־שופר. הוא הוחזר באורח פלא למקום ש־ממנו נעלם, בחשכת לילה. איש לא ידע איך. אולם שוב הקדישה העיתונות מקום נרחב לשופר, עד שלא נמצא איש שלא שמע עליו.

מפתח חלוד בלילה. בפעם אחרת ביקר בארץ החזן משה קוסוביצקי, לשע־בר חזן בית־הכנסת ברחוב טלומצקה ב־ורשה. בקבלת־פנים שנערכה לכבודו קם נואם אחרי נואם, ונשא נאום שיגרתי. האחרון היה שמואל זנוויל כהנא. נאומו לא היה שיגרתי.

במחווה דרמטי הוציא מכיסו מפתח גדול וחלוד. דמעות עלו לעיני המסובים לשמע הסיפור: יהודי אלמוני התפרץ בלילה גשום וסוער לדירתו של כהנא, וסיפר ש־היה האיש האחרון שביקר בבית־הכנסת ברחוב טלומצקה לפני השמדתו בידי ה־נאצים, הוציא את המפתח מן המנעול. הוא ביקש את כהנא לשמור על המפתח ולמסרו לאיש הראוי לכך.

הסיום היה ברור: כהנא הגיש את המפתח באופן חגיגי לקוסוביצקי, כאדם הראוי לכך. היה זה רק אחד הערכים ההיסטוריים שנוצרו על־ידו ביד אמן.

מתי מת היטלר. ככל תועמלן טוב, ידע כהנא שאין להפסיק ממלאכת הקודש אף ליום אחד. נושא־התעמולה חייב להי־ראות לעיני הקהל בלי הרף. לכן, אף שרק החודש הופיע כהנא במאמר גדול בשבועון־החדשות האמריקאי טיים (שהכ־תיר אותו כ„שר־הדתות של ישראל"), יצר שוב ידיעה מרעישה.

הידיעה הופיעה תחילה בידיעות אחרונות בעמוד הראשון: „מיסמך סנסציוני, ה־שופך אור חדש על פרשת התאבדותו של היטלר בסוף מילחמת־העולם השנייה, נת־גלה בירושלים. בין הספרים שמישרד־הדתות קיבל לאחרונה, במהלך הצלת סיפריות מהגולה, נמצא גם ספר נאומין של היטלר, שהוצא לאור במינכן.

„בשער הספר הקדשה בכתב ידה של א. בראון, מזכירתו ואהובתו של היטלר, הנושאת את התאריך 7.5.45... עד כה היה יום ה־30 באפריל מקובל כיום התאבדותם של היטלר ואווה בראון."

מקור הידיעה, היה כמובן, שמאל זנוויל כהנא. הוא הבריק מייד את הידיעה למוס־דות בינלאומיים ולהיסטוריון הבריטי ש־חקר את מותו של היטלר. ידיעות ארוכות יותר הופיעו גם בעיתונים ישראליים אח־רים. רק פרט אחד שונה: ההקדשה לא היתה בידי אווה בראון, אלא ארנה בראון.

אשת המיסתורין בבונקר. הסיפור היה יכול להפוך לסנסציה בינלאומית. אולם אצל הבקיאים בפרשת מותו של היט־לר עורר רק חיוך ספקני. מיטב החוק־רים טיפלו במותו של היטלר, בבונקר של מישרדו, וכמעט שלא השאירו שמץ של ספק ביחס לפרטים: הפיהרר ירה באווה בראון, אשתו החוקית, ובעצמו. אחר־כך הוצאו הגוויות על־ידי נאמנין לחצר לישכת הקאנצלר ונשרפו כליל ב־עזרת כמה פחים של נפט.

בבונקר לא היה שום אדם בשם „ארנה בראון'. העיר משה תבור, פרשן דבר: „מישהו מחוסר־טעם חמד לצון... הידיעה, שיש לה ריח סנסציוני זול, הוברקה על־יד כתבי־חוץ לעולם, ועתה צוחקים על חשבוננו בכל רחבי תבל..."

אולם אפילו ביקורת חריפה זו לא יכלה לייאש את שמואל זנוויל כהנא. הוא לא הכחיש שמסר את הפרטים לכתבי־חוץ, אולם שאל בתמימות; „מניין הביטחון שלא היתה גם ארנה בראון בבונקר של היטלר? מהפניות שהגיעו אלי בעניין זה יש לי רושם שמתייחסים להקדשה זו באופן רציני."

הרצינות היתה מוטלת בספק. מה שלא היה מוטל בספק הוא ששוב זכה שמואל זנוויל כהנא לשפע של פירסומת.

ערבי טוב, ערבי רע

מישאל־בזק, שאותו ערכו ציוותי העולם הזה בבתי־הספר בשאלה „מה לעשות עם הערבים?" הניב יבול של תגובות. בין התגובות גם שני ציורים. האחד — „ערבי טוב" (מאת נורית בנטובי), והאחר — „ערבי רע" (מאת יעקוב בולבול). מישאל זה צוטט לאחר־מכן בדיוני האו"ם ובמאות פירסומים ברחבי העולם.

כדורגל

מרד הכדורגלנים

מה קרה למכבי תל־אביב? זאת ה־שאלה המעסיקה כיום ביותר את חובבי הכדורגל במדינה. כי אלופת השנים ה־אחרונות גילתה כבר בתחילת מישחקי הליגה הלאומית חוסר אונים משווע. מ־שלושת מישחקיה, עד כה, גברה בקושי רב על הפועל רמת־גן ויצאה בתיק"ו בשני מישחים אחרים נגד קבוצות די־חלשות. האלופה הלאומית מצליחה בקושי להעמיד 11 שחקנים למישחק מדי שבת.

קבוצת הכדורגל של מכבי תל־אביב עוברת משבר חמור. ההתמרמרות בקבוצה הגיעה למצב של תסיסה. שחקנים אינם מופיעים לאימונים, ובאסיפות מדברים ב־גלוי על מהפכה בסידרי־הקבוצה. המשבר פרץ שעה שחזרו חברי הקבוצה מאמריקה. בעוד שההנהלה חסכה באמריקה מתקציב כלכלה, דרשו השחקנים שההפרש יוחזר להם בצורת תשלום עבור דמי עודף ב־מטוס חזרה. ההנהלה סירבה.

כשחזרו השחקנים לארץ, באו בלי מל־ווים. גם מנהל הקבוצה, זלמן קליאוט, והמאמן, ג'רי בית־הלוי, נשארו באמריקה. מלבדם הותר גם לדויד דוברין, שלא שיחק באף מישחק בארצות־הברית, להישאר שם.

בחזרה לפיסגה. מכבי תל־אביב היא קבוצה שבניגוד לשאר חברותיה במדינה, היא עצמאית מבחינה אירגונית. אין היא חייבת לסבול עסקנים מכשילים. באסיפה הכללית, הנערכת מדי שנה, בוחרים ה־שחקנים עצמם בעסקנים שיטפלו בענייני הקבוצה.

בהתאם להלך־הרוח הנוכחי, אין ספק שהנהלת הקבוצה תוחלף, מנהליה יפוטרו ויתכן אף שיוזמן מאמן מחוץ־לארץ במקום ג'רי בית־הלוי. שינויים אלה, כך מק־ווים השחקנים, יזרימו דם חדש בקבוצה ויעלו ואתה לפיסגה שממנה ירדה.

אנשים

● ח"כ חרות **יעקוב מרידור**: „ה־ממשלה שתפסיד את עזה בחודשים הקרו־בים, תפסיד גם את הקיריה בבחירות הבאות."

● ח"כ מק"י **משה סנה**, כפי שצוטט על־ידי העיתונאי **חביב כנען**: „מוטב לטעות עשר פעמים יחד עם ברית־המועצות, מאשר לצדוק פעם אחת נגדה."

● מנהיג תנועת החרות, **מנחם בגין**, אחרי שמעריצין נשאוהו על כתפיים ב־הפגנה בירושלים: „ההבדל ביני ובין מנהיגי מפא"י הוא, שהם רוכבים על ה־ציבור בכל ימות השנה, ואני רק בשעת הפגנות."

● שר־האוצר, **לוי אשכול**, הסביר השבוע במסיבת עיתונאים כי עוד ידו נטוייה להטיל מיסים חדשים בשפע, נוכח צורכי־הביטחון. לשם שיכנוע הוא סיפר את המשל הבא: אדם קרח היה מסתפר אצל ספר אחד באופן קבוע. מדי היכנסו למיספרה, היה הספר מתחיל לספר סיפורי זוועות עד שכל הנוכחים התחלחלו, וסיים רק כאשר סיים לספר את הקרח. אחר כך היה הגלב מסביר לנוכחים: „אני מוכרח לספר לו סיפורי זוועות כדי ש־שערותיו תסמורנה, ואוכל לקצץ ביתר קלות."

---

* הארטר מונה מאוחר יותר, אחרי מותו של ג'והן פוסטר דאלאס, כשר־החוץ ה־אמריקאי.

משתלם לשלם בישראכרט

מי-טל

• בנק הפועלים בע"מ • בנק המזרחי המאוחד בע"מ • הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ • בנק קונטיננטל לישראל בע"מ • בנק מסד בע"מ • בנק הבניה לישראל בע"מ
• בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ • בנק אמריקאי ישראלי בע"מ • בנק אוצר החייל בע"מ • בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ • בנק צפון אמריקה בע"מ • בנק למימון ולסחר בע"מ • בנק עין חי בע"מ

NEW YORK

של פלדה זכוכית וגבס

ישראל של תגיב-גבס משורין

תגיב בונה גבס משורין.
גבס – חומר הבניה הנפוץ ביותר בארצות הברית
הופך בשנים האחרונות לעובדה מוצקה גם בישראל.
96% מקירות הגבס בארץ הוקמו על ידי תגיב.
תגיב – גבס משורין, לחציצה בין חדרים,
לחלוקה מחדש של הדירה, ולשיפור פני הבית.
גבס משורין מחליף את שיטות הבניה המיושנות והוא זול,
נוח ומהיר להקמה. קירות **תגיב** שומרים על עמידותם
שנים רבות לאחר שקיר בלוקים נסדק.

תגיב
פתח תקוה, טל' 03-917174

תגיב-עובדה מוצקה

גיתם מערכות תדמית

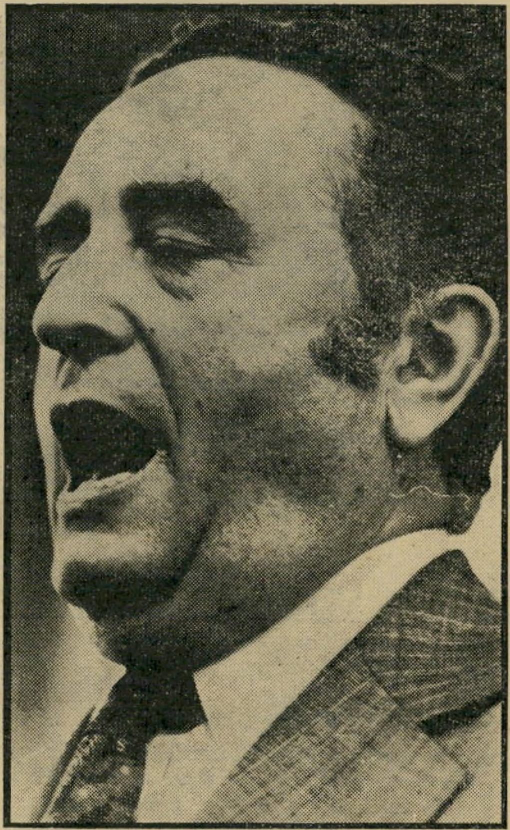

מנחם סבידור:

„תנו צ׳אנס לדו־קיום בשלום!”

יושב־ראש־הכנסת מנחם סבידור הפתיע רבים כאשר בהרצאה שנשא במועדון רוטרי בנצרת, הביע דיעות, שעוררו הדים רבים הן בקרב העיתונאים והן בקרב חבריו בליכוד. הוא תקף את הממשלה על יחסה לציבור הערבי, ובין השאר אמר גם שיש להחזיר לפלי־טים את צלם־האלוהים. שאלתי את מנחם סבידור:

● **מתי שינית את דעתך ביחס לערבים?**

דעתי לא שונתה. דיעה זו היתה נחלתי מאז ומתמיד. לדעתי צריך לעודד את האוטונומיה. יתרה מזאת, ערביי ישראל צריכים לעודד את אחיהם מהשטחים לקבל את האוטונומיה. צריך לתת צ׳אנס ליחסים בין ערבים ויהודים, כי הצ׳אנס הוא הגשר לפיתרון מלא.

● **מדוע, אם־כך, לא אמרת זאת קודם?**

אמרתי זאת כמה פעמים בפורומים בינלאומיים. תמיד האמנתי בדו־קיום. הרי היהודים והערבים יצטרכו לחיות זה בצד זה תמיד. לכן צריך לעשות כל מאמץ כדי להגיע להבנה בין שני העמים.

יוסף לפיד:

„לא יעמידו אותי לפני עובדות קיימות!”

מנכ״ל רשות־השידור, יוסף („טומי״) לפיד, נמצא כל שבוע בחדשות. בשבוע שעבר הוא היה בחדשות כאשר דרש מהבימאי יגאל בורשטיין להוציא שלושה מישפטים מדבריו של הפרופסור ישעיהו לייבוביץ׳, ב־סירטו „פרופסור לייבוביץ׳ במעלות” (ראה יומן אישי). בסוף השבוע הוא היה בחדשות כאשר פסל כתבה על עזה, שהכין רפיק חלבי ליומן השבוע. שאלתי את יוסף לפיד:

● **מדוע לא אישרת את הסרט על הפרו־פסור לייבוביץ׳ להקרנה?**

המצחיק הוא שאני את הסרט אישרתי, על־דעתם של מנהל הטלוויזיה ומנהלת התוכניות. בסך־הכל ביקשנו להוציא שלושה קטעים. רק עיתונות שיקרית ורודפת סנסציות יכולה להאשים אותי כאילו פסלתי את הסרט להקרנה. אם היית מראיינת אותי ואורי אבנרי היה דורש ממך להוציא שלושה מישפטים מהראיון גם היו עושים מזה כזה עניין גדול? הסרט אושר לשידור והוא ישודר בלי הקטעים.

● **אילו קטעים?**

יש קטע אחד, שבו מכנה לייבוביץ׳ את הכותל בשם „דיסקו כותל”. רשות־השידור מנועה, על־פי החוק, מלפגוע ברגשות דתיים. הקטע השני מתייחס לגולדה מאיר: לייבוביץ׳ מכנה את גולדה מירשעת זקנה. לא ייתכן שיפגעו בצורה גסה בזיכרה של אשה דגולה. הקטע השלישי מתייחס לבן־גוריון ולייבוביץ׳ אומר: „לא פגשתי בחיי אדם ששנא את היהדות כמו בן־גוריון.”

מכיוון שהוצאנו קטעים הנוגעים לגולדה ובן־גוריון, אין חשש שהצנזורה היא מטעם הממשלה. הטלוויזיה היא ממלכתית ואינה עומדת לרשותו של אדם הרוצה להטיח עלבונות בגדולי האומה.

לגבי טענתו של לייבוביץ׳ כאילו לא נותנים לו להביע את דיעותיו — אילולא רציתי לתת לו אפשרות להביע את דיעותיו, לא הייתי מאשר את הסרט מלכתחילה. הסרט ישודר ללא שלושת המישפטים.

● **למרות התנגדותו של הבימאי יגאל בורשטיין?**

אני לא זקוק להסכמתו של בורשטיין. הוא עשה לעצמו ריקלאמה זולה. אני רואה בזה רדיפת־פירסומת זולה.

● **מר לפיד, מדוע פסלת את כתבתו של רפיק חלבי על עזה?**

לא פסלתי את הכתבה. אפילו לא ראיתי אותה. אני ומנהל הטלוויזיה אישרנו ביום הרביעי את תוכן יומן השבוע, ואז החליטו בדרג נמוך לשנות את היומן. רק שכחו לדווח לי או לשאול את דעתי. לי לא משנה אם זו עזה או היקב בראשון־לציון. אותי לא מעמידים לפני עובדה!

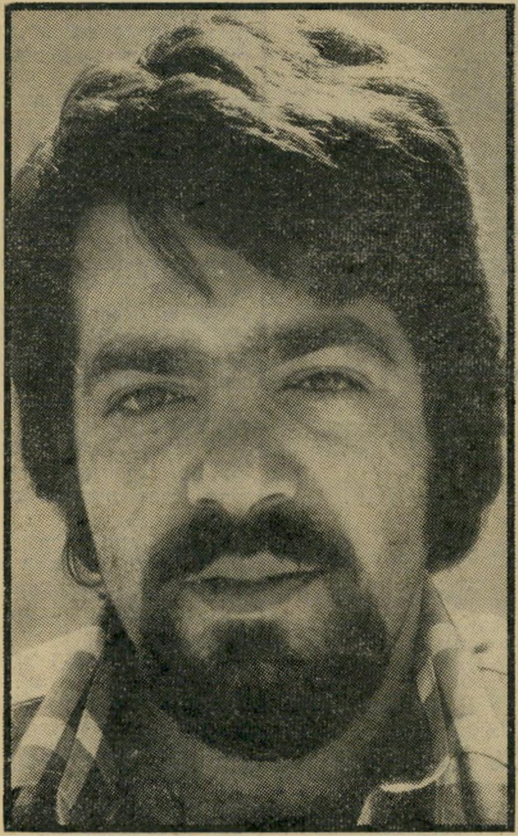

רפי גינת:

„אני האיש הרע של כולבוטק!”

ביום השלישי שבו ביקש דניאל פאר מעם־ישראל לכבות את האור, הצצתי מבעד לחלוני ולתדהמתי כבו כל האורות כאחד. אחר־כך היה העניין עם הכינמת — נאלצתי להשקיע 300 שקל טבין ותקילין במישחות למיניהן כדי להשתתף כמו כולם במיבצע חפיף.

הכוח העצום שיש לתוכנית כולבוטק אינו מוטל בספק. פניתי לרפי גינת, מפיק התוכנית, ושאלתי אותו:

● **איך אתה מרגיש כשאתה אומר לעם־ישראל מה לעשות והעם ממלא אחרי ההור־אות?**

אם הייתי מחליט להגיד לעם ישראל: עכשיו כל הבעלים לקום מהכסא ולהכניס סטירה לנשים שלהם, אני לא בטוח שהם היו עושים את זה כאיש אחד. יש פרופורציות גם להפגנת־כוח. אין ספק שהעובדה שכולם כיבו את האור ושכולם חפפו את הראש זו הפגנת־כוח אדירה, אך הפגנה כזו יכולה לצאת אל הפועל רק אם היא משרתת את האינטרס של הצופה.

יושב לו קריין בתוך הקופסה, אומר לך להזיז ת׳תחת, לכבות את האור, לחפוף את הראש. אחרי הכל אתה לא מכיר את האיש, ועושה מה שהוא אומר לך וזה יכול קצת להבהיל. אבל לעולם לא הייתי אומר לצופה לעשות משהו סתם לפי קריזה שלי. אם הייתי מנסה להורות על עשיית מעשה פרובוקטיבי לא הייתי מצליח.

● **ההצלחה של כיבוי האור ומיבצע חפיף הפתיעה אותך?**

לא. כל בר־דעת ברשות־השידור יודע, שכולבוטק היא התוכנית היחידה היכולה להזיז משהו! היא השלאגר של המדינה! יש לנו 96% צפייה.

● **אתה בעצם עומד מאחרי הקלעים של „כולבוטק.” האיש ברחוב מזהה את התוכנית עם דניאל פאר. אתה לא מתוסכל?**

ככה זה בטלוויזיה. המפיק, הכתבים והתחקירנים עו־שים את כל העבודה והמגיש זוכה בתהילה. יצאתי מזמן מהתיסכולים שלי, אך בניגוד למפיקים אחרים אני מאמין שיש מקום למעורבות שלי על המסך. אני משתתף בדיונים פרובוקטיביים. דני הוא איש טוב. הוא לא מסוגל להיות רע. אני האיש הרע של כולבוטק.

השופט הנכבד הסתבך בהרפתקה זולה...

לפעמים גם שופטים נופלים בפח... על כך יעיד הסיפור הבא:

מר א. גבעוני (שם בדוי) ו־אשתו חיו את חייהם בשקט ובשלווה. בשעה שהוא בילה את מרבית זמנו בין סיפרי חוק ומשפט, היתה היא ממלאת את חובותיה כעקרת בית למופת. השינוי בחייהם הופיע מכיוון בלתי צפוי: בדירה הסמוכה נכנסו לגור שכנים חדשים, הוא יבואן מצליח והיא בעלת בו־טיק נאה ומושכת למרות אר־בעים שנותיה. חיי החברה של השכנים החדשים היו פעילים ותוססים וכשערכו מסיבה ב־ביתם, לא שכחו להזמין גם את השופט ואשתו.

הם נענו להזמנה בהתלהבות והשופט ניצל את ההזדמנות כדי לשמוע מעט רכילות ולהק־שיב לאחרים — בלי לנסות לשפוט אותם...

אוזנו הרגישה קלטה שם סי־פורים פיקנטיים מחדרי המי־טות. סיפור אחד מצא חן ב־עיניו במיוחד והוא הרהר בינו לבין עצמו, אם לא הגיעה ה־שעה שגם הם ירשו לעצמם להינות מחוויה שכזאת...

חיוך של שובבות ניצת בעיניו ובאותו רגע החליט להפתיע את אשת־חיקו כבר למחרת. הוא הביא אותו הביתה בחשאי, בלי שתרגיש. באותו ערב הציע את המיטה בעצמו והזמין או־תה להיכנס למיטה בנימה חגי־גית ומשועשעת.

אך אבוי... היא היתה קרה כ־קרח. המיטה. לזעמו של השופט לא היה גבול: איך זה שסדין חימום חדש אינו פועל כ־תיקנו?!

הפעם, לשם שינוי, דווקא ה־שופט הוא האשם: אילו טרח לחקור קצת את מוצאו של אותו סדין חימום „חסר אח־ריות" היה מגלה שמדובר ב־סדין חימום מאיכות ירודה, מסוג סדיני החימום הזולים ש־מציפים את השוק עם בוא ה־חורף.

מי שאינו רוצה להסתבך בהר־פתקה זולה כזאת, הולך על בטוח וקונה סדין חימום מוכר ובעל מוניטין: סדין חימום זק"ש.

סדין חימום זק"ש זכה בתואר המוצר הנבחר 81 בזכות יתרו־נותיו הבלעדיים: ✶ מיוצר בשיטת הבטחון הכפול ✶ מצו־יד בהתקני קשירה המבטיחים אורך חיים ובטחון בשימוש ✶ היחידי שניתן לכבסו ב־מכונת כביסה ✶ צריכת חשמל — רק 25 אג' ללילה ✶ אח־ריות ל־3 שנים.

אם נחזור לרגע אל השופט האומלל — הוא הסיק את ה־מסקנות ממקרה הביש ורשם בפנקסו הערה קצרה וחכמה: אין קונים חתול בשק.

לוחות פלסטיים

לאופסט משי, דקורציה, גרפיקה, שלוט + חריטה, פרסום, תערוכות וקישוטים, תחליף לזכוכית, תעשיית משחקים, ואקום, הלחמה, אריזה, מדבקות, רהיטים ואהלים.

רבי טרידינג
טל. 827315, 822926

תסריט

כתבת תסריט בנושא:

עלילתי ✶ תעודי ✶

✶ סרט טבע ✶ סרט קצר?

אנו נפיק אותו עבורך!

נא להתקשר ל„סרטי שובל"
בימים: א', ב', ד', ה'
בשעות: 11.00 — 18.00
טל. 9 — 659288(03)

רשת חנויות ליריק לספרות ולאמנות, מכריזה על מבצע הנחות גדול

לקראת חג החנוכה

ההנחות עד 35% — על ספרי ילדים וספרי בישול

המבצע נערך בחנויות ליריק הבאות: ליריק פ"ת — רוטשילד 77. ליריק רמת־השרון — סוקולוב 53. ליריק כפר־סבא — ויצמן 87. ליריק תל־אביב — דיזנגוף 190.

מרתף ליריק, דיזנגוף 190. ✶ ליריק — ספרים, תקליטים ואמנות
פתוח יום יום, כולל מוצ"ש עד שעה 11.00 בלילה.

ספורט

כדורסל

גירושין וחיוכים

ארל ויליאמס לא הוסיף לעצמו מאז השנה הקודמת אף סנטימטר לגובהו, אך הוא משחק העונה יותר טוב וקולע יותר טוב, וקולע יותר סלים. במישחק ליגה, ביום ראשון השבוע, בין קבוצות הכדורסל מכבי תל־אביב והפועל רמת־גן הצליח ה־יריב, סטיב מלוביק, לחסום היטב את ארל. עד תום המשחק קלע ארל 11 נקודות בלבד.

ניתן היה להניח שארל, הרגיל לקלוע הרבה יותר, לא יוותר. מאמניו ציפו ש־הוא יגיב בתוקפנות כלפי סטיב.

אך אולסי פרי דאג לנוע סביב ארל ולצנן את רוחו, בכל פעם כשארל רק התחיל לגלות סימני רוגז. מנהלי מכבי, המכירים את מיזגו החם של ארל, דו־אגים שבכל מישחק יהיה שחקן שמתפ־קידו להרגיע את ארל. במישחק ליגה קודם, מול הפועל תל־אביב, לא הצליח הווארד לאסוף במשימה, ולכן היה צורך, בסוף המישחק, להרחיק את ארל בכוח מהמיגרש — פן תפרוץ תיגרה בין ארל לשחקן יריב.

במישחק האחרון, השבוע, הצליח ארל להתעלות על עצמו. לא רק שהוא ויתר לשופט בכל פעם שנידמה היה לו שנגרם לו עוול, אלא שהוא אף החליף חיוכים ומילים ברוח ידידותית עם יריבו, סטיב מלוביק.

מנהלי הקבוצה, החוששים בכל מישחק מהתפרצויותיו של ארל, קמו בסוף המי־שחק אופטימיים שלא כהרגלם. מקור החיו־כים והרוח הטובה, המפעמים בשחקנים ה־מצטיין, כך הם מניחים, בעובדה שארל הצליח לסיים את פרשת גירושיו מאשתו, לשביעות רצונו.

סידורי הגירושין נעשו בהתכתבות עם אשתו, החיה בארצות־הברית.

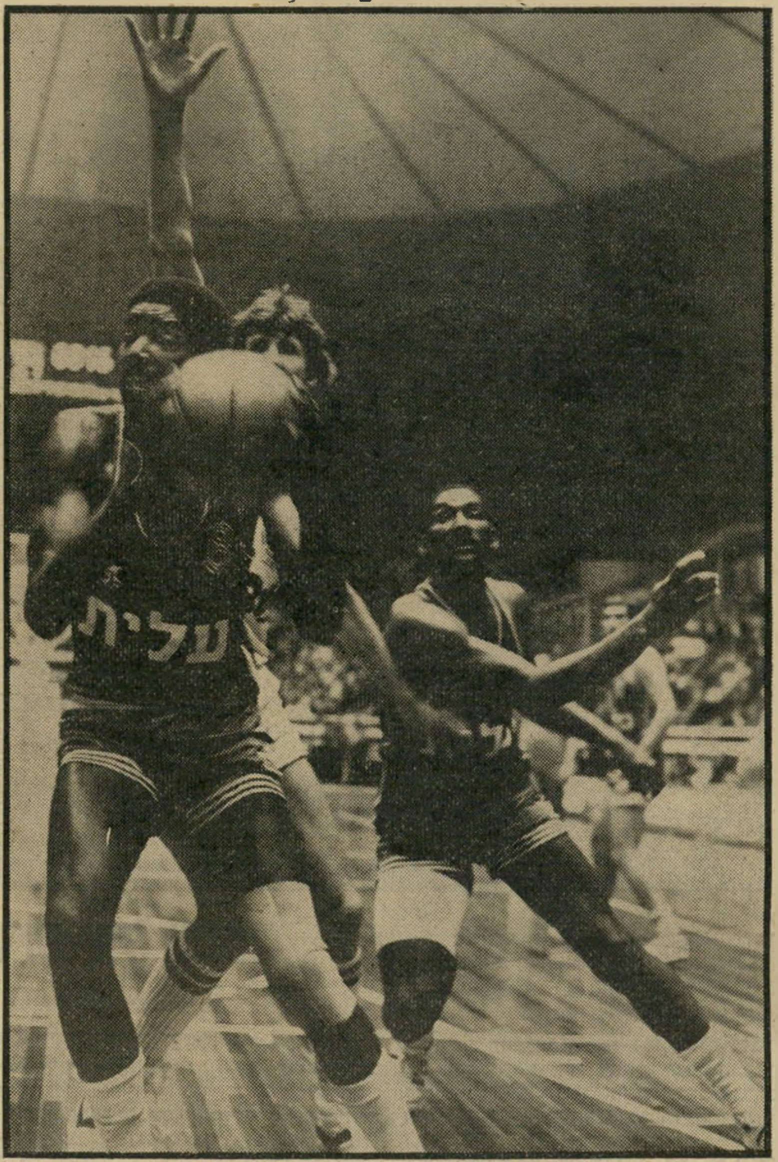

ארל ויליאמס, סטיב מאלוביק ואולסי פרי במישחק הליגה
גירושין בהתכתבות

הצלה במיגרש בני־יהודה

כתבת ונון
אפרסמון בראש

"אנחנו נזיין את האמא שלכם!" הבטיחו האוהדים המשולהבים של קבוצת הכדורגל בני־יהודה לצוות הטל־וויזיה, שהתמקם במיגרש שבשכונת ה־תיקווה, כדי לצלם את מישחק הקבוצה מול הפועל תל־אביב.

עמדתי קרוב לנקודת השידור של ה־טלוויזיה וצפיתי במתרחש. היתה זו השבת הראשונה שלי כצופה במיגרש כדורגל. חשבתי שקריאות אלה הן חלק מההצגה. רק כעבור כמה דקות הבנתי שהאירוע המסעיר עלול להיות מסוכן.

"אתם האשכנזים המלוכלכים של הטל־וויזיה מפלים אותנו לרעה בשידור מבט ספורט," צעקו האוהדים לעבר אנשי ה־טלוויזיה. "למה יורם ארבל לא הגיע לכאן היום? אנחנו לא מספיק טובים להיות מישחק מרכזי? למה דווקא בבלומפילד?"

ניסים קיוויתי, שדר הספורט הוותיק, ניסה להתרכז בעבודתו ולהתעלם מהקרי־אות שהופנו אליו. "לטובתנו, כדאי שבני־יהודה תנצח," הוא התלוצץ.

שער לחובת בני־יהודה בדקות הראשו־נות של המישחק, העלה את חמתם של האוהדים ביציעים. "לך מפה, קיוויתי, אף אחד לא צריך אותך פה! לא רוצים טלוויזיה!" שאגו ההמונים עם הבקעת השער השני לחובתם.

האווירה התלהטה. קומץ השוטרים ש־היה במיגרש נכנס לפעולה. אוהד עצבני, שכיוון תפוז לעבר ראשו של צלם־הטל־וויזיה מוני שם־טוב, הורחק מן המיגרש. המיגרש דמה יותר ויותר לזירת־התגו־ששות. משה סיני, שהורחק בשל עבירות, לא הורשה להישאר לשבת על הספסל. אוהדי בני־יהודה דרשו בזעם להוציאו מן המיגרש. בחברת שוטר ושופט עזב סיני את המיגרש כשמטר גידופים, יריקות, וחפצים שהושלכו לעברו מלווים אותו.

אבן בגב

עם סיום המישחק נזעקו רוב השוט־רים לעבר היציאה. גם צלמי העיתו־נות וכתבי־הספורט רצו עימם.

צוות הטלוויזיה נשאר במקומו, ממתין בסבלנות לפינוי המיגרש. ובינתיים הומ־טרו לעברו אשפה, פירות ואפילו אבנים. אבן גדולה, שהושלכה לעבר ניסים קיוויתי, פגעה בגבו. התיישבתי כדי להסתתר מ־הקהל הזועם, שסירב לעזוב את המיגרש.

מוני שם־טוב רצה לצלם את האפרסמון הקשה שפגע בראשו. הדבר הכעיס עוד יותר את האוהדים האלימים. אוהד חמום־מוח ניגש למצלמה והפילה בבעיטה ארצה. המפיק, משה גרטל, שעקב אחר הארועים מניידת־שידורי־החוץ שעמדה מחוץ למיג־רש, רץ להזעיק שוטרים. הבימאי צבי סלפון, נחרד למראה המצלמה המתנפצת ורץ לעבר הבועט. הוא לא הספיק להגיע

בימאי־טלוויזיה סלפון
פנס בעין

אליו. חומת אנשים נסגרה עליו והתחילה דוחפת אותו. הוא ניסה להיחלץ מהם. שני שוטרים שעמדו בצד צפו במתרחש ולא זזו. האוהדים התנפלו על סלפון. הוא נפל על מושב־אבן שביציע, כשעשרות אנשים עטים עליו בחמת־זעם. הוא נעלם מהעין לשניות אחדות. לפתע פרץ מתוך ההמון אדם בעל שרירים שריסן את המתפרעים. סלפון בן ה־33, נכה מילחמת יום־כיפור, נחלץ כולו חבול ופצוע וכועס על השוט־רים שלא התערבו.

שוטרים, שהגיעו למקום בעיקבות קרי־אתו הבהולה של גרטל, טענו נגד הבימאי הפצוע שהוא התגרה בקהל. מפקדם, פקד ורון, אמר לסלפון שהוא לא היה מסכן את שוטריו ולא היה מכניס אותם להמון צמא־דם שכזה כדי להוציאו מהם.

ורון סירב לתת ליווי מישטרתי לניידת־השידור. "מחר," הוא הסביר, "יכתבו ב־עיתונים שקיבלתם ליווי מישטרתי, ושוב ינפחו את כל נושא האלימות בשכונת התיקווה מעבר לכל פרופורציה. חבל ש־בגלל קומץ קטן של חמומי־מוח, יסבלו כל תושבי שכונת התיקווה."

אילולא הייתי שם, לא הייתי מאמינה.

דינה ונון

טניס

מישחקים רפואיים

הרופאים בישראל משתדלים לעודד את הציבור לעסוק בספורט. רבים מהם עוס־קים בעצמם, כחובבים, בענפי־ספורט שו־נים. לכן ניסו השנה במחלקה לרפואה ספורטיבית במכון וינגייט לארגן לרופ־אים בארץ יום ספורט תחרותי. אך התוכ־נית בוטלה משום שלא נמצאו די רופ־אים שיסכימו להשתתף באירוע.

קבוצת רופאים הנוהגים לשחק טניס, החליטה שלא די להם לשחק ולתחר בי־ניהם. הטניסאים המצטיינים מבין הרופ־אים נסעו לתחרויות אליפות העולם ב־טניס... לרופאים.

אחרי שד"ר איאן פרומן, מנהל מרכז־הטניס ברמת־השרון, הצליח להעניק ל־מקום שם מכובד בעולם, הוא החליט לה־ביא לישראל גם את אליפות הטניס ל־רופאים.

לעזרתו בא ד"ר אלכסנדר גוטסמן (קרוב־מישפחה של רופאו האישי של מנ־חם בגין). נציג איגוד הרופאים־הטניס־אים, רופא בן 80 שהפסיק כבר לשחק, אך נשאר אוהד נלהב. שניהם הצליחו לשכנע את האיגוד העולמי לקיים בשנת 1984 את תחרויות אליפות העולם בטניס לרופאים — בישראל.

שני הרופאים, רופא־השיניים ד"ר פרו־מן והרופא־הפנימי ד"ר גוטסמן, היו מאו־שרים מהישג זה. הם לא זכו בו בקלות, משום שאפילו בספורט של הרופאים מס־תבר היו נציגי מדינות שהתנגדו, מסיבה פוליטית, לבוא לתחרויות בישראל.

הבולט מבין הרופאים הישראליים ב־ספורט הטניס הוא ד"ר ראול גלר, רופא־אורטופד מבית־החולים הדסה בירושלים, שזכה בתואר אלוף הארץ, בטורניר ה־טניס האחרון. סגנו של האלוף־האורטופד הוא ד"ר סמי ירון, רופא גינקולוג.

שחקנים מיקצועיים אינם מתרשמים מ־רמת הטניס הרפואי. בתגובה אומרים ה־רופאים, כמאמר הבדיחה הידועה, שהם — טובי השחקנים בקרב הרופאים — מצ־פים ליום שבו יפגשו בטובי הרופאים שבין שחקני הטניס.

גלישה

תחרות ראשונה

בחופשת־החנוכה תתקיים תחרות בגלי־שה בחוף תל־אביבי הסמוך למלונות. מתכנני התחרות, שתהיה הראשונה מסו־גה בארץ, מקווים שיצליחו להפוך את האירוע למסיבת־הפנינג המונית. רמקולים שיוצבו בחוף ישדרו מנגינות קצביות. חב־רות שירצו לפרסם את מוצריהן יתקינו דוכנים לשרות הקהל, שיבוא לצפות ב־תחרות.

יוזמי המיבצע, אורון צחר, 18, וחברו, נתן פליישר, הם גולשים חובבים, המק־ווים שתחרות כזו תביא לענף אוהדים וחובבים חדשים, שיוכלו, אולי, להשתלב בעתיד בתחרויות בעולם.

כל 36 הגולשים המצטיינים שנבחרו להשתתף בתחרות הם בגילים 16 עד 19.

שני היוזמים מקווים להפוך את ספורט הגלישה לכזה שילהיב צעירים רבים יו־תר משמצליח לשלהב הזמר צביקה פיק.

(המשך ממעוד 58)

למצוא בארץ מתרגם מספרדית לעברית. עברית היא שפה קשה מאוד.

● האם ביקרת איפעם בשטחים הכבושים?

לא. העיתונאי אורי דן הזמין אותי כמה פעמים, ואני לא ידעתי מה לעשות. אני מתנגד לכך שמדינה יהודית תחזיק שטחים. אני מרגיש רע מאוד כשאני חושב על כך שחיילים ישראליים נלחמים באוכלוסיה אזרחית, כמו שראיתי בטלוויזיה. זה כואב, כואב מאוד, שישראל צריכה להיות כל־כך תוקפנית. אני מקבל מידע שגם בשטחים הכבושים נעשים מעצרים מינהליים, בדיוק כמו בארגנטינה. אנשים יושבים בלי אישום ובלא סיבה.

● איך מתרצים מעצרים מינהליים בארגנטינה?

הם אומרים שיש סיבות ביטחוניות.

● מה דעתך על כך שישראל מקיימת יחסים דיפלומטיים עם מדינה מדכאת כמו ארגנטינה?

זו אינה הבעייה העיקרית.

הייתי רוצה לדעת מהו המחיר שישראל משלמת תמורת קיום היחסים הדיפלומטיים. הייתי רוצה לדעת מהו מחיר השתיקה. אני חושב שהישראלים לא מתעניינים ביהדות הגולה. אני, בעצם, בטוח בכך.

● הם מתעניינים בגורל יהודי ברית־המועצות.

אינני חושב כך. יש דברים אלמנטריים, כמו מסירת מידע. בישראל פשוט מתעלמים מגורל יהדות ארגנטינה. לא מזמן פורסם דו"ח על היחס ל־350 אלף יהודי ארגנטינה — הדו"ח אפילו לא פורסם בארץ. היו על כך כתבות באנגלית, בצרפתית, בספרדית. אפילו אחת מהן לא פורסמה בארץ. למה?

● אולי מאותה הסיבה שבגללה ביקש ממך צ'חנובר שלא לפרסם את מאמריך?

לא. אני לא מאשים אותו, ואיני חושב שזה קשור במישרד־החוץ. אתם, הישראלים, לא איכפת לכם.

בניו־יורק טיימס התפרסם סיפור איך הארגנטינים הכריחו יהודים לנבוח ככלבים. למה לא פירסמתם? כי לא איכפת לכם. אתם ישראלים והם יהודים — שני דברים שונים. הסאנדיי טיימס יצא עם שני עמודי־ענק על מצב היהודים בארגנטינה. אפשר לרכוש את העיתון בסטימצקי, אבל לכם לא איכפת. למה?

אני מנסה להבין את הישראלים. אני אוהב את ישראל, מנסה להבין, אבל לא מבין. אולי בגלל שהמדינה עדיין לא מעוצבת, אני לא יודע. אבל בדבר אחד אני בטוח — לישראלים אין רגש סולידריות עם העם היהודי בעולם. אפילו הליגה למניעת־השמצה של בני־ברית פירסמה חוברת על היהודים העצורים בארגנטינה. בארץ זה לא פורסם. למה? אני לא יודע.

יהודי המתגורר בישראל והזקוק לעזרה כאשר קורה דבר מה למישפחתו בארגנטינה, נאלץ לפנות לאירגון אמנסטי בלונדון. אין שום מקום או מוסד שהוא יכול לפנות אליו בישראל.

● אתה מאשים את הישראלים שאינם מתעניינים בגורלם של יהודי ארגנטינה. מדוע יהודי ארגנטינה עצמם אינם קמים ועוזבים, למה הם מחכים?

למה הם אינם עוזבים זה משהו שאף אחד לא מבין. אבל אימרי לי את: למה ממשלת־ישראל לא אומרת להם לעזוב? להיפך! הממשלה הישראלית, הסוכנות היהודית והאירגונים היהודיים אומרים: אין סכנה.

● ובכל זאת, אתה מספר בסיפרך על אנטישמיות גלוייה, על מעצרים של יהודים כשל היותר יהודים. מצב זה מזכיר את הנאציזם בגרמניה. מדוע היהודים לא עוזבים, האם הנסיון לא לימד אותם?

אתה תמיד חושב שזה יעבור עם הזמן, אתה לא מאמין שזה יימשך לנצח. לכן המנהיגים צריכים להזהיר ולהתריע. אבל המנהיגים היהודיים אומרים שאין סכנה, ואתה מאמין — כי זו הדרך הקלה.

ארגנטינה היא דוגמה מצויינת לנוסחה הציונית. לפי האנאליזה היהודית, יהודי ארגנטינה הם בסכנה, הם צריכים לעלות לישראל. ארגנטינה היא ההוכחה שהציונות צודקת — מקומם של היהודים בארץ־ישראל. לא חשוב כמה טוב, כשיש משבר היהודים אשמים — הגרייברים, הטימרמנים, הלונים. אז תגידי לי: למה אריה דולצ'ין שותק? למה לא לפקוח את עיניו של יהודי מיסכן, שאינו מבין היסטוריה?

● היית שם בעצמך, יש לך ידידים קרובים שראו מה עבר עליך, על בני־מישפחתך ועל אחרים שעדיין נמצאים שם. איך אתה מסביר את זה?

אולי אין הסבר, אולי אנחנו, היהודים, אנשים חולים, אולי אנו זקוקים לאנטישמיות כדי להתקיים, אולי אין אנו עם־הבחירה אלא עם חולה — אחרת איך את יכולה להסביר את זה שאיננו בורחים כשיש סכנה? המוח היהודי עובד אחרת מכל מוח אנושי, הוא מאמין שזה לא יקרה לו אלא רק למישהו אחר.

● בארגנטינה, אני מבינה, לא רק היהודים בסכנה?

זה נכון.

● למה אם כך אתה מתריע רק על מצב היהודים בארגנטינה?

גם הלונדון אקונומיסט שאל אותי את השאלה, ואני אעשה לך בדיוק כמו שעניתי לו: כי אני יהודי.

אני רוצה לשאול שתי שאלות, ואני רוצה שהעולם הזה ינסה לענות לי עליהן:

השערורייה היהודית הגדולה ביותר בעשרים השנים האחרונות היא שערוריית גרייבר. כל הקהילות היהודיות בעולם הרגישו בושה גדולה בגללה. ממשלת־ישראל יודעת שמישפחת גרייבר אינה אשמה, היא יודעת שהשערורייה אורגנה על־ידי הצבא הארגנטיני כדי לכסות על בעיות אחרות. אז למה ממשלת ישראל אינה מוסרת הצהרה ומספרת את האמת?

שאלה שניה: אם הממשלה הישראלית אינה יכולה לעשות זאת מטעמים דיפלומטיים, מדוע הפרלמנט, שאינו מייצג את הממשלה, לא עושה „זאת?

● רואיינת על ידי חבר־הכנסת אהוד אולמרט ב„צוותא". מדוע לא שאלת אותו את השאלה הזו?

למה את כל כך יהודייה ועונה לי בשאלה? אני שואל אותך שאלה, נסי לחשוב.

● אין לי תשובה בקשר לפרשת גרייבר, אך אני יודעת כי יש חברי־כנסת הנלחמים למען אסירי־ציון בברית־המועצות.

למה בברית־המועצות כן ובארגנטינה לא? חשבת על זה? האם הם נלחמים בעד היהודים או נגד הקומוניזם?

● נגד הקומוניזם.

בדיוק כך. לא איכפת להם מהיהודים. הם נלחמים בקומוניזם.

● אסירי־ציון זוכים כאן לכבוד רב. כשיוסף מנדלביץ' בא לישראל נערך כאן פסטיבל אדיר לכבודו, שלווה בשערורייה מביכה. כשהוא התחתן היו בין אורחיו נשיא־המדינה וראש־הממשלה. האם גם אתה זכית לכבוד שכזה מצד הימימסד הישראלי?

בשדה־התעופה חיכו לי שני פקידים של מישרד־החוץ, ויגאל אלון המנוח, ערך לכבודי מסיבה.

● האם בגין לחץ את ידך?

הייתי אצל בני בקיבוץ עין־שמר, ובגין טילפן. אבל את יודעת איך זה בקיבוץ: ילדה צעירה הרימה את הטלפון בחדר האוכל ושאלה מי מדבר. אמרו לה שמר בגין, ראש־הממשלה, רוצה את טימרמן. היא אמרה: אני לא רואה את טימרמן. אמרו לה: אם תיראי אותו תימסרי לו שראש־הממשלה טילפן. אחרי יומיים מסרו לי שבגין ניסה להשיג אותי. ביקשתי מחבר לטלפן לקדישאי ולמסור שאני מצטער שראש־הממשלה לא הצליח להשיג אותי בטלפון.

● האם נפגשת איתו מאז?

אין לי על מה לדבר איתו.

● אולי תישאל אותו מדוע ממשלת־ישראל אינה מוסרת הצהרה בעניין גרייבר?

את יועצת או עיתונאית? אין טעם לדבר איתו — הוא יודע מה המצב בארגנטינה. הוא היה שם ב־1976. זמן קצר לפני שנבחר כראש־ממשלה הוא נסע לניו־יורק, ואמר שיהודי ארגנטינה בסכנה, ושצריך לשלוח אוניות כדי לחלץ אותם. מאז שהוא נבחר כראש־ממשלה הוא ממלא פיו מים.

למה אנחנו לא אומרים את האמת, מהו מחיר השתיקה שמשלמת ממשלת־ישראל? אני באמת לא יודע.

סקופ

איך נהרג באמת האיש שגרם ללילי־הבלהות בחולון

של מי היו הצרורות?

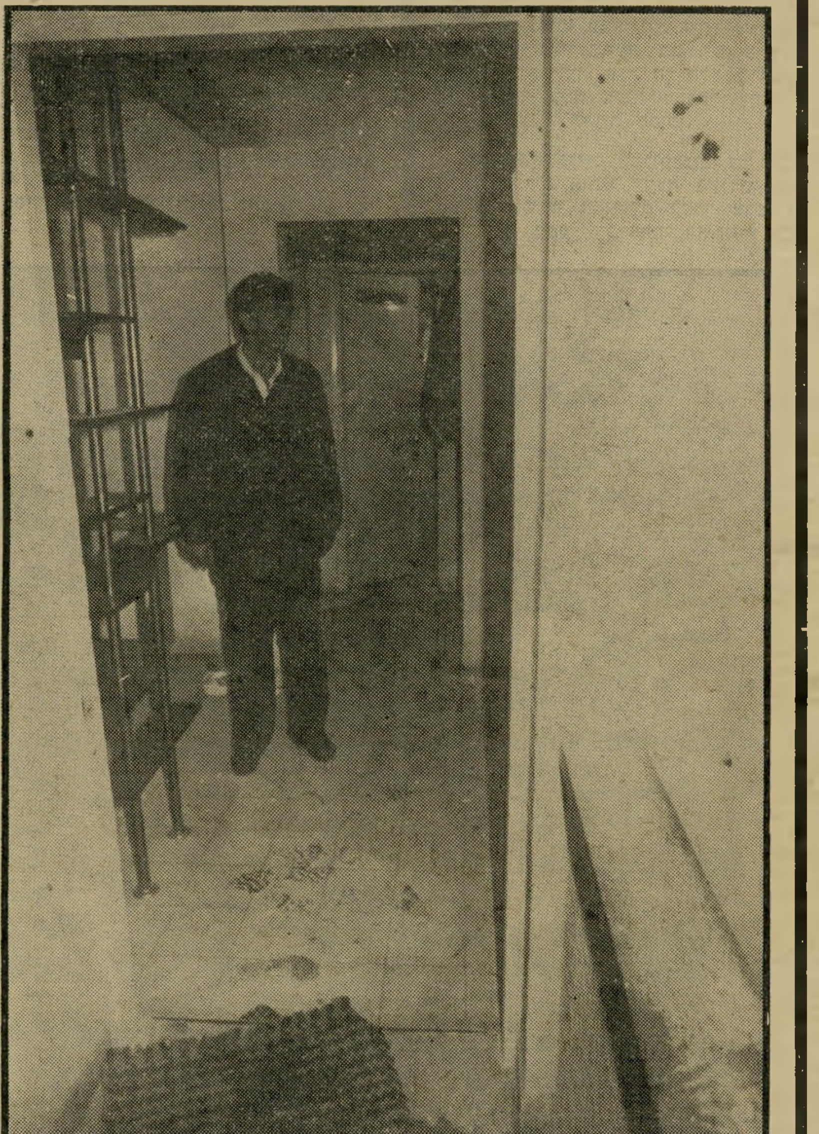

דמו של שוטר אברהם עייני מכתים את מיפתן הדירה. כשעלה השוטר לשכך סיכסוך־מישפחתי, הקיש בדלת, הציג עצמו כשוטר וביקש להיכנס — פתח עליו ראול דימיטרסקו באש דרך הדלת הסגורה והרגו.

צרור־יריות, צעקת־אשה, קולות־גברים ויריות בודדות; קול תריסי־חלון מתנפצים, שוב יריות בודדות ואחריהן צרור — אלה הרעשים, בסדר זה בדיוק, שהחרידו את דיממת־הלילה החשוך. הם עלו מכיוון הדירה שבה כלא ראול דימיטרסקו את גרושתו, אורנה.

שיאה של הדראמה, שהתחוללה בהישמע קולות־ירי אלה, התחיל בשעה 2.12 לפנות בוקר יום החמישי, ונמשך כמה דקות בלבד.

באותה עת נמצאו בבניין, שבו התבצר דימיטרסקו, גם אשתו, אורנה, ניצב אברהם תורגמן ובעל אחותה של אורנה, יהודה בן־צורי.

אך לא רק הם. את הבניין גדשו גם שוטרים מהיחידה ללוחמה מיוחדת (ימ"ם) שהוזמנו במיוחד למקום כדי לפרוץ לדירה. כשהודיעו לוחמי־היחידה במכשיר־הקשר

הגרושה מתמוטטת

בזרועות גיסה, יהודה בן־צורי, בניידת שלתוכה הוכנסו אחרי שהסתיימה הפריצה. אורנה דימיטרסקו היתה כלואה תשע שעות עם בעלה שהחזיק בה ובילדיה תחת איומי תת־מקלע עוזי ורימוני־יד. אורנה שיחקה תפקיד־מפתח בדרמה שהתחוללה בביתה — היא שיכנעה את בעלה לשחרר את הילדים, היא דיברה על ליבו לשוחח עם תורגמן והיא אשר פתחה את הדלת לפני המסתערים מהיחידה המיוחדת.

למפכ״ל, אריה איבצן, שישב באותן דקות רוויות־מתח בבניין מעבר לרחוב, שהפעולה הסתיימה בהצלחה, הוא נשם לרווחה. מאוחר יותר הודה איבצן, שכששמע את צרור־היריות הראשון הוא נחרד — המפכ״ל ידע שהפעם, שלא כמו בשתי הפעמים הקודמות, אין בכוונת העולים לדירה לשוחח עם הבעל מוכה־האמוק, אלא לפרוץ לדירה בכוח ולהשתלט על האיש.

ירי. המפכ״ל, שתיאר לפני השוטרים את הפריצה לדירה, אמר:

„ניצב תורגמן והגיס, יהודה בן־צורי, נקראו על־ידי ראול דימיטרסקו לעלות לדירה. הם הקישו בדלת. אורנה פתחה אותה והזמינה אותם להיכנס.

„באותו הרגע, כשהדלת היתה פתוחה, ביצעו שוטרי הימ״ם שתי פעולות. קבוצה אחת מילטה במהירות את השלושה אל חדר־המדרגות. קבוצת שוטרים אחרת פרצה מייד אל הדירה.״ השלושה היו, כמובן, ניצב תורגמן, הגיס ואורנה.

מכאן אפשר להבין מדוע נחרד כל־כך המפכ״ל כששמע את צרור היריות. הוא לא ידע עדיין אם השוטרים הצליחו למלט במ־הירות את השלושה מפתח־הדירה. היה ברור לו רק שדימיטרסקו פתח באש כשהבחין שהוליכו אותו שולל, והשוטרים פורצים בכוח לדירה.

בשיחת־הסיכום שלו לא דיבר המפכ״ל על הצורה שבה מצא ראול דימיטרסקו את מותו.

כמו כל העיתונאים, שנכחו מעבר ל־רחוב, שמעתי אחרי הצרור הראשון יריות

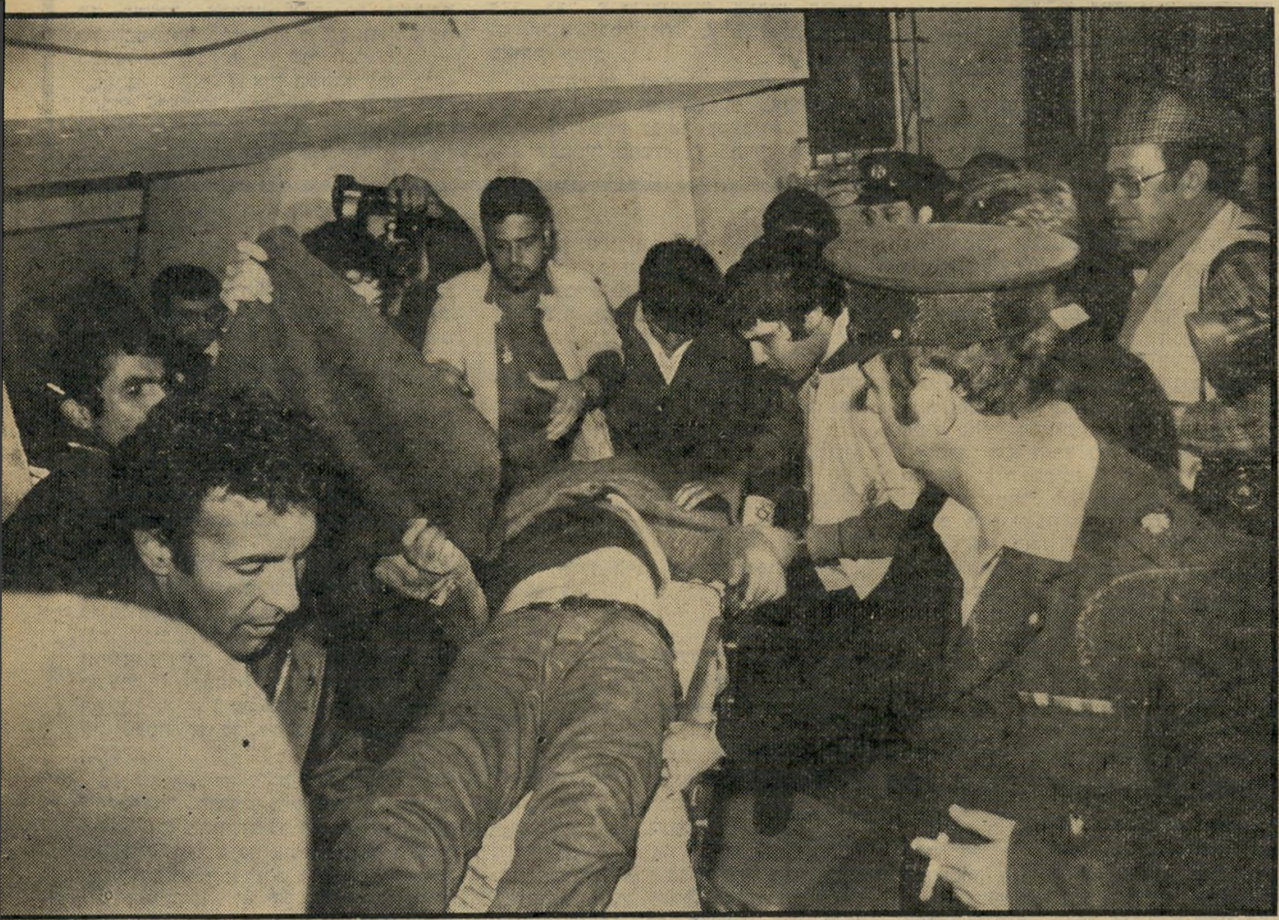

גופתו של דימיטרסקו

בפתח בית גרושתו. אורנה, לפני שהוכנסה לאמבולנס. שוטרים, אנשי מגן־דויד־אדום, צלמי־עיתונות וסתם סקרנים צופים בתוצאות מעשה־הדמים. עם סיום הפעולה הודיעה המשטרה שברזאני התאבד לפני שפרצו השוטרים לבית, אך העדים שמעו חילופי־יריות ארוכים.

כיצד קרה שבפריצה לא נפגע איש, מלבד דימיטרסקו? זאת ניתן להבין משיחת־הסיכום, שקיים המפכ״ל עם חיילי־היחידה בשעה 3.00 בלילה, שיחה שהייתי עדה לה, מתחילתה ועד סופה.

השוטרים פרצו מייד

מאת

גילה רזין

צילומים: ציון צפריר

שוחחתי עם אחד השוטרים ברחבת־הכניסה של חדר־המדרגות בבית שברחוב בן־יהודה בחולון. באחת מדירותיו של בית זה התמקמה מיפקדת־המיבצע.

אל המקום הגיעו גם שאר שוטרי־היחידה. המפכ״ל, אריה איבצן ומפקד מישמר הגבול, צבי („ברזני״) בר התייצבו לפני השוטרים לשיחת־סיכום, כשגבם אלי. מישהו קרא: „לנעול את הדלת שלא ייכנסו עיתונאים!״

הדלת אכן ננעלה, ואני נשארתי כלואה בהדר. השוטרים שגדשו את החדר עמדו ו־פניהם אל השניים. הם ראו אותי, כמובן, מאחורי גבם של המפקדים, אך איש מהם לא אמר דבר ולא ביקש ממני לצאת.

כך שמעתי, ממקור ראשון ומוסמך, על מהלך־הפעולה.

מאוחר יותר סיפר המפכ״ל באוזני העיתונאים: „רק ברגע שנשמעו היריות, ניתנה ההוראה לימ״ם להיכנס לפעולה. כשפרצו השוטרים פנימה, התברר להם שדימיטרסקו ירה בעצמו — והתאבד.״

אך בשיחת המפקד עם פקודיו שמעתי תיאור שונה בתכלית: קודם נכנסו השוטרים לדירה, ורק אחר־כך התחולל בה ה־

הטרגדיה של שתי נשים

צרורות־היריי קיפדו את חייהם של שניים. ראול דימיטרסקו, שאחז ב־נשק, והשוטר אברהם עיני, שנקרא על־ידי השכנים אל דירת המריבה.

שתי נשים — ויוויאן, אשתו של השו־טר, ואורנה, גרושתו של דימיטרסקו — נותרו בסיום הדרמה עם ילדיהם היתומים.

כשסירבה הפסיכולוגית לקבל את ראול דימיטרסקו ביום הרביעי לטיפול, איבד האיש אחוז הטירוף את יכולת־השליטה של עצמו. הפסיכולוגית נקראה בדחיפות אל מטה־המיבצעים שהקימה המישטרה מול הדירה, וישבה במשך שעות רבות יחד עם שלושה פסיכולוגים של המיש־טרה, שניסו להבין את מצבו הנפשי של האיש, שאיים על חיי גרושתו וילדיו.

השוטרים ניסו להיעזר בכל אדם ה־מקורב אל דימיטרסקו. אורנה ביקשה מ־השוטרים שיזעיקו את גיסה, יהודה בן־צור. השוטרים איתרו אותו במקום עבו־דתו והוא מיהר למקום.

יהודה, שהכיר את גיסו, הצליח לשכ־נע אותו שיוותר על הילדים וירשה להם לצאת מהדירה.

במשך שעות ארוכות הוא המשיך לשבת על המדרגות, לפני הדירה שבה ישבו השוטרים וטיכסו עצה. הוא ישב ללא נוע, מכונס בתוך עצמו, ומילמל: „השו־טר נהרג כי הוא הגיע מהר מדי לדי־רה. ראול היה עדיין אחוז טירוף כשהוא ירה.”

התקפי־זעם חוזרים ונשנים

בבית אחר בחולון ישבה ויוויאן עיני ומיררה בבכי: „בכל פעם כ־שאברהם חזר מדירה שאליה נקרא כדי להשלים בין בני־זוג מסוכסכים, הוא בירך על כך שחזר חי. ליוותה אותו תחושה שיום אחד ישיג אותו כדור מאקדח של בעל חמום־מות.”

אברהם עיני, אב לארבעה ילדים, שוחח עם אשתו על כך, שחרף העובדה שהוא מכיר היטב את רוב התושבים בחולון, אין הוא יכול לצפות כיצד יגיב אדם כשהוא אחוז טירוף.

„פחדתי,” מספרת ויוויאן, „אך לא היה מה לעשות. אברהם אהב את העבודה שלו במישטרה והיה חוזר הביתה מאושר כשהצליח להשלים בין בני זוג.”

אורנה נישאה לראול כשהוא עבד כנהג בחברת משאיות. הוא יצא לנסיעות ארו־כות ושב הביתה בסופי השבוע. נולדו להם שני בנים, אך העדרויותיו הממו־שכות מהבית גרמו למתחים ביניהם. לעי־תים קרובות נסה להתפרץ ואף להכות אותה. בני־המישפחה לא הצליחו למ־נוע התקפי־זעם אלה של ראול, וביקשו עצה אצל אנשי־מיקצוע. אורנה הגישה גם תלונה במישטרה, אך ביטלה אותה מאוחר יותר.

חוסר־השקט הנפשי של ראול גרם לכך שהוא הסתכסך גם עם מעסיקיו ב־חברת המשאיות ופוטר מהעבודה. כשהת־קבל לעבודה בחניון דן בהדר־יוסף, הוא שב הביתה בכל יום, הדבר לא שיפר את מערכת היחסים בין בני־הזוג.

גרושת דימיטרסקו

אורנה יורדת מדי־רת־התופת בחולון אל ניידת־המישטרה. גיסה, יהודה בן־צור, מלווה אותה לבית אחותה, שם ממתינים לה שני בניה, אחרי שאביהם ראול, מת.

אלמנת השוטר

ויוויאן עיני נתמכת על־ידי שני קרובי־מישפחה ביציאה מבית־הקברות, אחרי טקס קבורת בעלה. השוטר אברהם עיני, שנורה בעת מילוי תפקיד, השאיר אחריו ארבעה בנים.

או אישפוז או גט

אשתו ביקשה להתגרש, וראול הפ־עיל עליה לחצים כדי למנוע זאת. אך בני־הזוג התגרשו בסופו של דבר. הוא היה טרוד במחשבה כיצד להחזיר אליו את אשתו. הוא היה בודד, ללא מיש־פחה בארץ ונהג לספר לחבריו בעבודה שאורנה היא קשת־עורף ואינה רוצה לקבל אותו.

„אין זה דבר יוצא־דופן כאשר ב־תיק התביעה לגירושין רשום שהאשה התלוננה על אלימות מצד בעלה,” אומר עורך־הדין יצחק שנהב, שייצג את בני־הזוג דימיטרסקו ברבנות למתן הגט. „זכור לי,” הוא סיפר, „שהצלחתי להקדים את מועד מתן הגט בחודשיים, כששיכנעתי

(המשך מעמוד 75)

נוספות. בתחילה עלו קולות־היריי מתוך ה־דירה הסגורה, שהאור בה כבה. אך גם אחרי שנפרץ התריס היו עוד יריות. מכיוון שהדירה היתה פרוצה לא יכולנו לדעת אם היריות הן בתוך הדירה או שהחל מירדף בחוץ אחר דימיטרסקו.

לכסות את כיתמי־הדם

רק אחרי מעשה כשראינו את גו־פתו של האיש מוטלת בתוך הדי־רה, הבנו שהוא נהרג בתוכה.

עם סיום הפעולה פשטה בקרב העיתו־נאים והסקרנים הרבים, שעקבו אחריה מב־חוץ, השמועה, כאילו נכנס ניצב אברהם תורגמן לדירה והרג במו־ידו את ראול. השערה זו התבססה, בין השאר, על כך ש־תורגמן החזיק בידו, כשעלה לדירה, בחבי־לה. „בטח יש לו שם נשק,” אמרו מייד הצופים.

מניתוח־הפעולה עולה, שהשערה זו היא חסרת־שחר. תורגמן כלל לא נכנס לדירה.

הוא אכן החזיק בידו חבילה — מחצלת מגולגלת, שבה כיסה את כתמי דם השוטר, שנהרג בחדר־המדרגות תשע שעות קודם לכן. דימיטרסקו לא ידע שהוא הרג שוטר, והיה חשש שאחרי ההשתלטות עליו, בדרך החוצה, הוא עלול לראות את הסימנים, לה־בין מה קרה, לשלוף מאי־שם עוד כלי־נשק ולפגוע שוב בסובבים אותו.

בהכנת פעולת־הפריצה הסתמכו מתכ־נניה, בין השאר, על שתי עובדות:

- פעמיים באותו הערב הזמין דימיטרס־קו הנצור אנשים לדירה — פעם היה זה גיסה של גרושתו ופעם מפקד מישטרת תל־אביב. הוא לא פתח עליהם באש והניח להם לצאת אחרי שיחה ממושכת.
- בשתי הפעמים הוא שלח את גרושתו, אורנה, לפתוח לבאים את הדלת.

המתכננים ציפו שגם בפעם השלישית ינהג הבעל הנואש בצורה דומה.

לכן הסיכון, שלקח על עצמו ניצב תורג־מן, היה מחושב. הוא הסתמך על השוטרים שימשכו אותו, כמו גם את אורנה וגיסה, מפתח־הדירה ברגע שהדלת תיפתח — ואכן כך אירע.

צרור מבעד לדלת

הדרמה בת תשע השעות ברחוב בן־יהודה 14 בחולון התחילה בסיכסוך מישפחתי רגיל. שכני אירנה דימיטרסקו שמעו זעקות מדירתה ולא הופתעו.

השכנים ידעו שעוד לפני שאורנה הת־גרשה מבעלה, ראול, היא היתה סופגת ממנו מכות, אך בדרך־כלל לא הגיבה בצעקות. כשהיה ראול, באחת מהתקפות־הטירוף שלו, מכה באשתו, היא היתה מנסה להרגיע אותו במילות נועם, תוך שהיא מוחה את הדם הניגר ממנה ומנסה להתגבר על כאביה.

כששמעו השכנים את צעקותיה ואת איומיו של ראול, הם הבינו שהפעם הדבר יותר רציני. ראול כבר לא היה בעלה של אורנה, והוא מצא בדירתה גבר אחר, שגרם לו לאחת מהתקפות הטירוף שלו. השכנים לא היססו וטילפנו למישטרה.

ניידת־סיור של המישטרה הגיעה בשעה 5.10 אחר־הצהריים. רב־סמל אברהם עיני טיפל בחייו במאות מיקרים של סיכסוכי מישפחה. הוא הורה לשוטר השני להמתין בניידת ועלה לקומה הרביעית. הוא היה משוכנע שאחרי כמה מישפטי־הרגעה וני־חומים הוא ישכין שלום־בית.

עיני לא ראה כלל את האיש שהביא למותו. אחרי שצילצל בפעמון הדלת, נורה לעברו צרור יריות, מבעד לדלת, מבלי שהיא נפתחה כלל. אברהם עיני נפל מתבוסס בדמו.

הנהג, שנותר בניידת־הסיור, הזעיק באלחוט עזרה. שני חבלנים הגיעו למקום ועימם שני אנשי המישמר ה[illegible]. עוד אלה מטכסים עצה כיצד לנהוג, וראול יצא למירפסת בית־גרושתו כשהוא חגור חגור־קרב צה״לי והטיל לעברם רימון־יד. האר־בעה נפצעו.

באותו רגע היה ברור שעומד להתנהל קרב של ממש. כל מערך החרום של המישטרה הוזעק.

בין הראשונים שהגיעו למקום היה ניצב אברהם תורגמן, מפקד מישטרת מחוז תל־אביב. יותר מאוחר, כשהתברר שהתקרית עקובת־הדם מתפתחת לפרשה של ממש, ושעשרות עיתונאים כבר צרו על תורגמן, הגיעו למקום גם מפכ״ל המישטרה, אריה איבצן, ושר־הפנים, הד״ר יוסף בורג.

דקות אחדות אחרי שחולצה גופתו של עיני מהקומה הרביעית, הצליח תורגמן ליצור קשר ראשון עם הדירה. אורנה דימיטרסקו יצאה למירפסת ותורגמן מיהר להתייצב מול הבית. קודם לכן הוא הוזהר על־ידי פקודיו: „אל תצא. הוא יירה בך.”

אולם דימיטרסקו לא נראה במירפסת. השיחה התנהלה בצעקות, וניכר היה ב־אורנה שהיא נרגשת ביותר. היא סיפקה את הפרטים הראשונים, שאיפשרו אחר־כך לתורגמן לעשות את מעשה האומץ שלו.

„הוא מחזיק בי ובשני הילדים כבני־ערובה, רוצה להרוג אותנו ולהתאבד. הוא מוכן לדבר רק עם גיסי, קח את מיספר הטלפון שלו.”

המישטרה לא הצליחה למצוא את הגיס, יהודה בן־צור. רק אחרי מאמצים גדולים אותר לבסוף בן־צור, והתקשר לדירה שבה התבצר ראול. השיחה בין השניים היתה מאיימת: „אני אהרוג אותם ואתאבד,” הודיע ראול. הגיס ביקש לשוחח עימו פנים אל פנים, וראול הסכים.

תורגמן והפסיכולוגים המישטרתיים ש־הוזעקו למקום תידרכו את בן־צור. ה־הוראות היו: לא לספר לדימיטרסקו ש־שוטר נהרג, כדי שלא להביא אותו למעשה של יאוש, ולהוציא את הילדים מהדירה בכל מחיר.

בעת שבן־צור היה בדירה, התקשר תור־גמן בטלפון ושוחח עם ראול דימיטרסקו. תורגמן ניסה להמעיט מערכה של הפרשה

את בית־הדין הרבני שאין צורך לחכות לחוות־דעת של עובדת סוציאלית. ראול דימיטרסקו ויתר על הבית לטובת אורנה והילדים. אורנה לחצה מאוד על זירוז מתן הגט. התרשמתי שהיא סובלת מ־בעלה.״

לדברי השכנים לא היה ראול יציב בנפשו, אך אילו אישפזו אותו, לא היתה מקבלת אורנה גט ממנו.

מקסים קאזיס, חברו לעבודה, סיפר במהלך הדרמה: „ראול היה זקוק לטי־פול פסיכולוגי. ניסיתי לעזור לו, להקשיב לו בכל פעם כשהוא ביקש לשוחח איתי. אחרי שהתגרש מאורנה הוא גר בדירה שכורה בפרדס־כץ. שם תקפו אותו דכאונות והוא היה ממעט לאכול. העסיקה אותו רק המחשבה איך יצליח להחזיר אליו את אורנה.

„בליל יום השלישי הוא עבד אך בבוקר סירב ללכת הביתה לישון. הוא נשאר לשבת במישרד. יומיים לפני־כן הוא קיבל את רשיון הנהיגה באוטובוס. חשבנו לחגוג איתו, אבל הוא סירב. היינו מופתעים כי בשביל ראול, שהתקשה לקרוא עברית, זה היה הישג שהיה צריך לשמח אותו.״

הבעייה הפרטית של אורנה

בחברתו של הגיס ישבו עוד חמישה חברים לעבודה של ראול, והמתינו. שני פסיכולוגים של המישטרה יצאו אליהם מדי פעם כדי לדלות מהם סיפורים.

תשע שעות עיכבה המישטרה את הניסיון לסיים את הדרמה, וניסתה להבין את התנהגותו של הבעל החמוש.

„בכל השנים היה עלינו להתמודד לבד עם בעייתנו,״ השיב יהודה בן־צור בשקט ובקור־רוח. „אני לא מוכן היום לחשוף את חייהם הפרטיים של ראול ואורנה.״

שתי דקות לפני היציאה לפעולת הפריצה, קרא לו ניצב תורגמן לתוך חדר־המיבצעים. הוא כרך את זרועו סביב כתפו של יהודה, והסביר לו ששניהם יעלו אל הדירה.

כעבור רבע שעה ליווה יהודה את אורנה בדרך החוצה, כשהוא מחבק אותה ותומך בה. אורנה היתה המומה. היא ניסתה לבכות, אך לא הצליחה להוציא הגה מגרונה. יהודה סייע לה כשחלפה מעל גופתו של בעלה ושלולית הדם של השוטר.

מכונית המישטרה חילצה אותם מההמון הסקרן. בבית אחותה המתינו לה שני ילדיה. אורנה נבלעה בתוך הבית, הטרגדיה של חייה חזרה להיות בעייתה הפרטית בלבד.

ולשים דגש דווקא על עתידו של ראול: „הילדים שלך זקוקים לך. אל תעשה מעשה פזיז. בוא ונסיים את הפרשונת הקטנה הזו בטוב.״

דימיטרסקו לא שוכנע להיכנע, אך דבריהם של תורגמן ובן־צור שיכנעו אותו לשחרר את הילדים.

לגלות את האמת

דימיטרסקו היה עייף. הוא היה עייף גם מהמשא־ומתן והסיר את שפופרת הטלפון מעל כנה. סמוך לשעה אחת אחר חצות, נוצר שוב קשר טלפוני בין תורגמן ובין דימיטרסקו. תורגמן ניסה בכל כוחו לשכנע את דימיטרסקו ליצור מגע — ולא רק טלפוני — ביניהם. בסופו של דבר נעתר דימיטרסקו.

תורגמן גילה שהוא חניך האסכולה הצה״לית שניראה שעברה כבר מן העולם, אסכולת „אחרי״. הוא הבין שבעיקבות הקשר שיצר עם דימיטרסקו, יהיה הוא עצמו צריך לעלות אל הדירה שבה ישב אדם תשוש, מטורף ובעיקר פוחד, כשהוא מזויין מכף רגל ועד ראש.

הוא לא היסס. הוא הודה אחר־כך בפני עיתונאים: „פחדתי כפי שלא פחדתי ב־חיי.״ אולם פחד זה לא מנע אותו מלעשות את מה שהוא חשב שיש לעשות — להציל בכל מחיר אשה הכלואה על־ידי רוצח־מטורף. הוא לא חשב אפילו לרגע שעליו לשלוח מי מפקודיו, צעיר יותר או מאומן יותר למצבים כאלה. הוא גם לא הסכים עם דעת מפקדו, המפכ״ל, ורבים מקציני מטהו, שלא להסתכן אלא לאשר פריצה חזיתית של הימ״מ. הפחד לא מנע ממנו לנהוג כפי שלדעתו מחייבים מדיו ותפקידו.

עוד לפני שעלה לדירה ערך תורגמן תוכנית מסוכנת ביותר, לו, לבן־צור ואולי אפילו לאורנה. תורגמן ובן־צור היו צריכים להיות הפיתיון שיפתח את הדלת. היה עליהם לסמוך על אנשי הימ״מ, שיצליחו תוך הרף שניה, מייד אחרי פתיחת הדלת, להוציא אותם מטווח האש של המטורף החמוש, וללכדו.

ההימור הצליח, ואשתו וארבעת ילדיו של מפקד המישטרה — שאך לפני כמה שבועות הושמץ בפראות על־ידי כמה חברי־כנסת ונפתחה נגדו חקירה, נשמו לרווחה.

בנסיבות הנתונות, כשנמצא בדירה איש חמוש, שכבר הרג אדם, היתה לשוטרים הצדקה לפתוח באש, כיד למנוע קורבנות נוספים. אך לא היתה למישטרה שום הצדקה שלא לגלות לציבור את האמת — אם אכן נהרג דימיטרסקו מכדורי השוטרים. האמת תתברר רק אחרי שיפורסם דו״ח הפתולוג המישטרתי.

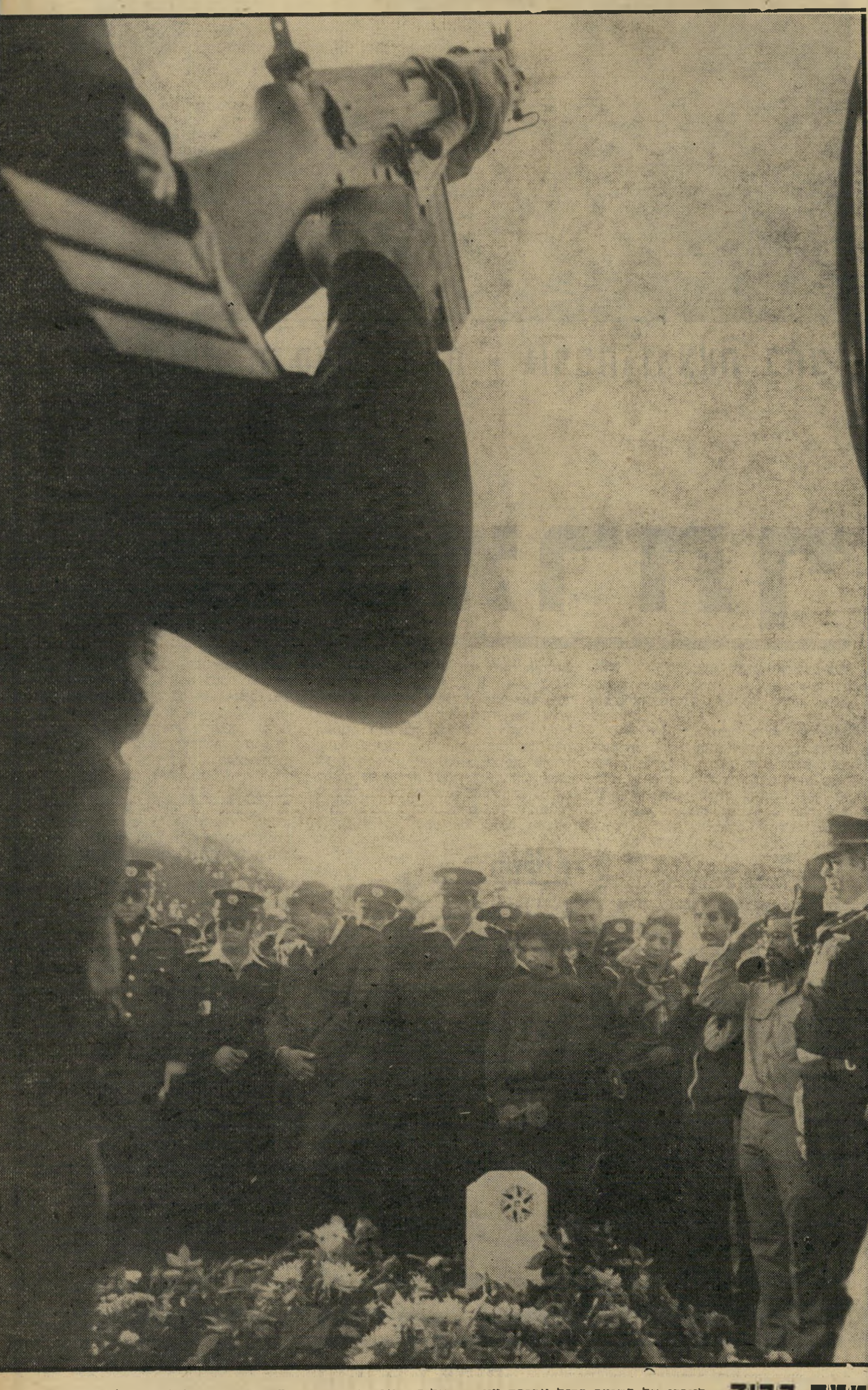

מטח כבוד לזיכרו של השוטר רס״ל אברהם עיני, שנורה מתת־מקלע עוזי לפני דלתם של בני־זוג מסוכסכים. הוא נקרא לדירה כדי להשכין שלום, אך מצא את מותו מבעד לדלת נעולה, בטרם ידע מה מתרחש בה. מפכ״ל המישטרה, אריה איבצן, ספד לו מול הקבר, וכיתת שוטרים ירתה מטח־כבוד לזיכרו.

דינה נחנקה ונדקרה למוות - גופתה נמצאה בחצר

רצח במרתף

המראה שנתגלה לדייר הבית ב־רחוב חובבי ציון 15 בתל־אביב, בשבת, ה־12 בדצמבר 1981 בשעה 7 בערב, היה מחריד. גופת אשה כבת 40 היתה מוטלת במיגרש החנייה בחצר הא־חורית של הבית, כשחלק גופה העליון חשוף לחלוטין, פיסת בד קרועה מחול־צתה שמוטה על הפרק התחתון של ידה השמאלית, רגליה גרובות בגרביים בלבד, ובצד ימין של מותנה פעור פצע ענקי, שהעיד בבירור על דקירה בסכין. צווארה היה מכוסה בסימנים כחולים, ופניה נפו־חים.

השכן המזועזע הזעיק מייד את המיש־טרה, שהגיעה למקום כעבור דקות ספו־רות. ניראו שם, במדים וללא מדים, מפקד המחוז ניצב אברהם תורגמן, צייד הכיי־סים משה טוב — המטפל עכשיו גם בנושאים אחרים של המדור המרכזי, ורב־פקד אפל, ראש מיפלג המוסר. חקירה קצרה הובילה את החוקרים אל הפאב בוננזה, השוכן בסמוך לבניין שבו התגל־תה הגופה.

במרתף הפאב שהה באותה עת אחד העובדים, שעסק במקום בעבודות נקיון. התברר ששמו עלי, בן 23, תושב עזה, העובד בפאב יחד עם שניים מחבריו, האחד, אחמד, גם הוא מעזה, והשני מאום־אל־פחם. צוות־החקירה, בראשותו של רב־פקד אבן־חן, הבחין בסימני שרי־טות ופגיעות על פניו ועל ידיו של עלי.

ויכוח על גובה האתנן

בינתיים ניסו החוקרים לזהות את הגופה. אל המקום הובאה מארחת בשם פאני, העובדת באחד הבארים ה־מצויים בסביבה. פאני זיהתה את הנר־צחת בעיקר עקב צלקת שמעל לעינה השמאלית. שם הנרצחת הוא דינה, מארחת כבת 40, תושבת רמלה, גרושה ואם לחמישה ילדים, שהקטן שבהם בן 5 והגדול עומד לפני גיוסו לצה"ל.

לאחר יום חקירות מאומץ נשבר עלי במישטרה. בשעה 6 לפנות ערב יכלו כבר החוקרים לשחזר את מעשה הרצח. כשהוא כבול באזיקים ולעיני מצלמות המחלקה לזיהוי פלילי, שיחזר עלי לפני החוקרים את השתלשלות הפרשה.

לפי גירסתו הוא בילה יחד עם אחמד, חברו מעזה, בחברת הנרצחת, בחדרון המרתף הקטן הממוקם מתחת לפאב. הם נהגו ללון שם, למרות האיסור על הלנת עובדים מן השטחים לאחר שעת חצות בתל־אביב. על המניע לרצח לא הרחיב עלי את הדיבור. הוא טען שאת המעשה עצמו ביצע אחמד, והוא רק סייע בידו.

לאחר שקיימו השניים מגע מיני עם הנרצחת, פרץ ביניהם ויכוח על גובה האתנן, והפרוצה נדקרה למוות. לאחר הרצח במרתף גרר אותה עלי אל חצר הבית הסמוך, שם היתה הגופה מונחת במשך כל הלילה, מבלי שתתגלה. בפאב נימצאו גם סכינים שעל אחד מהם נמצאו סימני דם. בדיקות הדם של המחלקה לזיהוי פלילי יוכיחו אם אומנם נירצחה דינה בסכין זו.

השכנים לא התרגשו

חוקרי המישטרה יצאו מייד לעזה, כדי לאתר את אחמד, אשר לדברי חברו עזב את תל־אביב מייד לאחר הפשע וחזר לביתו. בעת ביצוע הפשע פעל מועדון בוננזה כרגיל, ושכנים העידו על המוסיקה והרעש שבקעו באותה שעה מהמקום.

לפי עדויות שניגבו מדיירי הסביבה הסתבר, שחלק מהם אומנם שמע צעקות של אישה סמוך לחצות הליל, אולם לדב־ריהם, צעקות הבוקעות בשעת לילה מאו־חרת הן דבר שכיח ביותר, ולכן לא ייחסו להן השכנים חשיבות מיוחדת, ולא דיווחו עליהן למישטרה. „חשבתי שיש פה בסך הכל ריב בין זונה לסרסור," אמר אחד השכנים. „גם מהמועדון יוצאים לא פעם שיכורים המפריעים לנו בצעקות, אז חשבנו שזה עוד מיקרה מני רבים."

מעדות שגבתה המישטרה מבעל פאב בוננזה נודע, שהחשודים לנים פעמים רבות במרתף הפאב שלו. כמו־כן היא שכר למענם דירה ממול לבניין שבו נימ־צאה גופת הנירצחת. **נירה גל**

חקירה במקום הרצח ערכו חוקרי המישטרה. השכנים שמעו צעקות של אשה בחצות הלילה, אך לא ייחסו להן חשיבות, בחושבם שזהו ריב רגיל בין זונה וסרסור, המתרחש לא אחת ליד המועדון שבמרתף.

איש קטן גדול

(המשך ממעוד 65)

קסדה על הראש, ללא רשיון, ללא ביטוח. השוטרים סירבו להאמין לגילי הצעיר, החרימו לי את הטוסטוס ועשו לי מישפט."

נסיונו הראשון עם המישטרה לא הר־תיע את הילד המרדן, שרכש בפרוטות חלקי אופנוע הארלי דווידסון ולאט־לאט בנה לו את האופנוע המפואר, השווה היום כמיליון וחצי לירות ישראליות. „זה ההרקולס של האופנועים. אני חי איתו לפחות עשרים שעות ביממה.

„לפני שאני מתחיל בשיפוצים יש לי חודשיים של חלומות זוועה. אני לא ישן, כל מחשבותי נתונות לדבר אחד בלבד: איך ייראה האופנוע לבסוף? אני מתכנן כל חלק שבו. אני מריח אותו, מדבר איתו, נוסע עליו בגשם ובקור הגדול."

חבריו של בוננזה, בעלי חנות למוצרי צלילה, תפרו לו חליפה מיוחדת כדי להגן עליו מפני הקור. למטרה זו השתמשו בכמות בד שיכלה לכסות שלושה אנשים. מחירה של חליפה כזאת היום הוא 100.000 לירות.

בוננזה לבוש כמעט תמיד בג'ינס קרו־עים, „כי כך אני אוהב." כיסיו מלאים תמיד בחלקים חלודים של אופנועים לשעת הצורך. עם הנעליים יש לו בעיה בגלל קרסולי הפלטינה המחוברים עם מסמרים. אולם הלבוש אינו מדאיג את בוננזה במיוחד. הוא יודע שהוא מושך תשומת־לב. אנשים מסובבים אחריו מבטים והוא גאה באופנוע.

„הארלי דווידסון הוא כבד, איטי (מהירות 180 קמ"ש), הוא דומה לי, הוא חזק כמוני, רק שהוא יותר יפה ממני, כי אני מעצב אותו."

את פרנסתו מוצא בוננזה בעבודות־כפיים שונות, שאותן הוא מכנה חאלטו־רות. „היות ואני צוללן מומחה, בניתי את הגדר בחוף שרתון, המפרידה בין מתרחצים חילוניים ודתיים. מספיקה לי ארוחה אחת ביום, אבל על ממתקים איני יכול לוותר. רוב הכסף מושקע באופנוע. אני אוכל מה שנשאר אחרי הוצאות האופנוע. עליו אני לא חוסך. יש לי סטוק עצום של חלקי חילוף שאותם קניתי ואספתי עוד כשלא היתה מודעות לנושא, והיום אני נהנה מכך."

בפיסגת העולם

לבוננזה יש חברה השוקלת 50 קילו־גרמים בלבד, ואשר נהנית מהמבטים הנשלחים אליהם ברחוב. „החברה שלי יודעת שאצלי האהבה הראשונה זה ה־אופנוע, רק אחר־כך מגיע כל השאר. שום בחורה בעולם לא תצליח להוריד אותי מהאופנוע שלי, והיא גם יודעת שלא כדאי לה בכלל לנסות להעז. היא גם יודעת שאסור להרגיז אותי — מצבי־הרוח שלי הם לפי מצב האופנוע."

בוננזה לא אוהב היום את הנוער ההולך לאבא העשיר וזה קונה לו אופנוע. אותו נער רואה עצמו גבר אם הוא נוסע במהירות על הכביש. אם יש תקלה, הוא שולח את האופנוע למוסך ולא יודע בכלל מה קורה איתו. „אופנוען אמיתי הוא אדם שירק דם כדי להגיע לאופנוע. אופנוען הוא זה שבונה ומשפץ לבדו ומכיר כל חלק וחלק, יודע היכן כואב לו, מרגיש בישבן את המנוע, כשיש תקלה עוברת ויברציה בכל הגוף. האופנוע שורף אותך, אתה חלק ממנו."

החברים שלו הם חברים מילדות שגדלו כמוהו על אופנועים. הם אוהבים להיפגש ולהחליף חוויות. השיחות ביניהם יכולות להישמע משעממות מאוד לאדם מן הצד. הם מדברים אך ורק על נושא אחד — האופנוע. והם יכולים לדבר שעות.

„אנחנו מטיילים עם האופנועים בכל הארץ. פעם נסענו בלי רשיון כי לא היה כסף. את הכל השקענו בגרוטאות שהפכו לאופנועים. המיפלצות שאנשים קונים היום זה לא זה. הם מדברים על מהירות. אני מדבר על איך לסדר נזילה או ברקסים. כשאני על האופנוע אני בפיסגת העולם." **נירה גל**

מוקד
מתאים לי... BROADWAY 80
תמיד חשבתי
שיש רק סיגריה אחת-
עד שגיליתי את BROADWAY 80
BROADWAY
80
AMERICAN BLEND
20 FILTER CIGARETTES
BROADWAY 80
תערובת אמריקאית 80 מ"מ

כ' כסלו תשמ"ב, 16.12.1981 מיספר 2311
80 עמודים
שנת 46 המחיר: 20 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

אחרי
הנשים
של
אורי זוהר,
גברי בנאי
ואריק איינשטיין

אורנה
גאון

אשתו של יהורם גאון
חוזרת בתשובה